

ULUSLARARASI AFETLERDE SAĞLIK VE SOSYAL HİZMETLER KONGRESİ

12-13 HAZİRAN 2024

MALATYA

BİLDİRİ KİTAPÇIĞI

ISBN: 978-605-70085-3-4

Uluslararası Afetlerde Sağlık ve Sosyal Hizmetler Kongresi

Özet Bildiri Kitapçığı

Editörler:

Op. Dr. Orhan KOÇ

Doç. Dr. Ergün HASGÜL

ISBN: 978-605-70085-3-4

Yayım Tarihi: 2024

Bu kitapçığın bütün hakları Türkiye Evde Sağlık ve Sosyal Hizmetler Derneği'ne aittir. Derneğin izni olmaksızın, kitapçığın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Ankara

ONURSAL BAŞKAN

KONGRE BAŞKANLARI

Prof. Dr. Ahmet KIZILAY

Prof. Dr. Recep BENTLİ

Op. Dr. Orhan KOÇ

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Nusret AKPOLAT

Prof. Dr. Rukiye AYLAZ

Prof. Dr. Fatih Esad TOPAL

Prof. Dr. Zeynep KARAKAYA

Doç. Dr. Ergün HASGÜL

Dr. Öğr. Üyesi Fatoő BAYBOĞA

Dr. Öğr. Üyesi Tansel BEKİROĞLU ERGÜN

Dr. Öğr. Üyesi Yunus Emre BULUT

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin İLTER

Dr. Öğr. Üyesi Neşe KARAKAŞ

Dr. Öğr. Üyesi Osman KURT

Öğr. Üyesi Ahmet ÇABUK

Dr. Muhammed BAYRAM

Dr. Malik Türkay ESİN

Dr. Mehmet GÜLLÜOĞLU

Dr. őafak SÜMBÜL

Dr. Mine TUNÇEL

Öğr. Gör. Ünver AKIN

Uzm. Zeynep AKDEMİR

Uzm. Hurişah AKSAKAL

Uzm. Sevda TATAR

Salih AKYÜZ

Coőkun GÜRBOĞA

Hulusi Armağan YILDIRIM

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Nusret AKPOLAT	Doç. Dr. Müjem AZILI
Prof. Dr. Fevzi ALTUNTAŞ	Doç. Dr. Burak BEKGÖZ
Prof. Dr. Aslıhan ARDIÇ ÇOBANER	Doç. Dr. Ali Ramazan BENLİ
Prof. Dr. Ahmet Yağmur BAŞ	Doç. Dr. Ebru CAYMAZ
Prof. Dr. Recep BENTLİ	Doç. Dr. Atilla ÇİFÇİ
Prof. Dr. Ali Savaş BÜLBÜL	Doç. Dr. Serdar DENİZ
Prof. Dr. Ayşe Neşe ÇITAK KURT	Doç. Dr. Tülay DEMİRALAY
Prof. Dr. Ayşe Handan DÖKMECİ	Doç. Dr. Canan DURAL TASOUJİ
Prof. Dr. Şükrü GÜRBÜZ	Doç. Dr. Fatih GÖKSEL
Prof. Dr. İbrahim İKİZCE	Doç. Dr. Ergün HASGÜL
Prof. Dr. Kadriye KAHVECİ	Doç. Dr. Hakan HAKKOYMAZ
Prof. Dr. Zeynep KARAKAYA	Doç. Dr. Emine Derya İSTER
Prof. Dr. Abdullah MENZEK	Doç. Dr. Erol KARAASLAN
Prof. Dr. Abbas MOL	Doç. Dr. Onur KARAKAYALI
Prof. Dr. Ali ÖZER	Doç. Dr. Burak KATIPOĞLU
Prof. Dr. M. Ediz SARIHAN	Doç. Dr. Mustafa Sırrı KOTANOĞLU
Prof. Dr. Mekin SEZİK	Doç. Dr. Sinan KUL
Prof. Dr. Emrah ŞENEL	Doç. Dr. Aziz KÜÇÜK
Prof. Dr. İsmail TUFAN	Doç. Dr. Selçuk NAZİK
Prof. Dr. Gökhan TUNCEL	Doç. Dr. Sevil Çınar ÖZBAY
Prof. Dr. Ahmet URAL	Doç. Dr. Tarkan ÖZDEMİR
Prof. Dr. Ahmet ÜNAL	Doç. Dr. Rabia Hürrem ÖZDURAK
Prof. Dr. Yusuf Gazi ÜNAL	Doç. Dr. Ahmet Selim ÖZKAN
Prof. Dr. Taşkın YILDIRIM	Doç. Dr. Eda GÖKIRMAK SÖĞÜT
Prof. Dr. Turan YILDIZ	Doç. Dr. Kamile SILAY
Prof. Dr. Yusuf YÜRÜMEZ	Doç. Dr. Yasemin TATLI
Prof. Dr. Murat YÜCEL	Doç. Dr. Kenan TAŞTAN
Prof. Dr. Neslihan YÜCEL	Doç. Dr. Fatih Esad TOPAL
Prof. Dr. Şule YÜKSEL ÖZMEN	Doç. Dr. Abdullah YILDIRIM
Doç. Dr. Kurtuluş AÇIKSARI	Doç. Dr. Emriye Hilal YAYAN
Doç. Dr. Fatih ALTUN	Doç. Dr. Ramiz Aliyev ASKEROĞLU - Azerbaycan
Doç. Dr. Mehtap ARAS	

Uzm. Dr. Abdullatif MOUNADİL – Fas
Uzm. Dr. Gazi ALATAŞ
Uzm. Dr. Mehmet Ali BİLGİLİ
Uzm. Dr. Gülsüm Öztürk EMİRAL
Uzm. Dr. Evren EKİNGEN
Dr. Yavuz Selim SILAY
Dr. Farhı ABDERRAOUF - Cezayir
Dr. Abdirizak Yussuf ABDILLAHI - Somali
Dr. Magomed ABDURAKHMANOV - Arakan
Dr. Alhassan ABDULMUMIN - Gana
Dr. Babikir Ismail AHMED - Sudan
Dr. Tengku AHMED - Malezya
Dr. Manor din SHAIYED - Nepal
Dr. Zahra ALI - Kenya
Dr. Hina SHAHID - İngiltere
Dr. Musa ARADA - Ukrayna
Dr. Mousa SALIM - Ukrayna
Dr. Abdullah BAJABER - Kenya
Dr. Mahamat S.M. BALDASS - Çad
Dr. Omar ELSHAFEİ - Mısır
Dr. Akram ELZEND - A.B.D.
Dr. Omer FARAH - Etiyopya
Dr. Waheeb HAROUN - Sudan
Dr. Saiju HAMEED - Hindistan
Dr. Hassan Muhammed HASSAN - Cibuti
Dr. Taha HÜSEYİNOĞLU - Yunanistan
Dr. Mohsen JANDOUBI - Tunus
Dr. Roly KOP - Kamboçya
Dr. Mbarack KHALFAN - Uganda
Dr. Hla KYAW - Arakan
Dr. Chun MAH - Çin

Dr. Nozimkon MAHMUDOV - Özbekistan
Dr. Muhammed Taha MATEEN - Hindistan
Dr. Mubarakshah MUBARAK - Afganistan
Dr. Ahmad Obaid MUJADIDI - Afganistan
Dr. Becir NUHIU - Sırbistan
Dr. Mohamed NOMAN ALI - İsveç
Dr. Fathia NOUR - Somali
Dr. Mohamed REDWAN - Bangladeş
Dr. Khaled SHAGIER - Tunus
Arş. Gör. Öznur AKDUMAN
Arş. Gör. Kemal BAŞ
Arş. Gör. Öznur ÇINAR
Arş. Gör. Kader DEMİRÖZ
Arş. Gör. Musab Süleyman KÖÇER
Arş. Gör. Sümeyye ÖZBEY
Arş. Gör. Göksel ÖZTÜRK
Arş. Gör. Nurcan ŞİMŞEK
Andrea HELMER-DENZEL, Germany
Andreas EHGARTNER, Germany
Bernd SEEBERGER, Germany
Dena SHENK, USA
Gerhard MULLER, Germany
Gerhard NAEGELE, Germany
Nina SILVERSTEIN, USA
Rolf HEINZE, Germany
Terence SEEDSMAN, Australia

EDİTÖR KURULU

Prof. Dr. Zeynep KARAKAYA - İzmir
Katip Çelebi Üniversitesi

Prof. Dr. Müjdem AZILI - Ankara
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Prof. Dr. Rukuye AYLAZ - İnönü
Üniversitesi

Doç. Dr. Ergün HASGÜL - Sağlık
Bilimleri Üniversitesi

Doç. Dr. Bayram DEMİR - Batman
Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin İLTER - Ahi
Evrans Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Yunus Emre BULUT -
Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Gamze KAĞAN -
Üsküdar Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Ali ORUÇ -
Samsun Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Neşe KARAKAŞ - İnönü
Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Elif IŞIK - Artvin
Çoruh Üniversitesi

Öğr. Üyesi Ahmet ÇABUK - Karabük
Üniversitesi

Öğr. Gör. Ünver AKIN - Giresun
Üniversitesi

BİLİMSEL SEKRETERYA

Prof. Dr. Zeynep KARAKAYA

Öğr. Gör. Hamza AYDEMİR

Öğr. Gör. Büşra Nur FINDIK

Ar. Gör. Çağla TAŞCI

Uzm. Zeynep AKDEMİR

Uzm. Sevdâ TATAR

ORGANİZASYON SEKRETERYASI

Ayşe BAYAM

Merve NACAĞOĞLU

İçindekiler Tablosu

Kurullar.....	1
Kongre Başkanları.....	1
Düzenleme Kurulu.....	1
Bilim Kurulu.....	2
Bilimsel Sekreteryası.....	4
Organizasyon Sekreteryası.....	4
İçindekiler.....	5
Akademik Programlar.....	6
Sözel Bildiri Özetleri.....	7-130

12 HAZİRAN 2024 /ÇARŞAMBA

AÇILIŞ: 09.00-10.00

AÇILIŞ KONUŞMACILARI

Op. Dr. Orhan KOÇ
SADEFE Yönetim Kurulu Başkanı

Uzm. Dr. Erhan BERK
Malatya İl Sağlık Müdürü

Ali Sait ÇEÇEN
Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Malatya İl Müdürü

Devlet SERT
Öz-Sağlık İş Sendikası Genel Başkanı

Mahmut Faruk DOĞAN
Sağlık-Sen Sendikası Genel Başkanı

Sami ER
Malatya Büyükşehir Belediye Başkanı

Prof. Dr. Kemalettin AYDIN
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Recep BENTLİ
Malatya Turgut Özal Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Ahmet KIZILAY
İnönü Üniversitesi Rektörü

Ersin YAZICI
Malatya Valisi
(Tensipleri Halinde)

1. OTURUM 10.00-11.30

Prof. Dr. Nusret AKPOLAT
İnönü Üniversitesi Rektör Yardımcısı

AFETTE KOORDİNASYON VE ARAMA KURTARMA

Doç. Dr. Eray ÇINAR
Sağlık Bakanlığı Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürü
Afetlerde Acil Sağlık Hizmetleri

Prof. Dr. Kiyoshi KANEBİSHİ
Yıkıcı Bir Tsunaminin Ardından Ölülerle Acıyı Paylaşmak: Taksi Şoförlerinin Deneyimlediği Ruhsal Olaylardan İyileşme

Hamza TAŞDELEN
AFAD Başkan Yardımcısı
Afetlerde Koordinasyon

Alper GÜLER
Afet Yönetimi ve İklim Değişikliği Genel Müdürlüğü
Kızılay Afet Hizmetleri

Prof. Dr. Toker ERGÜDER
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı & DSÖ Türkiye Ülke Ofisi
Deprem Bölgesinde DSÖ Tarafından Yürütülen Çalışmaları

COFFE BREAK

2.OTURUM 11.30-12.30

Prof. Dr. Fatih Esad TOPAL
İKÇÜ Tıp Fakültesi Dekanı

ACİL MÜDAHALE HASTANE HİZMETLERİ

Prof. Dr. Şükrü GÜRBÜZ İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi	
Doç. Dr. Burak BEKGÖZ Ankara 112 Başhekimi Afetlerde İlk ve Acil Yardım, Afet Durumu Tıbbi Uygulamalarında Ana İlkeler	
Doç. Dr. Onur KARAKAYALI Sakarya Üniversitesi Acil Tıp Ana Bilim Dalı Hastane Öncesi Travma Triyaj Skorlaması Nasıl Kullanılır? Afet Triyajı	
Doç. Dr. Erol KARAASLAN Malatya Battalgazi Devlet Hastanesi Başhekimi Afetlerde Hastane Kriz Yönetimi: Zorluklara Odaklanmak	
Doç. Dr. Hakan HAKKOYMAZ Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Acil Tıp Ana Bilim Dalı Afetlerde Meydana Gelen Travmalara ve Kanamalara Nasıl Yaklaşalım? Crush Sendromuna Yaklaşım	
12.30 - 13.45 /YEMEK ARASI	
3. OTURUM 13.45-14.45	
Prof. Dr. Adil BAŞKIRAN Turgut Özal Üniversitesi Hastane Başhekimi Prof. Dr. Kasım KILIÇARSLAN Bilkent Şehir Hastanesi Nöroloji – Ortopedi Hastanesi Başhekimi	ACİL MÜDAHALE VE KRİZ YÖNETİMİ
Prof. Dr. Yusuf ÜNAL Gazi Üni. Tıp Fakül. Anestezi ve Reanimasyon ABD Başkanı Depremde Acil Koordinasyon ve Sevk	
Uzm. Dr. Malik Türkay ESİN Hastane Afet Planlaması ve Uygulamalarda Yaşanan Aksaklıklar	
Doç. Dr. Mustafa Sırrı KOTANOĞLU Afetlerde Hastane Hizmetlerinin Organizasyonu	
Uzm. Dr. Hamit Harun BAĞCI SB Yönetim Hizmetleri Genel Md. Yrd.-Aile Hekimliği Uzmanı Kahramanmaraş Depreminde İnsan Gücü Planlaması	
4. OTURUM 14.45-15.45	
Uzm. Dr. Orhan KOÇ Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dernekleri Federasyonu Başkanı Prof. Dr. Gökhan TUNCEL İnönü Üniversitesi Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı	GÖNÜLLÜLÜK
Adem YAVUZ Öz Sağlık-İş Sendikası Genel Başkan Yardımcısı Afetlerde Öz Sağlık-İş Sendikası	
İdris BAYKAN Sağlık-Sen Genel Başkan Yardımcısı Afetlerde Sağlık-Sen	
Hilal ŞAHİN Kızılay-Okullarla İş Birlikleri Birim Yöneticisi Afetlerde Kızılay Gönüllüleri	
Dr. Ahmet TÜRKER Afet Platformu Temsilcisi Afetlerde Sivil Toplumun Rolü	

15.45-16.00 / COFFE BREAK

5. OTURUM 16.00-17.30

Doç. Dr. Ergün HASGÜL
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sosyal Hizmet Ana Bilim
Dalı

YABANCI OTURUM

Prof. Dr. Hafız KHAN
West London University, İngiltere
Afet Sırasında Yaşlıların Hayatlarını Kurtarmada Halk Sağlığının Rolü

Prof. Dr. Bernd SEEBERGER
Hall in Tirol University, Avusturya
Kriz Durumlarında Geriatristlerin İşlevi ve Görevleri

Prof. Dr. Rika YULIWULANDARI
Endonezya

13 HAZİRAN 2024 / PERŞEMBE

5. OTURUM 9.30-10.30

Prof. Dr. Rukuye AYLAZ
İnönü Üniversitesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı

Doç. Dr. Ergün HASGÜL
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sosyal Hizmet
Ana Bilim Dalı

AFETLERDE SOSYAL HİZMETLER

Dr. İlker ÜNSAL
Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
Sosyal Yardımlar Genel Müdür Yardımcısı
Afetlerde Sosyal Hizmetlerin Önemi

Gökhan GÜNYAR
MEB Bütçe ve Performans Dairesi Başkanı
Afetlerde MEB Sosyal Hizmetleri

Prof. Dr. Mitsuru HİSATA
Afet Anında Zihinsel Bakım: Büyük Doğu Japonya Depremi Deneyimleri Üzerine

Erkan ŞAMİLOĞLU
Gençlik ve Spor Bakanlığı Genel Müdür Yardımcısı
Afetlerde Gençlere Yönelik Hizmetler

Dr. Öğr. Üyesi İkuko MUROKAMİ
Afet Sonrasında Yaşlıların Yaşamı

10.30-10.45 / COFFE BREAK

6. OTURUM 10.45-12.00

Prof. Dr. Mücahit EĞRİ Tokat GOP Üni.
Rektör Yardımcısı Halk Sağlığı ABD Başkanı

Prof. Dr. Ali ÖZER
İnönü Üniversitesi Halk Sağlığı ABD Başkanı

AFETLERDE HALK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

Doç. Dr. Mehmet Enes GÖKLER
Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdür Yardımcısı
Kahramanmaraş Depreminde Halk Sağlığı Müdahale Deneyimi

Dr. Öğr. Üyesi Yunus Emre BULUT
SBÜ Gülhane Tıp Fakültesi Halk Sağlığı ABD Başkanı
Afetlerde Halk Sağlığı Müdahaleleri Dünya Örnekleri

Prof. Dr. Ali ÖZER

<p>Malatya İnönü Üniversitesi Halk Sağlığı ABD Başkanı Afetlerde Halk Sağlığı Hizmetlerinin Gelecek Perspektifi</p>	
<p>Uzm. Dr. Mustafa BEYOĞLU Kahramanmaraş İl Sağlık Müdürlüğü Aile Hekimliği Uzmanı Afetlerde Koruyucu Sağlık Hizmetlerinin Sürdürülebilirliği</p>	
<p>12.00 - 13.15 / YEMEK ARASI</p>	
<p>7.OTURUM 13.15-14.15</p>	
<p>Uzm. Psk. Mine TUNCEL Sağlığın Geliştirilmesi Derneği Yönetim Kurulu Başkanı</p> <p>Dr. Öğr. Üyesi Neşe KARAKAŞ İnönü Üniversitesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı</p>	<p>AFETTE İLETİŞİM</p>
<p>Prof. Dr. Aslıhan Ardiç ÇOBANER Mersin Üniversitesi Gazetecilik Ana Bilim Dalı Acil Afette İletişim</p>	
<p>Mustafa ÖRNEK Sağlık Bakanlığı Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Kamuda Afet ve Acil İletişim Yaklaşımı</p>	
<p>Yeşim SERT KARAASLAN AA Sağlık Muhabiri Haberci Gözüyle Afet ve Acil Vakaları</p>	
<p>Ahmet Batuhan YALÇIN Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Hemşirelik Öğrencisi Öğrencilerin Gönüllülüğü</p>	
<p>14.15- 14.30 / COFFE BREAK</p>	
<p>8.OTURUM 14.30-15.30</p>	
<p>Bayram TAŞKIN Malatya Battalgazi Belediye Başkanı</p>	<p>YEREL YÖNETİM VE PAYDAŞLARIN ROLÜ</p>
<p>Şemseddin YILDIRIM Kocaeli Büyük Şehir Belediyesi Afet İşleri Daire Başkanı Kahramanmaraş Depreminde Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Hizmetleri</p>	
<p>Alper Sami ÇAYIR Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Projeler ve Teknik Hizmetler Daire Başkanı Kahramanmaraş Depreminde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Afet Hizmetleri</p>	
<p>Gonca ARIN Kayseri Büyükşehir Belediyesi Afet İşleri Daire Başkanı Kahramanmaraş Depreminde Kayseri Büyükşehir Belediyesi Hizmetleri</p>	
<p>Yusuf ÇELEBİ Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Engelliler Daire Başkanı & Sakatlar Konfederasyonu Başkanı Eyüp YILDIZ Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürü Afetlerde Engellilere Yönelik Belediye Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ve Sivil Toplum Kuruluşu İş Birliği ile Verilen Hizmetler</p>	
<p>Nazif BİLGİNOĞLU Elazığ Belediye Başkan Yardımcısı Kahramanmaraş Depreminde Elazığ Büyükşehir Belediyesi Hizmetleri</p>	

BİLDİRİ KİTAPÇIĞI

Gönüllü Arama Kurtarma Ekiplerinin Operasyonel Hareket Stratejileri: Kahramanmaraş Depremi Deneyimleri

Ömer Demirbilek¹, Musab Süleyman Köçer²

¹ Dr. Öğr. Gör., Sinop Üniversitesi, odemirbilek@sinop.edu.tr

² Arş. Gör., Ardahan Üniversitesi, kocer.musab@gmail.com

ÖZET

Afetler beklenmedik anlarda ortaya çıkarak toplumlara büyük zararlar verebilen katastrofik durumlardır. Afetler meydana geldikten sonra can ve mal kaybını en aza indirmek için etkin bir arama kurtarma faaliyeti yürütmek gerekir ancak günümüzde yaşanan etki alanı geniş ve komplike afetler, ulusal veya uluslararası kurumların afetlere yeterince yanıt verebilme kapasitesini aşabilmektedir. Türkiye’de yaşanan ve ülke tarihinin en büyük afeti olarak kayda geçen 2023 yılı Kahramanmaraş depremi, bu varsayımı doğrulayacak niteliktedir. Yaşanan bu afet sonrası ulusal ve uluslararası örgütlerin yanında büyük bir gönüllü ağı sahada arama kurtarma hizmeti sunarak aktif rol oynamıştır. Küresel çapta değerlendirildiğinde gönüllü arama kurtarma ekipleri afet ve acil durumlarda önemli bir kaynak olarak değerlendirilir. Bu ekipler, afet sonrasında resmî kurumlara büyük bir destek ve kolaylık sağlayabilmektedirler. Bununla birlikte afetler sonrası gönüllü arama kurtarma ekiplerinin sahada kontrolü, çalışma disiplini ve operasyon bölgesinde gerekli faaliyetleri yürütmeden ayrılmaları birçok problemi yanında getirmektedir. Bu durum resmî kurumların gönüllü ekip kullanımından uzaklaşmasına ve gönüllü ekiplerin faydalarının görülmesine engel olabilmektedir. Literatürde afetlerde gönüllülük araştırmaları oldukça sınırlıdır. Bununla birlikte daha özel bir konu olan ve bu çalışmada ele alınan gönüllü ekiplerin operasyon bölgesini değiştirme davranışlarına dair herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu çalışmada amaç afetlerde gönüllü arama kurtarma faaliyeti yürüten ekiplerin operasyon bölgelerini terk etme, değiştirme veya sabit kalma davranışlarının nedenlerini keşfetmektir. Araştırmada fenomenolojik desen kullanılmaktadır. Çalışma grubunu belirlerken amaçlı örnekleme tercih edilmiştir. Çalışmaya farklı özelliklere sahip, Kahramanmaraş depreminde gönüllü arama kurtarma faaliyetlerinde tim lideri/operasyon sorumlusu olarak görev yapan 7 farklı sivil toplum kuruluşundan 13 kişi katılmıştır. Çalışmada verileri toplamak için araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler tematik analize tabi tutulmuştur. Veri transkripti ve analizi sürecinde Microsoft Word ve MAXQDA 2020 programları kullanılmıştır. Çalışma verilerinden 2 tema 6 kategori ve 34 alt kategori keşfedilmiştir. Temalar, “Değiştirme/Terk Etme” ve “Sabit Kalma” olarak belirlenmiştir. Sonuçlar, afetlerde gönüllü arama kurtarma faaliyetleri yürüten ekipleri etkileyen ve operasyon bölgelerini terk etmelerine neden olan çok boyutlu süreçlerin olduğunu göstermektedir. Gönüllü arama kurtarma faaliyeti yürüten ekiplerden maksimum verimi almak ve etkin bir şekilde kullanmak için bu süreçlerin profesyonel ve dikkatli şekilde yürütülmesi gerekmektedir. Yapılan bu çalışma ile küresel, ulusal, bölgesel ve yerel çapta resmi olarak afetlere müdahale eden kuruluşlar başta olmak üzere, afetlere müdahalede görev alan sivil toplum kuruluşlarının ekip faaliyet kalitesini yükseltmede fayda sağlaması beklenmektedir. Araştırma bulgularına göre, hem ulusal çapta akreditasyona tabi tutulan sivil toplum kuruluşları için hem de politika yapıcılar için INSARAG standartları kapsamında öneriler sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gönüllü, Arama Kurtarma, Operasyon Bölgesi, Kahramanmaraş Depremi.

Operational Movement Strategies of Volunteer Search and Rescue Teams: Kahramanmaraş Earthquake Experiences

Ömer Demirbilek¹, Musab Süleyman Köçer²

¹ Dr. Lecturer, Sinop University, odemirbilek@sinop.edu.tr

² Research Assistant, Ardahan University, kocer.musab@gmail.com

ABSTRACT

Disasters are catastrophic situations that can occur unexpectedly and cause great damage to societies. After the disasters occur, it is necessary to carry out an effective search and rescue activity in order to minimise the loss of life and property, but today's large and complicated disasters may exceed the capacity of national or international institutions to respond adequately to disasters. The Kahramanmaraş earthquake of 2023, which was recorded as the biggest disaster in the country's history, confirms this assumption. In the aftermath of this disaster, a large network of volunteers, in addition to national and international organisations, played an active role by providing search and rescue services in the field. When evaluated on a global scale, volunteer search and rescue teams are considered as an important resource in disasters and emergencies. These teams can provide great support and convenience to official organisations after disasters. However, the control of volunteer search and rescue teams in the field after disasters, their working discipline and their leaving without carrying out the necessary activities in the operation area bring along many problems. This situation may lead official institutions to move away from the use of volunteer teams and prevent the benefits of volunteer teams from being seen. In the literature, research on volunteerism in disasters is quite limited. However, there is no study on the behaviour of volunteer teams to change the operation area, which is a more specific issue and which is addressed in this study. The aim of this study is to explore the reasons for the behaviours of volunteer search and rescue teams leaving, changing or staying in their operation areas. Phenomenological design is used in the research. Purposive sampling was preferred while determining the study group. Thirteen people from seven different non-governmental organisations with different characteristics, who served as team leaders/operation officers in voluntary search and rescue activities in the Kahramanmaraş earthquake, participated in the study. A semi-structured interview form developed by the researchers was used to collect the data. The data were subjected to thematic analysis. Microsoft Word and MAXQDA-2020 programmes were used for data transcription and analysis. Two themes, six categories and thirty-four subcategories were discovered from the study data. The themes were identified as "Changing/Abandoning" and "Remaining Fixed". The results show that there are multidimensional processes that affect the teams carrying out volunteer search and rescue activities in disasters and cause them to leave the operation areas. These processes should be carried out in a professional and careful manner in order to get maximum efficiency from the teams carrying out volunteer search and rescue activities and to use them effectively. With this study, it is expected to provide benefits in improving the quality of team activities of non-governmental organisations involved in disaster response, especially the organisations officially responding to disasters on a global, national, regional and local scale. According to the findings of the research, recommendations are presented both for the non-governmental organisations subjected to national accreditation and for policy makers within the scope of INSARAG standards.

Keywords: *Volunteer, Search and Rescue, Operation Area, Kahramanmaraş Earthquake.*

Afetlerde Halk Sağlığı M¼dahaleleri D¼nya ¼rnekleri

Yunus Emre Bulut

Dr. ¼ęr Üyesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Tıp Fak¼ltesi, yunusemre.bulut@sbu.edu.tr

ÖZET

D¼nyamız yaratıldığından beri sayısız olaęan¼st¼ duruma ev sahipliği yapmıştır. Bu durumlardan ¼rneęin okyanusta en şiddetli bir deprem hiğbir hasara sebep olmazken, b¼y¼k şehirlerde sadece 5-10 dakika yağan yağmur afete d¼n¼řebilmekte ve çok sayıda can kaybına ve maddi hasara sebep olabilmektedir. Doğal ve yapay kaynaklı yaşanan afetler g¼stermiřtir ki, afetin meydana geliş şekli, b¼y¼kl¼ę¼, ¼lkelerin afete hazır olma d¼zeyleri ve erken uyarı sistemleri gibi organizasyonlar hasar ve kayıpların boyutunu belirlemektedir. Uluslararası d¼zeyde afet riskini azaltma politikaları Birleşmiş Milletler nezdinde karşılıklı bulmuştur. Bu bağlamda 1990-2000 yılları Doğal Afet Etkilerini Azaltma On Yılı ilan edilmiş, 1992 yılında Johannesburg Uygulama Planı, 1994 yılında Daha G¼venli Bir D¼nya için Yokohama Stratejisi ve uygulama Planı (1994-2005) ¼ye ¼lkelere afetlerle m¼cadele ve risk y¼netimi konularında bir ereve çizmiştir. Son olarak 2015 yılında duyurulan Sendai Afet Risk Azaltma erevesi (2015 – 2030), afet risklerini azaltarak afetlere olan direnci arttırmayı hedef olarak g¼stermektedir. Bunun için de uluslararası iş birliği, erken uyarı sistemlerinin geliştirilmesi ile afetlerin yol açtığı kayıpların ¼nlenmesi vurgusu yapılmıştır.

Afetlerde halk sağlığı hizmetlerini çevreye (barınma, g¼venli su ve gıda, vekt¼r ve atık kontrol¼ vb) ve kişiye (aşılama, kemoprofilaksi, sağlık eğitimi vb) y¼nelik koruyucu hizmetler, olağan hizmetler d¼zeyine en kısa zamanda ulaşma çabaları ve sağlık alt yapısının yeniden inşası şeklinde ¼zetlenebilir. Halk sağlığı yaklaşımında 0-5 yaş grubu çocuklar, gebeler, lohusalar, yaşlılar, kronik hastalığı olanlar ve engelliler olağan durumlarda olduğu gibi afetlerde de en riskli gruplar olarak tanımlanırlar.

Japonya, iklimi ve konumu nedeniyle afetlere karşı savunmasız olan ve tarihi boyunca sayısız deprem, tayfun ve diğer t¼rde afetler yaşamış bir ¼lkedir. Bu sebeple afetlere karşı her an hazırlıklı olması gerektiği bilinci ile “eğer olursa” değil “ne zaman olur” yaklaşımını benimsemiştir. J-Alert erken uyarı sistemi ile yetkilileri uyarmak bir, vatandaşları uyarmak ise 4-20 saniye almaktadır. Bu sistem ile vatandaşlara tahliye talimatları, sel uyarıları, radyasyon uyarıları, yol koşulları ve ulaşım sistemlerinin durumu ve barınaklar hakkında en kısa s¼rede bilgi vermek m¼mk¼nd¼r. ¼lke, olağan zamanlarda tenis kortu gibi sosyal ve sportif faaliyetlere ev sahipliği yapan, afet durumlarında ise acil durum komuta ve haberleşme merkezi, tahliye ve sığınma, lojistik depolama, yardım ve malzeme dağıtımı, barınma, tıbbi yardım, heliport sahası ve temel ihtiyaçların sağlanacağı alanlar barındıran çok sayıda kentsel parklar inşa etmiştir. şili’de 3 milyona yakın kişiye etkileyen ve tsunamiyi tetikleyen bir deprem meydana gelmiştir. Ancak bu boyuttaki bir afette sadece 562 kişi ¼lm¼ř ve 10bin civarında kişi yaralanmıştır. Bunda şili’nin deprem konusunda kendi konumunu doğru analiz etmesi, afet ¼ncesi belirlenmiş sismik bina kodları, tsunami erken uyarı sistemi ve hızlı deprem yanıtı sistemleri etkili olmuştur. Ancak ¼lkeler afetlere ne kadar hazırlıklı olurlarsa olsunlar afetlerin anne, bebek, ocuk, ad¼lesan, yaşlı sağlığı ile doğurganlık ¼zerinde kısa-uzun d¼nem etkileri g¼sterilmiřtir. Halk sağlığı açısından kırılgan olan bu gruplar daha dezavantajlı konuma gelmektedir.

Deprem riski bulunan her ¼lke, olası bir yıkıcı afete karşı geniş tabanlı ve uygulanabilir afet ve acil durum planları hazırlamalıdır. Afet sonrasında ise arama kurtarmanın hızla başlatılması, yaralıları erken m¼dahale, yeterli içme ve kullanma suyu temini, aşılamanın ihmal edilmemesi, aile planlaması materyallerinin sağlanması, kronik hastalıklı bireylerin d¼zenli takibi ve risk gruplarını ¼nceleyen ruh sağlığı desteği verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Afet, olaęan¼st¼ durum, deprem, halk sağlığı, sağlığın korunması

Public Health Interventions in Disasters Country Examples

Yunus Emre Bulut

Assistant Professor, University of Health Sciences Gülhane Faculty of Medicine, yunusemre.bulut@sbu.edu.tr

ABSTRACT

Countless extraordinary events have occurred since the creation of our world. For example, while the strongest earthquake in the ocean does not cause any damage, only 5-10 minutes of rain in big cities can turn into a disaster and cause a large number of casualties and damages. Natural and man-made disasters have shown that the way the disaster occurs, its magnitude, the level of disaster preparedness of countries and organizations such as early warning systems determine the extent of damage and losses. Disaster risk reduction policies at the international level have been recognized by the United Nations. In this context, 1990-2000 was declared as the International Decade of Natural Disaster Reduction, Johannesburg Plan of Implementation in 1992, Yokohama Strategy and Plan of Action for a Safer World in 1994 (1994-2005) set a framework for the member countries on combating disasters and risk management. Finally, the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction (2015-2030), announced in 2015, aims to increase resilience to disasters by reducing disaster risks. For this purpose, it emphasized international cooperation, development of early warning systems and prevention of losses caused by disasters.

Public health services in disasters can be defined as protective services for the environment (shelter, safe water and food, vector and waste control, etc.) and the person (vaccination, chemoprophylaxis, health education, etc.), efforts to reach the usual level of services as soon as possible and reconstruction of health infrastructure. In the public health approach, children aged 0-5 years, pregnant women, puerperium, the elderly, those with chronic diseases and the disabled are defined as the most risky groups in disasters as in ordinary situations.

Japan is a country that is vulnerable to disasters due to its climate and location and has experienced numerous earthquakes, typhoons and other types of disasters throughout its history. For this reason, with the awareness that it must be prepared for disasters at all times, it has adopted a "when" rather than "if" approach. With the J-Alert early warning system, it takes one second to alert authorities and 4-20 seconds to alert citizens. With this system, it is possible to inform citizens about evacuation instructions, flood warnings, radiation warnings, road conditions and the status of transportation systems and shelters as soon as possible. The country has built numerous urban parks that host social and sporting activities such as tennis courts in normal times, and in times of disaster, provide emergency command and communication centers, evacuation and shelter, logistics storage, aid and material distribution, shelter, medical assistance, heliport sites and basic needs. Chile suffered an earthquake that affected nearly 3 million people and triggered a tsunami. However, for a disaster of this magnitude, only 562 people died and around 10,000 were injured. Chile's accurate analysis of its earthquake position, seismic building codes determined before the disaster, tsunami early warning system and rapid earthquake response systems were effective in this. However, no matter how prepared countries are for disasters, the short- and long-term effects of disasters on maternal, infant, child, adolescent and elderly health and fertility have been shown.

Every country with earthquake risk should prepare broad-based and feasible disaster and emergency plans against a possible devastating disaster. In the aftermath of the disaster, search and rescue should be initiated rapidly, early intervention to the wounded, adequate drinking and potable water supply, vaccination should not be neglected, family planning materials should be provided, regular follow-up of individuals with chronic diseases and mental health support prioritizing risk groups should be provided.

Keywords: *Disaster, emergency, earthquake, public health, health protection*

Afetlerde Koruyucu Sağlık Hizmetlerinin Sürdürülebilirliği

Muhammed Mustafa Beyoğlu¹

¹Uzman Doktor, Kahramanmaraş İl Sağlık Müdürlüğü, mstfbeyoglu@gmail.com.tr.

ÖZET

Afetlerde koruyucu sağlık sisteminin sürdürülebilirliği ve acil durumların etkin bir şekilde yönetilmesi; toplum sağlığının korunması için hayati öneme sahiptir. Üç ana bölümde ele alınabilir; afet öncesi hazırlık, afet sonrası sağlık hizmetleri ve toplumda farkındalık oluşturma. Afet öncesi dönemde planlama süreci, erken uyarı sistemleri, risk analizi değerlendirme ve sağlık kuruluşlarının hazırlığıyla beraber (bina altyapıları, personel eğitimi) riskleri en aza indirmeyi hedefler. Afet sonrası sağlık hizmetleri ise etkilenen bireylere acil müdahale, lojistik planlama, bulaşıcı hastalık kontrolü (hijyen kontrolü, aşılama programları, epidemiyolojik izlemler), geçici sağlık hizmetleri ve psiko-sosyal desteği kapsar. Aşılama programları ilk etapta mop-up (silme) ve catch-up (yakalama) şeklinde planlanabilir. Yaralanan tüm bireylere tetanoz aşılması yapılmalıdır. Epidemiyolojik izlemler ise üç ayrı form sistemiyle takibi yapılabilir. Bu formlar faaliyet bildirim formu, çadırkent değerlendirme formu ve sendromik sörveyans formu. Faaliyet bildirim formu, hizmet veren personel sayısı, muayene sayısı, psiko-sosyal görüşme sayısı, enjeksiyon-pansuman sayısı, izlem sayısı (bebek, gebe, lohusa, 15-49), yenidoğan taramaları, aşılama sayısını içermelidir. Çadırkent değerlendirme formu, çadır sayısı, konaklayan kişi sayısı, sağlık hizmet sunum şekli, ısınma durumu, kullanım suyu tedariki, duş-tuvalet sayısı, atık bertarafı ve tıbbi atık bertarafı bilgilerini içermelidir. Sendromik sörveyansta ise akut barsak enfeksiyonu (enfeksiyöz kaynaklı, bulantı-kusma eşlik eden, enfektif olmayan), sarılık vakası, döküntülü hastalık sayısı ve grip benzeri hastalık sayılarını içermelidir. Toplumda farkındalık oluşturma, sürdürülebilirlik ve işbirliği ile elde edilir. Sürdürülebilirlik ise, müdahalelerin uzun süreli devam ettirilmesi ve kayıtlarını ifade eder. Kaynakların verimli kullanılması, eğitim programlarının yaygınlaştırılması, afetlere karşı donanımlı toplumlar, kurumsal işbirliğin yüksek olması ve dinamik süreçlerinin etkin yönetimi sürdürülebilir koruyucu sağlık hizmetlerinin temel unsurları arasında yer almaktadır. Sonuç olarak afetlerde koruyucu sağlık hizmetlerinin sürdürülebilirliği, insanların temel sağlık ihtiyaçlarını karşılamak ve acil durumlara hazırlıklı olmak için önemlidir. Bu hizmetler afetlerin etkilerini azaltmaya yardımcı olmakla beraber toplumların daha dirençli olmasını sağlar. Ayrıca koruyucu sağlık hizmetleri, hastalıkların yayılmasını önlemek ve toplum sağlığını korumak için kritik bir rol oynar. Bu nedenle, afetlere yönelik hazırlık ve sürdürülebilir koruyucu sağlık hizmetlerinin sağlanması büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Afet, birinci basamak, primordiyal koruma, sağlık hizmetleri, sürdürülebilirlik

Sustainability of Preventive Health Services in Disasters

Muhammed Mustafa Beyođlu¹

¹ *Specialist Doctor, Kahramanmaraş Provincial Directorate of Health, mstfbeyoglu@gmail.com.*

ABSTRACT

The sustainability of the preventive health system in disasters and effective management of emergencies are vital for the protection of public health. It can be addressed in three main sections: pre-disaster preparedness, post-disaster health services, and raising awareness in the community. In the pre-disaster period, the planning process aims to minimize risks through early warning systems, risk analysis assessment and preparation of health institutions (building infrastructures, staff training). Post-disaster health services include emergency response, logistic planning, infectious disease control (hygiene control, vaccination programs, epidemiological monitoring), temporary health services, and psychosocial support. Vaccination programs can initially be planned as mop-up and catch-up. All injured individuals should be vaccinated against tetanus. Epidemiologic follow-up can be done with three different form systems. These forms are the activity reporting form, the tent city assessment form, and the syndromic surveillance form. The activity reporting form should include the number of personnel providing services, the number of examinations, the number of psycho-social interviews, the number of injections and dressings, the number of follow-ups (infant, pregnant, postpartum, 15–49), newborn screenings, and the number of vaccinations. The tent city assessment form should include the number of tents, number of people staying, type of health service provision, heating status, domestic water supply, number of showers and toilets, waste disposal, and medical waste disposal. Syndromic surveillance should include the number of acute intestinal infections (of infectious origin, accompanied by nausea and vomiting, non-infective), jaundice cases, rash, and flu-like illnesses. Community awareness-raising is achieved through sustainability and cooperation. Sustainability refers to the long-term continuation of interventions and their records. Efficient use of resources, dissemination of training programs, societies equipped against disasters, high institutional cooperation, and effective management of dynamic processes are among the basic elements of sustainable preventive health services. As a result, the sustainability of preventive health services in disasters is important to meet the basic health needs of people and to be prepared for emergencies. These services help reduce the impact of disasters and make communities more resilient. In addition, preventive health services play a critical role in preventing the spread of diseases and protecting public health. Therefore, disaster preparedness and the provision of sustainable preventive health services are of great importance.

Keywords: *Disaster, primary care, primordial protection, health services, sustainability*

Afete Müdahale Zekası Ve Afet Liderliği Üzerine Bir Araştırma: Türkiye Ve Türk Kızılay Örnekleme

Mustafa Polat¹, Ahmet Çakmak², Yeşim Arslanoğlu³

¹Prof. Dr. Mustafa Polat OSTİM Teknik Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanı, mustafa.polat@ostimteknik.edu.tr

²Dr. Ahmet Çakmak, ackmk0671@gmail.com

³Yeşim Arslanoğlu, Türk Kızılay, Afet Yönetimi ve İklim Değişikliği Genel Müdürlüğü ysmarss@hotmail.com

ÖZET

Afetler, toplumların kısa sürede altından kalkamayacağı kadar çok kaynağa ihtiyaç duyulan, toplumsal ve bazen de küresel anlamdaki kurum ve ülkelerin bir araya gelerek koordineli şekilde müdahalede bulunmalarını gerekli kılan olaylardır. Afetlere müdahalede önemli hususlardan biri afete müdahale eden insanların müdahaledeki yeterlikleridir. Zamanın kısa ve sonuçların ağır olması karşısında insani yeteneklere dayalı müdahale yeterliği oldukça önem arz eden bir husustur.

Afetler ve afetlere hazırlık konusunda daha fazla yol alması gereken bir ülke olarak Türkiye’de fiziki tedbirlerin dışında insan ve toplumla ilgili çalışmaların artması önemlidir. Bu çalışma bu düşüncenin bir ürünü olarak, bireysel ve toplumsal hazır bulunuşluk düzeyine katkı sağlamak için tasarlanmıştır.

Çalışmada bu bireysel ve toplumsal hazır bulunuşluk düzeyini artırmada, afetlerde müdahale yeterliğini sağlamada ve bu kapsamda bireylerin hazır bulunuşluk düzeylerinin anlaşılmasında katkı sağlayacağı düşünülen türetilmiş afete müdahale zekası ile bireylerin psikolojik sermayelerinin (umut ve psikolojik dayanıklılık alt boyutları çalışmaya dahil edilmiştir) afet liderliği üzerindeki etkileri araştırılmıştır.

Araştırmaya 402 Kızılay çalışanı ile 917 diğer katılımcı olmak üzere toplam 1319 kişi katılmıştır. Araştırma neticesinde afete müdahale zekası gibi türetilmiş bir zeka türünden bahsedilebileceği ve bu zeka türünün “afete hazırlık ve hazır bulunuşluk zekası” ile “afet takım yönetimi zekası” alt boyutlarından oluştuğu tespit edilmiştir. Yine araştırma sonucunda afet liderliği kavramından bahsedilebileceği ve afet liderliğinin “afette hızlı ve doğru karar verme” ve “afet liderlik özellikleri” alt boyutlarından oluştuğu tespit edilmiştir.

Araştırma neticesinde afete müdahale türetilmiş zekası ve psikolojik sermayenin afet liderliğini yordadığı tespit edilmiştir. Araştırmada psikolojik dayanıklılık ve psikolojik sermaye hariç diğer tüm değişkenlerin kadınlarla erkeklerde farklılık gösterdiği ve bu iki boyut hariç diğer sonuçların erkekler lehine olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca elde edilen sonuçlara göre Kızılay çalışanlarının afete müdahale türetilmiş zeka, psikolojik sermaye ve afet liderlik düzeyleri Kızılay’da çalışmayanlara oranla istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek çıkmıştır. Afete maruz kalmanın afete müdahale türetilmiş zekası, psikolojik sermaye ve afet liderliği kapsamında farklı sonuçları etkilemediği araştırmanın bir diğer bulgularındandır. Katılımcılardan 25-43 yaş aralığında olanların afet liderliği, afete müdahale türetilmiş zekası ve psikolojik sermaye kapsamında diğer yaş gruplarına göre daha yüksek algı düzeyinde oldukları sonucu istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Özellikle afetlerin yoğun olarak yaşandığı Türkiye’de afetlere hazır bulunuşluk düzeylerini artırmada elde edilen bulguların kullanılabilirliği değerlendirilmektedir. Afetlerde yetkililerin müdahil olduğu zamana kadar afet bölgesinde doğal olarak başlayan liderlik süreçlerinin, tesadüfîlikten arındırılarak planlı bir sürece kavuşturulması kapsamında bu sonuçların etkili olarak değerlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Afet Müdahale Zekası, Afet Liderliği, Psikolojik Sermaye, Türk Kızılay

A Research On Disaster Response Intelligence And Disaster Leadership: The Case Of Turkish Red Crescent

Mustafa Polat¹, Ahmet Çakmak², Yeşim Arslanoğlu³

¹Prof. Dr. Mustafa Polat, OSTİM Technical University, Faculty of Economics and Administrative Sciences Dean, mustafa.polat@ostimteknik.edu.tr

²Dr. Ahmet Çakmak, ackmk0671@gmail.com

³Yeşim Arslanoğlu, Turkish Red Crescent, General Directorate of Disaster Management and Climate Change ysmarss@hotmail.com

ABSTRACT

Disasters are events that require so many resources that societies cannot handle them in a short time, and require social and sometimes global institutions and countries to come together and intervene in a coordinated manner. One of the important issues in responding to disasters is the competence of people responding to disasters. In the face of short time and heavy consequences, intervention adequacy based on human skills is a very important issue.

As a country that needs to make further progress in disasters and disaster preparedness, Turkey needs to increase studies on people and society, apart from physical measures. This study, as a product of this idea, is designed to contribute to the level of individual and social readiness.

In the study, the effects of the derived disaster response intelligence and individuals' psychological capital (hope and psychological resilience sub-dimensions were included in the study) on disaster leadership, which are thought to contribute to increasing the level of individual and social readiness, ensuring the competence of intervention in disasters and understanding the readiness levels of individuals in this context, were investigated. A total of 1319 people, including 402 Red Crescent employees and 917 other participants, participated in the research. As a result of the research, it was determined that a derived type of intelligence such as disaster response intelligence can be mentioned and that this type of intelligence consists of the sub-dimensions of "disaster preparedness and readiness intelligence" and "disaster team management intelligence". Again, as a result of the research, it was determined that the concept of disaster leadership can be mentioned and that disaster leadership consists of the sub-dimensions of "quick and accurate decision making in a disaster" and "disaster leadership characteristics".

As a result of the research, it was determined that disaster response-derived intelligence and psychological capital predicted disaster leadership. In the study, it was determined that all variables except psychological resilience and psychological capital differed between men and women, and except for these two dimensions, the results were in favor of men. In addition, according to the results obtained, the disaster response-derived intelligence, psychological capital, and disaster leadership levels of Red Crescent employees were statistically significantly higher than those who did not work in Red Crescent. Another finding of the study is that exposure to disaster does not affect different outcomes within the scope of disaster response-derived intelligence, psychological capital, and disaster leadership. The result that the participants between the ages of 25-43 had a higher perception level in terms of disaster leadership, disaster response-derived intelligence, and psychological capital compared to other age groups was found to be statistically significant.

It is evaluated that the findings obtained can be used to increase disaster preparedness levels, especially in Turkey, where disasters occur frequently. It is recommended that these results be evaluated as effective within the scope of eliminating the randomness of the leadership processes that begin naturally in the disaster area until the authorities intervene in disasters and turn them into a planned process.

Keywords: *Disaster, Disaster Response Intelligence, Disaster Leadership, Psychological Capital, Turkish Red Crescent*

Kahramanmaraş Depremlerinde Görevlendirilen İstanbul Avrupa Yakası 112 Acil Ambulans Personellerinin Travma Sonrası Stres Bozukluğunun Değerlendirilmesi

Zeynep Fatma İnalkaç¹, Bahadır Taşlıdere²

¹Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Afet Yönetimi Anabilim Dalı, Fatih/İSTANBUL, zara3483@hotmail.com

²Bezmialaem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp Kliniği Bölümü, Fatih/İSTANBUL, btaşlıdere@bezmialem.edu.tr

ÖZET

Ülkemiz deprem kuşağında olduğundan zaman zaman büyük ve yıkıcı depremler yaşanabilmektedir. En son yaşanan Kahramanmaraş merkezli deprem de bunlardan biridir. Deprem sonrasında tüm ülkede bir seferberlik düzenlenmiş, Türkiye'nin dört bir yanından ve hatta yurt dışından yardım için bölgeye gidilmiştir. Depremde enkaz altında kalarak yaralanan kişilere yardım etmek için İstanbul Avrupa yakasından da 112 acil ambulans personelleri görevlendirilmiş ve bölgeye gönderilmiştir. Bu çalışmada Kahramanmaraş depremlerinde görevlendirilen İstanbul Avrupa yakası 112 acil ambulans personellerinin travma sonrası stres bozukluğunun değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla yapılan çalışmanın verileri Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) Ölçeği ile toplanmış, SPSS 22.0 programı ile analiz edilmiştir. Çalışmanın evrenini bölgeye gönderilen 550 112 acil ambulans çalışanı, örneklemini de ulaşılabilen 226 kişi oluşturmuştur. Katılımcıların %55,41'inin Erkek, %36,36'sının 26-30 yaş aralığında, %55,84'ünün Bekar, %48,92'sinin Lisans düzeyi eğitime sahip olduğu, %35,93'ünün AABT olduğu, %50,22'sinin 7 yıl ve üzeri mesleki tecrübeye sahip olduğu, %53,68'sinin daha önce afet yaşamadığı, %58,01'inin daha önce afetlerde görev almadığı, %95,67'sinin 1. Derece yakınına afetlerde kaybetmediği, %61,9'unun tanıdığı birini afetlerde kaybetmediği tespit edilmiştir. TSSB puanlarının yaşa, daha önce afet yaşama veya görev alma durumuna ve afetlerde 1. derece yakınına veya tanıdığını kaybetme durumuna göre değişmediği ($P>0,05$) belirlendi. Ancak kadın çalışanların TSSB puanlarının erkeklerden ($P=0,0001$), bekar olan katılımcıların evli olanlardan ($P=0,007$) ve yüksek lisans eğitimi olan katılımcıların lise ve lisans eğitim olanlardan yüksek olduğu ($P=0,006$) tespit edilmiştir. TSSB puanları mesleklere göre sıralandığında en yüksek puanlar sırasıyla hemşire, doktor, Acil Tıp Teknisyeni ve Ambulans ve Acil Bakım Teknikerinde görülmüştür ($P=0,0001$). 1 yıldan az meslek tecrübesi olanların TSSB puanı daha fazla tecrübesi olanlardan yüksek bulunmuştur ($P=0,0001$). Çalışma neticesinde kadın, tecrübesiz, yüksek lisans eğitimi olan, hemşire ve hekim statüsünde olanların TSSB'ye daha açık oldukları anlaşılmaktadır. Büyük doğa kaynaklı afet durumları her personelin ayırım yapılmaksızın müdahaleye katılmasını gerektiren durumlardır. Ancak bu özelliklere sahip personele dönüşlerinde TSSB'nin önlenmesine yönelik çalışmalarda daha öncelikli olarak odaklanılması gerektiğini göstermektedir. Bu konuda daha sonra yapılacak araştırmalarda personelin afetin hangi döneminde görev aldığı ve ne kadar süre kaldığına yönelik değişkenlerinde dikkate alınması ve travma ve yas süreçleri kapsamında çalışmanın afetten sonraki ne kadar süre içinde yapılması gerektiğinin tespiti faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Deprem, 112 Acil Ambulans Personeli, Travma Sonrası Stres Bozukluğu

Evaluation of Post-Traumatic Stress Disorder of Istanbul European Side 112 Emergency Ambulance Personnel Assigned During Kahramanmaraş Earthquakes

Zeynep Fatma Inalkac¹, Bahadır Taslidere²

¹Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Afet Yönetimi Anabilim Dalı
Fatih/İSTANBUL zara3483@hotmail.com

² Bezmialaem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp Kliniği Bölümü
Fatih/İSTANBUL, btaslıdere@bezmialem.edu.tr

ABSTRACT

Since our country is located in an earthquake zone, large and destructive earthquakes can occur from time to time. The most recent earthquake centered in Kahramanmaraş is one of them. Following the earthquake, a mobilization was organized throughout the country, and help was sent to the region from all over Turkey and even from abroad. To assist those injured and trapped under the rubble during the earthquake, 112 emergency ambulance personnel from the European side of Istanbul were assigned and sent to the region. This study aims to evaluate the post-traumatic stress disorder (PTSD) of the 112 emergency ambulance personnel from the European side of Istanbul who were assigned to the Kahramanmaraş earthquakes. The data for this study were collected using the Post-Traumatic Stress Disorder (PTSD) Scale and analyzed with the SPSS 22.0 program. The population of the study consisted of 550 emergency ambulance personnel sent to the region, and the sample consisted of 226 accessible individuals. It was found that 55.41% of the participants were male, 36.36% were aged 26-30, 55.84% were single, 48.92% had an undergraduate level education, 35.93% were paramedics, 50.22% had 7 or more years of professional experience, 53.68% had not experienced a disaster before, 58.01% had not been assigned in disasters before, 95.67% had not lost a first-degree relative in disasters, and 61.9% had not lost someone they knew in disasters. It was determined that PTSD scores did not vary according to age, previous disaster experience or assignment, and the loss of a first-degree relative or acquaintance in disasters ($P>0.05$). However, it was found that female employees had higher PTSD scores than males ($P=0.0001$), single participants had higher scores than married ones ($P=0.007$), and participants with a postgraduate education had higher scores than those with high school and undergraduate education ($P=0.006$). When PTSD scores were ranked according to professions, the highest scores were observed in nurses, doctors, emergency medical technicians, and ambulance and emergency care technicians, respectively ($P=0.0001$). Those with less than 1 year of professional experience had higher PTSD scores than those with more experience ($P=0.0001$). The study concludes that women, inexperienced individuals, those with a postgraduate education, nurses, and doctors are more susceptible to PTSD. Major natural disasters require the participation of all personnel without distinction. However, it shows that personnel with these characteristics should be prioritized in studies aimed at preventing PTSD upon their return. Future research on this topic should consider the variables of which phase of the disaster the personnel were assigned to and how long they stayed, as well as determine the timeframe within which the study should be conducted in the context of trauma and mourning processes after the disaster.

Keywords: *Earthquake, 112 Emergency Ambulance Personnel, Post-Traumatic Stress Disorder*

MÜTEVAZI LİDERLİĞİN AFETLERE HAZIRLIK SÜRECİNDE UYGULANABİLİRLİĞİ

Büşra SAVAŞ¹, Şefik ÖZDEMİR²

¹ Yüksek lisans öğrencisi, Aksaray Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü busrayuksel06@gmail.com. “

²Doç. Dr., Aksaray Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, sefikozdemir@aksaray.edu.tr.

ÖZET

Günümüzde, afetlerin artan sıklığı ve şiddeti, toplumları ve organizasyonları ciddi şekilde etkilemekte ve afet yönetiminde liderliğin kritik bir rol oynamasını gerektirmektedir. Bu bağlamda, bu çalışma mütevazı liderliğin afetlere hazırlık sürecindeki rolünü incelemeyi amaçlamaktadır. Mütevazı liderlik, geleneksel liderlik modellerinden farklı olarak işbirliği, empati ve güven odaklı bir yaklaşım sunarak, afetlerle başa çıkma süreçlerinde önemli katkılar sağlayabilmektedir. Çalışma, literatür baz alınarak liderlik ve mütevazı liderliğin temel prensiplerini tanımlayarak başlamakta ve afetlere hazırlık sürecinin evrelerini ele alarak liderliğin bu evrelerdeki rolünü vurgulamaktadır. Mevcut literatürdeki boşluğun yanı sıra, afetlere hazırlık sürecindeki liderlik pratiklerine dair eksik veya belirsiz bilgiler, bu araştırmanın gerekçesini oluşturmaktadır. Bu araştırma, liderlik literatürüne ve afet yönetimi alanına katkıda bulunarak, mütevazı liderliğin afetlere karşı etkin bir strateji olarak nasıl kullanılabilirdiği konusunda rehberlik edecek kavramsal bir çerçeve sunarak liderlik literatürüne ve afet yönetimi pratiğine katkı sunmayı amaçlamaktadır. Liderlik, bir grup veya organizasyonu etkileyip yönlendirme sürecini içeren karmaşık bir kavramdır. Afet yönetiminde liderlik, afet öncesi, afet sırası ve sonrası dönemde krizle başa çıkma sürecine önemli katkılar sağlayabilir. Etkili liderlik, afet mağdurlarının ve kurtarma ekiplerinin motivasyonunu artırabilir ve hedeflere daha etkili bir şekilde ulaşmalarına yardımcı olabilir. Mütevazı liderlik, liderin kendini öne çıkarmadan, alçakgönüllülükle ve takım üyelerine saygı göstererek etkileşimde bulunduğu bir liderlik yaklaşımıdır. Bu liderlik tarzı, işbirliği ve ekip başarısına odaklanmayı vurgulamaktadır. Mütevazı liderlik, liderin güçlü bir iletişim becerisi ve işbirliği teşvik etme yeteneğiyle afet durumlarında etkin bir rol oynayabilir. Mütevazı liderlik, organizasyonların krizlere hazırlıklı olmalarına ve uygun stratejiler geliştirmelerine yardımcı olabilir. Afet sırasında, mütevazı liderlik, liderin kriz yönetimi becerilerini kullanarak hızlı ve etkili kararlar almasına yardımcı olabilir. Burada liderin açık iletişim ve işbirliği, organizasyonun krizle başa çıkma kapasitesini artırabilir. Yapılan literatür incelemeleri neticesinde, mütevazı liderliğin afetlere hazırlık sürecinde AFAD, 112 ve UMKE personeli gibi spesifik uzmanlık alanlarına sahip personel gruplarına afet öncesi dönemde yapılması gerekenleri daha nitelikli bir şekilde yapmaya yönelebileceği düşünülmektedir. Ayrıca söz konusu personellerin koordinasyon, iletişim ve toplumsal dayanıklılığı artırmaya yönelik becerilerine katkı sağlayacaktır. Bu liderlik yaklaşımının, afet sonrası toparlanma süreçlerinde olumlu etkiler yaratabileceği ve liderlerin kriz anlarında daha etkili bir şekilde yönetebilmelerine katkı sağlayabileceği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Mütevazı Liderlik, Afetlere Hazırlık, Afet Yönetimi.

APPLICABILITY OF HUMBLE LEADERSHIP IN DISASTER PREPAREDNESS

Büşra SAVAŞ¹, Şefik ÖZDEMİR²

¹ Graduate student, Aksaray University Institute of Health Sciences busrayuksel06@gmail.com.

² Doç. Dr., Aksaray University Faculty of Health Sciences, Department of Emergency Aid and Disaster Management, sefikozdemir@aksaray.edu.tr.

ABSTRACT

Today, the increasing frequency and severity of disasters severely impact societies and organizations and require leadership to play a critical role in disaster management. In this context, this study aims to examine the role of humble leadership in disaster preparedness. Unlike traditional leadership models, humble leadership can make significant contributions to coping with disasters by offering an approach focused on cooperation, empathy and trust. The study starts by defining the basic principles of leadership and humble leadership based on the literature, and emphasizes the role of leadership in the phases of disaster preparedness. In addition to the gap in the existing literature, the missing or unclear information on leadership practices in disaster preparedness process constitutes the rationale for this research. This research aims to contribute to leadership literature and disaster management practice by providing a conceptual framework to guide how humble leadership can be used as an effective strategy against disasters. Leadership is a complex concept that involves the process of influencing and directing a group or organization. Leadership in disaster management can make significant contributions to the process of coping with the crisis before, during and after the disaster. Effective leadership can increase the motivation of disaster victims and rescue teams and help them achieve goals more effectively. Humble leadership is a leadership approach in which the leader interacts without self-promotion, with humility and respect for team members. This leadership style emphasizes collaboration and a focus on team success. Humble leadership can play an effective role in disaster situations if the leader has strong communication skills and the ability to encourage collaboration. Humble leadership can help organizations prepare for crises and develop appropriate strategies. During a disaster, humble leadership can help the leader to make quick and effective decisions using crisis management skills. Here, the leader's open communication and cooperation can increase the organization's capacity to cope with the crisis. As a result of the literature review, it is thought that humble leadership can lead personnel groups with specific areas of expertise such as AFAD, 112 and UMKE personnel to do what needs to be done in the pre-disaster period in a more qualified way. It will also contribute to their skills in coordination, communication and building social resilience. It has been observed that this leadership approach can have positive effects on post-disaster recovery processes and contribute to the ability of leaders to manage more effectively in times of crisis.

Keywords: Humble Leadership, Leadership, Disaster, Disaster Management

"Afet" ve "Çocuklar" Kavramları Üzerine Bibliyometrik Bir Analiz: WOS Veri Tabanı

Öznur AKDUMAN¹

¹Araştırma Görevlisi .Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Fakültesi. Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü. oakduman@nku.edu.tr

ÖZET

Günümüzde iklim değişikliği ve doğa-insan kaynaklı tehlikelerin mevcut savunmasızlıklarımız ve yetersiz kapasitelerimiz ile birleşmesi sonucu afetlerin sıklığı giderek artmaktadır. sıklıkla yaşanmaya başlanan bu afetler, toplumların sosyal, ekonomik ve çevresel dengelerini bozarken, en savunmasız gruplardan biri olan çocuklar üzerinde en fazla etkiyi göstermektedir. Çocuklar, afetlerin getirdiği zorluklara maruz kaldıklarında, fiziksel, duygusal ve psikolojik açıdan büyük risk altında olurlar. Evsizlik, beslenme eksikliği, hastalıklar, ayrılık, yaralanmalar ve kayıplar gibi afetlerin doğrudan etkileri yanında, travma, kaygı, korku, hüznün ve belirsizlik gibi duygusal ve psikolojik sorunlar da çocukları etkiler. Bu durum, geleceğimiz olan çocukların gelişimini, öğrenme yeteneklerini ve ruh sağlığını ciddi şekilde etkileyebilmektedir. Bu bağlamda yapılan bu çalışma, elde edilen veriler kapsamında, "afet" ve "çocuklar" kavramlarına dair yapılan yayınların bibliyometrik analiz kullanılarak sistemli bir özeti araştırmaçılarının dikkatine sunulması, kavramlarla ilgili çalışma eğilimlerinin ve boşlukların tespiti amaçlanmaktadır. Çalışma kapsamında, analiz birimi olarak Web of Science veri tabanında taranan ve 1982 ile 2024(nisan) yılları arasında afet eğitimi üzerine yapılan 483 bilimsel yayın verisi bibliyometrik olarak incelenmiştir. Elde edilen veriler VOSviewer ortamında bibliyometrik analize tabi tutulmuştur.Çalışma kapsamında, "afet" ve "çocuklar" kavramları ile ilgili eserlerin yayın yıllarına göre dağılımına bakıldığında, en fazla eserlerin 2020 (38 eser), 2016 (36 eser) ve 2015 (30 eser) yıllarında yoğunlaştığı; en fazla eser veren isimlerin Annette M. La Greca(8 eser), Betty Pfefferbaum(8 eser), Soo-Young Bhang, (7 eser) olduğu; yayın türlerinin ağırlıklı olarak Dergi Makalesi (326) ve Bildiri Özeti (51) türünde olduğu; Bilim ağı kategorileri açısından Psikiyatri(105), Pediatri(77) ve Psikoloji Klinik(51) kategorilerinden eserler verildiği; Alıntılanma konuları açısından değerlendirildiğinde ise Psikiyatri ve Psikoloji (189), İklim Değişikliği (60) ve Travma ve Acil Cerrahi (43) alanlarının ilk sıralarda olduğu; yayınların ülkelere göre dağılımında liderliğin Amerika Birleşik Devletleri (ABD) (180) Japonya (63), ve İngiltere(35) tarafından sağlandığı; başta İngilizce (469) olmak üzere Rusça (4) ve Fransızca (3) eserlerin yayınlandığı; Social Sciences Citation Index (SSCI) (255), Science Citation Index Expanded (SCI-EXPANDED) (240) ve Emerging Sources Citation Index (ESCI) (62) endekslerde taranan yayınların ağırlıklı olduğu tespit edilmiştir. Afet eğitimi ile ilgili yayınlarda en sık kullanılan anahtar kelimelere bakıldığında, 21 tekrarla "children" 17 tekrarla "disaster" (afet), 11 tekrarla "disaster preparedness" (afete hazırlık), 8 tekrarla "adolescent" (ergen), ifadelerinin öne çıktığı görülmektedir. Bu çalışmanın sonuçları, gelecekteki araştırmalar için yol gösterecek ve afet yönetimi ile çocuk sağlığı ve refahı alanlarındaki literatüre katkıda bulunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Afetler, Çocuklar, Afetlere hazırlık, Afet yönetimi, Bibliyometrik Analiz.

A Bibliometric Analysis on the Concepts of "Disaster" and "Children": WOS Database

Öznur Akduman¹

¹Research Assistant. Tekirdağ Namık Kemal University. Faculty of Health Sciences. Department of Emergency Aid and Disaster Management. oakduman@nku.edu.tr

ABSTRACT

In the contemporary world, the frequency of disasters is increasing due to the combination of climate change and other natural and human-induced hazards with our existing vulnerabilities and inadequate capacities. These disasters, which are becoming increasingly common, disrupt the social, economic, and environmental balances of societies, with children being one of the most vulnerable groups affected. Children are at great risk when exposed to the challenges brought about by disasters, both physically and emotionally. In addition to the direct effects of disasters such as homelessness, malnutrition, illnesses, separations, injuries, and losses, children are also affected by emotional and psychological issues such as trauma, anxiety, fear, sadness, and uncertainty. This situation can significantly impact the development, learning abilities, and mental health of our future generations. In this context, this study aims to provide a systematic summary of publications related to the concepts of "disasters" and "children" using bibliometric analysis, based on the data obtained. The study analyzed 483 scientific publications on disaster education published between 1982 and 2024 (April) by scanning the Web of Science database. The data obtained were subjected to bibliometric analysis using VOSviewer. In terms of the distribution of works related to the concepts of "disasters" and "children" by publication years, it was found that the highest number of works were concentrated in the years 2020 (38 works), 2016 (36 works), and 2015 (30 works). The most prolific authors were Annette M. La Greca (8 works), Betty Pfefferbaum (8 works), and Soo-Young Bhang (7 works). The predominant publication types were Journal Articles (326) and Conference Abstracts (51). In terms of science categories, works were predominantly categorized under Psychiatry (105), Pediatrics (77), and Clinical Psychology (51). When evaluated in terms of citation topics, Psychiatry and Psychology (189), Climate Change (60), and Trauma and Emergency Surgery (43) were among the top categories. The distribution of publications by countries showed that the leadership was provided by the United States (180), Japan (63), and the United Kingdom (35). The publications were primarily in English (469), with some in Russian (4) and French (3). The majority of the publications were indexed in the Social Sciences Citation Index (SSCI) (255), Science Citation Index Expanded (SCI-EXPANDED) (240), and Emerging Sources Citation Index (ESCI) (62). When looking at the most frequently used keywords in publications related to disaster education, "children" appeared 21 times, "disaster" appeared 17 times, "disaster preparedness" appeared 11 times, and "adolescent" appeared 8 times. The results of this study will guide future research and contribute to the literature on disaster management and children's health and well-being.

Keywords: *Disaster, Children, Disaster preparedness, Disaster management, Bibliometric Analysis.*

Afet Yönetimi Eğitiminde Üniversite Öğrencilerinin ChatGPT Algı ve Deneyimlerini Keşfetmek: Fenomenolojik Bir Araştırma

Pınar Duru¹, Nahsan Kaya², Lütfiye Parlak³

¹ Doç. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, pduru@ogu.edu.tr

² Öğr. Gör. Dr., Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, nahsan.kaya@ksbu.edu.tr

³ Öğr. Gör., Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, lutfiye.parlak@ksbu.edu.tr

ÖZET

Yapay zekâ, eğitim dahil birçok alanda önemli dönüşümlere yol açmıştır. ChatGPT, doğal dil işlemeyi temel alan ileri seviyede bir yapay zekâ dil üretici ve sohbet robotu olarak, afet yönetimi eğitimi bağlamında da potansiyel taşımaktadır. Türkiye gibi doğal afetlerin sıkça yaşandığı ülkelerde, afet eğitiminin ulusal müfredata entegre edilmesi etkili bir strateji olarak kabul edilmektedir. Bu çalışma, ChatGPT'nin afet yönetimi eğitimindeki rolünü ve üniversite öğrencilerinin ChatGPT algısını ve deneyimlerini anlamayı amaçlamaktadır. Araştırmanın hedefleri, ChatGPT'nin eğitimdeki rolünü, etkinliğini, özelleştirilmiş içerik sağlama potansiyelini, sınırlamalarını, kabul edilebilirliğini ve güvenilirliğini incelemektir. Fenomenolojik bir yaklaşım benimseyen bu araştırma, ChatGPT'nin eğitim bağlamında nasıl değerlendirildiğini ve kullanıldığını katılımcıların ve eğitimcinin doğrudan deneyimleri üzerinden incelemiştir. Bu araştırma, 15-31 Ocak 2024 tarihleri arasında Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi'nde öğrenim gören "Acil Durum ve Afet Yönetimi" dersini alan öğrenciler (n = 43) üzerinde yürütülmüştür. Çalışmanın örnekleme, araştırmaya katılmayı kabul eden 35 öğrenciden oluşmuş ve katılım oranı %81,39 olmuştur. ChatGPT, ders içeriğine entegre edilerek öğrencilerin afet yönetimi eğitiminde kullanım deneyimlerini değerlendirmek amacıyla kullanılmıştır. Veri toplama sürecinde yarı yapılandırılmış görüşme formu ve öğretim görevlisinin ders sırasındaki gözlem notları kullanılmıştır. Odak grup görüşmeleri (8-9 kişilik gruplar halinde 4 ayrı oturumda), katılımcıların deneyimlerini detaylı olarak anlamak için gerçekleştirilmiş ve tüm görüşmeler ses kaydına alınarak dökümanite edilmiştir. Veriler, MAXQDA 2020 programı ile içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Kodlama süreci, iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı yapılmış ve kodlayıcılar arası güvenilirlik oranı hesaplanarak değerlendirilmiştir. Çalışma için Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'nun (15.01.2024 tarih ve 2024/01-09 karar nolu) etik kurul izni ile, Simav Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu'nun (06.12.2023 tarih ve 117649 sayılı) kurum izni alınmıştır. Odak grup görüşmelerinden elde edilen nitel verilerin sentezi sonucunda "Afet Yönetimi Eğitiminde ChatGPT'nin Etkililiği ve Kullanıcı Deneyimi" ana teması altında "Kullanıcı Deneyimini Olumlu Etkileyen Unsurlar", "Kullanıcı Deneyimini Olumsuz Etkileyen Unsurlar", "ChatGPT'nin Genel Rolü ve İyileşme Potansiyeli", "ChatGPT'nin Kullanımındaki Zorluklar ve Güvenilirlik" olarak isimlendirilen dört analitik tema elde edilmiştir. Öğrenciler ve eğitimcinin deneyimlerine dayanan bulgular, ChatGPT'nin eğitim alanında hem olumlu hem de olumsuz etkilerini ortaya koymuştur. ChatGPT'nin öğrencilere özelleştirilmiş geri bildirim ve kolay erişim sağlama potansiyeli, afet öncesi hazırlık, müdahale planları ve afet sonrası stratejiler konusunda bilgi ve farkındalıklarını artırması dikkat çekmiştir. Ayrıca, öğrenciler arasında etkileşimi teşvik etmiş ve grup tartışmalarını kolaylaştırmıştır. Ancak, iletişim ve anlam karmaşası, yanlış anlama ve farklı cevaplar gibi konular ChatGPT'nin güvenilirliği ve etkinliği açısından endişe kaynağı olmuştur. Ayrıca, öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal becerilerini sınırlama potansiyeli de endişe verici olarak görülmüştür. Araştırma sonuçları, ChatGPT'nin afet yönetimi eğitiminde potansiyel bir araç olarak kullanılabilirliğini ve etkililiğini göstermektedir. Ancak, kullanıcı deneyimini iyileştirmek, güvenilirlik ve doğruluk konularını ele almak, eşitlik ve erişim sorunlarını çözmek ve daha geniş bir disiplinler arası kullanımını teşvik etmek için önemli adımlar atılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zeka, ChatGPT, afet yönetimi eğitimi, eğitim teknolojisi, fenomenolojik araştırma

Exploring University Students' Perceptions and Experiences of ChatGPT in Disaster Management Education: A Phenomenological Study

Pınar Duru¹, Nahsan Kaya², Lütfiye Parlak³

¹ Assoc. Prof. Dr., Eskişehir Osmangazi University, pduru@ogu.edu.tr

² Lect. Dr., Kütahya Health Sciences University, nahsan.kaya@ksbu.edu.tr

³ Lect., Kütahya Health Sciences University, lutfiye.parlak@ksbu.edu.tr

ABSTRACT

Artificial intelligence has brought about significant transformations in various fields, including education. ChatGPT, an advanced artificial intelligence language generator and chatbot based on natural language processing, also holds potential in the context of disaster management education. Integrating disaster education into the national curriculum is considered an effective strategy in countries like Türkiye, where natural disasters are frequent. This study aims to understand the role of ChatGPT in disaster management education and the perceptions and experiences of university students regarding ChatGPT. The research objectives were to examine ChatGPT's role, effectiveness, potential for providing personalized content, limitations, acceptability, and reliability in education. Adopting a phenomenological approach, this research explored how ChatGPT was evaluated and used in an educational context through participants' and educators' direct experiences. The study was conducted with students (n = 43) enrolled in the "Emergency and Disaster Management" course at Kütahya Health Sciences University between January 15 and 31, 2024. The sample consisted of 35 students who agreed to participate in the research, with a 81.39% participation rate. ChatGPT was integrated into the course content to evaluate students' experiences in disaster management education. Semi-structured interview forms and observations by the instructor during the class were used for data collection. Focus group discussions (in groups of 8-9 participants in 4 separate sessions) were conducted to understand participants' experiences in detail, and all discussions were recorded and transcribed. The data were analyzed using the content analysis method with MAXQDA 2020 software. Two researchers conducted the coding process independently, and inter-coder reliability was assessed. The study was conducted with the approval of the Non-Interventional Clinical Research Ethics Committee (Decision No: 2024/01-09, dated January 15, 2024) and the institution of Simav Health Services Vocational School (Decision No: 117649, dated December 6, 2023). Through the synthesis of qualitative data obtained from focus group discussions, four analytical themes were derived under the main theme of "Effectiveness and User Experience of ChatGPT in Disaster Management Education": "Factors Enhancing User Experience Positively," "Factors Negatively Impacting User Experience," "General Role of ChatGPT and Potential for Improvement," and "Challenges in ChatGPT Usage and Reliability." Findings based on students' and educators' experiences revealed both positive and negative effects of ChatGPT in education. The potential of ChatGPT to provide personalized feedback and easy access to students, increasing their knowledge and awareness in disaster preparedness, intervention plans, and post-disaster strategies, stood out. Additionally, it encouraged interaction among students and facilitated group discussions. However, concerns were raised regarding communication and comprehension issues, as well as the reliability and effectiveness of ChatGPT. Moreover, the potential to limit students' cognitive and affective skills was seen as worrisome. The research findings demonstrate the potential of ChatGPT as a tool in disaster management education. However, important steps must be taken to improve user experience, address reliability and accuracy issues, solve equality and accessibility problems, and promote broader interdisciplinary usage.

Keywords: Artificial intelligence, ChatGPT, disaster management education, educational technology, phenomenological research

Afete Müdahale Faaliyetlerinde Spontan Gönüllü Yönetimi

Ömer Demirbilek¹

¹Dr. Öğr. Gör. Sinop Üniversitesi, odemirbilek@sinop.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada amaç afetlerden sonra ortaya çıkan ve etkin kullanıldığında afet zararlarını azaltmada önemli bir yere sahip olan spontan gönüllülerin yönetimde sıklıkla karşılaşılan zorluklara yönelik çözüm önerilerinin sunulmasıdır. Afetler oluşturduğu yaygın yıkım ve geniş çaplı hasarlar ile birey ve toplumların değerlerine büyük zararlar verebilmektedir. Afetler genellikle ortaya çıktığında büyük karmaşa ve kaosa sebep olan durumlar olarak görülmektedirler. Bununla birlikte afet ortamları büyük bir yardımlaşma ve dayanışmanın sergilendiği zamanlardandır. Afetlerden sonra, afetzede bireylere gereken profesyonel yardımın ulaşması ve ekiplerin müdahalesi afetin yaygınlığı, afetzedelerin bulunduğu konum, ekip sayısı ve medyanın ilgisi gibi birçok faktörden etkilenebilmektedir. Afetzedelere genellikle ilk 72 saatten sonra ulaşacağı varsayılmaktadır. Afet ortamında ilk müdahale ve yardım faaliyeti afet bölgesinde kendisi de afetzede olan fakat diğer afetzedelere yardım etme gücü olan kişiler tarafından gerçekleştirilmektedir. Afetler sonrasında kurtulan bireyler başta yakınları olmak üzere bulunduğu bölgedeki kişilere yardım sağlamaktadırlar. Spontan gönüllü olarak adlandırılan bu bireylerin yaptıkları faaliyetler kişilerin bilgi, beceri ve kapasitesi oranında farklılık göstermektedir. Spontane gönüllüler afetler sonrasında arama, kurtarma, ilkyardım ve tahliye gibi görevler üstlenebilmektedirler. Özellikle kırsal alan ve ulaşılması zor bölgelerde spontane gönüllülerin varlığı ve faaliyetleri büyük bir değer olabilmektedir. Bu gönüllü bireylerin varlığı resmi kurum ve yönetimler için bir güç olmasına rağmen her zaman verimli, etkin veya uygun şekilde çalışmazlar. Kontrol edilmeyen ve denetim dışı herkes afetlerde büyük bir problem oluşturmaktadır. Spontane gönüllülerin herhangi bir kuruma bağlı olmaması, izlenebilir veya denetlenebilir olmaması, koordinasyon içinde yer almamaları ve yönlendirilebilir olmamaları, teknik çalışma gerektiren faaliyetler üzerinde bilgisiz şekilde görev yapmaları, kendilerinin, enkazın ve afetzedenin güvenliğini tehlikeye atabilmesi, güvenlik prosedürlerini ihmal etmesi, diğer afetzedeler tarafından güvenilir olarak görülmemeleri, afet ortamında kısıtlı kaynakları tüketmeleri, trafik ve diğer alanlarda yoğunluk oluşturmaları, yaptıkları iş ve işlemlerin mevzuat açısından karşılığının olmaması bu gönüllülerin afet sahasında problem olarak ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Afet ortamında hem büyük bir kaynak hem de afetzede, çalışan ve kendisi için tehlike kaynağı olabilen spontan gönüllülerin önlenmesi veya katkılarının reddedilmesi mümkün değildir. Bu durum bu kaynağın verimli ve kaliteli bir şekilde değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Literatürde afetlerde gönüllülüğün ve spontan gönüllülüğe ilişkin bilgi ve çalışmalar oldukça sınırlıdır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde spontan gönüllülerden olabilecek en fazla verimi alabilmek için ilk olarak toplumda yaygın afet eğitiminin sağlanması, afetlere müdahale konusunda etkin bilinçlendirme çalışmalarının yürütülmesi, afet ve afet gönüllülüğüne ilişkin kamu spotlarının yaygınlaştırılması, afet gönüllülüğünün mevzuatta sorumluluk açısından tanımlanması, spontan gönüllü yönetimi işlevsel ve afet anında da kullanılabilir bir uygulama/platformun kurulması, , spontan gönüllü yönetimini için afet anlarında özel birim ve koordinatör belirlenmesi, ulaşılabilen spontan gönüllüleri bilgi ve becerilerine uygun olarak ekiplere dahil etme ve görevlendirmeler yapmak, imkan ve şartlar doğrultusunda oryantasyona tabi tutmak gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu çalışmada literatürde yer alan spontane gönüllülük kavramı incelenmiş ve bu gönüllü grubunun etkin yönetimi için öneriler sunulmuştur. Spontan gönüllü yönetiminde başarı için bu alanda derinlemesine ve çok yönlü araştırmalar yapılması konunun daha iyi anlaşılmasına ve yönetilmesine katkı sağlayabilir. Bu çalışmada elde edilen sonuçların afetlerde gönüllülük faaliyeti yürüten resmî kurumlar ve STK'lar için yol gösterici olması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Gönüllülük, Afetlerde Gönüllülük, Spontan Gönüllülük, Gönüllü Yönetimi.

Spontaneous Volunteer Management in Disaster Response Activities

Ömer Demirbilek¹

¹ Dr. Lecturer, Sinop University, odemirbilek@sinop.edu.tr

ABSTRACT

This study aims to address the challenges associated with managing spontaneous volunteers following disasters and to propose effective solutions for mitigating disaster damages. Disasters often result in widespread destruction and chaos, yet they also foster solidarity and volunteerism. However, the unregulated nature of spontaneous volunteers presents significant management issues, including safety concerns, resource consumption, and coordination difficulties. In disaster situations, reaching victims with necessary professional assistance can be hindered by various factors such as the scale of the disaster, geographical constraints, and media attention. Initial intervention efforts are often carried out by individuals who, despite being disaster victims themselves, possess the ability to assist others, particularly relatives and neighbours. These spontaneous volunteers engage in a range of activities based on their knowledge, skills, and capabilities, including search and rescue, first aid, and evacuation operations. Their presence and activities can be particularly beneficial in rural and inaccessible areas. Despite their potential benefits, spontaneous volunteers often operate inefficiently and ineffectively due to their unregulated status. They lack affiliation with formal institutions, making them untraceable and uncontrollable. This lack of coordination and direction can jeopardize their safety and that of disaster victims, result in neglect of safety protocols, and strain limited resources. Moreover, their activities are not covered by legislation, leading to challenges in managing their contributions effectively. Despite these challenges, rejecting the contributions of spontaneous volunteers is not feasible. Volunteers, represent both a valuable resource and a potential source of danger for disaster victims, responders. Therefore, it is imperative to utilize their contributions efficiently and ensure high-quality assist. Existing literature on volunteerism and spontaneous volunteering in disasters is limited. However, to maximize the efficiency of spontaneous volunteers, several measures are proposed: Widely disseminate disaster education within society. Conduct effective awareness-raising activities on disaster response. Define disaster volunteering responsibilities within legislative frameworks. Establish functional applications or platforms for spontaneous volunteer management during disasters. Appoint dedicated units and coordinators for managing spontaneous volunteers. Assign spontaneous volunteers to tasks based on their knowledge and skills. Provide orientation and training to volunteers to ensure alignment with response opportunities and conditions. This study examines the concept of spontaneous volunteering in the literature and offers suggestions for effective management of this volunteer group. It underscores the need for in-depth and multifaceted research in this field to enhance understanding and management strategies. The findings are expected to guide official institutions and NGOs engaged in disaster relief activities.

Keywords: *Disaster; Volunteering, Volunteering in Disasters, Spontaneous Volunteering, Volunteer Management.*

Afet Yönetiminde Kilit Kavram: İyi Yönetişim

Sevda DEMİRÖZ YILDIRIM¹

¹Dr. Öğr. Üyesi, Amasya Üniversitesi, sevda.demiroz@amasya.edu.tr

ÖZET

Afetler çok sayıda insanın hayatını kaybetmesine, kitlesel yaralanmalara, ciddi çevresel ve ekonomik kayıplara neden olmaktadır. Hızlı kontrolsüz kentleşme, doğal kaynakların kontrolsüz tüketilmesi, karbon yutak alanların yok edilmesi, artan ulaştırma ve üretim faaliyetleri doğa ve insan kaynaklı afetlerin sayısı ve yıkıcılığını her geçen yıl arttırmaktadır. Afetlerin yıkıcılığını azaltmak için afet yönetim süreçlerini bütüncül ele almak gerekmektedir. Özellikle afetler meydana gelmeden önce mümkün oldukça afetlerin oluşmasını önlemek önlenemediği durumlarda da zararları en aza indirmeyi amaçlayan tüm çalışmalarını kapsayan afet risk yönetim süreçleri günümüzde oldukça önem kazanmıştır. Afet kriz yönetiminde ise afet risk yönetiminin başarılı olması durumunda bile meydana gelebilecek afetlere karşı hızlı ve etkin müdahale ile kayıpların en aza indirilmesi hedeflenmektedir. Afetler doğası gereği tek bir kişi tarafından yönetilebilecek olgular değildir. Afet yönetiminde başarıyı sağlayabilmek için hem afet risk hem de kriz yönetiminde tüm paydaşların sürece katkı sağlaması gerekmektedir. Bu çalışmada afetlerde başarılı bir yönetim sergileyebilmek için afet yönetiminde yeni bir yaklaşım olan iyi yönetim felsefesine yazarın deneyimleri ve alnyazın esas alınarak bir bakış gerçekleştirilecektir.

Afetlerde başarılı bir yönetim sağlanabilmesi için kamu, özel ve sivil katılımının sağlanması gerekmektedir. Afet yönetiminin başarılı olabilmesi için paydaşların tamamının kişisel çıkarından ziyade ortak çıkar için çalıştığı ve aralarında güçlü iletişim, etkin ve hızlı bilgi aktarımı, şeffaflık ve güvenin sağlandığı, proaktif davranışın sergilendiği bir yönetim felsefesine ihtiyaç duyulmaktadır. Yönetişim esas olarak güçlü iletişim, güç dağılımı, ortak amaç için çalışma ve birlikte iş yapma temeline dayanmaktadır. Afetlerde karar alma süreçlerinde aktörler arasında sağlanan çoğulcu ortam, tek bir kişi veya merkezin yönetmeyeceği kriz ortamındaki zorlu karar alma süreçlerini yönetim felsefesi sayesinde çeşitli aktörler arasında paylaşmaktadır. Yönetişim felsefesi afet yönetimi için oldukça önemli olmakla birlikte tek başına yeterli değildir. Afetlerde kaynakların adil ve eşit dağıtımı, her vatandaşın bilgilere kolay erişimi, katılımın sağlanması, kapsayıcılık, saydamlık ve hesap verebilirlik için paydaşların iyi yönetim sergilemesi gerekmektedir. Afetlerde iyi yönetim sayesinde; sonradan gelişebilecek sorunlar, kurumlarda karşılaşılabilecek engeller, talep ve beklentiler önceden öngörülerek çözülebilecek ve bu felsefe paydaşlar için afet yönetiminde kolaylaştırıcı rolü üstlenecektir. Ayrıca afetlerde iyi yönetişimin benimsenmesiyle; paydaşların birbiri ve vatandaşlar ile yakınlaşması, etkin afet yönetimi, kaynakların adil dağıtımı ve paydaşlara yönelik güvenin artması gibi olumlu çıktılar olacaktır. Sonuç olarak afetlerde başarılı bir yönetim sergileyebilmek için iyi yönetim kilit role sahip bir yaklaşımdır. Ülkeler büyük yıkımlara neden olan afetlerde mevcut kaynaklarının tamamını etkin kullanarak daha az kayıp ve daha dirençli bir ülke olmak için iyi yönetim felsefesini benimsemelidir.

Anahtar Kelimeler: Afet Yönetimi, Afet Dirençliliği, İyi Yönetişim, Kamu Yönetimi, Paydaşlar.

Key Concept in Disaster Management: Good Governance

Sevda DEMİRÖZ YILDIRIM¹

¹Assistant Professor, Amasya University, sevda.demiroz@amasya.edu.tr

ABSTRACT

Disasters cause many people to lose their lives, mass injuries and serious environmental and economic losses. Rapid uncontrolled urbanization, uncontrolled consumption of natural resources, destruction of carbon sink areas, increasing transportation and production activities increase the number and destructiveness of natural and man-made disasters every year. In order to reduce the destructiveness of disasters, disaster management processes should be handled holistically. Disaster risk management processes, which cover all activities aiming to prevent the occurrence of disasters as much as possible, especially before the disasters occur, and to minimize the damages in cases where they cannot be prevented, have gained great importance today. In disaster crisis management, it is aimed to minimize losses by rapid and effective intervention against disasters that may occur even if disaster risk management is successful. Disasters are not phenomena that can be managed by a single person due to their nature. In order to ensure success in disaster management, all stakeholders should contribute to the process in both disaster risk and crisis management. In this study, an overview of good governance philosophy, which is a new approach in disaster management, will be realized based on the author's experiences and literature in order to demonstrate successful management in disasters.

In order to ensure a successful management in disasters, public, private and civil participation should be ensured. In order for disaster management to be successful, there is a need for a governance philosophy in which all stakeholders work for the common interest rather than personal interest and strong communication, effective and fast information transfer, transparency and trust are ensured and proactive behavior is exhibited. Governance is essentially based on strong communication, power distribution, working for a common purpose and doing business together. The pluralistic environment provided among the actors in the decision-making processes in disasters shares the difficult decision-making processes in the crisis environment, which cannot be managed by a single person or center, among various actors thanks to the governance philosophy. Although governance philosophy is very important for disaster management, it is not sufficient on its own. Stakeholders should exhibit good governance for fair and equal distribution of resources in disasters, easy access of every citizen to information, ensuring participation, inclusiveness, transparency and accountability. Through good governance in disasters; problems that may develop later, obstacles that may be encountered in institutions, demands and expectations can be foreseen and solved in advance and this philosophy will play a facilitating role in disaster management for stakeholders. Moreover, with the adoption of good governance in disasters, there will be positive outputs such as rapprochement of stakeholders with each other and citizens, effective disaster management, fair distribution of resources and increased trust towards stakeholders. In conclusion, good governance is a key approach for successful management of disasters. Countries should adopt the philosophy of good governance in order to become a less lost and more resilient country by using all available resources effectively in disasters that cause great destruction.

Keywords: *Disaster Management, Disaster Resilience, Good Governance, Public Administration, Stakeholders.*

Afet Durumlarında Toplu Beslenme Hizmetleri

Murat ALTAN¹, Seda ÖNAL²

¹Dr.Öğretim üyesi, Fırat üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Elazığ, murataltan@firat.edu.tr

²Arş. Gör. Dr. Fırat üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Elazığ, Dyt.sedaonal@gmail.com

ÖZET

Afetler büyük kayıplara neden olan, ani, planlanmamış ve dramatik olaylar olarak açıklanmaktadır. Son zamanlarda dünyada ve Türkiye’de afet görülme sıklığında ve sayısında artış olduğu gözlenmiştir. Afet neden olduğu olumsuz etkilerin azaltılması ve insan yaşamının olağan şekilde sürdürülebilmesi için güvenlik, barınma, tıbbi bakım, kıyafet vb. gibi ihtiyaçlar vardır. Afet sonrasında yaşamın devam ettirilebilmesi için, öncelikle yeterli besin alımına ve temiz suya erişimin sağlanması son derece kritik öneme sahiptir. Afet sonrasında yaşanan besin kıtlığı özellikle dezavantajlı kişiler başta olmak üzere felaketi yaşamış tüm bireylerde enerji ve besin ögesi yetersizliğine ve bununla sağlık sorunlarına yol açabileceği ayrıca sağlık sorunları bulunan kişilerin hastalık durumunda olumsuz etkilenebileceği bilinmektedir. Afetlerde beslenmenin amacı, afetten etkilenen kişilerin yeterli, dengeli ve sağlıklı beslenmelerini ve normal hayattaki beslenme düzenlerine hızlı şekilde geri dönebilmelerini sağlamaktır. Afet durumunda, beslenme hizmetlerinin verilmesi ile doğabilecek olan olumsuzlukların asgariye indirilmesi ve beslenme kaynaklı problemlerin ortadan kaldırılması oldukça önemlidir. Beslenme hizmeti verilirken temiz ve güvenilir besinlerin kullanılması da öncelikli hedef olmalıdır. Ayrıca afet gibi sıradışı durumlarda, toplu beslenmenin yapıldığı süre periyodunda herhangi bir besin güvenliği sorununun olması riskli grup olarak tanımlanan yaşlıların, gebe ve emzikli kadınların, 5 yaş altındaki çocukların ve ayrıca bağışıklığı düşük kişilerin besin kaynaklı hastalıklar ve ölümler açısından risk altında olmalarına sebep olmaktadır. Besin güvenliğinin sağlanmasında: besin hijyeni, toplu beslenmede kullanılan araç gereçlerin hijyeni ve çalışan personelin hijyenine dikkat edilmesi gerekmektedir. Afet gibi acil durumlarda insan hayatını tehlikeye atan salgın gibi durumların ortaya çıkması can kaybının artmasına neden olacaktır. Afet durumlarında beslenme hizmeti belirli planlamalar, kontroller ve düzenlemeler ile görevli kişiler tarafından titizlikle yerine getirilmelidir. Afet sonrasındaki süreçte beslenme hizmetleri 2’ye ayrılmaktadır: İlk 72 saatlik süreç (Kısa dönem beslenme hizmeti) ve 72 saat sonrasındaki süreç (Uzun dönem beslenme hizmeti)’ten oluşmaktadır. Sonuç olarak toplu beslenme hizmetlerinin düzenli şekilde yürütülmesi, hem afetten etkilenen insanların uygun şekilde beslenmesine, hem de çıkabilecek besin kaynaklı olumsuzlukların önüne geçilmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Beslenme, Toplu Beslenme Hizmetleri, Sağlık

Food Service Systems In Disaster Situations

Murat ALTAN¹, Seda ÖNAL²

¹Dr. Lecturer, ¹ Firat University, Faculty of Health Sciences, Department of Nutrition and Dietetics, Elazığ, murataltan@firat.edu.tr

²Res. Ast. Dr ²Firat University, Faculty of Health Sciences, Department of Nutrition and Dietetics, Elazığ, Dyt.sedaonal@gmail.com

ABSTRACT

Disasters are explained as sudden, unplanned and dramatic events that cause great losses. Recently, it has been observed that there has been an increase in the frequency and number of disasters in the world and in Turkey. In order to reduce the negative effects caused by disasters and to maintain normal human life, security, shelter, medical care, clothing, etc. There are such needs. In order to sustain life after a disaster, it is extremely critical to ensure adequate nutritional intake and access to clean water. It is known that food shortages after a disaster can lead to energy and nutrient deficiency in all individuals who have experienced the disaster, especially disadvantaged people, and this can lead to health problems, and that people with health problems can be negatively affected by illness. The purpose of nutrition during disasters is to ensure that people affected by disasters have an adequate, balanced and healthy diet and can quickly return to their normal diet. In case of disaster, it is very important to minimize the negativities that may arise by providing nutrition services and to eliminate nutrition-related problems. The use of clean and safe foods should be the primary goal when providing nutrition services. In addition, in extraordinary situations such as disasters, any food safety problem during the period of mass feeding causes the elderly, pregnant and lactating women, children under 5 years of age, and people with low immunity, who are defined as risk groups, to be at risk of food-borne diseases and deaths. In ensuring food safety, attention should be paid to food hygiene, the hygiene of equipment used in mass feeding, and the hygiene of working personnel. In emergencies such as disasters, the emergence of situations such as epidemics that endanger human life will cause an increase in the loss of life. In disaster situations, nutrition services must be carried out meticulously by those in charge with certain planning, controls and regulations. Nutrition services in the post-disaster period are divided into two: It consists of the first 72 hours (Short-term nutrition service) and the process after 72 hours (Long-term nutrition service). As a result, proper execution of food service systems plays an important role in both providing proper nutrition to people affected by disasters and preventing food-related negativities that may arise.

Keywords: Disaster, Nutrition, Food Service Systems, Health

Depremzede Sağlık Çalışanlarında Travma Sonrası Stres Bozukluğu, Tükenmişlik Ve Yeme Tutumunun Değerlendirilmesi

Aslı Ayça Özyazgan Tokay¹, Ayşe Baran²

¹Dr. Dyt. Akçadağ Şehit Gökhan Aslan Devlet Hastanesi, a.a.ozyazgan@hotmail.com

²Doç. Dr. İnönü Üniversitesi, abaran88@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı depremzede sağlık çalışanlarının travma sonrası stres bozukluğu, tükenmişlikleri ve yeme tutumlarını değerlendirmektir. Yapılan çalışma tanımlayıcı tipte bir araştırmadır. İnönü Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 2023/4889 karar sayısı ile onay ve kurum izni alındı. Çalışma 2023 yılı aralık ayında Malatya ili Akçadağ Şehit Gökhan Aslan Devlet Hastanesi'nde görev yapmakta olan ve 6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen depremi yaşamış 60 sağlık çalışanı üzerinde yapıldı. Gönüllülük esasına dayalı yüzyüze anket yöntemi uygulandı. Ankette bazı sosyodemografik özellikleri sorgulayan bir bilgi formu, travma sonrası stres bozukluğu ölçeği, Maslach tükenmişlik ölçeği ve yeme tutumu testi -40 (EAT-40) ölçeği kullanıldı. Çalışma verilerinin istatistiksel değerlendirmesi SPSS 22.0 programında yapıldı. Yapılan Kolmogorov-Smirnov testinde Travma Sonrası Stres Bozukluğu Ölçeği ve Maslach Tükenmişlik Ölçeği ve alt boyut puanları normal dağılıma uyduğu için ikili gruplarda Student t testi, ikiden fazla olan gruplarda one-way ANOVA testi yapıldı. Post hoc testi olarak Bonferroni düzeltmesi yapılmıştır. $p < 0,05$ kabul edildi. Çalışmaya katılan bireylerin % 23,3'ü erkek, % 76,7'si kadındır. Bireylerin yaş ortalaması $32,5 \pm 7,3$ 'tür. Depremden yaklaşık on ay sonra yapılan bu çalışmada depremzede sağlık çalışanlarında travma sonrası stres bozukluğu görülme oranı % 23,3; travma sonrası stres bozukluğu ölçeği toplam puan ortalaması $17,1 \pm 8,2$ 'dir. Yaş grupları, cinsiyet, medeni durum, akraba ve ailede can kaybı olması ile travma sonrası stres bozukluğu ve tükenmişlik arasında anlamlı ilişki yoktur ($p > 0,05$). Ciddi miktarda mal kaybı yaşayan bireylerde travma sonrası stres bozukluğu anlamlı olarak daha yüksektir ($p = 0,002$). Eğitim düzeyi lisans ve üzeri olan bireylerde, lise ve ön lisans olanlara göre ve arama kurtarma çalışmalarına katılmayan bireylerde, katılanlara göre tükenmişlik ölçeğinin duygusal tükenme alt ölçeğinden alınan puanlar anlamlı olarak daha yüksektir ($p > 0,05$). Bireylerde görülen yeme bozukluğu sıklığı % 3,3'tür. Çalışma grubundaki depremzede sağlık çalışanlarında ciddi mal kaybının olması travma sonrası stres bozukluğunu arttırdığı görülmüştür. Ayrıca çalışmaya katılan bireylerin eğitim düzeyi arttıkça tükenmişlik ve duygusal tükenmenin daha fazla olduğu saptanmıştır. Depremden sağ kurtulan ve deprem bölgesinde çalışmaya devam eden sağlık çalışanlarında travma sonrası stres bozukluğu ve tükenmişlik görülebileceğinden, afet sonrası sağlık çalışanlarına uygun psikososyal desteğin verilmesi ve destek programlarının düzenlenmesi, sağlık hizmetlerinin devamı ve etkinliği bakımından önerilir.

Anahtar Kelimeler: deprem, tükenmişlik, travma sonrası stres bozukluğu, yeme davranış bozukluğu

Evaluation of Post Traumatic Stress Disorder, Burnout and Eating Attitudes in Earthquake Victim Survivor Health Workers

Ash Ayça Özyazgan Tokay¹, Ayşe Baran²

¹Dr, Dyt, Akçadağ Şehit Gökhan Aslan State Hospital, a.a.ozyazgan@hotmail.com.

² Degree, Inonu University Faculty of Medicine, Department of Public Health, abaran88@hotmail.com

ABSTRACT

The aim of this study was to evaluate post-traumatic stress disorder, burnout and eating attitudes of earthquake victim healthcare workers. The study is a descriptive research. Ethic approval and institutional permission were obtained from Inonu University Scientific Research and Publication Ethics Committee with decision number 2023/4889. The study is conducted on 60 health workers who were working in Akçadağ Şehit Gökhan Aslan State Hospital in Malatya province in December 2023 and who had experienced the earthquake on 6 February 2023. Face-to-face survey method based on voluntary participation was applied. In the survey, an information form questioning some sociodemographic characteristics, Post-Traumatic Stress Disorder Scale, Maslach Burnout Scale and Eating Attitude Test-40 (EAT-40) scale were used. Statistical analysis of the study was performed in SPSS 22.0 programme. Posttraumatic Stress Disorder Scale and Maslach Burnout Scale and sub-dimension scores were distributed normally in the Kolmogorov-Smirnov test. Therefore, Student's t test was performed in paired groups and one-way ANOVA test was performed in more than two groups. Bonferroni was used as post hoc test. $p < 0.05$ was accepted. Of the individuals who participated in the study, 23.3 % were male and 76.7 % were female. The mean age of the individuals was 32.5 ± 7.3 years. There are no significant relationship between posttraumatic stress disorder and burnout with age groups, gender, marital status, relatives and loss of life in the family ($p > 0.05$). Posttraumatic stress disorder was significantly higher in individuals who experienced serious property loss ($p = 0.002$). The scores obtained from the emotional exhaustion subscale of the burnout scale were significantly higher in individuals with a bachelor's degree and above compared to those with a high school and associate degree, and in individuals who did not participate in search and rescue operations compared to those who did ($p > 0.05$). The frequency of eating disorder in individuals was 3.3%. It was observed that serious property loss in the earthquake victim health workers in the study group increased post-traumatic stress disorder. In addition, burnout and emotional exhaustion were found to be higher as the education level of the individuals participating in the study increased. Since post-traumatic stress disorder and burnout may be observed in healthcare workers who survived the earthquake and continue to work in the earthquake zone, it is recommended to provide appropriate psychosocial support to healthcare workers after the disaster and to organise support programmes in terms of continuity and efficiency of healthcare services.

Keywords: earthquake victim, burnout, post-traumatic stress disorder, eating behaviour disorder

Afetlerde Bebek ve Çocuk Beslenmesi

Seda Önal¹, Murat Altan²

¹Arş. Gör. Dr., Fırat Üniversitesi, dyt.sedaonal@gmail.com

²Dr. Öğr. Üyesi, Fırat Üniversitesi, murataltan@firat.edu.tr

ÖZET

Türkiye'nin iklimsel, sismik, topografik ve tektonik yapısı nedeniyle, Türkiye'nin pek çok bölgesinde sel, su baskını, heyelan, deprem, çığ, yangın gibi pek çok doğal afet yaşanmaktadır. Normal yaşam akışını kısa ya da uzun süreli kesintiye uğratan afetler, bireylere sosyal, fiziksel, ruhsal ve ekonomik açıdan zarar verebilmektedir. Hayatı yeni kavramaya çalışan bebekler ve küçük çocuklar afetlerin olası zararlarını bilmedikleri için toplumda afetlerden en fazla zarar gören grupları oluşturmaktadır. Afetlerde, bakım ve beslenme gereksinimlerinin karşılanamadığı durumlarda bebek ve küçük çocukların fiziksel, bilişsel ve sosyal gelişimleri etkilenmektedir. Beslenme gereksinimleri karşılanamayan bebeklerin ve küçük çocukların sağlık durumları tehdit altında olup bebeklerde sıvı-elektrolit dengesizliği, dehidratasyon, malnutrisyon, gastrointestinal sistemde ve solunum yollarında pek çok hastalık görülebilmektedir. Anne sütü, içeriğinin zengin olması ve kolay erişilebilirliğini sayesinde doğal afetler gibi acil durumlarda bebek beslenmesinde en güvenilir besin olarak belirtilmektedir. Anne sütü, bebeklerin bağışıklığını artırmakta, enfeksiyonlara ve hastalıklara karşı koruyucu bir etki sağlamaktadır. Afetlerde barınma sorunu, vefatlar, afet korkusu, emzirme için özel alanların olmayışı, annenin yetersiz sıvı ve enerji alımı gibi nedenlere bağlı olarak anne sütü azalmaktadır. Süt salınımının artması için anne ve bebeğin temas halinde olması, anne için emzirmenin teşvik edilmesi ve sürdürülmesi önemlidir. Annenin beslenmesi desteklenerek, bebeklerin emzirilmesi hayat kurtarıcı olmaktadır. Anne sütüne ulaşamayan durumlarda formül süt ve tamamlayıcı besinlere ulaşılması, uygun saklama ve hijyen koşullarının sağlanması büyük önem arz edilmektedir. Afet durumlarında temiz içme suyu, biberon, ısıtma kaynağı ve temizleyici ürünlerin yetersizliği nedeniyle toz halinde olan formül mamaların kullanımından kaçınılmalıdır. Afet bölgelerine en kısa sürede hazır formül mamaların ulaştırılması gerekmektedir. Anne sütü veya formül mama ile beslenmeyen bebekler için tamamlayıcı beslenmede gerekli olan temiz ve güvenilir besinlere ulaşım sağlanmalıdır. Ayrıca özel beslenme ihtiyacı olan bebek ve çocuklar için özel ürünlerin en kısa sürede tedarik edilmesi büyük önem arz etmektedir. Afet yönetimi ile ilgili çalışmalarda bebek ve çocukların beslenme ve bakım ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik önlemler alınmalı, özel beslenme ihtiyacı olan bebek ve çocuklar için diyetisyenlerin görevlendirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Bebekler ve küçük çocuklar, Beslenme, Doğal afetler, Özel beslenme ihtiyacı*

Baby and Child Nutrition in Disasters

Seda Önal¹, Murat Altan²

¹Res. Assist.Dr., Firat University, dvt.sedaonal@gmail.com

²Asst. Prof., Firat University, murataltan@firat.edu.tr

ABSTRACT

Due to Turkey's climatic, seismic, topographic, and tectonic structure, many natural disasters such as floods, floods, landslides, earthquakes, avalanches, and fires occur in many regions of Turkey. Disasters that interrupt the normal flow of life for short or long periods can harm individuals socially, physically, spiritually, and economically. Babies and young children, who are just trying to understand life, are the groups that suffer the most from disasters in society because they do not know the possible harms of disasters. In disasters, when care and nutrition needs cannot be met, the physical, cognitive, and social development of babies and young children is affected. The health status of babies and young children whose nutritional needs cannot be met is at risk, and many diseases such as fluid-electrolyte imbalance, dehydration, malnutrition, and gastrointestinal system and respiratory tract can be observed. Breast milk is stated as the safest food for baby nutrition in emergencies such as natural disasters, thanks to its rich content and easy accessibility. Breast milk increases the immunity of babies and provides a protective effect against infections and diseases. Breast milk decreases during disasters due to reasons such as housing problems, deaths, fear of disasters, lack of special areas for breastfeeding, and insufficient fluid and energy intake of the mother. It is important for the mother and the baby to be in contact and to encourage and maintain breastfeeding for the mother to increase milk secretion. Supporting the mother's nutrition and breastfeeding babies is life-saving. In cases where breast milk is not available, it is of great importance to have access to formula milk and complementary foods and to ensure appropriate storage and hygiene conditions. In disaster situations, the use of powdered formula should be avoided due to the lack of clean drinking water, feeding bottles, heating sources, and cleaning products. The ready-made formula should be delivered to disaster areas as soon as possible. For babies who are not fed with breast milk or formula, access to clean and safe foods required for complementary feeding should be provided. In addition, it is of great importance to supply special products as soon as possible for babies and children with special nutritional needs. In disaster management studies, precautions should be taken to meet the nutrition and care needs of babies and children, and it is of great importance to assign dietitians to babies and children with special nutritional needs.

Keywords: *Babies and young children, Nutrition, Natural disasters, Special nutritional needs*

Afet Sonrası Zorunlu Göçün Sosyal ve Psikolojik Etkileri

Engin Çelebi¹

¹Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi, engincelebi@cu.edu.tr.

ÖZET

Bir afet sonrasında evsiz kalıp farklı bir bölgeye göç etmenin ve orada yaşam sürmenin farklı ve karmaşık boyutları vardır. Afet sonrası oluşan yeni yaşam düzeninin bireyler, aileler ve toplumlar üzerindeki sosyal ve psikolojik yönleri de dikkate alınmalıdır. Çadır veya konteyner kentlerde, otellerde, misafirhanelerde, akraba yanlarında, vb. konutlarda yaşamak bazı kişiler için kısa vadeli bazıları için ise uzun vadeli bir durumdur. Kırsal kesim veya şehirler fark etmeksizin her yerde afetzedeleri ruhsal açıdan olumsuz olarak etkileyebilecek bu durum makro düzeyde toplumsal çözümler gerektiren sosyal bir sorundur ve davranışsal açıdan büyük bir duyarlılık gerektirmektedir. Zorunlu göç sonucu oluşan kültürel etkiler ile duygusal kayıplar yaşanabilmektedir. Zorunlu göç durumunun neden olduğu sorunlar ile nasıl başa çıkılabileceği, neler yapılabileceği, hangi önlemlerin alınması gerektiği, sosyal ve psikolojik desteklerin nasıl olması gerektiği konularında bilgiler ve tavsiyeler verilmelidir. Afetzedelerin akıl ve ruh sağlıklarına ilişkin değerlendirmeler, önleyici ve tedavi edici tedbirler bireysel açıdan farklılık gösterebilmektedir. Zorunlu göç sonucu oluşan olumsuz akıl ve ruh sağlığı nedenlerinden dolayı kişilerin alkol, sigara veya başka bir madde bağımlılığına yönelme riski yüksek olabilir. Depresyon veya diğer ruhsal bozuklukların intihar olaylarını veya kişilerin kendine zarar verme olasılığını da arttırdığı söylenebilir. Bu kişilerin bireysel ihtiyaçlarını veya diğer sosyal ihtiyaçlarını karşılama yeterliliği de zayıf olabilir. Bu olumsuzluklara yönelik riskler herkes için büyük bir tehlike oluşturmaktadır ancak afetzede göçmenler için bu risk daha fazla ve karmaşık bir haldedir. Bu olumsuzlukların üstesinden gelmek için afetzedelere sadece bilgi iletmek sorunların çözümü için yeterli olmayabilir. Bunun için kısa ve uzun vadeli stratejiler ile riskler ve çözüm önerilerine dair bireysel becerilerin geliştirilmesi gerekmektedir. Afetler sonucu oluşan zorunlu göçün kişiler üzerindeki duygusal ve davranışsal psikolojik etkilerini belirlemek, bunların afetzedelerin akıl ve ruh sağlığını nasıl etkilediğini anlamak ve nihayetinde ortaya çözüm önerileri koymak, afetzedeler üzerinde olumlu bir psikolojik etki yaratmak ve toplum sağlığını korumak için gerekli olan tüm motivasyonel kaynakların nasıl kullanılacağını ortaya çıkarmak afetzedelere yönelik harcanan çaba ve zamanın daha etkili ve verimli kullanılmasına katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Afet, göç, halkla ilişkiler

Social and Psychological Effects of Forced Migration After Disaster

Engin Çelebi¹

¹Assos. Prof., Cukurova University, engincelebi@cu.edu.tr.

ABSTRACT

Being homeless after a disaster, migrating to a different region, and living there have different and complex dimensions. The social and psychological dimensions of the new post-disaster living order for individuals, families, and societies should also be taken into account. Living in tents or container cities, hotels, guesthouses, living with relatives, etc. for some, this is a short-term situation; for others, it is a long-term situation. This situation, which can negatively affect disaster victims psychologically, whether in rural or urban areas, is a social problem that requires macro-level social solutions and requires great behavioral sensitivity. Emotional losses may occur due to the cultural effects of forced migration. Information and advice should be given on how to deal with the problems caused by forced migration, what can be done, what precautions should be taken, and what social and psychological support should be provided. Evaluations and preventive and therapeutic measures regarding the mental health of disaster victims may vary from person to person. Due to negative mental health reasons resulting from forced migration, people may be at high risk of turning to alcohol, cigarettes, or other substance addictions. Depression or other mental disorders can also increase the likelihood of suicide or self-harm. Their ability to meet their individual or other social needs may also be poor. The risks created by these negativities pose a great danger to everyone, but this risk is greater and more complex for immigrants affected by disasters. To overcome these negativities, simply conveying information to disaster victims may not be sufficient to solve the problems. For this, it is necessary to develop individual skills regarding short- and long-term strategies, risks, and solution suggestions. To determine the emotional and behavioral psychological effects of forced migration resulting from disasters on people, to understand how these affect the mental and spiritual health of disaster victims, to offer solutions as a result, to create a positive psychological impact on disaster victims, and to reveal how this happens. To use all motivational resources necessary to protect public health. It can contribute to more effective and efficient use of the effort and time spent on disaster victims.

Keywords: *Disaster, migration, public relations.*

Mülteci Öğrenciler için Hazırlanmış PİKTES Projesi Kapsamındaki Ders Kitaplarında Afet ve Acil Durum Temalı İçeriklerin Analizi

M Serhat Semercioglu¹

¹Dr.Öğr.Üyesi, Gümüşhane Üniversitesi, s.semercioglu@gumushane.edu.tr”

ÖZET

İnsanoğlu var olduğu günden bugüne kadar dünyanın birçok noktasında afetlerle ve acil durumlara karşılaşmaktadır. Türkiye ise son yıllarda yaşadığı afetlerle sarsılmıştır. Gerçekleşen bu afetlerde karşılaşılan önemli eksikliğin afetlerde ne yapılması gerektiği ile ilgili eğitimlerin yetersiz oluşudur. Bu noktada toplumsal bilinç oluşturmada afet ve acil durum eğitimlerinin önemi bir kez daha ortaya çıkmıştır. Afet eğitimine yönelik bilincin ve hazırlığın artırılması, afetlerin yol açtığı can ve mal kayıplarını azaltmak için kritik öneme sahiptir. Eğitim müfredatında yer alan afet ve acil durum bilgileri, öğrencilerin bu konularda farkındalık kazanmalarını ve doğru davranışları öğrenmelerini sağlayacaktır. Araştırma kapsamında mülteci öğrencilerin ülkemiz eğitimine entegrasyonunu artırmak için uygulanan PİKTES + projesi kapsamında mülteci öğrencilere verilen ders kitaplarında afet (deprem, toprak kayması, sel vb.) ve acil durum (pandemi, yangın vb.) temalı içeriklerin varlığı incelenmiş olup, ders kitaplarında yer alan okuma parçaları ve etkinlikler incelenmiştir. PİKTES+ projesi Milli Eğitim Bakanlığı ve Avrupa Birliği ortaklığıyla, özellikle mülteci çocukların Türkiye’deki eğitim olanaklarına tam erişim sağlamalarını amaçlamaktadır. İlgili proje kapsamında kullanılan ders kitaplarındaki içeriklerin varlığı, doğruluğu, güncelliği ve öğrenci seviyesine uygunluğu değerlendirilmiştir. Bu kapsamda araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması türünde, doküman incelemesi şeklinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada 2023-2024 Eğitim Öğretim yılında kullanılan “Yabancı Öğrenciler için Türkçe Etkinlik Kitabı”, “Yabancı Öğrenciler için Türkçe Alıştırma Kitabı”, “Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenler için Temel Düzey Resimli Sözlük”, “Yabancı Öğrenciler için Türkçe Çalışma Kitabı” ve “Yabancı Öğrenciler için Çek Kopar Çalışma Soruları” isimli kitaplar incelenmiştir. Çalışmanın bulgularına göre, araştırmaya konu olan kitaplardaki afet ve acil durum bilgilerinin yeterli olmadığı, kitaplarda eksiklikler ve güncellenmesi gereken bilgiler bulunduğu belirlenmiştir. İlgili ders kitaplarında ve sözlükte özellikle “deprem, toprak kayması ya da heyelan, sel” temasına ve etkinliklerine hiç değinilmediği, yine acil durumlardan “yangın” ve “pandemi” temasına ve etkinliklerine hiç değinilmediği, sadece “hastalık durumlarında neler yapılması gerektiğine” dair etkinliklerin ve okuma parçasının bulunduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak, ülkemizdeki mülteci öğrencilere özel hazırlanan bu ders kitaplarında ve sözlükte afet ve acil duruma dair yeterince etkinlik ve okuma parçası bulunmadığı, ilgili ders kitaplarının ce sözlüğün yeniden gözden geçirilmesi ve güncellenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet ve acil durum eğitimi, doküman incelemesi, PİKTES+ Projesi, mülteci öğrenciler.

Analysis of Disaster and Emergency-Themed Content in Textbooks Prepared for Refugee Students within the Scope of the PIKTES+ Project

M Serhat Semercioglu¹

¹Asist Prof, Gümüşhane University, s.semercioglu@gumushane.edu.tr

ABSTRACT

Since the dawn of humanity, people have faced disasters and emergencies in various parts of the world. In recent years, Turkey has been shaken by several disasters. One of the most significant deficiencies observed during these disasters is the need for adequate education on what actions to take in such events. At this point, the importance of disaster and emergency education in raising societal awareness has once again become evident. Enhancing awareness and preparedness regarding disaster education is crucial to reducing the loss of life and property caused by disasters. Information about disasters and emergencies in the education curriculum will enable students to gain awareness and learn appropriate behaviors. Within the scope of this research, the presence of disaster (e.g., earthquake, landslide, flood) and emergency (e.g., pandemic, fire) themed content in textbooks provided to refugee students as part of the PIKTES+ project has been examined. The reading passages and activities included in these textbooks were analyzed. The PIKTES+ project, a collaboration between the Ministry of National Education and the European Union, aims to ensure refugee children have full educational opportunities in Turkey. The presence, accuracy, currency, and appropriateness of the content in the textbooks used within this project were evaluated at the students' levels. In this context, the research was conducted using a qualitative case study method through document analysis. The study examined the following textbooks used in the 2023-2024 academic year: 'Turkish Activity Book for Foreign Students', 'Turkish Exercise Book for Foreign Students', 'Basic Level Illustrated Dictionary for Learners of Turkish as a Foreign Language', 'Turkish Workbook for Foreign Students', and 'Tear-Off Study Questions for Foreign Students'. According to the findings, the information on disasters and emergencies in the examined books needs to be more comprehensive, with identified gaps and outdated information that require updates. Specifically, these textbooks and dictionary do not address themes and activities related to 'earthquakes, landslides, or mudslides, and floods'. Similarly, themes and activities related to 'fires' and 'pandemics' are absent, with the only related content being activities and a reading passage on 'what to do in case of illness'. Consequently, it is recommended that these textbooks and dictionary, prepared explicitly for refugee students in our country, be reviewed and updated to include more comprehensive content and activities on disasters and emergencies.

Keywords: Disaster and emergency education, document analysis, PIKTES+ Project, refugee students.

Kahramanmaraş Depremlerinde Engelli Bireylerin Temel Gereksinimleri ve Hizmetlere Erişebilirlikleri: Saha Gözlemleri Ve Bilgi Notları

Burak Acar¹

¹DR., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, acarburak.tr@gmail.com.

ÖZET

Çalışmanın amacı Kahramanmaraş depremlerinde engelli birey ve ailelerinin yaşadıkları deneyimlerden yola çıkarak deprem gibi yıkıcı afetlerde ve afetlere sonrasında engelli bireylerin yaşadıkları zorluklara ve gereksinimlere dikkat çekmektir. Engelli bireylerin deneyimlerine, Kahramanmaraş depremlerinin ikinci gününden itibaren yer alınan gönüllülük çalışmalarındaki tanıklıklardan yola çıkarak saha gözlemleri ve bilgi notları aracılığıyla elde edilmiştir. Engelli bireylerin, yaş, cinsiyet ve engel türlerine göre birbirinden farklı akut gereksinimleri olduğu gözlemlenmiştir. Özellikle depremden önce var olan bakım veren desteğinin ve medikal gereçlerin deprem sonrasında önemli ölçüde ortadan kalktığı ve acil ihtiyaç haline geldiği tespit edilmiştir. Saha gözlemleri sonucunda kimsesiz ve ileri yaş yatağa bağımlı kişilerin bakım veren, beslenme ve ilaç gereksinimleri, ortopedik engellilerin tekerlekli sandalye veya walker ihtiyaçlarının, görme ve işitme engellilerin temel medikal malzemeleri (baston, işitme cihazı vb.), ağır bedensel engellilerin sonda, bez, mama ve ortopedik yatak ihtiyaçları, özel gereksinimli çocukların ise ilaç, geniş çadır ve güvenli alan ihtiyaçları öne çıktığı gözlemlenmiştir. Karşılaşılan engelli çocuğa sahip ailelerin depremin artçılarına yaratacağı yeni yıkım risklerine rağmen çocuklarının bakımından (tuvalet, banyo ve hijyen) dolayı çadır kentlerde veya toplanma alanlarında kalmayı reddederek hasarlı camilerde, evlerinin içinde veya bahçelerinde yaşamayı tercih ettikleri tespit edilmiştir. Otizm ve down sendromlu gibi özel gereksinimli çocuğa sahip ailelerin ise ilaç ve güvenli alan ihtiyacı öne çıkmaktadır. Özellikle ağır kış şartlarının hüküm sürdüğü ilk 15 günde çocukların nispeten daha küçük çadırlarda veya araç içlerinde kalması var olan zorlukları daha da artırmıştır. Deprem gibi yıkıcı afetlerin özellikle ilk zamanlarında engelli bireyler ve ailelerine yönelik ihtiyaçların tespiti toplumun diğer kesimlerine göre daha geri planda kalabilmektedir. Engelli bireylerin ve ailelerinin hizmet noktalarına erişebilmesinde yaşanan zorluklar talebe yönelik gereksinimlerin karşılanabildiği zamanlar için ciddi bir dezavantaj sağlamaktadır. Engellilere yönelik gereksinimler ancak mesleki saha taramalarında veya ihbarlar yoluyla tespit edilebilmektedir ki bu durum etki kapsamı geniş afetlerin ilk 15 gününde çoğu zaman mümkün olamamaktadır. Engelli bireylerin ihtiyaçlarına yönelik etkin ve hızlı bir koordinasyon sağlamak amacıyla yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör arasında farkındalığı artırıcı faaliyetler geliştirilmelidir. Afet sırasında ve sonrasında engelli bireyler ve aileleriyle etkili iletişim kurulabilmesi için uygun iletişim araçları ve yöntemleri başta AFAD olmak üzere tüm kamu kurumlarının ve sivil toplum örgütlerinin planlamalarında öncelikli konular olarak belirlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Kahramanmaraş, Deprem, Engellilik, Gereksinim, Erişebilirlik

Basic Needs And Accessibility to Services of Disabled Individuals During Kahramanmaraş Earthquakes: Field Observations And Information Notes

Burak Acar¹

¹PhD, Tokat Gaziosmanpasa University, acarburak.tr@gmail.com

ABSTRACT

The aim of the study is to draw attention to the difficulties and needs of disabled individuals during and after devastating disasters such as earthquakes, based on the experiences of disabled individuals and their families during the Kahramanmaraş earthquakes. The experiences of disabled individuals were obtained through field observations and information notes, based on the testimonies of volunteering activities that took place since the second day of the Kahramanmaraş earthquakes. It has been observed that disabled individuals have different acute needs according to age, gender, and disability types. It has been determined that, especially, the caregiver support and medical equipment that existed before the earthquake disappeared significantly after the earthquake and became an urgent need. As a result of field observations, the caregiver, nutritional, and medication needs of orphans and elderly bedridden people, wheelchair or walker needs of orthopedically disabled people, basic medical supplies (cane, hearing aid, etc.) of visually and hearing impaired people, catheters, diapers, and food for severely physically disabled people have been observed. The needs of children with special needs, such as medicine, large tents, and safe areas, were found to be particularly prominent. It has been determined that families with disabled children refuse to stay in tent cities or gathering areas due to the care of their children (toilet, bathroom, and hygiene) and prefer to live in damaged mosques, in their houses, or in their gardens, despite the new risks of destruction caused by the aftershocks of the earthquake. The need for medication and a safe space comes to the fore for families with children with special needs such as autism and Down syndrome. Especially in the first 15 days of harsh winter conditions, the fact that children stayed in relatively small tents or in vehicles further increased the existing difficulties. Identifying the needs of disabled individuals and their families, especially in the early days of devastating disasters such as earthquakes, may lag behind compared to other segments of society. Difficulties experienced by disabled individuals and their families in accessing service points create a serious disadvantage when demand-related needs can be met. The needs of disabled people can only be determined through occupational field surveys or notifications, which is often not possible in the first 15 days of disasters with a wide scope of impact. Awareness-raising activities should be developed among local governments, non-governmental organizations, and the private sector in order to ensure effective and rapid coordination for the needs of disabled individuals. In order to establish effective communication with disabled individuals and their families during and after the disaster, appropriate communication tools and methods should be determined as priority issues in the planning of all public institutions and non-governmental organizations, especially AFAD.

Keywords: Kahramanmaraş, Earthquake, Disability, Needs, Accessibility

Üniversitelerde Profesyonel Arama Kurtarma Ekibi Kurma Potansiyeli

Ünver AKIN¹, Selvihan SARI², Kevser SARI³

¹Öğretim Görevlisi, Giresun Üniversitesi, unver.akin@giresun.edu.tr

²Doktor, selvihansari@gmail.com

³Öğretmen Ardahan Beşiktaş İlkokulu, kevsersari96@gmail.com

ÖZET

Asrın felaketi olarak adlandırılan Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat Depremleri toplumun tamamını yakından ilgilendiren ve etkisi uzun yıllarca hissedilecek olan bir afettir. Bu afette ulusal ve uluslararası birçok arama kurtarma ekibi görev almış olup ülkenin dört bir yanından gönüllüler arama kurtarma çalışmalarına katılmıştır. Çalışmalarda görev alan ekipler ve gönüllüler sahada arama kurtarma faaliyetlerinde, sağlık hizmetlerinde, lojistik ve barınma hizmetlerinde yer almışlardır. Afet sonrasında da deprem bölgelerinde psikodestek faaliyetlerine devam etmişlerdir. Ancak afet döneminde illerdeki arama kurtarma ekiplerinin sayısal olarak yetersiz olduğu anlaşılmıştır. Çalışmalara yalnızca AFAD ve diğer arama kurtarma ekipleri değil üniversiteler başta olmak üzere birçok kurum ve kuruluş bünyesinde sayısız gönüllü katılmıştır. Toplumun her kesimini etkileyen bu ve bunun gibi afetlerde AFAD tarafından akredite edilmiş ve üniversite bünyesinde oluşturulan profesyonel arama kurtarma ekiplerinin de bu süreçte bulunması gerekmektedir. YÖK 2022-2023 eğitim öğretim yılı verilerine göre Türkiye’de toplam 208 yükseköğretim kurumu, 6.950.142 öğrenci, 184.566 öğretim elemanı bulunmaktadır. AFAD akreditasyon kılavuzuna göre profesyonel hafif arama kurtarma ekip sayısı 35 kişi olması durumunda toplam 7.280 kişi bir afet anında sahada müdahaleye hazır olabilecekleri bilinmektedir. Bu bağlamda üniversitelerin profesyonel arama kurtarma ekipleri kurma potansiyelleri bu çalışma ile ortaya konulmaya çalışılmıştır. Profesyonel ekip kurma ve AFAD tarafından akredite edilme süreçlerinde karşılaşılan olumsuzluklar ve ortaya çıkan bu olumsuzluklara karşılık çözüm önerileri ortaya konularak durum tespiti yapılmıştır. Türkiye’de 17 üniversitede Acil Yardım ve Afet Yönetimi lisans programı ve 20 üniversitede ise Acil Yardım ve Afet Yönetimi ön lisans programı bulunmaktadır. Çalışma genelinde Türkiye’deki üniversitelerde bulunan afet ve acil durum arama kurtarma birimleri ele alınmıştır. Araştırma bulgularına göre Mayıs 2024 tarihi itibarıyla Ondokuz Mayıs Üniversitesi’nin akreditasyon sürecini başarıyla tamamladığı ve 17 üniversitenin ise akreditasyon süreçlerinin devam ettiği tespit edilmiştir. Diğer üniversitelerde ise arama kurtarma faaliyetleri öğrenci kulüpleri tarafından yapılmaktadır. Giresun Üniversitesinde ise Espiye Meslek Yüksekokulu’nda Acil Yardım ve Afet Yönetimi ön lisans programı ve üniversite bünyesinde “Giresun Üniversitesi Afet ve Acil Durum Arama-Kurtarma Birimi (GRÜAK)” bulunmaktadır. Giresun Üniversitesi’nin profesyonel arama kurtarma ekibi kurma ve bu ekibi ulusal düzeyde akredite etme süreci başvuru aşamasında olduğu görülmüştür. Bu kapsamda süreç tüm yönleriyle incelenmiş olup, akreditasyon süreçlerinde yaşanan problemler arasında, malzeme ve ekipman maliyetlerinin yüksekliği nedeniyle temin edilmeleri sorunu ve arama kurtarma birimi üyelerinin profesyonel eğitim almaları noktasında karşılaştıkları zorluklar görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: AFAD, Akreditasyon, Arama Kurtarma Birimi, Giresun Üniversitesi.

Potential for Establishing Professional Search and Rescue Teams in Universities

Ünver AKIN¹, Selvihan SARI², Kevser SARI³

¹Lecturer, Giresun University, unver.akin@giresun.edu.tr

²Doctor, selvihansari@gmail.com

³Teacher Ardahan Beşiktaş Primary School, kevstersari96@gmail.com

ABSTRACT

The Kahramanmaraş-centered February 6 Earthquakes, called the disaster of the century, are a disaster that concerns the entire society and whose impact will be felt for many years. Many national and international search and rescue teams took part in this disaster, and volunteers from all over the country participated in search and rescue efforts. The teams and volunteers involved in the work took part in search and rescue activities, health services, logistics and shelter services in the field. They continued their psychosupport activities in earthquake regions after the disaster. However, it was understood that the search and rescue teams in the provinces were numerically insufficient during the disaster period. Countless volunteers participated in the work not only from AFAD and other search and rescue teams, but also from many institutions and organizations, especially universities. In this and similar disasters that affect every segment of society, professional search and rescue teams accredited by AFAD and formed within the university must also be present in this process. According to YÖK 2022-2023 academic year data, there are a total of 208 higher education institutions, 6,950,142 students and 184,566 faculty members in Turkey. According to the AFAD accreditation guide, it is known that if the number of professional light search and rescue teams is 35 people, a total of 7,280 people can be ready to intervene in the field in case of a disaster. In this context, this study tried to reveal the potential of universities to establish professional search and rescue teams. The situation was determined by presenting the negativities encountered in the process of establishing a professional team and accreditation by AFAD and offering solutions to these negativities. In Turkey, 17 universities offer Emergency Aid and Disaster Management undergraduate programs and 20 universities offer Associate Degree programs in Emergency Aid and Disaster Management. Disaster and emergency search and rescue units in universities in Turkey were discussed throughout the study. According to the research findings, it has been determined that Ondokuz mayıs University has successfully completed the accreditation process as of May 2024 and the accreditation process as of 17 universities are continuing. In other universities, search and rescue activities are carried out by student clubs. At Giresun University, there is an associate degree program in Emergency Aid and Disaster Management at Espiye Vocational School and “Giresun University Disaster and Emergency Search and Rescue Unit (GRÜAK)” within the university. It has been observed that Giresun University’s process of establishing a Professional search and rescue team and accrediting this team at the national level is at the application stage. In this context, the process has been examined in all its aspects, and among the problems experienced in the accreditation processes, the problem of supplying materials and equipment due to high costs and the difficulties faced by search and rescue unit members in receiving Professional training are observed.

Keywords: *AFAD, Accreditation, Search and Rescue Unit, Giresun University.*

Üniversite Öğrencilerinde Afet Hazır Bulunuşluğu³

Esmâ ÖZEL¹, Mehmet ÖZMEN²

¹ Lisans Öğrencisi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak İşletme Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, 2211702003@ogr.mehmetakif.edu.tr; Orc 0009-0005-5871-7914

² Doç. Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak İşletme Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, mehmetozmen@mehmetakif.edu.tr; Orc. 0000-0001-6369-8686

ÖZET

Afet doğal veya insan kaynaklı olaylar sonucunda meydana gelen büyük ölçekli felaketleri ifade etmektedir. Türkiye jeolojik, meteorolojik ve topoğrafik yapısı nedeniyle sık sık doğa kaynaklı deprem, sel, heyelan, çığ, kuraklık ve yangın gibi afetlere maruz kalmaktadır. Türkiye, Küresel Risk Endeksi'ndeki ülkeler arasında "yüksek risk" grubunda yer almaktadır. 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'taki iki deprem bölgedeki 11 ilde yaşayan 14 milyon vatandaşımızı etkilemiş, 53.537 kişi hayatını kaybetmiş, 107.213 kişi de yaralanmıştır (icicleri.gov.tr). Afetlerin üstesinden gelinmesinde gerekli önleyici tedbirlerin alınarak toplumsal bilinçle afete karşı hazır bulunmak büyük önem arz etmektedir. Afete karşı hazır bulunuşluk, ister doğal ister insan kaynaklı afetlerde, risk ve tehlikelerin yaratabileceği yıkımları azaltmak amacıyla planlama, uygulama ve değerlendirmelerle kırılganlıkların azaltılması, böylece afetlere karşı gerek bireysel gerekse toplumsal dirençliğin geliştirilmesini ifade etmektedir. Hazır bulunuşluğun kişisel, örgütsel, bölgesel, ulusal ve küresel boyutlarda ölçeklendirilerek ölçüldüğü görülmektedir (Şentuna ve Çakı: 2020).

Araştırmanın temel amacı Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi öğrencilerinin afete karşı hazır bulunuşluk düzeylerinin tespit edilmesidir. Bu temel amaçla beraber öğrencilerin demografik özelliklerine göre hazır bulunuşluklarında farklılaşmalar olup olmadığı alt amaçlar olarak belirlenmiştir. Araştırma nicel araştırma teknikleri kullanılarak anket formunun yüz yüze 593 öğrenciye uygulanması ile gerçekleştirilmiştir. Anket formu içerisinde cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, memleket ve Afad acil mobil uygulaması soruları ile afet hazır bulunuşluk ölçeği (Şentuna ve Çakı:2020) ifadeleri bulunmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin genel olarak afete karşı hazır bulunuşluk düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Ayrıca afet fiziksel koruma, afet planlama, afet uyarı ve sinyaller alt boyutlarında da hazır bulunuşluk düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Bununla birlikte afet yardım alt boyutunda hazır bulunuşluk düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın önemli bulgularından biri de AFADACİL mobil uygulamasının öğrencilerin %82'sinde, memleketleri depremden en çok etkilenen 11 ilden olan öğrencilerin de %79'unda bulunmadığıdır. Afet hazır bulunuşluğun öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre farklılaşp farklılaşmadığına yönelik oluşturulan hipotezleri test etmek üzere t testi ve Anova testi yapılmıştır. Öğrencilerin cinsiyet, eğitim, sınıf, memleketi deprem illerinden olma durumlarına göre afete karşı hazır bulunuşluklarında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Ancak telefonunda AFAD ACİL mobil uygulaması olanlarla, olmayanlar arasında genel afet hazır bulunuşlukları anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. AFADACİL mobil uygulaması olanların afet hazır bulunuşluklarının daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Afet, hazırbulunuşluk, deprem, üniversite öğrencisi

³Bu araştırma birinci yazarın proje yürütücülüğünde, ikinci yazarın akademik danışmanlığında, TÜBİTAK-2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Desteği Programı, 2023/1. Dönem başvurusu kapsamında destek almaya hak kazanmıştır. Araştırmaya desteklerinden dolayı TÜBİTAK-BİDEB'e teşekkür ederiz.

A Research on Disaster Preparedness

Esma ÖZEL¹, Mehmet ÖZMEN²

¹ Undergraduate Student, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak Faculty of Business Administration, Department of Public Relations and Publicity, 2211702003@ogr.mehmetakif.edu.tr, Orc 0009-0005-5871-7914

² Assoc. Prof. Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak Faculty of Business Administration, Department of Public Relations and Publicity, mehmetozmen@mehmetakif.edu.tr; Orc. 0000-0001-6369-8686

ABSTRACT

Disaster refers to large-scale disasters that occur as a result of natural or human-caused events. Due to its geological, meteorological and topographic structure, Turkey is frequently exposed to natural disasters such as earthquakes, floods, landslides, avalanches, drought and fire. Türkiye is in the "high risk" group among the countries in the Global Risk Index. On February 6, 2023, two earthquakes in Kahramanmaraş affected 14 million citizens living in 11 provinces in the region, 53,537 people lost their lives and 107,213 people were injured (icicleri.gov.tr). In order to overcome disasters, it is of great importance to take the necessary preventive measures and be prepared against disasters with social awareness. Disaster preparedness refers to reducing vulnerabilities through planning, implementation and evaluation in order to reduce the destruction that may be caused by risks and hazards, whether in natural or human-made disasters, thus improving both individual and social resilience against disasters. It is seen that readiness is measured by scaling at personal, organizational, regional, national and global dimensions (Şentuna and Çakır: 2020).

The main purpose of the research is to determine the disaster preparedness levels of Burdur Mehmet Akif Ersoy University students. Along with this main purpose, whether there are differences in students' readiness according to their demographic characteristics was determined as sub-objectives. The research was carried out by applying the survey form face to face to 593 students using quantitative research techniques. The survey form includes gender, age, marital status, education level, hometown and Afad emergency mobile application questions and disaster preparedness scale (Şentuna and Çakır:2020). According to the results of the research, it is seen that students' overall disaster preparedness levels are low. In addition, it is seen that readiness levels are low in the sub-dimensions of disaster physical protection, disaster planning, disaster warning and signals. However, it was determined that readiness levels were higher in the disaster assistance sub-dimension. One of the important findings of the research is that the AFADACİL mobile application is not available in 82% of the students and in 79% of the students whose hometowns are from the 11 provinces most affected by the earthquake. T-test and ANOVA test were conducted to test the hypotheses regarding whether disaster preparedness differs according to the socio-demographic characteristics of the students. No significant difference was found in students' disaster preparedness according to their gender, education, class, and whether their hometown is from an earthquake province. However, general disaster preparedness differs significantly between those who have the AFADACİL mobile application on their phones and those who do not. It has been found that disaster preparedness of those with AFADACİL mobile application is higher.

Keywords: Disaster, preparedness, earthquake, university student

Türkiye'deki Afet Sonrası Kayıp ve Yas Süreçlerinde Psiko-sosyal Boyutların Değerlendirilmesi

Mine KORKUT¹, Hatice Esra BAKIR²

¹ Dr. Mine KORKUT, mnkrkt2@gmail.com

² Klinik Psikolog Hatice Esra BAKIR, Halk Sağlığı ve PSH Direktörlüğü/ Psikososyal Hizmetler Müdürlüğü/ Psikososyal Hizmet Uzmanı

ÖZET

Psikososyal açıdan incelenmesi gereken önemli araştırma alanlarından biri olan kayıp ve yas süreçleri, bireyler ve kültürler arasında büyük farklılıklar gösteren olgulardandır. Kayıp ve yas süreçleri toplumun değerlerinden, inanç sistemlerinden ve sosyal ritüellerinden büyük ölçüde etkilenirler. Bu yönüyle kayıp ve yas süreçleri, kültürel çerçevenin içinde bireylerin duygusal tepkilerini ve iyileşme süreçlerini belirleyen önemli unsurlar olarak görülmektedir. Kayıp ve yas süreçlerine ilişkin araştırmalar incelendiğinde, bireylerin kültürel çevresindeki toplumsal destek ağlarından aldıkları yardımın, yas sürecini kolaylaştırdığı ve psikolojik uyumu artırdığı vurgulanmaktadır. 6 Şubat 2023'te Türkiye ve Suriye'de gerçekleşen büyük depremler çok sayıda insanın hayatına kaybetmesine, yaralanmasına ve ağır hasarlar almasına neden olmuştur. 6 Şubat afetlerinden sonra bölgedeki topluluk içindeki dayanışma ve empati, kayıp ve yas sürecindeki bireylerin acılarını hafifletmiş, iyileşme sürecini desteklemiş, depremzedelerin birlikte yaşadıkları travmayı paylaşmalarını sağlayarak afet sonrası toplumsal iyileşmeye katkıda bulunmuştur. Afetzedelerin manevi destek bulmalarına ve toplumsal dayanışmayı artırmalarına yardımcı olan bu iyileşme için özellikle çok kültürlü bölgelerde bazı topluluklar, toplu dualar, ibadetler veya ayinler düzenlerken, diğerleri geleneksel ritüellerle yaslarını ifade ederek destek sağlamıştır. Bireylerin kendi kültürel, dini destek ağları ve yakın çevreleriyle olan etkileşimleri psikolojik uyum üzerindeki rolüne de önemli katkılar sağlamıştır. Bu destekler, özellikle son yıllarda yaşanan büyük felaketlerin ardından daha da önemli ihtiyaç haline gelmiştir. Türkiye'de 6 Şubat 2023'teki büyük deprem sonrası kayıp, yas süreçleri ve sosyal dayanışma ağlarını değerlendirmeyi amaçlayan araştırmada literatür taraması, gözlem, sosyal medya içeriklerinin analizi gibi yöntemler kullanılmıştır. Çalışma kapsamında afet sonrası kayıp ve yas süreçlerinin psikososyal boyutları detaylı olarak ele alınmaktadır. Afet sonrasında sosyal destek ağlarının psikolojik uyum sürecindeki rolünün vurgulandığı bu çalışmada toplumun dayanışma ve yardımlaşma kültürünün afet sonrası toparlanma ve iyileşme süreçlerindeki kritik önemi değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, toplumsal destek sistemlerinin ve psikolojik destek hizmetlerinin Türkiye'deki afet sonrası kayıp ve yas süreçlerindeki önemi ve etkilerini detaylı bir şekilde ele alan bu çalışma çeşitli kültürel ve toplumsal yapılarda kayıp ve yas süreçlerinin kavranmasına ve kültüre duyarlı işletme faaliyetleri geliştirilmesine yol gösterme açısından oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Felaket, kayıp ve yas, kültürel hassasiyet, psikolojik uyum, psikososyal, sosyal dayanışma

Evaluation of Psychosocial Dimensions in Post-disaster Loss and Grief Processes in Turkey

Dr. Mine KORKUT¹, Hatice Esra BAKIR²

¹ Dr. Mine KORKUT, mnkrkt2@gmail.com

² Klinik Psikolog Hatice Esra BAKIR, Halk Sağlığı ve PSH Direktörlüğü/ Psikososyal Hizmetler Müdürlüğü/ Psikososyal Hizmet Uzmanı

ABSTRACT

Loss and grief processes, which are significant research areas to be examined from a psychosocial perspective, are phenomena that show great differences among individuals and cultures. These processes are greatly influenced by societal values, belief systems, and social rituals. In this respect, loss and grief processes are seen as important elements within the cultural framework that determine individuals' emotional responses and recovery processes. Research on loss and grief processes highlights that the help individuals receive from social support networks within their cultural environment facilitates the grieving process and enhances psychological adjustment. The major earthquakes in Turkey and Syria on February 6, 2023, caused a significant loss of life, injuries, and severe damage. After the February 6 disasters, solidarity and empathy within the community alleviated the pain of individuals in the loss and grief process, supported the healing process, and contributed to post-disaster societal recovery by allowing earthquake survivors to share the trauma they experienced together. For this healing, especially in multicultural areas, some communities organized collective prayers, worship, or ceremonies, while others provided support by expressing their grief and sorrows through traditional rituals. The interactions of individuals with their cultural and religious support networks and close surroundings significantly contributed to psychological adjustment. These supports have become even more essential, especially following major disasters in recent years. Methods such as literature review, observation, and analysis of social media content were used in the study, which aimed to evaluate loss, grief processes, and social solidarity networks after the major earthquake in Turkey on February 6, 2023. The psychosocial dimensions of loss and grief processes after the disaster are thoroughly examined in this study. The role of social support networks in the psychological adjustment process after disasters was highlighted, and the critical importance of the culture of solidarity and mutual assistance in the community's post-disaster recovery and healing processes was evaluated. In this context, this study, which thoroughly addresses the importance and impacts of social support systems and psychological support services in post-disaster loss and grief processes in Turkey, is crucial for understanding loss and grief processes in various cultural and societal structures and for developing culturally sensitive recovery activities.

Keywords: psychosocial, disaster, loss and grief, cultural sensitivity, psychological adjustment, social solidarity

Sosyal Hizmet ve Afet Yönetimi

Hamza Aydemir¹,

¹Öğr. Gör., Ardahan Üniversitesi, hamzaaydemir@ardahan.edu.tr

ÖZET

Sosyal hizmet mesleği, tarihsel geçmişine bakıldığında hem mesleğin savaş zamanında yardım sağlamadaki kökleri hem de insanların fiziksel çevresiyle ilgilenmesi nedeniyle uzun süredir afet yardımı ile ilgilenmektedir. Sosyal hizmet perspektifinde çevre; bireylerin, grupların ve toplumların refahını etkileyen fiziksel, biyolojik ve sosyal faktörler arasında yer almaktadır. On dokuzuncu yüzyılın sonlarından bu yana sosyal hizmet uzmanları, insanların sağlık durumlarını, yaşadıkları yaşam ortamlarını, işyeri koşullarını, sosyal ve psikolojik işlevselliklerini iyileştirmek için insanların mikro çevrelerine müdahale etmektedir.

Sosyal hizmet afet araştırmacıları, afeti öncelikle sosyal bozulma ve kolektif stres yoluyla tanımlamaktadır ancak fiziksel tehlikeler afet tanımının önemli bir parçası olarak değerlendirilir. Afetlerdeki zarar görülebilirlik, düşük gelirli gruplar, çocuklar ve yaşlı bireyler gibi nüfusları afet sırasında orantısız bir şekilde kayıp riskiyle karşı karşıya bırakan sosyal yapısal faktörleri ifade eder. Bu topluluklar demografik, kültürel, tarihi veya ekolojik özellikleri nedeniyle savunmasızdır. Sosyal hizmet perspektifinde afet yönetimi, önemli kaynakların afetten ağır biçimde etkilenen savunmasız nüfuslara yeniden dağıtılmasını sağlayacak şekilde afet sosyal hizmetleri dağıtım sisteminin yönetimi ve koordinasyonu olarak tanımlanabilir.

Afetlerin tanımlanmasında stres teorisi önemli bir rol oynar; bu teori, afetin mikro, mezo ve makro düzeylerdeki etkilerini incelemeye olanak tanır. Stres teorisi, afetin türüne, etkilenen sisteme olan taleplere ve süresine göre sınıflandırılmasını sağlar. Sosyal hizmet afet araştırmacıları, afetin azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileşme dönemlerine odaklanır. Bu tanım, sosyal hizmetin afetleri, insan kaybına ve acıya neden olan, sosyal bozulma yaratan olaylar olarak tanımlamasıyla tutarlıdır.

Afet yönetiminde sosyal hizmet uygulamalarının bir diğer önemli kavramı da kırılganlıktır. Kırılganlık, bireysel ve topluluk düzeylerinde tanımlanır. Bireysel düzeyde kırılganlık, bireylerin uzun vadeli ve ciddi sosyal, psikolojik ve sağlık sorunları yaşama olasılığını artıran sosyal yapısal faktörlere atıfta bulunur. Kırılganlığın temel teorik temeli, dağıtıcı adalettir. İki önemli sosyal yapısal faktör yoksulluk ve sosyal izolasyondur. Yoksulluk ve hane halkı servetinin eksikliği, bireylerin afetlerin maddi ve sağlık etkilerinden kurtulma olasılığını azaltır. Topluluk düzeyinde kırılganlık, topluluğun demografik, tarihi, kültürel ve ekolojik özellikleriyle tanımlanır. Yoksulluk oranı, büyük ve uzun vadeli afetlerde topluluk hayatta kalma ve iyileşme oranıyla olumsuz ilişkilidir. Yerel yönetimlerin işlevsellik seviyesi de topluluk afetlerinde hayatta kalmayı öngörür. Afet sosyal hizmet kuruluşlarının azlığı ve bu kuruluşların programlarının kötü koordine edilmesi, toplulukları kırılgan hale getirir.

Sonuç olarak, sosyal hizmet mesleği, afetler karşısında ve afet yönetiminde bireylerin, hanelerin ve toplulukların iyileşmesine yardımcı olmayı amaçlayan kapsamlı bir müdahale stratejisi içermektedir. Bu strateji, sosyal sermaye mobilizasyonu, fiziksel çevrenin yeniden inşası ve topluluk düzeyinde önleme çabalarını içerir. Sosyal hizmet uzmanları, afetlerle başa çıkmada daha etkili ve koordineli bir ağ oluşturmayı hedefleyerek uzun vadeli psikolojik ve sosyal sorunları önlemeye çalışır.

Anahtar Kelimeler: sosyal hizmet, afet, afet yönetimi

Social Work and Disaster Management

Hamza Aydemir¹

¹Lecturer, Ardahan University, hamzaaydemir@ardahan.edu.tr

ABSTRACT

The social work profession has long been involved in disaster relief due to its historical roots in providing aid during wartime and its focus on individuals' physical environments. From a social work perspective, the environment encompasses the physical, biological, and social factors that affect the well-being of individuals, groups, and communities. Since the late nineteenth century, social work professionals have intervened in people's microenvironments to improve their health status, living conditions, workplace conditions, and social and psychological functioning.

Social work disaster researchers primarily define disaster through the lenses of social disruption and collective stress, although physical hazards are also considered a significant component of the disaster definition. Vulnerability in disasters refers to the social structural factors that disproportionately expose populations such as low-income groups, children, and elderly individuals to loss risks during a disaster. These communities are vulnerable due to their demographic, cultural, historical, or ecological characteristics. From a social work perspective, disaster management can be defined as the administration and coordination of disaster social services distribution systems to ensure the redistribution of critical resources to populations heavily impacted by disasters.

Stress theory plays an important role in defining disasters, as it allows for the examination of the effects of disasters at the micro, mezzo, and macro levels. Stress theory enables the classification of disasters based on the type, demands on the affected system, and duration. Social work disaster researchers focus on the mitigation, preparedness, response, and recovery phases of disasters. This definition aligns with the social work perspective of disasters as events that cause human loss and suffering and create social disruption.

Another significant concept in social work practices in disaster management is vulnerability. Vulnerability is defined at both individual and community levels. At the individual level, vulnerability refers to social structural factors that increase the likelihood of long-term and serious social, psychological, and health problems. The theoretical foundation of vulnerability is distributive justice. Two key social structural factors are poverty and social isolation. Poverty and the lack of household wealth reduce the likelihood of individuals recovering from the material and health impacts of disasters. At the community level, vulnerability is characterized by the demographic, historical, cultural, and ecological features of the community. The poverty rate is negatively associated with community survival and recovery rates in large-scale and long-term disasters. The functionality level of local governments also predicts community survival in disasters. A lack of disaster social service organizations and poorly coordinated programs make communities vulnerable.

In conclusion, the social work profession includes a comprehensive intervention strategy aimed at assisting individuals, households, and communities in recovering from disasters and managing disaster impacts. This strategy involves mobilizing social capital, reconstructing the physical environment, and undertaking community-level prevention efforts. Social work professionals strive to create a more effective and coordinated network for dealing with disasters to prevent long-term psychological and social issues.

Keywords: *social work, disaster, disaster management*

Türkiye’de Afet Okuryazarlığı: Bir Sistematik Derleme Çalışması

Merve Dalmaz¹

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Esenyurt Üniversitesi, mervedalmaz@gmail.com

ÖZET

Doğa olaylarının can ve mal kaybına sebebiyet vermesi, sosyal ve kültürel zararlar doğurması doğal afet olarak tanımlanır. Afet okuryazarlığı ise bireylerin doğal afetler hakkında bilgi sahibi olmalarını, afetlere hazırlıklı olmalarını ve afet durumunda doğru davranışları sergileyebilmelerini ifade eden bir kavramdır.

Bu makalede, Türkçe olarak "afet okuryazarlığı" anahtar kelimesi kullanılarak literatür taraması sonucunda elde edilen çalışmaların bir sistematik derlemesi sunulmaktadır. Google Akademik, TR Dizin ve YÖK Tez veri tabanlarında literatür taraması sonucunda elde edilen 13 çalışmanın amaçları, desenleri ve çalışma grupları boyutları açısından analizi yapılmıştır.

Türkiye’de afet okuryazarlığı konusunda yapılan çalışmaların bulguları incelendiğinde, eğitim düzeyi, yaş, daha önceki afet deneyimi gibi değişkenlerin afet okuryazarlığını etkilediğini göstermektedir. Özel eğitim bölümü öğrencilerinin genel öğrencilere göre daha düşük afet okuryazarlık düzeyine sahip oldukları belirlenmiştir. Fen bilgisi öğretmen adaylarının afet okuryazarlığı düzeylerinin düşük olduğu ve eğitime ihtiyaç duydukları ortaya çıkmıştır. Eğitimlerin, hemşirelik öğrencilerinin afet okuryazarlığını artırmada etkili olduğu belirlenmiştir. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin, öğretmen adaylarının afetler hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve daha fazla eğitim almaları gerektiği vurgulanmıştır. Geliştirilen afet okuryazarlığı ölçeği geçerlilik ve güvenilirlik testlerinden başarıyla geçmiştir. Huzurevinde yaşayan yaşlı bireylerin afet hazırlığı konusunda daha fazla desteğe ihtiyaç duydukları belirlenmiştir. Biyoekolojik sistemler kuramına dayalı modelin, özel gereksinimli bireylerin afet okuryazarlığını artırmada etkili olduğu görülmüştür. Yapay zekâ destekli infografiklerin bilgi edinme süreçlerini hızlandığı ve etkili olduğu tespit edilmiştir. Öğretim programlarının afet okuryazarlığını artırmada yetersiz kaldığı ve güncellenmesi gerektiği bulunmuştur. Araştırmalarda kullanılan desenler incelendiğinde ise sıralı lojistik regresyon analizi, betimsel araştırma deseni, ölçek geliştirme çalışması, karşılaştırmalı analiz, pilot çalışma, model önerisi çalışması ve deneysel araştırma deseni olmak üzere farklı araştırma desenlerinin kullanıldığı bulgulanmıştır.

Sonuç olarak afet okuryazarlığı konusunda daha fazla araştırma yapılması ve mevcut eğitim programlarının güncellenmesi gerektiği açıktır. Özellikle sosyal hizmet kapsamında afet okuryazarlığının önemi vurgulanmalı ve makale, tez, proje gibi bilimsel çalışmaların yapılması önerilmektedir. Bu çalışmalar sayesinde afetlere karşı daha hazırlıklı bir toplum oluşturulmuş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: *afet, afet okuryazarlığı, sosyal hizmet*

Disaster Literacy in Turkey : A Systematic Review Study

Merve Dalmaz ¹

¹Assistant Professor, Istanbul Esenyurt University, mervedalmaz@gmail.com

ABSTRACT

Natural phenomena causing loss of life and property, along with social and cultural damages, are defined as natural disasters. Disaster literacy, on the other hand, is a concept that refers to individuals' knowledge about natural disasters, their preparedness for disasters, and their ability to exhibit correct behaviors during disaster situations.

In this article, a systematic review of studies obtained through literature search using the keyword "disaster literacy" in Turkish is presented. An analysis of 13 studies obtained through literature search in Google Scholar, TR Index, and YÖK Thesis Center databases is conducted in terms of their objectives, designs, and study group dimensions.

Upon examining the findings of studies on disaster literacy in Turkey, it is observed that variables such as education level, age, and previous disaster experience significantly influence disaster literacy. It is determined that students in special education departments have a lower level of disaster literacy compared to the general student population. The disaster literacy levels of prospective science teachers are found to be low, indicating a need for education in this regard. It is concluded that training is effective in increasing disaster literacy among nursing students. Elementary and middle school teachers are highlighted as lacking sufficient knowledge about disasters and needing further education. The developed disaster literacy scale has successfully passed validity and reliability tests. It is found that elderly individuals living in nursing homes require more support in disaster preparedness. The model based on bioecological systems is seen to be effective in increasing disaster literacy among individuals with special needs. It is determined that AI-supported infographics accelerate information acquisition processes and are effective. It is concluded that educational programs are inadequate in increasing disaster literacy and need to be updated. When examining the designs used in the research, it was found that different research designs were utilized, including sequential logistic regression analysis, descriptive research design, scale development study, comparative analysis, pilot study, model proposal study, and experimental research design.

In conclusion, it is evident that further research on disaster literacy is needed, and existing educational programs need to be updated. Particularly within the scope of social work, the importance of disaster literacy should be emphasized, and conducting scientific studies such as articles, theses, and projects is recommended. Through these studies, a more prepared society against disasters can be established.

Keywords: *disaster, disaster literacy, social work*

Depremden Etkilenen Bireylerin Göç Ettikten Sonraki Süreçte Yaşadıkları Sorun ve Zorluklara İlişkin Nitel Bir Araştırma

Rauf YANARDAĞ¹

¹Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü, raufyanardag@ksu.edu.tr

ÖZET

İnsanlar deprem gibi doğal afetlere maruz kaldıktan sonra buldukları yerleri terk ederek daha güvenilir yerleşim yerlerine göç etmek zorunda kalabilmektedir. Ülke içinde zorunlu olarak yeni yerleşim yerlerine göç ederek orada yaşamını sürdürmeye, yıkılan hayatlarını yeniden inşa etmeye çalışan insanlar bu süreçte depreme ilaveten birçok başka zorluk ve sorun ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu çalışmada 6 Şubat 2023 tarihinde merkez üssü Pazarcık ve Elbistan olan deprem felaketinden doğrudan etkilenen ve afet sonrası Kahramanmaraş ilinden başka bir ile göç eden ve orada yaşamlarını sürdüren bireylerin göç sonrası süreçte yaşadıkları sorun ve zorlukları ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmada nitel yöntem ve fenomenolojik desenden yararlanılmıştır. Veriler, yasal izinler alındıktan sonra yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla Kasım-Aralık 2023 tarihinde yapılan online bireysel görüşmelerden elde edilmiştir. Katılımcılara ulaşmak için kartopu örnekleme tekniği kullanılmıştır. Katılımcılar Kahramanmaraş İl merkezinde depremi yaşayıp sonrasında başka illere (Kayseri, Konya, Mersin, Antalya) göç etmiş ve orada yaşamını sürdürmeye devam eden, yaşları 27-54 arasında değişen 7 erkek ve 11 kadın olmak üzere toplam 18 gönüllü kişiden oluşmaktadır. Katılımcılardan 2'si bekar, 16'sı da evlidir ve hepsi çocuk sahibidir, ekonomik olarak da orta ve düşük düzeyde bir gelire sahiptir. 18 katılımcının hepsi farklı ailelerden oluşmaktadır. Veri analizinde içerik ve tematik analiz yöntemi uygulanmıştır. Analizlerde psikolojik ve fiziksel etkiler, göç etme, ekonomik zorluklar, uyum sorunu, çocukların eğitim sorunu olmak üzere 5 ana tema bulgulanmıştır. Bu ana temalar kapsamında, katılımcılarda yüksek düzeyde kaygı, endişe, güvensizlik, kapalı alanda yaşama korkusu ve paniğin hâkim olduğu anlaşılmıştır. Hatta ses tonlarından ve duygulanımlarından deprem ve 6 şubat gecesi kelimelerini duyduklarında bile tedirgin oldukları ve endişeye kapıldıkları anlaşılmıştır. Depremde ev, araba, iş veya işyeri kaybına bağlı olarak yaşanan ekonomik zorluklar, çocukların eğitim süreçlerinin bu süreçten olumsuz etkilenmesi, bütün aile üyelerinin gelecek konusunda belirsizlikler yaşaması öne çıkan diğer önemli bulgulardır. Katılımcıların kısıtlı ekonomik kaynaklarla yeni yerleşim yerinin kültürüne, iklimine, çevreye ve diğer yeni değişikliklere uyum sağlama, kayıplara ve alışkanlıklara özlem duyma, günlük yaşamlarını sürdürmede ve gelecek inşa etme konularında derin belirsizlikler yaşama gibi birçok sorun ve zorluk ile karşı karşıya kaldıkları ortaya çıkmıştır. Psikolojik ve sosyal sorunların kadın katılımcılarda daha yoğun yaşandığını söylemek mümkündür. Deprem yaşamış bireylerin göç ettikleri yerler ne kadar çok kendi kültürlerine yabancı ise ve orada ne kadar az akraba, yakını gibi sosyal çevresi az ise zorluklarla baş etmesi ve uyum süreci de o kadar zor olmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre, deprem sonrası rehabilitasyon, uyum, ekonomik ve psikososyal destek, çocukların eğitimlerinin devamının sağlanması gibi süreçler depremi yaşamış göçmenler için önemli temel ihtiyaçlardır. Özellikle yeni yaşam alanlarına ve mekânlara uyum süreçlerini kolaylaştırmak ve normal yaşamlarına geri dönmeleri için onları rehabilite etmek ve onlara rehberlik etmek çok önemlidir. Bu süreçte kadın ve çocuklar başta olmak üzere riskli nüfus gruplarının daha çok önemsenmesi gerekir. Ayrıca doğal afetler sonrasında yeni yerleşim yerlerine göç ederken mümkün olduğunca kendi kültürüne, iklimine yakın veya akraba gibi yakınların yaşadığı yerlerin tercih edilmesi zorluklarla baş edilmesini ve uyum sürecini kolaylaştırabilir. Bu sürecin toplumsal dayanışma ile daha da kolaylaşacağı ifade edilebilir. Ayrıca kamu kurumlarının yanı sıra sivil toplum kuruluşları gönüllülerinin katılımı ile de bu tür afetlerin yaralarının daha kolay ve hızlı sarılabileceğini belirtmek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Göçmen, Sorun ve Zorluklar, Nitel Çalışma

A Qualitative Research on the Problems and Difficulties Experienced by Individuals Affected by the Earthquake in the Period After Migration

Rauf YANARDAG¹

¹Assistant Professor; Kahramanmaraş Sütcü Imam University Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Social Work, raufyanardag@ksu.edu.tr.

ABSTRACT

After being exposed to natural disasters such as earthquakes, people may have to leave their current places and migrate to safer settlements. People who are forced to migrate to new settlements within the country and try to survive there and rebuild their destroyed lives face many other difficulties and problems in addition to the earthquake in this process. In this study, it is aimed to reveal the problems and difficulties experienced by individuals who were directly affected by the earthquake disaster whose epicenter was Pazarcık and Elbistan on February 6, 2023, and who migrated from Kahramanmaraş to another province after the disaster and lived there in the post-migration period. Qualitative method and phenomenological design were used in the research. The data was obtained from online individual interviews held in November-December 2023 through a semi-structured interview form after legal permissions were obtained. Snowball sampling technique was used to reach participants. The participants consist of a total of 18 volunteers, 7 men and 11 women, aged between 27-54, who experienced the earthquake in Kahramanmaraş city center and then migrated to other provinces (Kayseri, Konya, Mersin, Antalya) and continue to live there. Two of the participants are single, 16 of them are married, all of them have children, and they have a medium and low economic income. All 18 participants come from different families. Content and thematic analysis method was applied in data analysis. Five main themes were found in the analysis: psychological and physical effects, migration, economic difficulties, adaptation problems, and children's education problems. Within the scope of these main themes, it was understood that high levels of anxiety, anxiety, insecurity, fear of living in closed spaces and panic prevailed in the participants. In fact, it was obvious from their tone of voice and emotions that they were uneasy and even worried when they heard the words earthquake and the night of February 6. Other important findings are the economic difficulties experienced due to the loss of a house, car, job or workplace in the earthquake, the negative impact of children's education processes, and the uncertainty about the future of all family members. It was revealed that the participants faced many problems and difficulties such as adapting to the culture, climate, environment and other new changes of the new settlement with limited economic resources, longing for losses and habits, and experiencing deep uncertainties in maintaining their daily lives and building a future. It is possible to say that psychological and social problems are experienced more frequently in female participants. The more foreign the places to which individuals who have experienced an earthquake migrate are to their own culture and the less social circle they have there, such as relatives, the more difficult it is for them to cope with difficulties and the adaptation process. According to the research results, processes such as post-earthquake rehabilitation, adaptation, economic and psychosocial support, and ensuring the continuation of children's education are important basic needs for immigrants who experienced the earthquake. It is especially important to rehabilitate and guide them to facilitate their adaptation to new living spaces and places and to return to their normal lives. In this process, risky population groups, especially women and children, should be given more importance. In addition, when migrating to new settlements after natural disasters, choosing places that are as close to your own culture and climate as possible or where relatives live, such as relatives, can facilitate coping with difficulties and the adaptation process. It can be stated that this process will become easier with social solidarity. It is also possible to state that the wounds of such disasters can be healed more easily and quickly with the participation of volunteers of non-governmental organizations as well as public institutions.

Keywords: *Earthquake, Immigrant, Problems and Challenges, Qualitative Study*

Afetlerde Geriatrik Kanser Danışmanlığı: Sosyal Hizmetin İhtiyaç Temelli Psikososyal Yaklaşımı

Selman BÖLÜKBAŞI¹

¹Dr.Öğr.Üyesi, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Gerontoloji Bölümü, selman.bolukbasi@inonu.edu.tr

ÖZET

Geriatrik kanser danışmanlığı, yaşlı bireylerin kanserle başa çıkma süreçlerinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu alanda meslek elemanlarının ihtiyaç temelli yaklaşımı, hastaların ve ailelerinin psikososyal ihtiyaçlarını anlamak ve bu ihtiyaçları karşılamak için kritik bir öneme sahiptir. Bu çalışmanın amacı, geriatrik kanser danışmanlığında sosyal hizmetin ihtiyaç temelli yaklaşımının afet durumlarında nasıl değerlendirilebileceğini ve uygulanabileceğini incelemektir.

Bu çalışma, literatür taraması ve geriatrik kanser danışmanlığı alanında sosyal hizmetin afet durumlarında nasıl değerlendirilebileceğine dair bir derleme çalışmasına dayanmaktadır. Literatür taraması, afet durumlarında geriatrik kanser hastalarının ihtiyaçlarını belirleme ve bu ihtiyaçları karşılamada sosyal hizmetin rolünü değerlendirmiştir.

Önemli bulgular, afet durumlarında geriatrik kanser hastalarının ve ailelerinin karşılaştığı ek psikososyal zorlukları vurgulamaktadır. Bu durum, sosyal hizmet profesyonellerinin afet öncesi, sırası ve sonrasında bu bireyleri destekleme ihtiyacını ortaya koymaktadır. İhtiyaç temelli sosyal hizmet yaklaşımı, afet durumlarında geriatrik kanser hastalarının duygusal ve pratik ihtiyaçlarını belirleme ve bu ihtiyaçlara yönelik destek sağlama konusunda önemli bir rol oynamaktadır.

Sonuç olarak, afet durumlarında geriatrik kanser danışmanlığında sosyal hizmetin ihtiyaç temelli yaklaşımı, hastaların ve ailelerinin karşılaştığı ek zorlukları ele almada etkili bir araçtır. Bu yaklaşımın afet durumlarında yaygınlaştırılması ve daha fazla araştırılması gerekmektedir. Önerilen ilerlemeler arasında, afet durumlarında geriatrik kanser hastalarının ve ailelerinin psikososyal ihtiyaçlarını belirleme ve karşılamada sosyal hizmet uzmanlarının rolünü daha da güçlendirmek yer almaktadır.

Bu çalışma, afet durumlarında geriatrik kanser danışmanlığında sosyal hizmetin ihtiyaç temelli yaklaşımının önemini vurgulamaktadır. Araştırmanın sonuçları, bu yaklaşımın afet durumlarında geriatrik kanser hastalarının ve ailelerinin psikososyal ihtiyaçlarını belirleme ve karşılamada etkili bir araç olduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda, afet durumlarında geriatrik kanser danışmanlığı alanında sosyal hizmetin ihtiyaç temelli yaklaşıma daha fazla odaklanması ve bu yaklaşımın yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlılar için Sağlık Hizmetleri, Sosyal Hizmet, Afetler, Psikososyal Destek Sistemleri.

Geriatric Cancer Counseling in Disasters: The Needs-Based Psychosocial Approach of Social Work

Selman BOLUKBASI¹,

¹ *Asst. Prof., Inonu University Faculty of Health Sciences Department of Gerontology, selman.bolukbasi@inonu.edu.tr*

ABSTRACT

Geriatric cancer counseling plays a significant role in elderly individuals' coping processes with cancer. The need-based approach of professionals in this field holds critical importance in understanding and meeting the psychosocial needs of patients and their families. The aim of this study is to examine how the need-based approach of social work in geriatric cancer counseling can be assessed and implemented in disaster situations.

This study is based on a literature review and compilation on how social work in geriatric cancer counseling can be assessed in disaster situations. The literature review evaluates the role of social work in identifying and addressing the needs of geriatric cancer patients in disaster situations.

Key findings highlight the additional psychosocial challenges faced by geriatric cancer patients and their families in disaster situations. This underscores the need for social work professionals to support these individuals before, during, and after disasters. The need-based approach to social work plays a significant role in identifying the emotional and practical needs of geriatric cancer patients and providing support tailored to these needs during disasters.

In conclusion, the need-based approach of social work in geriatric cancer counseling is an effective tool in addressing the additional challenges faced by patients and their families in disaster situations. There is a need to further disseminate and research this approach in disaster situations. Proposed advancements include strengthening the role of social work professionals in identifying and addressing the psychosocial needs of geriatric cancer patients and their families in disaster situations.

This study emphasizes the importance of the need-based approach of social work in geriatric cancer counseling in disaster situations. The results of the research demonstrate that this approach is an effective tool in identifying and addressing the psychosocial needs of geriatric cancer patients and their families in disaster situations. Therefore, it is recommended to focus more on the need-based approach of social work in geriatric cancer counseling in disaster situations and to promote its widespread adoption accordingly.

Keywords: *Health Services for the Aged, Social Work, Disasters, Psychosocial Support Systems.*

Çok Kültürlü Ortamlarda Afet Yönetimi

Zeynep AKDEMİR

Doktora Öğrencisi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, zeynep.akdemir@aile.gov.tr

ÖZET

Modern dünya yaşantısında çeşitli gerekçelerle yaşanan yoğun göçler sonucunda toplumlar farklı dine, dile, ırka ve mezhebe ait topluluklarla bir arada yaşamak zorunda kalmaktadır. Toplumun içerisindeki bu kozmopolitlik dönemsel gerekliliklere paralel olarak kimi zaman bir avantaj olabiliyorken kimi zamansa bir dezavantaja dönüşebilmektedir. Kriz durumları olarak tanımlanan afet dönemleri dezavantaj dönemleri arasında sayılabilmektedir. Kültürel ve etnik farklılıklar yaşantısal hoşgörü ve koşulsuz ön kabulü gerekli kılmaktadır. Toplumların barış ve esenlik içerisinde yaşamaları, kriz durumu olarak adlandırılan yoğun göç süreçlerini aslında birer avantaj olarak kullanabilmeleri ve bu kapsamda çalışmalar yürütmeleri çok kültürlülüğün bir çıktısı olarak kabul edilmektedir. Afet durumları (deprem, yangın, sel, heyelan vb.) kriz anlarının patlak verdiği, kısa ya da uzun vadeli olarak hayatın olağan akış içerisinde çıktığı çok çeşitli yaşantısal döngülerin seyrinden ayrıldığı bir dönem olarak kabul edilmektedir. Hayatın normal seyrinden ayrıldığı afet dönemlerinde çeşitli etnik farklılıkları barındıran toplumların, topluluklar nezdinde kültürlerini yansıtan korunma ve bakım alanları oluşturmak hem toplumsal hem bireysel önem arz etmektedir. Süreçteki toplumsal faydayı gözetken adımlar atmak birey nezdinde önem teşkil ettiğinden ilk olarak makro planlamalar odağında çalışmaların yürütülmesi gereklidir. Bu çalışmalar deprem döneminde çadır kentlerin göçmenlere ve yerli halka ayrı olarak kurulması, roman kültürüne mensup bireylerin toplu bir alanda yaşaması ve benzer kültüre mensup bireylerin benzer yaşam alanında yaşayarak tüm bu alanlara yönelik yürütülecek mesleki çalışmaların (psikolojik danışmanlık, rehberlik, travmaya yönelik terapötik müdahaleler vb.) kültürlere göre şekillendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu durum afet yönetiminde devletlerin işlerini kolaylaştırırken bireylere de kendilerini anlayacağı alanlar tanımakta ve olası kaosların önüne geçmektedir. Örneğin yörük kültürüne mensup bireyler için çadırda yaşamak yaşantısal bir gereklilikken ve garipsenmezken, hayatına bir apartman dairesinde başlamış ve modern çağın gerekliliklerine hızla ayak uydurmuş bireylerin bulunduğu kesim için çadır yaşantısı olağandışı bir durumdur. Bu iki gruba yönelik yürütülecek mesleki çalışmaların odağı; yörük bireylerin yalnızca afet anına karşı psikolojik dayanıklılık ve farkındalıklarını artırmak odağında olabileceken ikinci gruba yönelik yürütülecek olan çalışmaların başta afet durumu farkındalıklarını artırmak, bilişsel ve psikolojik dayanıklılık süreçlerini artırmak ve aynı zamanda çadır yaşamlarına yönelik iyileştirici bir psikoterapötik müdahale süreçlerinin kapsama alınması gibi çok boyutlu müdahale süreçlerinin varlığı özelinde çalışmalar yürütülmelidir. Bu durumun çok kültürlü ortamlarda öne çıkan bir unsur olarak yürürlüğe konulmasının hem bireysel hem de toplumsal afet yönetimi konusunda elzem olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Afet Yönetimi, Çok Kültürlülük.

DISASTER MANAGEMENT IN MULTICULTURAL ENVIRONMENTS

Zeynep AKDEMİR

PhD Student, Health Science University, zeynep.akdemir@aile.gov.tr

ABSTRACT

In the modern world, societies have to live together with communities belonging to different religions, languages, races and sects as a result of intensive migration for various reasons. This cosmopolitanism within the society can sometimes be an advantage and sometimes a disadvantage in parallel with the periodic requirements. Disaster periods defined as crisis situations can be counted among the disadvantage periods. Cultural and ethnic differences necessitate experiential tolerance and unconditional acceptance. It is accepted as an output of multiculturalism that societies live in peace and well-being, that they can actually use intensive migration processes, which are called crisis situations, as an advantage and carry out studies in this context. Disaster situations (earthquake, fire, flood, landslide, etc.) are accepted as a period in which crisis moments erupt and life is separated from the course of various life cycles in short or long term. Creating protection and care areas that reflect the cultures of societies and communities that harbour various ethnic differences in disaster periods when life is separated from its normal course is of both social and individual importance. Since it is important for the individual to take steps that take into account the social benefit in the process, it is necessary to carry out studies with a focus on macro planning. It is thought that during the earthquake period, tent cities should be established separately for immigrants and local people, individuals belonging to Roma culture should live in a collective area and individuals belonging to similar cultures should live in a similar living space and professional studies (psychological counselling, guidance, therapeutic interventions for trauma, etc.) to be carried out in all these areas should be shaped according to cultures. While this situation facilitates the work of states in disaster management, it also gives individuals the space to understand themselves and prevents possible chaos. For example, while living in a tent is a vital necessity for individuals belonging to nomadic culture and is not considered strange, living in a tent is an unusual situation for individuals who started their lives in an apartment and rapidly adapted to the requirements of the modern age. While the focus of the professional studies to be carried out for these two groups may only focus on increasing the psychological resilience and awareness of the nomadic individuals against the disaster, the studies to be carried out for the second group should be carried out in the presence of multidimensional intervention processes such as increasing their awareness of the disaster situation, increasing their cognitive and psychological resilience processes, and at the same time including a curative psychotherapeutic intervention processes for their tent life. It is thought that putting this situation into effect as a prominent element in multicultural environments is essential for both individual and social disaster management.

Keywords: *Disaster, Disaster Management, Multiculturalism.*

Afetzedelere Yönelik Çok Yönlü İnsani Yardım: Proje Olgusu Sunumu

Zeynep AKDEMİR¹, Bahar HASGÜL²

¹Doktora Öğrencisi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, zeynep.akdemir@aile.gov.tr

²Sosyal Hizmet Uzmanı, Türkiye Evde Sağlık ve Sosyal Hizmetler Derneği, b.hasgul@evsad.org.tr

ÖZET

Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat depremi pek çok can kaybının yaşanmasının yanında deprem sonrası uluslararası düzeyde insani krizlerin yaşanmasını da kaçınılmaz olarak doğurmuştur. Bu krizlerin çözümü noktasında afet sahasının karmaşık ortamı, afet yönetim performansını etkilemekte hem lojistik hem psikososyal destek yardımlarının koordinasyonu noktasında hizmet sunumlarını oldukça zorlaştırmaktadır. Sosyal hizmetler odağında afet koşullarının afetzedeler üzerindeki zorlayıcı etkisini azaltmak ve var olan riskleri doğru olarak yönetebilme noktasında, afet sahası içerisinde başta merkezi yönetim olmak üzere pek çok kurum ve kuruluş faaliyet göstermektedir. Uluslararası düzeyde yardım kuruluşlarının destekleri, çeşitli proje çalışmaları odağında STK'ler paydaşlığında yapılmaktadır. Kapsamlı ve çok yönlü koordinasyonla yönetilen bu çalışmalar belirli periyotlarla raporlaştırılarak izlem ve değerlendirmelere tabii tutulmaktadır. Türkiye Evde Sağlık ve Sosyal Hizmetler Derneği ve Relief International paydaşlığında yürütülerek başışçısının; U.S. Agency for International Development (USIAD) olduğu "Türkiye'deki Depremden Etkilenen Topluluklara Çok Sektörlü İnsani Yardım Sağlanması" başlıklı proje; Gaziantep bölgesinde 01.05.2023/31.01.2024 tarihleri arasında yürütülerek tamamlanmıştır. Proje doğrultusunda Gaziantep ili özelindeki afetzedelere yönelik koordineli ve bütünleşik bir yaklaşımla bireylerin temel ihtiyaçlarına, fiziksel ve ruhsal rehabilitasyonlarına yönelik çalışmalar yürütülerek, afetzedelerin sunulan hizmetlere erişimlerinin efektif olarak sağlanması amaçlanmıştır. Bu kapsamda 3 ayrı hedef sektör (A, B, C) ve bu sektörlerle yönelik alt sektörler belirlenmiştir. İlk hedef sektör (A) olan WASH kapsamında, 'hijyen teşvik bilinci' öncelenerek, sosyal hizmet uzmanlarından oluşan kapsamlı mobil ekiplerin (Comprehensive Mobilization Team-CMT) kullanacağı bilgi, eğitim, iletişim, (information-education-comunucation-IEC) materyalleri üretmek hedeflenmiştir. İkinci hedef sektör (B) olan Koruma kapsamında, CMT'deki koruma uzmanları tarafından çocuk koruma, cinsiyete yönelik şiddetin önlenmesi ve müdahalesi, savunuculuk ve bilgilendirme çalışmaları, psikososyal destek hizmetleri konularını aktivitelerin yürütülmesi hedeflenmiştir. Aktiviteler kapsamında CMT'ler aracılığıyla sağlanan sosyal yardımların vaka yönetimi odağında yürütülmesi, yetişkinlere ve çocuklara psikolojik ilk yardım uygulanarak süreç içerisinde psikososyal rehabilitasyonlarına yönelik müdahale çalışmaları yürütülerek izlenmesi, bu müdahalelerin psikolog ve vaka yöneticisi tarafından yapılması, Gaziantep ili genelinde psikososyal destek kitlerinin dağıtılması, menstrüasyon dönemleri için kadın ve genç kızlara yönelik kitlerin dağıtılması, risk altında olduğu düşünülen çocuklara yönelik koruma uzmanları tarafından özel koruma hizmetinin sağlanması, tek sefere mahsus olmak üzere ihtiyaç sahiplerine 100 \$ nakit yardımın sağlanması, ihtiyaca binaen gerekli görülen kimselere 10 \$ ulaşım yardımının sağlanması hedeflenmiştir. Üçüncü hedef sektör (C) olan Sağlık kapsamında, merkezi sunulan sağlık hizmetlerinin CMT'ler üzerinden desteklenerek bireylerin sağlık hizmetlerine erişimleri noktasında ulaşım desteğinin sağlanması hedeflenmiştir. Ayrıca fizyoterapistler tarafından fiziksel rehabilitasyon desteğinin sağlanarak, yardım cihazlarının temini ve tedariki noktasında destek olunması ve aynı zamanda psikologlar tarafından ruh sağlığı desteğinin sağlanması hedeflenmiştir. Proje sonucunda; hedeflerin tamamına ulaşılmış olup, çıktılarının hedef kitle istatistikleri ve uygulamaları şu şekildedir: hijyen kiti ulaştırılan kişi sayısı 980, CMT'lerin sağladığı grup oturumu sayısı 42, çocuk koruma hizmetlerinden faydalandırılan çocuk sayısı 653, psikolojik ilk yardım sağlanan çocuk sayısı 142, cinsiyete yönelik şiddetin önlenmesi çalışmalarının yürütüldüğü kişi sayısı 20, risk analizinin yapıldığı izlem çalışmalarına dahil edilen kişi sayısı 1741, ulaşım desteğinden faydalanan kişi sayısı 90, tek seferlik 100 \$ nakdi yardım alan kişi sayısı 50, proje kapsamında olmayan harici hizmetlere yönelik rehberlik desteğinin sağlandığı kişi sayısı 59, bireysel psikososyal destek hizmetlerinin sağlandığı kişi sayısı 846, psikolojik ilk yardımın sağlandığı yetişkin ve çocuk sayısı 1234, psikososyal destek gruplarının sayısı 18, menstrüasyon dönemi kitlerinin ulaştırıldığı birey sayısı 481, psikososyal destek kitlerinin sayısı 494, dağıtılan çocuk bezi sayısı 87, konsülte edilerek yönlendirme yapılan dosya sayısı 1939, bilişsel sağlık teşhisine yönelik görüşülen kişi sayısı 579, travma yaralanmalarına yönelik görüşülen kişi sayısı 1360, afetten etkilenen topluluğun işlevselliğini artırmaya yönelik tedarik edilen cihaz sayısı 264 olmak üzere toplamda 22 ayrı kalemden hedef çıktıklarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Afet Yönetimi, İnsani Yardım.

Multidimensional Humanitarian Assistance to Disaster Victims: Project Case Presentation

Zeynep AKDEMİR¹, Bahar HASGÜL²

¹ PhD Student, Health Science University, zeynep.akdemir@aile.gov.tr

² Social Worker, Turkish Home Health and Social Services Association, b.hasgul@evsad.org.tr

ABSTRACT

In addition to the loss of many lives, the Kahramanmaraş earthquake of 6 February inevitably led to the occurrence of humanitarian crises at the international level after the earthquake. At the point of solving these crises, the complex environment of the disaster area affects the disaster management performance and makes it very difficult to provide services in terms of coordination of both logistics and psychosocial support aids. In the focus of social services, many institutions and organisations, primarily the central government, operate in the disaster area in order to reduce the challenging impact of disaster conditions on disaster victims and to manage the existing risks correctly. Supports of international aid organisations are provided by NGOs in the focus of various project activities. These activities, which are managed with comprehensive and multi-directional coordination, are reported in certain periods and subjected to monitoring and evaluations. The project titled 'Providing Multi-Sectoral Humanitarian Assistance to Earthquake Affected Communities in Turkey', which was carried out in partnership with the Turkish Association of Home Health and Social Services and Relief International, and whose donor was the U.S. Agency for International Development (USIAD), was completed in the Gaziantep region between 01.05.2023/31.01.2024. In line with the project, it is aimed to ensure effective access of disaster victims to the services provided by carrying out activities for the basic needs, physical and mental rehabilitation of individuals with a coordinated and integrated approach for disaster victims in Gaziantep province. In this context, 3 different target sectors (A, B, C) and sub-sectors for these sectors have been determined. Within the scope of WASH, which is the first target sector (A), it has been aimed to produce information, education and communication (information-education-communication-IEC) materials to be used by Comprehensive Mobilisation Team (CMT) consisting of social service experts by prioritising 'hygiene promotion awareness'. Within the scope of the second target sector (B), Protection, it is aimed to carry out activities on child protection, prevention and response to gender-based violence, advocacy and information activities, psychosocial support services by protection experts in the CMT. Within the scope of the activities, the social assistance provided through CMTs will be carried out with a focus on case management, psychological first aid will be provided to adults and children and interventions will be carried out and monitored for their psychosocial rehabilitation in the process, these interventions will be carried out by psychologists and case managers, and psychosocial support kits will be distributed throughout Gaziantep province, It is aimed to distribute kits for women and young girls for menstruation periods, to provide special protection services by protection experts for children who are considered to be at risk, to provide \$100 cash assistance to those in need for one time only, and to provide \$10 transport assistance to those who are deemed necessary. Within the scope of the third target sector (C), Health, it is aimed to provide transportation support for individuals to access health services by supporting centralised health services through CMTs. In addition, it is aimed to provide physical rehabilitation support by physiotherapists and support in the provision and supply of assistive devices, as well as mental health support by psychologists. As a result of the project; all of the objectives have been achieved and the target group statistics and applications of the outputs are as follows: 980 hygiene kits delivered, 42 group sessions provided by CMTs, 653 children benefited from child protection services, 142 children provided with psychological first aid, 20 people involved in prevention of gender-based violence, 1741 people included in follow-up studies where risk analyses were conducted, 90 people benefited from transportation support, 50 people received one-time cash assistance of \$100, 59 people received guidance support for external services not covered by the project, 846 people received individual psychosocial support services, Target outputs have been achieved from 22 different items in total, including the number of adults and children to whom psychological first aid was provided 1234, the number of psychosocial support groups 18, the number of individuals to whom menstruation period kits were delivered 481, the number of psychosocial support kits 494, the number of diapers distributed 87, the number of files consulted and referred 1939, the number of people interviewed for cognitive health diagnosis 579, the number of people interviewed for trauma injuries 1360, the number of devices supplied to increase the functionality of the community affected by the disaster 264

Keywords: Earthquake, Disaster Management, Humanitarian Aid.

The Use of Social Media in Disaster Management: Opportunities and Challenges

Ali Eşref Keleş¹

¹*Öğretim Görevlisi Dr., Ardahan Üniversitesi, aliesrefkeles@ardahan.edu.tr*

ÖZET

Social media is increasingly becoming a significant element in shaping public opinion, public policies, and political actors. Its significance becomes indispensable in moments of both man-made and natural disasters. Unlike traditional media, social media serves as a means and an enabler for individuals to create, share, and exchange content, ideas, and information in the digital world and across networks such as Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn, and YouTube. These platforms are utilized by states and disaster relief organizations like the Red Crescent (Kızılay) and the Red Cross to communicate with people for aid distribution, organization, and evacuation routes. Social media platforms also make it possible for people to demand aid, donate, and volunteer directly and swiftly without the intervention or mediation of third parties. An active and practical use of social media can be effective for disaster preparedness, response, and recovery, reducing the risk, threat, and vulnerability of affected people.

The role of Twitter, Facebook, Instagram, YouTube, and others is becoming more prominent for the dissemination of information, organizing help groups, gathering donations, updating instant reports and locations of disasters, and connecting individuals and family members of affected communities, as seen in the powerful earthquake of 7.8 magnitude on February 6, 2023, in Kahramanmaraş, Türkiye, as well as in the case of Hurricane Sandy in the USA in 2012. Furthermore, these social platforms are becoming leading instruments to educate people and raise awareness about natural and man-made disasters. However, these platforms are also becoming sources of disinformation and misinformation, posing serious challenges to overcome. Fake news, concerns about personal data privacy, and scams might have negative impacts on disaster response efforts. Personal data might be used by scammers, while misinformation causes scaremongering, fear, and panic, all of which ultimately risk the effectiveness of rescue and aid efforts. Thus, social media emerges as a prominent feature in effectively managing disaster management, yet occasionally, it may pose certain risks such as disinformation.

Anahtar Kelimeler: Disaster management, social media, battling disasters, dissemination of information, disinformation

AFETLERDE HASTANEDE KRİZ YÖNETİMİ: ZORLUKLARA ODAKLANMAK

Erol Karaaslan¹

*1 Doç. Dr., İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD, Malatya, Türkiye
erkara44@hotmail.com*

ÖZET

Afetler; beklenmedik zamanda ve kısa sürede ortaya çıkan, doğa ve canlılar üzerinde oluşturdukları etkiler nedeniyle, meydana geldikleri yerleşim biriminin ya da ülkenin tek başına karşılayamayacağı büyük olaylardır (1). Afet ve acil durumlarda hastaneler ve sağlık merkezleri, kriz ve afet yönetimi kapsamında önemli bir yere sahiptir (2,3). Afetler, sağlık hizmetlerine olan talebin aniden artmasına ve sağlık sisteminin yetersiz hale gelmesine yol açabilir (4,5). Hastaneler; her türlü afet, acil durum veya kriz sırasında maksimum kapasitelerini korumalı ve kullanılabilir durumda kalmalıdır. Her hastanenin bir acil afet hazırlık planının olması ve bunun günün şartlarına uygun olarak düzenli olarak yenilenmesi gerekir (6,7). Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımına göre güvenli hastane, afet anında maksimum kapasitesiyle müdahale edebilen, kullanılabilir ve tam çalışır durumda olan hastanedir (8). Afet ve benzeri büyük çaplı olaylarda mevcut kaynakların yönetimi ve doğru kullanılması için: sağlık hizmetlerine yönelik daha az acil olan talepleri yönetmek ve azaltmak, mevcut kaynakların kullanımını optimize etmek, yeni kaynak arayışı ve kriz yönetim protokolleri uygulanmasıdır (9). 6 Şubat 2023 Depremi nedeniyle BATTALGAZİ DEVLET Hastanesine çok sayıda hasta ve yaralının başvurusu teçhizat, ilaç ve sarf malzeme, fiziksel mekan, ve personel ihtiyacını artırmıştır. Bu durum kaynakların ve fiziksel mekanın etkin kullanılabilmesini zorunlu kılmıştır. Depremin hemen ardından hastanemizdeki nöbet ekibi ile irtibata geçilerek mevcut durum hakkında bilgi alınmış, iletişim kanalları kullanılarak hastanedeki tüm hekim ve sağlık personelimize hastaneye gelmeleri için çağrı yapılmıştır. Teknik ekip hastane binasını gezmiş, hasar durumu ve diğer teknik problemlerin tespit edilmesi ve giderilmesi çalışmalarına başlamıştır. Acil Servis içinde Kriz Koordinasyon Birimi oluşturulmuş ve kriz yönetimi ile alakalı tüm idari tedbirler burada alınmıştır. Hastane personelimiz ve dış destek amacıyla gelen personelin çoğunluğu Acil Servis içinde görevlendirilmiştir. Yatan hastalardan taburcu edilebilecek durumda olanların erken taburculukları sağlanmıştır. Acil Servis muayene alan sayısı artırılmış, etkin triyaj uygulanarak durumu aciliyet arz eden hastalara öncelik verilmiştir. Depremin ilk anlarından itibaren başta poliklinik ve Acil Servis birimleri olmak üzere hastanemizin çeşitli birimleri güvenlik zafiyeti ve tıbbi bakıma engel oluşturmayacak şekilde vatandaşlarımızın barınma amacıyla kullanımına açılmıştır. Hastane stokları sürecin tüm aşamalarında dikkatli bir şekilde kullanılmıştır. Gelen dış yardımların tamamı görevlendirilen bir koordinasyon ekibi tarafından karşılanmış; kayıt kabul, tasnifleme ve dağıtım işleri bu ekibin gözetiminde gerçekleştirilmiştir.

Ülkemizin deprem kuşağında yer alması nedeniyle hastanelerin depreme hazırlıklı olması büyük önem arz etmektedir. Bina güvenliği ile birlikte ilave kapasite, vardiya çalışma sistemi, etkin triaj, doğru veri girişi, stok durumu ve eylem planlarını da içeren bir hastane afet planı hazırlanmalı, düzenli eğitimler ve tatbikatlar ile olası bir afete her an hazırlıklı olunmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Afet, güvenli hastane, hastane kriz yönetimi.

CRISIS MANAGEMENT IN HOSPITAL DURING DISASTER: FOCUSING ON THE CHALLENGES

Erol Karaaslan¹

*Inonu University Faculty of Medicine, Department of Anesthesiology and Reanimation, Malatya, Turkey
erkara44@hotmail.com*

ABSTRACT

Disasters; These are major events that occur unexpectedly and in a short time and cannot be covered by the settlement or country alone due to the effects they have on nature and living things (1). In disasters and emergencies, hospitals and health centers have an important place within the scope of crisis and disaster management (2,3). Disasters can lead to a sudden increase in the demand for health services and the health system to become inadequate (4,5). Hospitals; They must maintain their maximum capacity and remain available during any disaster, emergency or crisis. Every hospital should have an emergency disaster preparedness plan and it should be renewed regularly in accordance with current conditions (6,7). According to the definition of the World Health Organization, a safe hospital is a hospital that can respond to its maximum capacity in the event of a disaster and is usable and fully functional (8). For the management and correct use of existing resources in disasters and similar large-scale events: managing and reducing less urgent demands for health services, optimizing the use of existing resources, searching for new resources and applying crisis management protocols (9). A large number of patients and injured people applied to Battalgazi State Hospital due to the 6 February 2023 Earthquake, increasing the need for equipment, medicine and consumables, physical space, and personnel. This situation necessitates the effective use of resources and physical space. Immediately after the earthquake, the duty team in our hospital was contacted and information was received about the current situation, and all physicians and healthcare personnel in the hospital were called to come to the hospital using communication channels. The technical team toured the hospital building and started to detect and eliminate damage and other technical problems. A Crisis Coordination Unit was established within the Emergency Service and all administrative measures related to crisis management were taken here. The majority of our hospital staff and external support personnel are assigned to the Emergency Department. Early discharge of inpatients who were able to be discharged was ensured. The number of Emergency Department examination areas was increased, and priority was given to patients whose condition was urgent by applying effective triage. From the first moments of the earthquake, various units of our hospital, especially the polyclinic and Emergency Service units, have been opened to the use of our citizens for shelter purposes, without creating any security vulnerabilities or obstacles to medical care. Hospital stocks were used carefully at all stages of the process. All incoming foreign aid was covered by an assigned coordination team; Registration, classification and distribution were carried out under the supervision of this team. Since our country is located in an earthquake zone, it is of great importance for hospitals to be prepared for earthquakes. A hospital disaster plan should be prepared, including building security, additional capacity, shift work system, effective triage, accurate data entry, stock status and action plans, and one should be prepared for a possible disaster at any time with regular training and drills.

Keywords: *Disaster, safe hospital, hospital crisis management.*

Afet Farkındalığı: Sel Afeti Üzerine Toplumsal Bilinç Değerlendirmesi

Gülnehal Erten¹, Berat Tansu Yılmaz², Gülden Asan³

¹Arş. Gör. Dr., Hitit Üniversitesi, gulnihaldavulga@hitit.edu.tr

²Yüksek Lisans Öğrencisi, Hitit Üniversitesi, yilmazer.berat@gmail.com

³Dr. Öğr. Üyesi, Hitit Üniversitesi, guldenasan@hitit.edu.tr

ÖZET

Dünya genelinde en sık karşılaşılan ikinci doğal afet sellerdir. Seller, aşırı yağışlar, akarsu taşkınları, baraj patlamaları ya da karların erimesi gibi sebeplerle meydana gelir. Bu doğal afet yerleşim yerlerine, altyapıya ve tarım arazilerine zarar verirken can kayıplarına da yol açabilir. Son zamanlarda iklim değişikliğinin de etkisiyle sel afetlerinin sıklığı giderek artmaktadır. Türkiye’de sel riski en fazla olan yerler yoğun yağış alan Karadeniz Bölgesi ile kıyı kesimleri olarak bilinse de, her an her yerde sel görülme riski mevcuttur. Bu durum ülkemizin afet yönetimi stratejilerini etkilemektedir.

Bu çalışma sel afeti hakkında genel bilgiler ve afetle karşılaşma durumunda yapılacakları kapsayan genel bir araştırmadır. Bu araştırma için, birinci bölümde demografik bilgiler, ikinci bölümde çoktan seçmeli soruların yer aldığı doğal afetlerle ilgili genel bilgiler ve son bölümde “evet-hayır-bilmiyorum” seçenekli toplam 21 sorunun yer aldığı sel afet bilinci başlıkları altında oluşturulmuş bir anket çalışması yapılmıştır. Anket çalışmamıza farklı yaş gruplarından 140’ı kadın, 80’i erkek olmak üzere toplamda 220 kişi katılmıştır. Katılımcılarda %35 ile en büyük katılım gösteren yaş grubu 18-24 yaş aralığındaki üniversite öğrencileridir. Katılımcıların Türkiye dağılımı ise %35 Karadeniz, % 28,6 İç Anadolu, %19,1 Ege, %8,2 Marmara, %5,5 Akdeniz, %2,3 Güneydoğu Anadolu ve %1,4 Doğu Anadolu bölgesi şeklindedir. Doğal afetlerle ilgili genel bilgilerin yer aldığı ikinci bölümde, doğal afetlerden en sık görüleni %41,8 ile deprem olurken, ikinci sırayı %40,5 ile sel takip etmektedir. Katılımcıların %53,2’si sel afet riskinin en fazla ilkbahar mevsiminde görüldüğünü, %77,7’si ise sel afeti açısından en riskli bölgenin Karadeniz olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların yarısı sel afetine aşırı yağışların neden olduğunu düşünmektedir. Sel afeti bilinç düzeyinin belirlenmesi için sorulan sorularda en dikkat çekici olan yanıtlardan biri de “sel afeti ile karşılaştığımda araç içindeysem dışarı çıkarım” durumuna % 43,6 evet, % 46,4 hayır dağılımıdır. Birbirine çok yakın çıkan bu sonuçlar gösteriyor ki sel sularına karşı araç içinde kalmanın ya da yola devam etmenin bir zarara uğratmayacağı düşünülmektedir. Ancak unutulmamalıdır ki sel suları binaları dahi yıkacak güce sahip olabilir. Ayrıca sel sularına temas etmek enfeksiyon ve bulaşıcı hastalıklar yönünden dikkat edilmesi gereken bir durumdur.

Afetler hakkında bilinçli her bir birey daha bilinçli toplum demektir ve afetlere karşı hazırlıklı olmak toplumsal sorumluluklarımızdan biridir. Afet riski taşıyan bölgelerde yaşayanlar bireyler her türlü riski göz önünde bulundurarak bir acil durum planı oluşturmalıdır. Toplumun afet durumundaki tutum ve davranışlarının daha bilinçli olması için afet öncesi eğitim ve bilgilendirmeler yapılmalı, tatbikatlar düzenlenmelidir. Afet sonrasında kurtarma ve yardım çalışmalarında yetkili kişilerle bir düzen içinde çalışılmalı, kaynak ve destek ekipmanlarının uygun ve gerekli yerlerde kullanılması için yerel koordinasyon sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Sel Afeti, Afet Farkındalığı, Toplum Bilinci

Disaster Awareness: Societal Consciousness Evaluation on Flood Disaster

Gülnihal Erten¹, Berat Tansu Yilmazer², Gülден Asan³

¹Res. As., Hitit University gulnihaldavulga@hitit.edu.tr

²Master Student, Hitit University, yilmazer.berat@gmail.com

³Asst. Prof., Hitit University, guldenasan@hitit.edu.tr

ABSTRACT

The second most common natural disaster worldwide is flooding. Floods occur due to reasons such as heavy rainfall, river overflow, dam breaches, or snowmelt. While causing damage to settlements, infrastructure, and agricultural lands, floods can also result in loss of life. In recent times, with the influence of climate change, the frequency of flood disasters has been increasing. Although the regions with the highest flood risk in Turkey are known to be the heavily rainfall-receiving Black Sea Region and the coastal areas, the risk of flooding exists everywhere at any time, affecting the country's disaster management strategies.

This study is a general investigation covering basic information about flood disasters and actions to be taken when facing disasters. For this research, a survey was conducted under three main sections: demographic information in the first section, general information about natural disasters with multiple-choice questions in the second section, and a survey on flood awareness consisting of 21 questions with "yes-no-don't know" options in the final section. A total of 220 participants, including 140 females and 80 males, from different age groups took part in the survey. The age group with the highest participation rate, at 35%, was university students aged 18-24. Geographically, the distribution of participants in Turkey was as follows: 35% from the Black Sea Region, 28.6% from Central Anatolia, 19.1% from the Aegean Region, 8.2% from the Marmara Region, 5.5% from the Mediterranean Region, 2.3% from the Southeastern Anatolia Region, and 1.4% from the Eastern Anatolia Region. In the second section, which covers general information about natural disasters, earthquakes were reported as the most common natural disaster, with 41.8%, followed by floods at 40.5%. 53.2% of the participants stated that the highest risk of flooding is seen in the spring season, while 77.7% indicated the Black Sea region as the riskiest area for floods. Half of the participants believe that heavy rainfall is the main cause of flooding. One of the most striking responses in the flood awareness section, aimed at determining the level of flood awareness, was regarding the statement "if I encounter a flood, I will get out of my car", with a distribution of 43.6% yes and 46.4% no. These close results indicate that remaining in the car or continuing on the road during flooding is perceived as not causing harm. However, it should be remembered that floodwaters can have the power to even destroy buildings. Additionally, coming into contact with floodwaters requires attention in terms of infection and contagious diseases.

Being knowledgeable about disasters by every individual contributes to a more aware society, and being prepared for disasters is one of our social responsibilities. Individuals living in disaster-prone areas should create an emergency plan considering all risks. Pre-disaster education and information should be provided to society, and drills should be organized to have more conscious attitudes and behaviors during disasters. In the post-disaster period, cooperation with authorized individuals should be maintained in rescue and relief efforts, and local coordination should be ensured for the appropriate and necessary use of resources and support equipment.

Keywords: *Flood Disaster, Disaster Awareness, Societal Consciousness*

Afetlerde Acil Durum ve İş Güvenliği

Vedat Caner¹

¹Öğretim Görevlisi, İstanbul Beykent Üniversitesi, vedatcaner@beykent.edu.tr

ÖZET

Afetlerde acil durum ve iş güvenliği, çalışanların sağlığını ve güvenliğini maksimum düzeyde korumayı amaçlayan bir süreçtir. Bu bağlamda, iş yerlerinde potansiyel tehlikelerin belirlenmesi ve bu tehlikelere karşı etkili önlemler alınması hedeflenir. İş güvenliği yönetimi, önceden belirlenmiş acil durum planları, düzenli eğitim programları ve gerekli iş güvenliği ekipmanlarının sağlanması gibi çeşitli yöntemleri içerir. Amaç, afet durumlarında etkili bir hazırlık ve müdahale süreci oluşturarak iş yerindeki riskleri azaltmaktır. Bu süreç, önceden yapılmış risk analizleri ve değerlendirmeleri temelinde şekillenir. İş yerindeki potansiyel tehlikeler belirlenir ve bu tehlikelerin olası etkileri değerlendirilir. Bu değerlendirmeler sonucunda acil durum senaryoları oluşturulur ve bu senaryolara uygun olarak acil durum planları hazırlanır. Acil durum planları, çalışanların doğru tepkileri verebilmesi için gerekli talimatları içerir ve düzenli aralıklarla güncellenir. Eğitim programları, çalışanların afet durumlarında nasıl hareket etmeleri gerektiği konusunda bilinçlenmelerini sağlamak adına düzenlenir. Çalışanlara, tahliye prosedürleri, yangın söndürme ekipmanlarının kullanımı, ilk yardım gibi konularda eğitim verilir. Bu eğitimler, afet durumlarına karşı çalışanların hazırlıklı olmalarını ve doğru müdahaleleri gerçekleştirebilmelerini sağlar. İş güvenliği ekipmanları, iş yerindeki risklere karşı koruma sağlamak adına önemli bir role sahiptir. İşyerinde gerekli olan iş güvenliği ekipmanları belirlenir, sağlanır ve çalışanlara nasıl kullanılacağı konusunda eğitim verilir. Bu ekipmanlar, yangın söndürme cihazlarından, koruyucu giysilere kadar çeşitli unsurları içerir ve iş yerindeki güvenliği artırmaya yöneliktir. Bu yöntemlerin uygulanması ve sürekli olarak izlenmesi sonucunda elde edilen bulgular, sistemin etkinliğini değerlendirmek adına önem taşır. Yapılan risk analizleri ve tedbirler sonucunda iş yerindeki potansiyel tehlikelerin azaltıldığı gözlemlenir. Ayrıca, düzenli olarak yapılan acil durum tatbikatları ve eğitim programları sayesinde çalışanların bilinç düzeyi artar ve afet durumlarında doğru tepkileri vermeleri sağlanır. Sonuç olarak, afetlere karşı etkili acil durum ve iş güvenliği yönetimi, iş yerlerinde çalışanların güvenliğini sağlamak ve iş sürekliliğini korumak adına kritik bir öneme sahiptir. Bu süreç, iş yerlerini daha dirençli ve güvenli hale getirerek, olası afetlere karşı daha etkin bir mücadele imkânı sunar. Bu nedenle, sürekli bir hazırlık ve iyileştirme anlayışıyla bu yönetimi sürdürmek önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: acil durum, afet, iş güvenliği, iş sağlığı

Emergency Response and Occupational Safety in Disasters

Vedat Caner¹,

¹Lecturer, Istanbul Beykent University, vedatcaner@beykent.edu.tr.

ABSTRACT

Emergency and occupational safety in disasters is a process aimed at maximizing the health and safety of employees. In this context, the identification of potential hazards in workplaces and the implementation of effective measures against these hazards are targeted. Occupational safety management includes various methods such as predetermined emergency plans, regular training programs, and the provision of necessary occupational safety equipment. The goal is to create an effective preparation and intervention process during disaster situations to reduce risks in workplaces. This process is shaped based on previously conducted risk analyses and evaluations. Potential hazards in the workplace are identified, and the possible effects of these hazards are assessed. Based on these assessments, emergency scenarios are created, and emergency plans are prepared accordingly, providing necessary instructions for employees to respond correctly. These plans are regularly updated. Training programs are organized to raise awareness among employees about how to act in disaster situations. Employees receive training on evacuation procedures, the use of firefighting equipment, first aid, and other relevant topics. These training sessions ensure that employees are prepared for disaster situations and can perform correct interventions. Occupational safety equipment plays a crucial role in providing protection against workplace risks. The necessary equipment is determined, provided, and employees are trained on how to use them. This equipment includes various elements, from fire extinguishers to protective clothing, aiming to enhance workplace safety. The results obtained through the implementation and continuous monitoring of these methods are crucial for evaluating the effectiveness of the system. Observations show that potential hazards in workplaces are reduced through risk analyses and measures. Additionally, regular emergency drills and training programs increase employees' awareness, ensuring they respond correctly during disaster situations. In conclusion, effective emergency and occupational safety management in disasters is critical to ensuring the safety of employees and maintaining business continuity. This process makes workplaces more resilient and secure, providing a more effective response to potential disasters. Therefore, maintaining this management with a continuous improvement approach is essential for preparing for and mitigating the impact of disasters.

Keywords: *disaster, emergency, occupational health, occupational safety*

Afetlerde Kendiliğinden Gönüllülüğün Organize Olma Süreçlerinin Değerlendirilmesi

Gamze KAĞAN¹

¹Dr.Öğr. Üyesi, Üsküdar Üniversitesi, gamze.kagan@uskudar.edu.tr

ÖZET

Afetlerde gönüllülük çalışmaları sistematik bir yapı içerisinde devlet ve sivil toplum kuruluşlarıyla ilerleyen ve gönüllülerin sahip oldukları nitelikleri ve görevlerine göre yaptıkları bir hizmettir. Olağanüstü ve beklenmedik afetler ülke hatta dünya çapında bir krize sebep olmaktadır. Böylesi büyük doğal afetlerin olduğu bölgelerde çok çeşitli ihtiyaçlar ortaya çıkmaktadır. Bu ihtiyaçları karşılanabilmesi için de çok hızlı bir şekilde organize olunması gerekmektedir. Bu gereklilik ise Sivil Toplum Kuruluşlarının (STK) kapasitelerini aşabilmektedir. Bu noktada devreye STK'lara bağlı olmayan, sistemsiz şekilde ilerleyen "kendiliğinden, hazırlıksız" gelişen gönüllülük girmektedir. Bu çalışma asrın felaketi niteliğindeki 6 Şubat 2023 depreminde kendiliğinden gelişen gönüllülükte organize olma süreçleri neler olduğu ve kendiliğinden gönüllülerin hangi araçlarla, ne şekilde organize olduklarına, kendiliğinden gönüllülerin kendileri, afetten etkilenen bireyler ve STK'lar açısından ne tür sorunlara neden olduğu veya ne türler riskler taşıdıklarına dair soruların cevapları aramaktadır. Araştırma da nitel araştırma yöntemlerinde fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırma Gaziantep, Hatay, Kocaeli ve İstanbul'da saha çalışması gerçekleştirilen yerlerdeki kişilerle yapılmıştır. Araştırma sonucunda 6 Şubat depremi gönüllü olan bireylerin afet bölgesine ulaşımında %38'nin resmi kurumların sağladığı ulaşım imkanlarıyla, %35'nin bireysel araçlarıyla, geri kalan %26'sının STK aracılığıyla sağladıkları ortaya çıkmıştır. Afet gönüllülerinin afet bölgesine gidiş şekilleri %41 kendi aracı, %41'nin uçakla geri kalanların ise otobüs, tır veya trenle gittiği görülmüştür. Afet bölgesine giderken yaşanan sorunlarda katılımcıların yarısının karayollarında sorun yaşadıkları, %43'nün havaalanında bekleme, %31'nin araç bulup organize olma, geri kalanının ise izin alma sorunu yaşadıkları görülmüştür. Araştırma sonucunda afetin ilk günlerinde yaşanan yoğunluk, koordinasyon ve organizasyon yetersizliği nedeniyle gönüllüler açısından güvenlik riskleri oluştuğunu gibi sonuçlar ortaya çıkmıştır. Ayrıca kendiliğinden oluşan gönüllülüğün başarıya ulaşmasında en kritik aşamalardan birinin, birbirini tanımayan, afette çalışma eğitimi ve deneyimi olmayan kişilerin birlikte hareket etmek üzere, hızlı şekilde organize olabilmelerine bağlı olduğu görülmüştür. Bu nedenlerle afetlerde karayollarında ve havaalanlarında çalışanların işbirlikçi, çözüm odaklı ve afet yönetiminde uzman kişilerce yapılması önerilmektedir. Ekiplerin ve halkın kolay ulaşabileceği noktalarda afet koordinasyon merkezleri oluşturulması değerlendirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Afet Yönetimi, Kendiliğinden Gönüllülük, Sivil Toplum Kuruluşları, Organizasyon

Evaluation of the Organizing Processes of Spontaneous Volunteering in Disasters

Gamze KAĞAN¹

¹Assist Prof. Dr., Üsküdar University, gamze.kagan@uskudar.edu.tr

ABSTRACT

Volunteer work in disasters is a service that progresses within a systematic structure involving state and non-governmental organizations, carried out by volunteers according to their qualifications and duties. Extraordinary and unexpected disasters cause crises across the country and even the world. A wide variety of needs arise in regions where such major natural disasters occur, necessitating very quick organization to meet these needs. This requirement may exceed the capacities of Non-Governmental Organizations (NGOs). At this point, spontaneous volunteering, which is not affiliated with NGOs and develops "spontaneously and unprepared" in an unsystematic manner, comes into play.

This study examines the processes of organizing spontaneous volunteering during the February 6, 2023 earthquake, termed the disaster of the century. It explores how spontaneous volunteers organized themselves, what tools and methods they used, what kind of problems they caused, or what risks they posed for themselves, individuals affected by the disaster, and NGOs. The study seeks answers to these questions.

Phenomenology pattern in qualitative research methods was used for this research. The study was conducted with individuals in areas where fieldwork was carried out in Gaziantep, Hatay, Kocaeli, and Istanbul. As a result of the research, it was revealed that 38% of individuals who volunteered for the February 6 earthquake traveled to the disaster area using transportation provided by official institutions, 35% with their personal vehicles, and the remaining 26% with NGO vehicles. It was observed that 41% of disaster volunteers went to the disaster area by their own vehicles, 41% by plane, and the rest by bus, truck, or train.

Regarding the problems encountered while traveling to the disaster area, it was observed that half of the participants had problems on the highways, 43% had issues waiting at the airport, 31% had trouble finding a vehicle and organizing, and the rest had difficulties obtaining permission. The research also revealed safety risks for volunteers due to the density, lack of coordination, and organization in the first days of the disaster.

Additionally, it was observed that one of the most critical factors in the success of spontaneous volunteering is the ability of people who do not know each other and have no training or experience to quickly organize and work together. For these reasons, it is recommended that those who work on highways and at airports during disasters be collaborative, solution-oriented, and experts in disaster management. Establishing disaster coordination centers at points where teams and the public can easily reach should be considered.

Keywords: *Disaster Management, Spontaneous Volunteering, Non-Governmental Organizations, Organization*

Toplumun Afete Dirençlilik Çalışmalarında Özel gereksinimli Gruplar

Gamze Yüksel¹,

¹Öğretim Görevlisi Dr, Amasya Üniversitesi, gamze.yuksel@amasya.edu.tr”

ÖZET

Afetler toplumların yaşamlarını sekteye uğratarak kapasitelerinin zarar görmesine neden olan yaşam olaylarıdır. Afete hazırlık ve dirençlilik çalışmalarında özellikle toplumların dirençli hale getirilmesi önemli konu başlıklarından birini oluşturmaktadır. Afet literatürüne göre engelli, yaşlı, kadın, çocuk, göçmen vb. gruplar, afet ve acil durumların olumsuz etkilerinden daha fazla etkileneceğinden özel gereksinimli(kırılgan) gruplar olarak tanımlanmaktadır. Afet ve acil durumlarda özel gereksinimli gruplarla ilgili çalışmaların odağı afet ve acil durumlarda desteklenmesi gereken gruplar olduğu yönünde iken toplumun dirençliliğine ilişkin yapacakları katkılar göz ardı edilmektedir. Bu nedenle bu çalışmanın amacı bütüncül bir afet yönetim sistemi sayesinde afet ve acil durumlarda özel gereksinimli grupların toplumun dirençliliğine yapacağı katkıları gözler önüne sermektir. Bu amaç doğrultusunda afet ve acil durumlarda özel gereksinimli grupların ihtiyaçlarından bahsedilecek olup

güçlendirme yaklaşımı ile bütüncül afet yönetim sistemi ile özel gereksinimli gruplara yönelik içerici müdahaleler yoluyla toplumun dirençlilik çalışmalarına yapacakları katkılara yönelik öneriler sunulmaktadır. Böylece toplumun her kesimini kapsayan “kimseyi geride bırakmayan” bir afet yönetim sisteminden bahsedilmiş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: afet, dirençlilik, özel gereksinimli gruplar

Vulnerable Groups in Community Disaster Resilience Studies

Gamze Yüksel

¹Lecturer Dr., Amasya University, gamze.yuksel@amasya.edu.tr

ABSTRACT

Disasters are life events that disrupt the lives of societies and damage their capacities. Making societies resilient is one of the important topics in disaster preparedness and resilience studies. According to disaster literature, disabled, elderly, women, children, immigrants, etc. These groups are defined as groups with special needs (vulnerable) as they will be more affected by the negative effects of disasters and emergencies. While the focus of studies on groups with special needs in disasters and emergencies is that they are groups that need to be supported in disasters and emergencies, their contributions to the resilience of society are ignored. Therefore, the aim of this study is to reveal the contributions of groups with special needs to the resilience of society in disasters and emergencies, thanks to a holistic disaster management system. For this purpose, the needs of groups with special needs in disasters and emergencies will be discussed. Suggestions are presented for the contribution of society to resilience efforts through a holistic disaster management system with a strengthening approach and inclusive interventions for groups with special needs. Thus, a disaster management system that covers all segments of society and "leaves no one behind" will be discussed.

Keywords: *disaster, resilience, vulnerable groups*

Acil Durum Yönetiminde Tatbikatların Önemi

Adile Zahir ESEN¹, Gülden ASAN²

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Hitit Üniversitesi, zahiresen19@gmail.com

² Dr. Öğr. Üyesi, Hitit Üniversitesi, guldenasan@hitit.edu.tr

ÖZET

Acil Durum Yönetimi, doğal afetler, insan kaynaklı felaketler ve diğer acil durumlara karşı hazırlıklı olmayı, bu durumlarda etkin ve hızlı müdahale edilebilmesini ve sonrasında toparlanmayı amaçlayan bir programdır. Acil durum yönetimi süreci Risk Değerlendirme ve Önleme aşaması ile başlamakta; potansiyel tehlikelerin belirlenmesi ve bu tehlikelerin en aza indirmek için izlenmesi gereken süreci içermektedir. Hazırlık aşaması, acil durumlara karşı etkin ve hızlı müdahale için gerekli planları, eğitimleri ve tatbikatları planlamayı kapsar. Müdahale aşaması, acil durum meydana geldiğinde hızlı ve etkili bir şekilde yanıt verilmesi ve can ve mal kaybını en aza indirme için yapılan çalışmaları içerir. İyileşme aşaması ise acil durumun sonuçlarının giderilmesi ve normal yaşama dönüş sürecini kapsar. Bu bütüncül yaklaşımla insan hayatını, çevreyi ve malların korunmasını temin için kamu, özel sektör birimlerinin yanı sıra yerel yönetimlerin ve toplumun tüm kesimlerinin iş birliğini gerektirir. Çünkü yangın, deprem, sel, şiddet olayları ve diğer doğal veya insan kaynaklı felaketler hızlı ve etkili müdahale gerektirir.

Acil durumlar her yerde olduğu gibi okullarda da beklenmedik ve genellikle tehlikeli olaylar olarak öngörülmür. Bu nedenle okullarda acil durum yönetimi kapsamında yapılan tatbikatlar, acil durumlarda hazırlıklı olmanın ve etkin bir şekilde müdahale edebilmenin en kritik araçlarından biridir. Bu çalışmada, tatbikatların acil durum yönetimi kapsamında önemi üzerinde durulmuştur. Tatbikatlar, okul personeli ve öğrenciler için acil durumda nasıl hareket edileceğine dair pratik bir deneyim sağlar. Bu pratik deneyimler acil durum anında paniğe kapılmadan, doğru ve hızlı öngörü ile önlem alınabilmesini sağlar.

Aynı zamanda tatbikatlar, okul yönetiminin ve acil durum ekiplerinin hazırlık çalışmaları ve donanımlarını test etme olanağı da sunmaktadır. Gerçek bir acil durumun simüle edilmesi, mevcut planların ve aramanın pratikte nasıl sunulduğunun görülmesini sağlar. Tatbikat sırasında ortaya çıkan aksaklıklar ve eksiklikler, acil durum planlarının çözümlenmesi için değerli geri bildirimler sağlar. Bu, sürekli bir iyileştirme sürecini teşvik eder ve toplumsal acil durumlara karşı daha dirençli olunmasını sağlar.

Bu çalışmada Buharaevler Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde acil durum tatbikatları için öncelikle eylem planları oluşturulmuştur. Eylem planları kapsamında Koruma / Arama ve Tahliye Ekibi, Kurtarma Ekibi, Yangınla Mücadele / Söndürme Ekibi, İlk Yardım Ekibi kurulmuş ve ekip üyelerinin gerekli hizmet içi eğitimleri almaları sağlanmıştır. Deprem tatbikatı ve Yangın Tatbikatı yapılmıştır ve her yıl tatbikatlar yeniden yapılmakta, tatbikatlarda yaşanan durumlar kayıt altına alınarak olumsuzluklar var ise bu olumsuzlukları gidermek için çalışmalar yapılmaktadır.

Buharaevler Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde yapılan bu çalışmaların diğer liselere de örnek teşkil edeceğine inanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tatbikatlar, Acil Durum Yönetimi, Okullar

The Importance of Drills in Emergency Management

Adile Zahir ESEN¹, Gülden ASAN²

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Hitit Üniversitesi, zahiresen19@gmail.com

² Dr. Öğr. Üyesi, Hitit Üniversitesi, guldenasan@hitit.edu.tr

ABSTRACT

Emergency Management is a program that aims to be prepared for natural disasters, man-made disasters and other emergencies, to respond effectively and quickly in these situations, and to recover afterwards. The emergency management process begins with the Risk Assessment and Prevention phase; It includes the process that should be followed to identify potential hazards and minimize these hazards. The preparation phase includes planning the necessary plans, training and exercises for effective and rapid response to emergency situations. The response phase includes efforts to respond quickly and effectively when an emergency occurs and to minimize loss of life and property. The recovery phase covers the process of eliminating the consequences of the emergency and returning to normal life. This holistic approach requires the cooperation of public and private sector units, as well as local governments and all segments of society, to ensure the protection of human life, the environment and property. Because fire, earthquake, flood, violence and other natural or human-made disasters require rapid and effective intervention.

Emergencies are predicted as unexpected and often dangerous events in schools, as everywhere else. For this reason, drills carried out within the scope of emergency management in schools are one of the most critical tools for being prepared and responding effectively in emergency situations. In this study, the importance of drills within the scope of emergency management is emphasized. Drills provide practical experience for school staff and students on how to act in an emergency. These practical experiences enable you to take precautions with accurate and rapid foresight in case of emergency, without panicking.

At the same time, drills provide the school administration and emergency teams with the opportunity to test their preparations and equipment. Simulating a real emergency allows one to see how current plans and the search are presented in practice. Disruptions and deficiencies revealed during the exercise provide valuable feedback for resolving contingency plans. This fosters a process of continuous improvement and builds greater resilience to societal emergencies.

In this study, action plans were first created for emergency drills at Buharaevler Vocational and Technical Anatolian High School. Within the scope of action plans, Protection / Search and Evacuation Team, Rescue Team, Fire Fighting / Extinguishing Team, First Aid Team were established and team members were ensured to receive the necessary in-service training. Earthquake drills and Fire Drills have been carried out and the drills are re-done every year, the situations experienced in the drills are recorded and if there are any negativities, efforts are made to eliminate these negativities.

It is believed that these studies carried out at Buharaevler Vocational and Technical Anatolian High School will set an example for other high schools.

Keywords: *Drills, Emergency Management, Schools*

Sağlık Kurumlarında Afet ve Acil Durumlara Hazırlık

Erhan Demir¹

¹Dr.Öğr. Üyesi, Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi, edemir@erzincan.edu.tr.

ÖZET

Türkiye'nin bulunduğu coğrafik yapı her zaman afet ve acil durumlara hazırlıklı olmayı gerektirmektedir. Afet yönetimi, afetleri önlemek ve zararlarını azaltmak amacıyla afet meydana gelmeden önce, afet sırasında ve sonrasında yapılması gereken çalışmalar ve alınması gereken tedbirlerin planlanması, koordine edilmesi, desteklenmesi, yönlendirilmesi ve etkin şekilde uygulanabilmesi için tüm kurum ve kuruluşların kaynaklarını belirlenen öncelikler ve hedefler doğrultusunda kullanılmasını gerektiren bir yönetim sürecidir. Bu yönetim süreci zarar azaltma, hazırlık, müdahale, iyileştirme ve yeniden inşa gibi ana aşamalardan oluşur. Afet ve acil durumlarda sağlık kurumları özel bir yere sahiptir. Afet ve acil durum sırasında ve sonrasında sağlık kurumları insanlara sağlık hizmeti verme konusunda temel bir görev üstlenmektedir. Afet ve acil durumlarda sağlık kurumlarından sağlık hizmeti talep eden insan sayısı olağanüstü artış göstermekte ve talep edilen hizmetlerin önceliği değişmektedir. Sağlık kurumları da afet ve acil durumlarda insanlara sunduğu sağlık hizmetini kesintisiz bir şekilde devam ettirmeli ve gerekiyorsa kapasitesini arttırarak bu hizmetini sunmaya devam etmelidir. Hastanelerde acil durum ve afet yönetiminin oluşturulması ve uygulanması, hastanelerin acil durum ve afetlere fiziki, işlevsel ve yapısal olarak her zaman hazır olmasını sağlayacaktır. Bu çalışma kapsamında İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik ve Hastane Afet ve Acil Durum Planı Hazırlama Kılavuzu'ndan faydalanılarak hastanelerde afet yönetimi üzerine bir değerlendirme yapılmıştır. Ulusal mevzuat gereği bir sağlık kurumunda afet ve acil durumlara hazırlık çalışmaları ve aşamaları anlatılmıştır. Hastane Afet ve Acil Durum Planı, afet ve acil durumlara karşı hazırlıklı olmayı, afet ve acil durumlara ilişkin riskleri önlemeyi ve azaltmayı hedeflemektedir. Bir Hastane Afet ve Acil Durum Planı, önleme/zarar azaltma ve hazırlık, müdahale ve rehabilitasyon/iyileştirme aşamalarından oluşmaktadır. Hastane Afet ve Acil Durum Planı öncelikle tüm süreçlerde ve bileşenlerde afet risk değerlendirmeyi esas almaktadır. Afet risk değerlendirmenin temel bileşenleri ise tehlike ve zarar görübilirlik analizi, risk tanımlama ve risk değerleme şeklinde sıralanabilir. Hastane Afet ve Acil Durum Planı bir çatı plan olma özelliği taşımakta ve kendi içerisinde alt planlar ve uygulamalar içermektedir. Hastane Afet ve Acil Durum Planının alt planlarına Acil Müdahale Planı ve Olay Müdahale Planı örnek olarak gösterilebilir.

Anahtar Kelimeler: Afet Yönetimi, Acil Durum, Sağlık Kurumları

Preparedness for Disaster and Emergency Situations in Health Institutions

Erhan Demir¹

¹Assist Prof. Dr., Erzincan Binali Yildirim University, edemir@erzincan.edu.tr.

ABSTRACT

Turkey's geographical structure always requires preparedness for disasters and emergencies. Disaster management is a management process that requires the use of the resources of all institutions and organizations in accordance with established priorities and objectives in order to plan, coordinate, support, direct and effectively implement the work and measures to be taken before, during and after the disaster, in order to prevent disasters and reduce their damage. This management process consists of main stages such as mitigation, preparedness, response, recovery and reconstruction. Health institutions have a special place in disasters and emergencies. During and after disasters and emergencies, health institutions play a fundamental role in providing health services to people. During disasters and emergencies, the number of people requesting health services from health institutions increases dramatically and the priority of the services requested changes. Health institutions should continue to provide health services to people in disasters and emergencies without interruption and, if necessary, increase their capacity and continue to provide this service. Establishing and implementing emergency and disaster management in hospitals will ensure that hospitals are always physically, functionally and structurally ready for emergencies and disasters. Within the scope of this study, an assessment was made on disaster management in hospitals using the Regulation on Emergencies in Workplaces and the Hospital Disaster and Emergency Plan Preparation Guide. In accordance with national legislation, the disaster and emergency preparedness activities and stages in a health institution are explained. Hospital Disaster and Emergency Plan aims to be prepared for disasters and emergencies and to prevent and reduce risks related to disasters and emergencies. A Hospital Disaster and Emergency Plan consists of prevention/mitigation and preparation, response and rehabilitation/recovery phases. Hospital Disaster and Emergency Plan is primarily based on disaster risk assessment in all processes and components. The basic components of disaster risk assessment can be listed as hazard and vulnerability analysis, risk identification and risk assessment. Hospital Disaster and Emergency Plan is an umbrella plan and includes sub-plans and sub-applications. Emergency Response Plan and Incident Response Plan can be given as examples of sub-plans of the Hospital Disaster and Emergency Plan.

Keywords: *Disaster Management, Emergency, Health Institutions*

Afet Farkındalığı: Heyelan, Erozyon ve Çığ Kavramlarının Toplum İçerisindeki Bilinirliği

Onur Çöplü¹, Ufuk Şirin², Gülden Asan³

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Hitit Üniversitesi, copluonurr@gmail.com

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Hitit Üniversitesi, ufuksirin19@gmail.com

³ Dr. Öğr. Üyesi, Hitit Üniversitesi, guldenasan@hitit.edu.tr

ÖZET

Bu araştırma heyelan, erozyon ve çığ kavramlarının toplum içerisindeki bilinirlik düzeyinin tayini ve raporlanmasını amaçlamıştır. Bu çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmış olup farklı yaş aralığındaki, farklı coğrafi bölgelerdeki, farklı eğitim düzeyindeki bireylerin; heyelan, erozyon ve çığ kavramlarına ne kadar hâkim olduğu, heyelan, erozyon ve çığ önlemek veya bunlardan korunmak için neler yapılması gerektiği bilgisi, hangi kavramları karıştırdığı, ülke gündemine ne kadar hakim olduğu, eğitim düzeyinin bu kavramları bilmede herhangi bir etkisi olup olmadığı ölçümü anketlerle tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anket çalışmalarında ilköğretim mezunu veya okuyan 78 kişi (14,8%) lise mezunu veya okuyan 117 kişi (22,2%), ön lisans mezunu veya okuyan 133 kişi (25,3%), lisans mezunu veya okuyan 155 kişi (29,5%) ve lisans üstü mezunu veya okuyan 43 kişi (8,2%) olmak üzere toplam da 526 kişi katılmıştır. Ankete katılanların her soruya verdiği cevap eğitim düzeyine göre gruplandırılarak tek tek incelenmiştir. Anket sonuçlarında eğitim düzeyinin bu kavramları doğru şekilde bilmede etkili olduğu görülse de bunun aksi sonuçlarda çıkmıştır. Yani daha düşük eğitim seviyesindeki bir grubun herhangi bir anket sorusunu kendinden daha yüksek eğitim seviyesindeki gruba göre doğru cevap verme yüzdesinin fazla olduğu da görülmüştür. Ankette görülen bir diğer husus ise heyelan, erozyon ve çığ kavramları genellikle bilinmesine rağmen bu doğal afetleri neyin meydana getirdiği, nasıl önleneceği, hangi bölgelerde meydana geldiği hususları genel olarak karıştırılmıştır.

Ankette görülen bir diğer sonuç ise heyelan, erozyon ve çığ kavramları içinde farklı eğitim seviyesindeki tüm grupların karıştırdığı kavramın erozyon olduğu görülmüştür. Bu çalışmaya göre doğal afetlerde çok yaygın olarak bilinen, eğitim seviyesine göre bilinç farkının sadece bazı kavramlarda olduğu, detaya inildikçe eğitim seviyesi farkının açığa çıktığı gözlemlenmiştir. Anket sonuçları, toplumumuzun bilinçlenmesi ve afetlerdeki davranış değişikliği için daha fazla eğitim çalışmalarına ihtiyaç olduğunu göstermiştir. Afet farkındalığı bilincinin oluşturulması için ilköğretimden başlayarak her kademede müfredata içerikler geliştirilerek dersler konulabilir. Medyanın etkin ve doğru bir şekilde kullanılması da toplumda genel bir afet farkındalığı bilinci oluşmasına katkı sağlar. Resmi ve özel kurumlarda iş sağlığı ve güvenliği çalışmaları kapsamında yapılan acil durum eylem planları hazırlanması çalışmalarına afet farkındalığı eğitimleri konularak çalışanların afet anında yapması gereken doğru davranış şekilleri öğretiler. Afeti önlemek mümkün değil ama toplumun afetten en az zararla çıkması afete hazırlık çalışmaları ile mümkün olur. Etkin bir afete hazırlık çalışması da afet bilincinin oluşması ile sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Afet Farkındalığı, Erozyon, Heyelan, Çığ

Disaster Awareness: Awareness of Landslide, Erosion and Avalanche Concepts in Society

Onur öplü¹, Ufuk Şirin², Gülden Asan³

¹ Master Student, Hitit University, copluonurr@gmail.com

² Master Student, Hitit University, ufuksirin19@gmail.com

³ Asst. Prof., Hitit University, guldenasan@hitit.edu.tr

ABSTRACT

This research aims to determine and report the level of public awareness of the concepts of landslides, erosion, and avalanches. In this study, a quantitative research method was used to assess the familiarity of individuals from different age ranges, geographical regions, and educational levels with the concepts of landslides, erosion, and avalanches. It also aimed to evaluate their knowledge on how to prevent or protect against these disasters, which concepts they confused, their awareness of the national agenda, and whether their educational level had any effect on their knowledge of these concepts through surveys.

A total of 526 individuals participated in the survey: 78 people (14.8%) were primary school graduates or students, 117 people (22.2%) were high school graduates or students, 133 people (25.3%) were associate degree graduates or students, 155 people (29.5%) were bachelor's degree graduates or students, and 43 people (8.2%) were postgraduate graduates or students. The answers provided by the survey participants to each question were grouped and examined according to their educational levels. Although the survey results showed that educational level had an effect on correctly knowing these concepts, there were also contradictory results. In other words, it was observed that a group with a lower educational level had a higher percentage of correct answers to certain survey questions compared to a group with a higher educational level.

Another finding of the survey was that although the concepts of landslides, erosion, and avalanches were generally known, there was confusion about what caused these natural disasters, how they could be prevented, and in which regions they occurred. Another result seen in the survey was that erosion was the concept most commonly confused by all groups of different educational levels among the concepts of landslides, erosion, and avalanches. According to this study, while natural disasters are generally well-known, the awareness differences based on educational level only appear in some concepts, and the gap becomes more apparent as the details are delved into. The survey results indicated that more educational efforts are needed to raise awareness in our society and change behavior during disasters. To build disaster awareness, contents can be developed and incorporated into the curriculum at every educational level starting from primary school. Effective and accurate use of the media can also contribute to forming a general disaster awareness in society. Including disaster awareness training in the emergency action plans prepared within the scope of occupational health and safety studies in public and private institutions can teach employees the correct behaviors to adopt during a disaster. It is not possible to prevent a disaster, but it is possible for society to suffer minimal damage from it through disaster preparedness efforts. Effective disaster preparedness can be achieved through the formation of disaster awareness.

Keywords: *Disaster Awareness, Erosio, Landslide, Avalanche*

Afet Farkındalığı: Orman Yangınlarına Karşı Bilinç Düzeyinin Değerlendirilmesi

Fatma Akar¹, Zeliha Sorhan², Gülden Asan³

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi., Hitit Üniversitesi, 230430008@ogrenci.hitit.edu.tr

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Hitit Üniversitesi,

³ Dr. Öğr. Üyesi, Hitit Üniversitesi, guldenasan@hitit.edu.tr

ÖZET

Kendi kendine yetişmiş ya da insanlar tarafından elleriyle yetiştirilmiş ağaç örtüsüne orman denir. Bu ağaçlarla örtülü olan alana ise orman arazisi adı verilmektedir. Ekosistem üzerinde çok büyük bir rol oynayan orman canlılara yaşam ortaklığı sağlamakta, büyük bir canlı organizma olarak da ifade edilmektedir. Ülkemiz iklim özellikleri ve jeomorfol özellik olarak canlı çeşitliliğinin fazla olduğu bir yerdir. Tarihte birçok Uygarlığı barındırmış olması doğal ve tarihsel olaylar da orman varlığının giderek azalmasına sebep olmuştur. Verilere bakılacak olursa Türkiye’de orman arazi büyüklüğü 20.703.122 hektar kadardır. Bu da demektir ki Türkiye’nin yüzey alanının %26,4’lük bir bölümü orman arazisinden oluşmaktadır. Ülkemiz orman zenginliği açısından orta kategoride yer almaktadır. Genellikle bu orman örtüsünün büyük bir bölümü kıyı bölgelerde yer almaktadır.

Başta yangınlar olmak üzere, tarım için arazi kazanımı, orman içi ve kenar yerleşimi yapılaşma ormanları azaltan faktörlerdir. Orman yangınları bunların içerisinde büyük bir yer teşkil etmektedir. Genellikle ülkemizde mal, can kaybına neden olan bu yangınların sebepleri arasında yıldırımlar, can parçalarının optik özelliği, sabotaj, sigara izmariti, piknik ateşi gibi nedenleri ayabiliriz. Diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de orman yangınları çok büyük mal ve can kaybına yol açan afetlerin ilk sıralarında yer almaktadır. Dünyada yangınların %98,8 bilerek yahut istem dışı olarak insanların yol açtığı yangınlardır. Sadece %1’lik kısmı doğal olarak gerçekleşmektedir. Düünden bugüne ülkemiz ormanlarında yapılan araştırmalara bakıldığında da aynı sonuç ile karşılaşmaktayız orman yangınlarının çıkmasında en önemli faktör insan faktörüdür. Bir ülkenin ne kadar ormana sahip olduğu o ülkenin yaşam ve medeniyet ölçüsünü belirler. Afet ülkesi olmamız sebebiyle Türkiye’nin farklı bölgelerinde heyelan, deprem, sel ve orman yangını gibi afetler yaşanmaktadır. Orman yangınları küresel ısınma ile birlikte dünyada ve Türkiye’de her geçen gün artmaya devam etmektedir. Son yıllarda artan yangınlar hayatımızı olumsuz etkilediği gibi ülke ekonomilerine de ciddi kayıplar vermektedir. Yangın nedeniyle hasar gören bir ormanın onarılması yıllar gerektirir ve çok maliyetlidir. İnsanlar ne kadar bilinçli olursa karşılaştığımız orman yangını sayısı da o kadar az olacaktır.

Bu çalışmada ilk olarak insanların orman yangınlarına karşı farkındalığını artırmak amaçlanmıştır. Bunun için ülkemizin 7 farklı bölgesinde yaşamakta olan kişilerin orman yangınlarına karşı farkındalığını anlamak ve bilinç düzeylerini arttırmak için 8 bölümden oluşan bir anket hazırlanmış ve analiz edilmiştir. İlk bölümde 5 adet demografik soru (cinsiyet, yaş aralığı, eğitim düzeyi, meslek ve yaşadıkları coğrafi bölge) bulunmaktadır. Yaşadıkları coğrafi bölgeye göre yönlendirmeli olarak hazırlanmış her bölge için 19 adet soru bulunmaktadır. Ankete toplam 868 kişi katılmıştır. Katılımcıların 557’si kadın 311’i erkektir. Ankete cevap veren katılımcıların bölgelere göre dağılımı; 288 yanıt ile Karadeniz Bölgesi, 211 yanıt ile İç Anadolu Bölgesi, 121 yanıt ile Marmara Bölgesi, 115 yanıt ile Akdeniz ve Ege Bölgesi, 133 yanıt ile Doğu Anadolu Bölgesi ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi yer almaktadır. Değerlendirme sonunda insanların yaşadıkları coğrafi bölgeye göre orman varlığımıza ve orman yangınına karşı bilinç düzeyleri değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Orman, Yangın, Afet Farkındalığı

Disaster Awareness: Evaluation of Awareness Level Against Forest Fires

Fatma Akar¹, Zeliha Sorhan², Gülden Asan³

¹ Master Student., Hitit University, 230430008@ogrenci.hitit.edu.tr

² Master Student, Hitit University,

³ Asst. Prof., Hitit University, guldenasan@hitit.edu.tr

ABSTRACT

Tree cover that is self-grown or grown manually by people is called a forest. The area covered with these trees is called forest land. The forest, which plays a huge role in the ecosystem, provides living unity to living creatures and is also expressed as a large living organism. It is a place where there is a lot of diversity in terms of climate and geomorphology. The fact that it has hosted many civilizations throughout history has caused the forest existence to gradually grow in natural and structural events. If we look at the data, the forest land in Turkey is 20,703,122 hectares in size. This means that Turkey 26.4% of the device consists of forest land. It is in the middle category in terms of forest richness. A large part of this forest cover is located along the coasts. Land can be sold for agriculture, especially for growth, and construction in forests and edges are factors that reduce forests. Forest fires constitute a large part of these. Among the reasons for these failures that cause loss of life and property in the network, we can list reasons such as lightning, optical properties of life parts, sabotage, non-smoking and picnic situations. As with other types, forest fires in Turkey are among the top disasters that cause great loss of property and life. 98% of the products in the world are created by humans or sparks they want. Only 1% of it occurs naturally. According to research conducted in the country's forests since yesterday, the most important factor in the outbreak of forest fires is the human factor. How much forest a country has determines the measure of life and civilization of that country. Since we are a disaster country, disasters such as landslides, earthquakes, floods and forest fires occur in different regions of Turkey. Forest fires continue to increase day by day in the world and in Turkey with global warming. Fires, which have increased in recent years, have a negative impact on our lives and also cause serious losses to the country's economy. Restoring a forest damaged by fire takes years and is very costly. The more conscious people are, the fewer forest fires we will encounter.

The first aim of this study is to increase people's awareness of forest fires. For this purpose, a survey consisting of 8 sections was prepared and analyzed to understand the awareness of people living in 7 different regions of our country against forest fires and to increase their level of awareness. In the first section, there are 5 demographic questions (gender, age range, education level, profession and geographical region where they live). There are 19 questions for each region, prepared according to the geographical region they live in.

A total of 868 people participated in the survey. 557 of the participants are women and 311 are men. Distribution of participants responding to the survey by region; The Black Sea Region with 288 answers, the Central Anatolia Region with 211 answers, the Marmara Region with 121 answers, the Mediterranean and Aegean Region with 115 answers, the Eastern Anatolia Region and the Southeastern Anatolia Region with 133 answers. At the end of the evaluation, people's awareness levels against our forest existence and forest fire were evaluated according to the geographical region they live in.

Keywords: Forest, Fire, Disaster Awareness

AFETLERDE İLK VE ACİL YARDIM

Burak Bekgöz

¹Doçent Doktor, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Ankara Bilkent SUAM, Acil Tıp AD burak.bekgoz@sbu.edu.tr

ÖZET

Afetler; toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olaylardır. Dünyada her yıl 190 milyon kişi doğal ve teknolojik felaketlerden kaynaklanan acil durumlardan doğrudan etkileniyor ve 77.000'den fazla ölüm yaşıyor. Türkiye'de ise 2000 yılında itibaren toplam 95 doğal afet gerçekleşmiş ve 10.712.252 etkilenen, 55.597 ölüm görülmüştür.

İlk yardım, herhangi bir hastalık veya kaza sonucu yaşamı tehlikeye girmiş olan kişiye, olay yerinde, sağlık görevlilerinin yardımı sağlanıncaya kadar, hayatın kurtarılması ya da durumun kötüye gitmesini önleyebilmek için, mevcut araç ve gereçlerle yapılan ilaçsız uygulamalardır. Acil yardım ise acil tedavi ünitelerinde, olay yerinde ya da ambulansla; hasta ve yaralılara, doktor ve sağlık personeli tarafından yapılan tıbbi müdahalelerdir. İlk yardımın koruma (çevre güvenliği), bildirme (112'yi arama) ve kurtarma (hastaya müdahale) olmak üzere üç ana unsuru vardır.

Travma hastalarında, hayatı tehdit eden büyük kanamalara müdahale ilk basamaktır. Kanama kontrolünde direkt bası, baskı noktalarına bası ve turnike temel uygulamalardır. Daha sonra yanıtı olmayan hastaya hastanın baş geri-çene ileri manevrası ile hava yolunu açmak ve kalp masajı yapmak hayat kurtarıcı müdahalelerdir. Bu hastalara ayrıca omurga stabilizasyonu da mutlaka yapılmalıdır.

Ampute hastalarda kanama durdurulduktan sonra kopmuş dokunun nemli bir bezle sarılıp bir poşete konulması ve bu poşetinde soğuk buzlu su dolu bir kap ile hastaneye nakledilmesi gerekmektedir. Yanıklarda ilk tedavi yanık bölgesini soğutmak olmalıdır. Yara bölgesinin streç film ile kapatılması oldukça etkilidir. Afet durumunda hastaların hipotermi riski olduğu da unutulmamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Afet, İlk yardım, Acil yardım, Afetlerde özel durumlarda müdahale

FIRST AND EMERGENCY AID IN DISASTERS

Burak BEKGÖZ

¹Associate Professor, University of Health Sciences, Ankara Bilkent Health Practice and Research Center, Department of Emergency Medicine burak.bekgoz@sbu.edu.tr

ABSTRACT

Disasters are natural, technological, or human-induced events that cause physical, economic, and social losses for the whole society or certain segments of society, which stop or interrupt normal life and human activities, and for which the coping capacity of the affected society is insufficient. Every year, 190 million people in the world are directly affected by emergencies caused by natural and technological disasters, and more than 77,000 deaths occur as a result of these disasters. In Turkey, ninety-five natural disasters have occurred since 2000, resulting in 10,712,252 affected and 55,597 deaths.

First aid is a non-drug procedure performed with available tools and equipment to save the life of a person whose life is in danger due to an illness or accident, or to prevent the situation from getting worse until medical assistance is provided at the scene. Emergency aid is the medical interventions performed on the patient or injured person by doctors or other health professionals in emergency treatment units, at the scene, or in the ambulance.

First aid has three main steps: protect (environmental safety), alert (calling 1-1-2), and rescue (intervention to the patient).

In trauma patients, intervention for life-threatening major bleeding is the first step. Direct pressure, pressure points and tourniquets are the basic applications in bleeding control. Later, if the patient is unresponsive, opening the airway with a head-back-chin-forward maneuver and performing cardiac massage are life-saving interventions. These patients must also undergo spinal stabilization.

After stopping the bleeding in amputee patients, the amputated tissue should be wrapped in a clean, damp cloth and placed in a bag. The bag should then be transported to the hospital in a container filled with ice water. The first aid for the burns must be cooling the burn area. Covering the wound area with stretch film is very effective. It's important to note that patients are at risk of hypothermia during a disaster.

Keywords: *Disaster, First aid, Emergency aid, Intervention in special situations in disasters*

Deprem Hemen Ardından Üniversite Eğitime İlişkin Yaşanan Zorluklar: İnönü Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Rukuye AYLAZ¹, Fidan BALKAYA²

¹Prof. Dr., İnönü Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, rukuye.aylaz@inonu.edu.tr.

²Arş. Grv., İnönü Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, fidanbalkaya5858@gmail.com.

ÖZET

Bu derleme, deprem sonrası eğitimde yaşanan zorluklara, bu zorluklar için yapılan ve yapılması gereken faaliyetlere yer vermek amacıyla planlanmıştır. Yaşanan 6 Şubat Kahramanmaraş merkezli depremler, okulların hasar görmesine, su, internet gibi altyapı hizmetlerinin kalitesinin düşmesine, ulaşımın aksamasına, öğrencilerin ve öğretim elemanlarının yaralanmasına, evlerinin hasar görmesine, yakınlarının yaralanmasına veya vefat etmesine sebep olmuştur. Bu nedenle eğitim bir süre sekteye uğramıştır. Ayrıca, depremin yarattığı travma, korku, kaygı, stres, yas gibi psikolojik sorunlar da eğitime başlanmasını zorlaştırmıştır. Bu sorunla başa çıkmak için tüm ülkede eğitim online olarak yürütülmüştür. Eğitim süreçleri bu sayede daha esnek hale gelmiştir. YÖK'ün kararıyla eğitime "özel öğrenci" statüsü getirilmiş, binası hasar alan ve eğitime devam edemeyen üniversite öğrencilerinin bu statüden yararlanması için yönetmelik çıkarılmıştır. Deprem bölgesinde bulunan İnönü Üniversitesi Hemşirelik Fakültesinde derslerin teorik kısmı online olarak yürütülmüş, hemşirelik uygulamalı bir alan olduğu için öğrencilerin mutlaka hastalara, öğretim elemanının da öğrenciye dokunması gerekçesi ile uygulamalar yüz yüze yürütülmüştür. Bu uygulamalarda öğrencilerin bir kısmı hastanelerde, bir kısmı da konteyner kent ve çadır kentlerde bulunan kişilere sağlık konularında yardımcı olmak adına uygulamalarını yapmışlardır. Öğrenciler bu uygulamalarını öğretim elemanlarının rehberliği ile gönüllü faaliyetleri ve dayanışma kampanyaları gibi etkinliklere katılması, mesleki ve sosyal yönlerinin gelişmesine katkı sağlamışlardır. Uygulama yapacak öğrencilerin barınma problemi için yurt müdürleri ile iş birliği yapılmış, öğrencilerin çoğu yurtlara yerleştirilmiştir. Yetmiş yakın öğrenci ise üniversitemiz yerleşkesine Hekimsen Sendikası ve Kuruluştan tarafından kurulan çadırlarda kalmışlardır. Çadırda kalan öğrenciler için rektörlük ile iş birliği yapılarak beslenme ve güvenlik sorunları sağlanmıştır. Ayrıca sürecin sağlıklı sürdürülebilmesi için deprem bölgesinde yaşayan ve ihtiyaç duyan öğrencilere ve öğretim elemanlarına hizmet sunmak amacıyla üniversite kapsamında psikososyal destek ekipleri oluşturulmuştur. Ancak yaşanan ve tekrarlanması muhtemel olan deprem, mevcut eğitim için seçenekler oluşturulması gerektiğini ortaya çıkarmıştır. Bu doğrultuda eğitim kurumlarının depreme dayanıklı olmasını sağlamak, deprem acil durum planlarını hazırlamak, deprem öncesi, deprem anı ve sonrası için hazırlanması, bu konuda bütün çalışanları ve öğrencilerin bilgilendirmesi, eğitimciler ve öğrencilerde deprem bilincinin artırılması, deprem öncesi ve sonrası hemşirelik yaklaşımlarının güncel tutulması, deprem sonrası psikososyal desteğin sağlanması, deprem sonrası sağlık hizmetlerine katkıda bulunulması, hemşirelik eğitiminin Türkiye'de standart bir hale getirilmesi, bir bölgede olağanüstü durum olduğunda öğrencinin güvenli yere gidip kaldığı yerden eğitimine devam etmesi için çalışmalara başlanması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, üniversite, eğitim

Difficulties Experienced in University Education Immediately After the Earthquake

Rukuye AYLAZ¹, Fidan BALKAYA²

¹Prof. Dr., Inonu University, Faculty of Nursing, rukuye.aylaz@inonu.edu.tr

²Res. Asst., Inonu University, Faculty of Nursing, fidanbalkaya5858@gmail.com.

ABSTRACT

This review is aimed at addressing the challenges encountered in post-earthquake education and delineating the undertaken and necessary activities for mitigation. The earthquakes that occurred in Kahramanmaraş on February 6th resulted in damages to schools, deterioration in the quality of infrastructure services such as water and internet, disruption of transportation, injuries to students and faculty members, damage to homes, and injuries or fatalities among their relatives, consequently interrupting education for a certain period. Additionally, the psychological problems induced by the earthquake, including trauma, fear, anxiety, stress, and mourning, have further complicated the resumption of education. To cope with these issues, education was conducted online nationwide, thereby rendering educational processes more flexible. By the decision of the Council of Higher Education (YÖK), a "special student" status was introduced for education, and regulations were issued to enable university students whose buildings were damaged and unable to continue their education to benefit from this status. At İnönü University Faculty of Nursing, the theoretical component of courses was delivered online, while practical sessions, due to the hands-on nature of nursing, were conducted face-to-face to ensure students' interaction with patients and faculty members. During these practical sessions, some students provided assistance to individuals in hospitals, while others assisted individuals in container and tent cities on health-related issues. Under the guidance of faculty members, students' engagement in voluntary activities and solidarity campaigns facilitated the development of their professional and social skills. Collaboration with dormitory managers was established to address the accommodation issue for students involved in practical sessions, resulting in the placement of the majority of students in dormitories. Additionally, nearly seventy students stayed in tents established by the Hekimsen Union and Foundation on the university campus. Collaboration with the university administration ensured the provision of nutrition and security for students staying in tents. Furthermore, to ensure the sustainable continuation of the process, psychosocial support teams were established within the university framework to provide services to students and faculty members living in earthquake-affected areas and in need. However, the experienced earthquake and the likelihood of its recurrence underscore the necessity to devise options for current education. In this context, efforts should focus on ensuring that educational institutions are earthquake-resistant, preparing earthquake emergency plans, raising awareness among all employees and students about earthquake preparedness before, during, and after earthquakes, maintaining current earthquake nursing approaches, providing post-earthquake psychosocial support, contributing to post-earthquake health services, standardizing nursing education in Turkey, and initiating efforts to ensure that students can continue their education from safe locations in case of emergencies in a region.

Keywords: *Earthquake, university, education*

06 Şubat 2023 Kahramanmaraş Merkezli Depremlerden Sonra Deprem Bölgesinde Yaşayan Hipertansiyon Hastalarının İlaç Uyum Düzeylerinin Genel Sağlık Durumlarına Yansıması

Ayşe Soylu ¹, Tansel Bekiroğlu Ergün ²

¹Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, aysesoylu46@gmail.com.

²Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, tanselbekiroglu-@hotmail.com.

ÖZET

Giriş: 06 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerinin yıkıcı etkisine bağlı olarak psiko-sosyal travma, beslenmede değişim, aktivite yetersizliği, sağlık kurumlarının/eczanelerin hasar alması ve yıkımı sonucu sağlık hizmetlerindeki yetersizlik bölgede yaşayan bireylerin yaşam standartlarını ve genel sağlığını olumsuz etkilemiştir. Bu olumsuz koşullardan en çok etkilenenler arasında hipertansiyon gibi kronik hastalığa sahip bireyler bulunmaktadır. Çünkü bu bireyler ilaca ve tıbbi desteğe bağlı yaşadığından ilaca erişememe gibi sağlık hizmetindeki yetersizlik/aksaklık hastalık semptomlarını alevlendirerek kalıcı sakatlıklara hatta ölümlere bile neden olabilir. Çalışmanın amacı, hipertansiyon tanılı hastaların yaşanan depremler sonrası ilaç uyum düzeylerinin genel sağlık durumlarına olan etkisinin belirlenmesidir.

Yöntem: Araştırma enine kesitsel tanımlayıcı türde olup 10 mart-10 mayıs 2024 tarihleri arasında yapıldı. Anket tabanlı çalışma "Kişisel Bilgi Formu, Anti-Hipertansif Tedavi Uyum Ölçeği" ve "Genel Sağlık Anketi-12" ile toplandı. Verilerin analizinde sayı, yüzde, ortalama tanımlayıcı istatistikler, Mann-Whitney U testi ve Kruskal-Wallis testi karşılaştırma testleri ve regresyon analizi kullanıldı. $P < 0,05$ anlamlı kabul edildi. %95 güven aralığı alındı.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması $59,66 \pm 0,92$, %72,60' erkek, hipertansiyon tanı yılı ortalaması $11,58 \pm 0,65$, %62,40 ilacına ulaşmamış, depremden sonra ilaca ulaşma zamanı (gün) ortalama $1,38 \pm 0,04$ 'tür. Hipertansiyon hastaları deprem sonrası $7,12 \pm 2,95$ ortalama puan ile tedavilerine uyumludurlar. Deprem sonrası genel sağlık durumları $9,58 \pm 4,01$ ortalama puan ile riskli ve kötüdür. Bağımsız değişkenler bağımlı değişkeni % 33,1 oranında açıklamıştır.

Sonuç: Deprem sonrası hipertansiyon hastaları tedaviye uyum göstermektedir. Hastaların genel sağlık durumu kötüdür.

Anahtar Kelimeler: Afet, hipertansiyon, tedavi, sağlık durum.

The Reflection of Medication Compliance Levels of Hypertension Patients Living in the Earthquake Region on their General Health Status After the 06 February 2023 Kahramanmaraş Center Earthquake

Ayşe Soylu ¹, Tansel Bekiroğlu Ergün ²

¹Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, aysesoylu46@gmail.com.

²Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, tanselbekiroglu-@hotmail.com.

ABSTRACT

Introduction: Due to the devastating effect of the 06 February 2023 Kahramanmaraş earthquake, psycho-social trauma, nutritional change, inactivity, damage and destruction of health institutions/pharmacies, and inadequacy in health services have negatively affected living standards and general health. Among the individuals living in the region, those most affected by these negative situations include people with chronic diseases such as hypertension. Since these individuals are dependent on medication and medical support, inadequacy/deterioration in healthcare services, such as not being able to access medication, can aggravate the symptoms of the disease, causing permanent disabilities and even death. The aim of the research is to determine the effect of medication compliance levels on the general health status of patients diagnosed with hypertension after the earthquake.

Method: The research is a cross-sectional descriptive type and was conducted between 10 March and 10 May 2024. The survey-based study was collected with "Personal Information Form, Anti-Hypertensive Treatment Compliance Scale" and "General Health Survey-12". . Number, percentage, average descriptive statistics, Mann-Whitney U test and Kruskal-Wallis test comparison tests and regression analysis were used in the analysis of the data. P<0.05 was considered significant. 95% confidence interval was taken.

Results: The average age of the participants was 59.66±0.92, 72.60% were male, the average year of hypertension diagnosis was 11.58±0.65, 62.40% could not access their medication, time to access medication after the earthquake (days) the average is 1.38 ± 0.04. Hypertension patients complied with their post-earthquake treatments with an average of 7.12±2.95 points. Their general health status after the earthquake was risky and poor, with an average score of 9.58±4.01. Independent variables explain the dependent variable by 33.1%.

Conclusion: Post-earthquake hypertension patients comply with treatment. The general health condition of the patients is poor.

Keywords: Disaster, hypertension, treatment, health status .

Hemşirelik Öğrencilerinin Afete Müdahale Öz-Yeterlilikleri ve Psikolojik Dayanıklılıkları Arasındaki İlişki

Ayşenur Cinkılıç¹, Çiğdem Temizsoylu², Ceren Durdu³, Yusuf Rençber⁴, Gül Dural⁵

¹Hem, Fırat Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği ABD, aysenurcinkilic829@gmail.com

²Hem, Fırat Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği ABD, tmzsyl@hotmail.com

³Hem, Fırat Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği ABD, cerendurdu6@gmail.com

⁴Hem, Fırat Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği ABD, hemyusuf@gmail.com

⁵ Dr. Öğr. Üyesi, Fırat Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği ABD, gulkaya2224@firat.edu.tr

ÖZET

Amaç: Bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin afete müdahale öz-yeterlilikleri ve psikolojik dayanıklılıkları arasındaki ilişkinin saptanması amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu araştırmanın evrenini hemşirelik bölümünde eğitim gören 1, 2, 3 ve 4. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise çalışmaya katılmaya gönüllü 294 öğrenci oluşturmuştur. Çalışma verilerinin toplanmasında öğrencilerin tanıtıcı özelliklerini içeren ‘‘Kişisel Bilgi Formu’’, ‘‘Afete Müdahale Öz-Yeterlilik Ölçeği (AMÖYÖ)’’ ve ‘‘Kısa Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği (KPSÖ)’’ kullanılmıştır. Veri analizinde tanımlayıcı ve Korelasyon istatistik analiz yöntemleri kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışma kapsamına alınan öğrencilerin %31.6’sının 2. sınıf, %81.3’ünün 18-22 yaş aralığında, %75.5’inin kadın, %52’sinin gelirinin giderine denk, %88.4’ünün gerçek bir afet deneyimlediği, %89.1’inin gerçek bir afetzedeye bakım vermediği, %63.3’ünün bulunduğu çevrenin afet planı olup olmadığını bimeddiği, %77.2’sinin daha önce bir afet tatbikatına katıldığı görülmüştür. Araştırmada öğrencilerin AMÖYÖ toplam ve yerinde kurtarma yeterliliği, afette psikolojik yeterlilik ve afette üstlenilen rolün niteliği ve uyum yeterliliği alt boyut puan ortalamaları ve KPSÖ puan ortalaması 3,08±0.75, 2,94±0,75, 3,07±0,90, 3,48±0,86 ve 19,16±4,32 olarak bulunmuştur. Öğrencilerin KPSÖ ile AMÖYÖ toplam ve alt boyut puan ortalamaları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmüştür (p<0.01).

Sonuç: Bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin afete müdahale öz-yeterliliklerinin ve psikolojik dayanıklılıklarının orta düzeyde olduğu görülmüştür. Öğrencilerin afete müdahale öz-yeterlilik düzeyleri ve psikolojik dayanıklılık düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Deprem açısından riskli durumda olan ülkemizde afet durumunda üstüne önemli görevler düşecek olan hemşirelerin lisans eğitimlerine afetle ilgili daha fazla teorik ve uygulamalı derslerin konulması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Hemşirelik, Öğrenci, Öz –Yeterlilik, Psikolojik dayanıklılık

The Relationship Between Nursing Students' Disaster Response Self-Efficacy and Psychological Resilience

Ayşenur Cinkılıç¹, Çiğdem Temizsoylu², Ceren Durdu³, Yusuf Rençber⁴, Gül Dural⁵

¹Nurse, Firat University Internal Medicine Nursing Department, aysenurcinkilic829@gmail.com

²Nurse, Firat University Internal Medicine Nursing Department, tmzsyl@hotmail.com

³Nurse, Firat University Internal Medicine Nursing Department, cerendurdu6@gmail.com

⁴Nurse, Firat University Internal Medicine Nursing Department, hemyusuf@gmail.com

⁵Assoc. Prof., Firat Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği ABD, gulkaya2224@firat.edu.tr

ABSTRACT

Purpose: This study was conducted to determine the relationship between disaster response self-efficacy and psychological resilience of nursing students.

Method: The population of this descriptive study consists of 1st, 2nd, 3rd and 4th grade students studying in the nursing department. The sample of the research consisted of 294 students who volunteered to participate in the study. "Personal Information Form", which includes the students' descriptive characteristics, "Disaster Response Self-Efficacy Scale (DRSES)" and "Brief Psychological Resilience Scale (BRS)" were used to collect the study data. Descriptive statistics and Correlation statistical analysis methods were used in the evaluation.

Results: Of the students included in the study, 31.6% were class 2, 81.3% were between the ages of 18-22, 75.5% were women, 52% had an income equivalent to their expenses, 88.4% had experienced a real disaster, 89.1% had experienced a real disaster. It was observed that 63.3% of the population did not care for a real disaster victim, 63.3% did not know whether their environment had a disaster plan or not, and 77.2% had participated in a disaster drill before. It was found that, the students' DRSES total and on-site rescue competence, psychological competence in disaster, nature of the role undertaken in the disaster and adaptation competence sub-dimension average scores and BRS score averages were 3.08±0.75, 2.94±0.75, 3.07±0.90, 3, 3.48±0.86 and 19.16±4.32. It was observed that there was a positive significant relationship between the students' BRS score average and DRSES total and subscale score averages ($p < 0.01$).

Conclusion: This study found that nursing students' disaster response self-efficacy and psychological resilience were at a moderate level. It was observed that there was a positive and significant relationship between students' disaster response self-efficacy levels and psychological resilience levels. In our country, which is at risk in terms of earthquakes, it may be recommended to include more theoretical and practical courses related to disasters in the undergraduate education of nurses, who will have important duties in case of disaster.

Keywords: Disaster, Nursing, Student, Self-Efficacy, Psychological resilience

Deprem Sonrası Dönemde Ergenlerde Travma Sonrası Stres Bozukluğu, İntihar Riski ve Koruyucu Çocuk Hemşireliği Yaklaşımları

Abdullah Sarman¹, Suat Tuncay²

¹Dr. Öğr. Üyesi, Bingöl Üniversitesi, asarman@bingol.edu.tr

²Dr. Öğr. Üyesi, Bingöl Üniversitesi, stuncay@bingol.edu.tr

ÖZET

Doğal afetler, özellikle depremler ergenlerin ruh sağlığını olumsuz etkileme potansiyeline sahiptir. Bu durum, depremlerin aniden ortaya çıkmasından, beklenmedik olmasından ve oluşabilecek yıkım etkisinin çoğu zaman öngörülememesinden kaynaklanmaktadır. Deprem nedeniyle yaşanan olumsuzluklardan duygusal ve psikolojik olarak hassas bir dönemden geçen ergenler daha fazla etkilenmektedir. Bu süreçte korku, kaygı, uyku bozuklukları, kabuslar ve kaçınma belirtileri görülebilir. Bu belirtiler travma sonrası stres bozukluğu (TSSB) olarak isimlendirilmektedir ve ergenlerin günlük yaşamını olumsuz etkileyen sosyal, akademik, ailevi sorunlara neden olmaktadır. TSSB'nin ergenlerdeki etkisi sadece psikolojik rahatsızlıklarla sınırlı kalmaz, aynı zamanda intihar riskini de arttırabilir. Bireyin TSSB'yi yoğun şekilde yaşaması umutsuzluk, çaresizlik ve yaşamın anlamsız olduğu şeklinde duygulara neden olabilir. Bu duygular intihar düşüncelerini ve davranışlarını tetikleyebilir. Özellikle ergenler gibi duygusal düzenleme kapasiteleri henüz istenen düzeyde gelişmemiş bireylerin yoğun duygusal geçişlerle başa çıkmada zorlanabileceği düşünülmektedir. Bu çalışma deprem sonrası dönemde ergenlerde travma sonrası stres bozukluğu, intihar riski ve koruyucu çocuk hemşireliği yaklaşımlarını inceleyen çalışma sonuçlarının bir araya getirilmesi amacıyla yürütülmüştür. Çalışmada kapsam analizi yöntemi kullanılarak Science Direct, PubMed veri tabanlarından "adolescent", "earthquake", "Posttraumatic Stress Disorder", "PTSD", "suicid" anahtar kelimeleri ayrı ayrı ve kombine olarak taranmış, tarama için 2020-2024 yılları referans alınmıştır. Belirlenen tarihler arasında İngilizce olarak, tam metin şeklinde yayınlanan tüm araştırma makaleleri, sistematik derleme ve meta-analiz çalışmaları incelenmiştir. Nisan-Mayıs 2024 tarihleri arasında yapılan tarama sonrasında 16 çalışma olduğu belirlenmiştir. Başlık ve özet kontrolünden sonra 13 makalenin detaylandırılması kararlaştırılmıştır. Çalışma sonuçları depremden sonraki birkaç yıl boyunca TSSB ve intihar davranışların izlenmesi gerektiğini, TSSB ve intihar davranışlarının daha önceki psikolojik semptomlarla ilişkili olduğunu, deprem sonrasında uzun süre konut sıkıntısı yaşayan, ekonomik problemleri olan, geleceğe olumsuz bakanların ve ümitsizlik yaşayanların, yaşanan durum nedeniyle kendini suçlayanların, öz-şefkat eksikliği olanların, maruz kalınan deprem şiddetinin, düşük sosyal desteğin, kişinin ve ailesinin/akrabalarının zarar görmesinin en önemli risk faktörleri olduğu belirlenmiştir. Çocuk hemşireleri TSSB belirtilerini erken dönemde tanımlayarak uygun psikososyal destek hizmetlerine yönlendirme yapmalıdır. Ergenlerle düzenli olarak iletişim kurarak, duygusal ve davranışsal değişiklikleri gözlemlemelidir. Ergenlere ve ailelere TSSB belirtileri ve intihar riski hakkında bilgi verilmeli, bu durumların normal olduğunu ve tedavi edilebileceğini anlatan eğitimler düzenlenmelidir. Ergenlere psikososyal destek sağlamak için danışmanlık hizmetleri sunulmalı ve grup terapilerine katılımı desteklenmelidir. Grup terapileri, ergenlerin benzer deneyimler yaşayan akranlarıyla duygularını paylaşmalarını sağlayarak, destekleyici bir ortam oluşturacaktır. Ailelerin ve toplumun desteği, ergenlerin iyileşme sürecinde büyük öneme sahiptir. Hemşireler, ailelerin ve toplumun bu süreçte nasıl destek olabileceği konusunda rehberlik yapmalı ve aile içi iletişimi güçlendirmek için çalışmalıdır. Bu süreçte okullar, ergenlerin günlük rutinlerine dönmesi ve sosyal destek alması için gereklidir. Ergenlerin okul ortamında duygusal ve akademik destek alması gerekmektedir. Sonuç olarak, deprem sonrası dönemde ergenlerde TSSB ve intihar riski gibi sorunlar görülebilir. Çocuk hemşireleri, bu sorunların erken dönemde tanınmasında ve uygun şekilde müdahale edilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Ergenlere ve ailelerine yönelik bütüncül bakış açısıyla, sürekli destek sağlaması iyileşmeyi kolaylaştıracaktır.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Ergen, Hemşire, İntihar, Travma Sonrası Stres Bozukluğu

Posttraumatic Stress Disorder, Suicide Risk and Protective Pediatric Nursing Approaches in Adolescents in the Post-Earthquake Period

Abdullah Sarman¹, Suat Tuncay²

¹Assistant Professor, Bingöl University, asarman@bingol.edu.tr

²Assistant Professor, Bingöl University, stuncay@bingol.edu.tr

ABSTRACT

Natural disasters, especially earthquakes, can significantly impact adolescents' mental health. The sudden and unexpected nature of earthquakes, along with their often unpredictable and devastating effects, can be particularly distressing for adolescents who are in a sensitive emotional and psychological developmental stage. During this period, adolescents may experience symptoms such as fear, anxiety, sleep disorders, nightmares, and avoidance behaviors. These symptoms are indicative of posttraumatic stress disorder (PTSD) and can lead to social, academic, and family problems that adversely affect their daily lives. The impact of PTSD on adolescents extends beyond psychological disorders and can increase the risk of suicide. Intense PTSD can result in feelings of hopelessness, helplessness, and a sense of life's meaninglessness, potentially triggering suicidal thoughts and behaviors. Adolescents, whose emotional regulation capacities are still developing, may find it challenging to cope with intense emotional fluctuations. This study aims to synthesize findings from research on PTSD, suicide risk, and protective pediatric nursing approaches for adolescents in the post-earthquake period. Using the content analysis method, the keywords "adolescent", "earthquake", "posttraumatic stress disorder", "PTSD", and "suicide" were searched in Science Direct and PubMed databases for studies published between 2020 and 2024. Full-text research articles, systematic reviews, and meta-analyses in English were included. From the screening conducted between April and May 2024, 16 studies were identified, and after reviewing titles and abstracts, 13 articles were selected for detailed analysis. The study results indicate that PTSD and suicidal behaviors should be monitored for several years after an earthquake. These conditions are linked to pre-existing psychological symptoms, prolonged housing and economic difficulties, negative future outlook, self-blame, lack of self-compassion, the earthquake's severity, low social support, and personal or familial damage. Pediatric nurses should detect PTSD symptoms early and refer adolescents to appropriate psychosocial support services. Regular communication and observation of emotional and behavioral changes in adolescents are crucial. Adolescents and their families should be educated about PTSD symptoms and suicide risk, with training to normalize these conditions and emphasize their treatability. Counseling services should be provided to offer psychosocial support, and participation in group therapies should be encouraged. Group therapies allow adolescents to share their experiences with peers, creating a supportive environment. Family and community support play a vital role in adolescents' healing processes. Nurses should guide families and communities on how to support adolescents effectively and work to enhance family communication. Schools are essential for helping adolescents return to their routines and providing social support. Emotional and academic support in the school environment is necessary. In conclusion, PTSD and suicide risk are significant issues for adolescents in the post-earthquake period. Pediatric nurses are crucial in the early diagnosis and intervention of these problems. Continuous support from a holistic perspective will aid adolescents and their families in the recovery process.

Keywords: *Adolescent, Earthquake, Nurse, Posttraumatic Stress Disorder, Suicide*

Adölesanlarda Deprem Sonrası Travmanın Tükenmişlik Üzerine İlişkisi

Betül ÖZDEMİR, Hilal YILDIRIM,

¹Uzman Hemşire, İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi, bymrtp_44@hotmail.com. “

²Doç.Dr, İnönü Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı, firat.hilal@inonu.edu.tr

ÖZET

Amaç: Afet nedeniyle tükenmişlik yaşayan bireylerin, özellikle tükenmişlik düzeyi arttıkça, travmatik bozukluklara yakalanma riskinin daha yüksek olduğu göstermiştir. Afetlerin ardından, tükenmişlik riski artığı belirlenmiştir. Özellikle diğer bireylere göre gençlerin duyarlılık düzeyleri fazla olduğu için afetlerden daha fazla etkilendiği belirtilmektedir. Dolayısıyla bu araştırma adölesanların deprem sonrası yaşadıkları travmanın tükenmişlik üzerine ilişkisi incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu araştırma tanımlayıcı- kesitsel türde yapıldı. Bu çalışmayı bir lisede eğitim gören 6 Şubat 2023 depremine maruz kalan 400 öğrenci oluşturdu. Veri toplamada öğrencilerin tanıtıcı özelliklerini belirlemek için “Kişisel Bilgi Formu” ve “Deprem Sonrası Travma Düzeyini Belirleme Ölçeği”, Maslach Tükenmişlik Envanteri-Öğrenci Formu” kullanıldı. Veriler; SPSS 23.0 programında değerlendirildi. Tanımlayıcı testlerden yüzde, ortalama ve pearson kolerasyon analizi uygulandı.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 15.53±0.67, %55'i kadın, %98,3'ü 1. Derece akrabalarından kaybı olmadığı, %89'u deprem öncesi, sonrası ve deprem anında ne yapılması gerektiği hakkında bilgisi olduğu belirlendi. Deprem sonrası Travma Düzeyini Belirleme Ölçeği puan ortalaması 49,40±17,20 olup orta düzeyde bulundu. Maslach Tükenmişlik Envanteri puan ortalaması 39,70±9,35, olup iyi düzeyde bulundu. Kadınların daha fazla travma yaşayıp tükendikleri tespit edildi. Deprem sonrası travma düzeyini belirleme ölçeği ile tükenmişlik ölçeği arasında pozitif ilişki olduğu tespit edildi, adölesanların travma sonrası stres düzeylerinin artması, tükenmişlik seviyelerini yükselttiği belirlendi.

Sonuç: Bu araştırma deprem sonrası adölesanlarda ki travmanın ve tükenmişliğin seviyelerini göstermesi açısından litaretüre katkı sağladığı düşünülmektedir. Araştırma sonucunda adölesanların travma sonrası stres seviyeleri ve tükenmişlik düzeyleri 6 şubat 2023 depreminden sonra bir yıldan fazla süre geçmesine rağmen orta seviyede yüksek bulundu. Bu semptomlar daha fazla kadın cinsiyette görüldüğü belirlendi. Deprem sonrası travmanın tükenmişliği pozitif yönde etkilediği tespit edildi. Aile sağlığı hemşiresi, deprem etkisi altındaki bölgelerde yaşayan adölesanlara, özellikle kadın cinsiyette olanlara, psikososyal destek, danışmanlık hizmetleri sunarak duygusal iyileşmelerini sağlayabilirler. Adölesanların genel refahını artırmak, stres ve tükenmişliklerini azaltmak için sosyal etkinlikler planlanabilir. Gençlerin birbirini destekleyecekleri, dayanışmalarını artıracakları topluluk grupları oluşturulabilir. Bu sayede, adölesanların travmatik deneyimlerle başa çıkma kapasiteleri güçlendirilebilir ve tükenmişlikleri azaltılabilir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Tükenmişlik, Travma Sonrası Stres

The Relationship of Post-Earthquake Trauma to Burnout in Adolescents

Betül ÖZDEMİR, Hilal YILDIRIM

¹ Specialist Nurse, Inonu University, Turgut Özal Medical Center, bymrtp_44@hotmail.com. ‘‘

² Doç. Dr. Inonu University, Faculty of Nursing, Department of Public Health, firat.hilal@inonu.edu.tr ‘‘

ABSTRACT

Purpose: It has been shown that individuals who experience burnout due to disasters, especially as their burnout level increases, have a higher risk of developing traumatic disorders. It has been determined that the risk of burnout increases after disasters. It is stated that young people are more affected by disasters, especially because their sensitivity levels are higher than other individuals. Therefore, this study aims to examine the relationship between the trauma experienced by adolescents after an earthquake and burnout.

Method: This study was conducted in a descriptive-cross-sectional manner. This study consisted of 400 students studying in a high school and exposed to the February 6, 2023 earthquake. In data collection, ‘‘Personal Information Form’’, ‘‘Post-Earthquake Trauma Level Determination Scale’’, Maslach Burnout Inventory-Student Form’’ were used to determine the introductory characteristics of the students. Data were evaluated in the SPSS 23.0 program. Percentage, average and Pearson correlation analysis were applied from descriptive tests.

Findings: The average age of the students participating in the study was 15.53 ± 0.67 , 55% were female, 98.3% had no first-degree relatives, and 89% had knowledge of what to do before, after, and during an earthquake. The average score on the Trauma Level Determination Scale after the earthquake was 49.40 ± 17.20 , which was found to be at a moderate level. The average score on the Maslach Burnout Inventory was 39.70 ± 9.35 , which was found to be at a good level. It was found that women experienced more trauma and were exhausted. A positive relationship was found between the Post-Earthquake Trauma Level Determination Scale and the burnout scale, and it was determined that the increase in post-traumatic stress levels of adolescents increased their burnout levels. **Conclusion:** This study is thought to contribute to the literature in terms of showing the levels of trauma and burnout in adolescents after the earthquake. As a result of the study, the post-traumatic stress and burnout levels of adolescents were found to be moderately high, even though more than a year had passed since the February 6, 2023 earthquake. It was determined that these symptoms were more common in women. It was determined that post-earthquake trauma positively affected burnout. Family health nurses can provide psychosocial support and counseling services to adolescents living in earthquake-affected areas, especially women, and provide emotional recovery. Social activities can be planned to increase the general well-being of adolescents and reduce their stress and burnout. Community groups can be formed where young people can support each other and increase their solidarity. In this way, adolescents' capacity to cope with traumatic experiences can be strengthened and their burnout can be reduced.

Keywords: *Earthquake, Burnout, Post-Traumatic Stress*

Deprem Yaşayan Yaşlı Kanser Hastalarının Gözünden Kemoterapi Deneyimi:

Fenomenolojik Bir Çalışma

Tuğba MENEKLİ¹, Aslı TAY²

¹Doçent Doktor, Malatya Turgut Özal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
tugbamekli2013@gmail.com

²Yüksek Lisans Öğrencisi, Malatya Turgut Özal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
aslitay23@gmail.com

ÖZET

Bu araştırma, Kahramanmaraş merkezli depremleri yaşayan yaşlı kanser hastalarının deprem sonrası kemoterapi süreçlerinde yaşadıkları duygular ve sağlık durumlarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Fenomenolojik türde yapılan bu araştırma, Ağustos-Ekim 2023 tarihleri arasında, Malatya Turgut Özal Tıp Merkezi Onkoloji Hastanesinde 65 yaş ve üzeri 24 yaşlı kanser hastası ile yürütülmüştür. Ayaktan ve ilk kez kemoterapi alacak olan hastalar örnekleme oluşturmuştur. Verilerin elde edilmesinde, "Sosyodemografik Özellikleri Belirleme Formu" ile "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" kullanılmıştır. Veri toplamada kartopu örnekleme yöntemi kullanılmış ve bireysel derinlemesine görüşme yapılmıştır. Görüşmelerden elde edilen alıntılar tamamen yazıya aktarıldıktan sonra ana temalar ve alt temalar oluşturulmuştur. Güvenilirliği sağlamak için iki bağımsız dış kodlayıcıdan tema ve alt temaları kodlamaları istenmiş ve sonuçlara göre Kappa analizi yapılmıştır. Kappa analizi 0.88 olarak bulunmuştur. Elde edilen verilerin çözümlemesi yapıldıktan sonra Nvivo 10 programı ile tematik içerik analizi yapılmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için etik kurul onayı, kurum izni ve hasta onamı alınmıştır. Araştırmaya katılan hastaların yaş ortalaması $69,30 \pm 5,87$ ve tanı süresi ortalaması $11,15 \text{ ay} \pm 4,22$ olarak belirlenmiştir. Hastalık tanılarının temsil oranlarının; sindirim sistemi kanserleri (%35,5), meme kanseri (%21,5), akciğer kanseri (%19,4), genitouriner sistem kanserleri (%17,2), baş-boyun kanserleri (%3,2) ve Non Hodgkin Lenfoma (%3,2) olduğu saptanmıştır. Nitel veri analizi ile ortaya çıkan ana temalar (1) Deprem sürecinde yaşananlar; (2) Depremin kemoterapi sürecine etkisi; (3) Koşullarla baş etme; (4) Hastalık ile ilgili endişe; (5) Sağlık hizmetleri alımında yaşananlar; (6) Gelecekte beklenenler şeklinde sıralanmıştır. Hastaların %74.6'ı yeniden deprem olacağı korkusu ile kemoterapi tedavisine gitmek istemediklerini belirtmiştir. Hastaların %59.2'sinin kemoterapi sürecinde hastanede kalmak istemedikleri için "kemoterapi uygulanırken deprem olur ise kaçırım ve tedaviye asla devam etmem" ifadesini kullandıkları belirlenmiştir. Hastaların %69.4'ünün kemoterapi tedavisi sırasında deprem olur düşüncesiyle çaresiz, değersiz hissettikleri ve ölüm korkusu ile daha çok yüzleşerek dispne atakları geçirdiği bulunmuştur. Bu araştırma, depremin yaşlı kanser hastaları üzerinde korku ve panik oluşturması sebebiyle hastane ortamında devam etmesi gereken kemoterapi tedavisine katılmaktan kaçındıklarını göstermiştir. Ayrıca bu kaçınma sonucunda da hastalarda fiziksel, psikolojik ve sağlık problemleri yaşadıkları görülmüştür. Deprem yaşayan yaşlı kanser hastalarının kemoterapi deneyimlerini belirleyebilmek için deprem yaşayan diğer bölgelerde daha geniş örneklem ile yapılması önerilmektedir. Kırılgan olarak nitelendirilen yaşlı hastaların afet durumlarından olumsuz etkilenmemeleri için yakın çevresi tarafından daha çok desteklenmeli ve bu konudaki farkındalık artırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Yaşlı, Kemoterapi, Kanser

Chemotherapy Experience through the Eyes of Elderly Cancer Patients Experiencing Earthquake: A Phenomenological Study

Tuğba MENEKLİ¹, Aslı TAY²

¹ Associate Professor, Malatya Turgut Özal University, Faculty of HealthSciences, Department of Nursing, tugbamenekli2013@gmail.com

²M.Sc. Students, Malatya Turgut Özal University, Faculty of HealthSciences aslitay23@gmail.com

ABSTRACT

This study was conducted to examine the emotions and health status of elderly cancer patients who experienced the earthquakes in Kahramanmaraş during the chemotherapy processes after the earthquake. This phenomenological study was conducted between August and October 2023 with 24 elderly cancer patients aged 65 and over at Malatya Turgut Özal Medical Center Oncology Hospital. Outpatients and first-time chemotherapy patients constituted the sample. In obtaining the data, "Sociodemographic Characteristics Determination Form" and "Semi-Structured Interview Form" were used. Snowball sampling method was used in data collection and individual in-depth interviews were conducted. After the excerpts obtained from the interviews were completely transcribed, main themes and sub-themes were created. In order to ensure reliability, two independent external coders were asked to code themes and sub-themes, and Kappa analysis was performed according to the results. Kappa analysis was found to be 0.88. After analyzing the obtained data, thematic content analysis was performed with the Nvivo 10 program. In order to conduct the research, ethics committee approval, institutional permission and patient consent were obtained. The mean age of the patients participating in the study was 69.30 ± 5.87 and the mean duration of diagnosis was $11.15 \text{ months} \pm 4.22$. It is seen that the representation rates of the disease diagnoses are listed as digestive system cancers (35.5%), breast cancer (21.5%), lung cancer (19.4%), genitourinary system cancers (17.2%), head and neck cancers (3.2%) and Non Hodgkin Lymphoma (3.2%). The main themes that emerged with qualitative data analysis are: (1) What happened during the earthquake process; (2) The effect of the earthquake on the chemotherapy process; (3) Coping with circumstances; (4) Anxiety about illness; (5) What happened in the procurement of health services; (6) Expectations from the future. 74.6% of the patients stated that they did not want to go to chemotherapy treatment for fear of an earthquake again. It was determined that 59.2% of the patients used the phrase "If there is an earthquake during chemotherapy, I will run away and never continue the treatment" because they did not want to stay in the hospital during the chemotherapy process. It was found that 69.4% of the patients felt helpless, worthless with the thought of an earthquake during chemotherapy treatment, and had dyspnea attacks by facing the fear of death more. This research showed that they avoided participating in chemotherapy treatment, which should continue in a hospital environment, because the earthquake caused fear and panic on elderly cancer patients. In addition, as a result of this avoidance, it has been observed that patients experience physical, psychological and health problems. In order to determine the chemotherapy experiences of elderly cancer patients who experienced earthquakes, it is recommended to be done with a larger sample in other regions experiencing earthquakes. In order for elderly patients, who are described as fragile, not to be adversely affected by disaster situations, they should be supported more by their close environment and awareness on this issue should be increased.

Keywords: Earthquake, elderly, chemotherapy, cancer

Bir Üniversite Hastanesinde Çalışan Hemşirelerin Kimyasal, Biyolojik, Radyolojik, Nükleer Tehlikeler Hakkındaki Bilgi, Tutum ve Öz Yeterliliklerinin Belirlenmesi

Tolgahan EREN¹, Ayşe DOST²

¹Uzman Hemşire, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi

² Doktor Öğretim Üyesi, Bezmialem Vakıf Üniversitesi, ayse.dost@bezmialem.edu.tr

ÖZET

KBRN, geniş bir kavram olmasının yanı sıra bir çok tehlike ve tehdidi de içerisinde barındırmaktadır. Ülkemizde ve dünyada salgın hastalıkların artması, kimyasal atıkların çoğalması, nükleer reaktörler gibi birden fazla durum KBRN olaylarının insan hayatı için oluşturacağı riskleri artırmaktadır. Hemşirelerin çalıştıkları alanlarda KBRN ajanlarına maruz kalmış kişilere uygun bakım ve tedavinin uygulanabilmesi için KBRN'ye giriş, triyaj, müdahale prosedürleri, olay yeri ve yönetimi sürveyansı, iletişim olayı rapor etme karantina uygulamalarını gerçekleştirme ve majör halk sağlığı acillerine liderlik etme gibi yeterliliklerine sahip olmaları gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı bir üniversite hastanesinde çalışmakta olan hemşirelerin kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer tehlikeler hakkındaki bilgi düzeylerini, tutumlarını ve öz yeterliliklerini değerlendirmektir. Bu araştırma, bir üniversite hastanesinde Kasım- Aralık 2021 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmanın evreni, 1595 sayıda hemşireden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise bir üniversite hastanesinde hemşire olarak çalışmakta olan 356 kişi oluşturmaktadır. Araştırma verileri; Birey Bilgi Formu, KBRN Hemşirelik Bilgi Testi, KBRN Tutum Ölçeği ve KBRN Öz Yeterlilik Ölçeği olmak üzere dört adet form kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın veri analizinde, Ki-Kare Testi, Mann Whitney U Testi, Kruskal Wallis H Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi, Bonferroni Post hoc Testi kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre; hemşirelerin %66,9'unun KBRN'ye yönelik bir vaka ile karşılaştığı, %44,1'inin KBRN'ye yönelik eğitim aldığı ve %51,1'inin KBRN'ye yönelik eğitim almak istediği belirlenmiştir. Hemşirelerin %89,6'sı KBRN olgularına müdahale edebilmenin meslek için gerekli olduğu düşünülmektedir. Hemşirelerin KBRN Bilgi Testinden aldıkları puanların ortalaması 20,14±2,71, Bireysel Tutum alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması 4,16 ± 0,38, Toplumsal tutum alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması 4,19 ± 0,37, Mesleki Tutum alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması 4,09 ± 0,29 ve KBRN Tutum Ölçeği'nin toplamından aldıkları puanların ortalaması 4,13 ± 0,24 olarak bulunmuştur. Hemşirelerin KBRN Öz Yeterlilik Ölçeği'nden aldıkları puanların ortalaması 33,53 ± 3,74 olarak bulunmuştur. Hemşirelerin KBRN bilgi düzeyleri ve öz yeterliliklerinin orta, KBRN tutumlarının iyi düzeyde olduğu saptanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; hemşirelerin KBRN konusundaki bilgi, tutum ve öz- yeterliliklerini değerlendirebilmek için bu konudaki eğitim faaliyetlerinin artırılması gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik, KBRN, öz yeterlilik

Nurses Working in a University Hospital Chemical, Biological, Radiological, Nuclear Hazards Their Knowledge, Attitudes and Self-Efficacy Determination

Tolgahan EREN¹, Ayşe DOST²

1 Nurse, Ege University Faculty of Medicine Hospital

2 Assistant Professor, Bezmialem Foundation University, ayse.dost@bezmialem.edu.tr

ABSTRACT

Although CBRN is a broad concept, it also includes many dangers and threats. Multiple situations such as the increase in epidemic diseases in our country and in the world, the proliferation of chemical wastes, and nuclear reactors increase the risks that CBRN events pose to human life. In order for nurses to be able to provide appropriate care and treatment to people exposed to CBRN agents in the areas where they work, CBRN introduction, triage, intervention procedures, incident procedures, etc. The aim of this research is to evaluate the knowledge levels, attitudes and self-efficacy of nurses working in a university hospital about chemical, biological, radiological and nuclear hazards. This research was conducted at a university hospital between November and December 2021. The population of the research consists of 1595 nurses. The sample of the research consists of 356 people working as nurses in a university hospital. Research data; It was collected using four forms: Individual Information Form, CBRN Nursing Knowledge Test, CBRN Attitude Scale and CBRN Self-Efficacy Scale. Chi-Square Test, Mann Whitney U Test, Kruskal Wallis H Test, One-Way Analysis of Variance, Bonferroni Post hoc Test were used in the data analysis of the research. According to research findings; It was determined that 66.9% of the nurses encountered a CBRN case, 44.1% received CBRN training and 51.1% wanted to receive CBRN training. 89.6% of nurses think that being able to intervene in CBRN cases is necessary for the profession. The average of the scores that nurses received from the CBRN Knowledge Test was 20.14 ± 2.71 , the average of the scores they received from the Individual Attitude sub-dimension was 4.16 ± 0.38 , the average of the scores they received from the Social attitude sub-dimension was 4.19 ± 0.37 , and the average of the scores they received from the Professional Attitude sub-dimension was 4.16 ± 0.38 . The average of the scores was found to be 4.09 ± 0.29 , and the average of the scores they received from the total CBRN Attitude Scale was 4.13 ± 0.24 . The average scores of nurses from the CBRN Self-Efficacy Scale were found to be 33.53 ± 3.74 . It was determined that nurses' CBRN knowledge and self-efficacy levels were moderate, and their CBRN attitudes were good. According to the results of the research; It is thought that training activities on this subject should be increased in order to evaluate nurses' knowledge, attitude and self-efficacy on CBRN.

Keywords: *nursing, CBRN, self-efficacy*

Sağlık İnanç Modeli Temelli Eğitimin Kadınlarda Afet Hazırlık İnanç ve Afet Okuryazarlığına Etkisi: Bir Yarı Deneysel Çalışma

Mislina Gözübol¹, Ebrar Yıldız², Merve Altınerya³

¹Hemşirelik öğrencisi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, mislina.gozubol@ogr.iuc.edu.tr

²Hemşirelik öğrencisi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, saziyebraryildiz@ogr.iuc.edu.tr

³Doktor öğretim üyesi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, merve.altineryas@iuc.edu.tr

ÖZET

Türkiye jeolojik, topografik ve iklimsel yapısı nedeniyle afetlerde tehlike ve maruziyet açısından yüksek riskli bir ülkedir. Son on yılda ülkemizde orman yangınları, sel ve depremler gibi birçok afet yaşanmıştır. Afetlerin, birey ve toplumlara fiziksel, sosyal, psikolojik ve ekonomik açıdan olumsuz etkileri bulunmaktadır. Bu nedenle, afet riskleri ve zararlarını azaltmada, afet öncesi hazırlık aşaması oldukça önemlidir. Sağlık inanç modeli, bireylerin afet hazırlık inançlarını ve davranışlarını geliştirmede etkili bir araçtır. Ayrıca, bireylerin afetlerde doğru bilgiye ulaşma, bilgiyi anlama ve değerlendirme ve bilgiyi davranışa dönüştürme kapasitesi anlamına gelen afet okuryazarlığı da bireylerde hazırlık aşamasında geliştirilmesi gereken önemli bir kavramdır. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (2022) verilerine göre, dünyada afetlerden hayatını kaybedenlerin yarısından fazlasının kadın olduğu raporlanmıştır. Savunmasız gruplar arasında yer alan kadınların afetlere karşı güçlendirilmesi ve risklerinin azaltılması, Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesi'nin 2030 yılına kadar hedeflediği öncelikler arasında yer almaktadır. Bu nedenle, çalışmanın amacı, Sağlık İnanç Modeli Temelli Eğitimin kadınlarda afet hazırlık inancı ve afet okuryazarlığına etkisini incelemektir. Çalışmada, ön test-son test yarı deneysel tasarım tipi kullanılmıştır. Araştırmaya, katılmaya gönüllü olan ve 18-60 yaş arası 45 kadın dahil edilmiştir. Kadınlar, sağlık inanç modeli bileşenlerine temellenerek oluşturulan üç oturumu içeren Sağlık İnanç Modeli Temelli Eğitime katılmıştır. Araştırmada veriler, eğitim öncesi ve eğitim sonrası olmak üzere iki kez toplanmıştır. Veriler "Tanımlayıcı Bilgi Formu", "Genel Afet Hazırlık İnanç Ölçeği" ve "Afet Okuryazarlığı Ölçeği" ile elde edilmiştir. Araştırmaya katılan kadınların yaş ortalaması 45.42 ± 15.99 olup %63,3'ü evli, %36'sı ilköğretim ve %30'u üniversite mezunudur. Kadınların %63'ünün bir afet yaşadığı, %81,6'sının afetlere hazırlıklı olmadığı belirlenmiştir. Kadınlara uygulanan Sağlık İnanç Modeli Temelli Eğitim sonrası afet hazırlık inancı ölçeği puan ortalaması $107,13 \pm 14,49$ 'dan $114,29 \pm 11,04$ 'e ve afet okuryazarlığı ölçeği puan ortalaması $28,31 \pm 9,58$ 'den $39,93 \pm 3,31$ 'e yükselmiştir ($p < 0,05$). Bu sonuçlar ile kadınlarda Sağlık İnanç Modeli Temelli Eğitim sonrası genel afet hazırlık inancı ve afet okuryazarlığının istatistiksel olarak anlamlı şekilde yükseldiği görülmektedir. Gelecek çalışmalarda, afet riski yüksek farklı coğrafi bölgelerde yaşayan kadınların afet hazırlık inancını ve afet okuryazarlığını geliştirecek randomize kontrollü çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet Hazırlık İnanç, Afet Okuryazarlığı, Kadınlar, Sağlık İnanç Modeli

The Effect of Health Belief Model-Based Education on Disaster Preparedness Belief and Disaster Literacy in Women: A Quasi-Experimental Study

Mislina Gözübol¹, Ebrar Yıldız², Merve Altınır Yaş³

¹Nursing Student, Istanbul University-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, mislina.gozubol@ogr.iuc.edu.tr

²Nursing Student, Istanbul University-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, saziyebraryildiz@ogr.iuc.edu.tr

³Assistant Professor, Istanbul University-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Public Health Nursing, merve.altineras@iuc.edu.tr

ABSTRACT

Due to its geological, topographic, and climatic structure, Türkiye is a country with high risk in terms of hazard and exposure to disasters. Over the past decade, many disasters such as forest fires, floods, and earthquakes have occurred in our country. Disasters have adverse physical, social, psychological, and economic effects on individuals and communities. Therefore, the pre-disaster preparation phase is crucial in reducing disaster risks and damages. The health belief model is an effective tool for enhancing individuals' disaster preparedness beliefs and behaviors. Additionally, disaster literacy, which means individuals' capacity to access, understand, evaluate, and transform information into behavior during disasters, is an important concept to be developed in individuals during the preparation phase. According to the data from the United Nations Development Programme (2022), it has been reported that more than half of the people who lost their lives in disasters worldwide are women. Empowering women, who are among the vulnerable groups, against disasters and reducing their risks is one of the priorities targeted by the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction by 2030. Therefore, the aim of this study is to examine the effect of Health Belief Model-Based Education on disaster preparedness beliefs and disaster literacy in women. A pre-test post-test quasi-experimental design was used in the study. The study included 45 women aged between 18-60 who voluntarily participated. The women attended the Health Belief Model-Based Education, which included three sessions based on the components of the health belief model. The data were collected twice, before and after the education. The data were obtained through the "Descriptive Information Form," "General Disaster Preparedness Belief Scale," and "Disaster Literacy Scale." The average age of the women participating in the study was 45.42±15.99, with 63.3% married, 36% primary school graduates, and 30% university graduates. It was determined that 63% of the women had experienced a disaster, and 81.6% were not prepared for disasters. After the Health Belief Model-Based Education, the average score of the disaster preparedness belief scale increased from 107.13±14.49 to 114.29±11.04, and the average score of the disaster literacy scale increased from 28.31±9.58 to 39.93±3.31 ($p < 0.05$). These results indicate that general disaster preparedness beliefs and disaster literacy significantly increased in women after the Health Belief Model-Based Education. Future studies are recommended to conduct randomized controlled trials to improve the disaster preparedness beliefs and disaster literacy of women living in different geographic regions with high disaster risk.

Keywords: *Disaster Preparedness Belief, Disaster Literacy, Women, Health Belief Model*

06 Şubat 2023 Tarihli Kahramanmaraş Depremi Sonrası Hemşirelerin Afete Hazırlık Algısı ve Müdahale Öz-Yeterliliği

Dilek SOYLU¹, Ayşe SOYLU², Ahmet SEVEN¹

¹Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçüimam Üniversitesi, Afşin Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Kahramanmaraş, Türkiye, dsoylu@ksu.edu.tr

²Dr. Öğr. Üyesi Kahramanmaraş Sütçüimam Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Anestezi Bölümü, Kahramanmaraş, Türkiye, aysesoylu@ksu.edu.tr

¹Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçüimam Üniversitesi, Afşin Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Kahramanmaraş, Türkiye, ahmetseven@ksu.edu.tr

ÖZET

Amaç

Bu çalışma 6 Şubat merkezli depremleri yaşayan ve bölgede görev yapan hemşirelerin afete hazırlık algısı ve müdahale öz yeterliğini değerlendirmek amacı ile yapıldı.

Yöntem

Bu kesitsel ilişki arayıcı araştırma, Mart - Mayıs 2024 tarihleri arasında Kahramanmaraş ilindeki bir hastanede 344 hemşire ile gerçekleştirildi. Verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu, "Hemşirelerin afete hazırlık algısı ölçeği (HAHAÖ) ve Afete Müdahale Öz-Yeterlik Ölçeği (AMÖYÖ) kullanıldı. Verilerler yol analizi ve doğrulayıcı faktör analizi ile analiz edildi.

Bulgular

Yaş, cinsiyet, eğitim durumu, afet eğitimi alma ve afette yakın kaybının afete hazırlık algısı ve müdahale öz-yeterliliği üzerinde etkisi olduğu saptandı ($p<0.05$). Afete hazırlık planı olanların hazırlık aşaması algılarının 0.136 kat daha fazla olduğu saptandı ($p<0.05$). Afete hazırlık planı olanların afet sonrası aşama algılarının 0.130 kat daha fazla olduğu saptandı ($p<0.05$). Afete müdahale aşaması algısındaki 1 birimlik artışın, afete müdahale öz-yeterlik üzerinde 0.167'lik bir artışa neden olduğu görüldü ($p<0.05$). Afet sonrası aşamasındaki 1 birimlik artışın, afete müdahale öz-yeterlik üzerinde 0.529'luk bir artışa neden olduğu saptandı ($p<0.05$). Afete hazırlık planı olanların afete müdahale öz-yeterliklerinin 0.083 kat daha fazla olduğu görüldü ($p<0.05$).

Sonuç

Hemşirelik yöneticileri, hemşirelerin afet algısı ve müdahale öz yeterliliklerinin artırmak için çalışan hemşireleri desteklemelidir. Hemşireler rutin afet senaryolarına yönelik oturumlar düzenlenerek ve resmi afete hazırlık eğitimi verilerek desteklenebilir.

Anahtar Kelimeler: Afet Algısı, Afete Müdahale Özyeterlilik, Afet Hemşireliği, Afetlere Hazırlık, Hemşire

Nurses' Disaster Preparedness Perception And Response Self-Efficacy After Kahramanmaraş Earthquake Dated 06 February 2023

Dilek SOYLU¹, Ayşe SOYLU², Ahmet SEVEN¹

¹Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Afşin School of Health, Department of Nursing, Kahramanmaraş, Türkiye, dsoylu@ksu.edu.tr

²Dr. Öğr. Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Vocational School of Health Services, Department of Anesthesia, Kahramanmaraş, Türkiye, aysesoylu@ksu.edu.tr

¹Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Afşin School of Health, Department of Nursing, Kahramanmaraş, Türkiye, ahmetseven@ksu.edu.tr

ABSTRACT

Aim

This study was conducted to evaluate the disaster preparedness perception and response self-efficacy of nurses working in the region who experienced the February 6 earthquakes.

Method

This cross-sectional correlational study was conducted with 344 nurses in a hospital in Kahramanmaraş province between March and May 2024. Personal Information Form, "Nurses' Disaster Preparedness Perception Scale (HAHAÖ) and Disaster Response Self-Efficacy Scale (AMÖYÖ) were used to collect data. The data were analyzed by path analysis and confirmatory factor analysis.

Results

It was determined that age, gender, educational status, receiving disaster training and loss of loved ones during the disaster had an impact on the perception of disaster preparedness and response self-efficacy ($p<0.05$). It was found that those who had a disaster preparedness plan had a 0.136 times higher perception of the preparation phase ($p<0.05$). It was found that those who had a disaster preparedness plan had a 0.130 times higher perception of the post-disaster phase ($p<0.05$). It was observed that a 1-unit increase in the perception of disaster response phase caused a 0.167 increase in disaster response self-efficacy ($p<0.05$). It was determined that a 1-unit increase in the post-disaster phase caused a 0.529 increase in disaster response self-efficacy ($p<0.05$). It was observed that the disaster response self-efficacy of those who had a disaster preparedness plan was 0.083 times higher ($p<0.05$).

Conclusion

Nursing managers should support nurses working to increase nurses' disaster perception and response self-efficacy. Nurses can be supported by organizing sessions on routine disaster scenarios and providing formal disaster preparedness training.

Keywords: Disaster Perception, Disaster Response Self-Efficacy, Disaster Nursing, Disaster Preparedness, Nurse

Afetlerde Çocuk ve Oyun

Elanur Vicneliođlu¹, Őuheyda Kaplan², Emriye Hilal Yayan³

¹HemŐire, Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, elanurvicnelioğlu@gmail.com

²HemŐire, Turgut Özal Tıp Merkezi, shydkpln54@hotmail.com

³Doç.Dr., İnönü Üniversitesi, emriye.yayan@inonu.edu.tr

ÖZET

Oyun çocukların yaşamı ve öğrenme tarzıdır. Çocuklar hayali oyun yoluyla çok fazla yaratıcılık, hayal gücü, eğlence ve fiziksel, bilişsel, duygusal ve el becerisi gelişimi kazanırlar. Oyunun gelişimdeki rolü hem nöro-etnolojik hem de kültürel açıdan araştırılmış ve oyunun beyin gelişiminde hayati bir role sahip olduğu öne sürülmüŐtür. Birçok memeli türü bu yönü paylaşmaktadır: oyun zamanı deneyimleri beyin anatomisini bile etkileyebilir. Üstelik oyun, gençlerde problem çözme becerilerinin geliştirilmesinin yanı sıra sosyal ve dil becerilerinin geliştirilmesi için fırsatlar sağlar. Oyun, çocuklara yetişkinlerin dünyasından kaçma ve rahatlamak için zaman bulma şansı verir. Bu nedenle oyun, çocuklar için hem öğrenme hem de rahatlama açısından kritik bir faktördür (1). Dünya çapında milyonlarca küçük çocuk, doğal afetler, savaş ve terör nedeniyle çok sayıda travmatik olaya maruz kalıyor. Son incelemeler, politik şiddete veya felaketlere maruz kalan çocukların travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), psikosomatik semptomlar, davranışsal ve duygusal sorunlar, uyku sorunları ve oyun bozuklukları açısından yüksek risk altında olduğunu gösteren tutarlı kanıtlar sunmaktadır (2).

Oyun, çocukların travmayla ilgili tüm deneyimlerini ifade etme yoludur ve çoğu zaman rahatlatıcı bir deneyimle sonuçlanır. Bununla birlikte, travma sonrası oyunun kendisi, travmatik olayın yol açtığı kaygıyı ve artan korku ve çaresizliği azaltmak yerine, ađırlaŐtırma riskini taşır. Nader ve Pynoos (1991) travma sonrası oyunun sonucunun çeşitli faktörlere bağlı olduğunu ileri sürmüŐtür. Bunlar; çocuğun ketlenen duyguları ifade etme konusunda sahip olduğu güvenlik ve özgürlük miktarı, çocuğun algıladığı kontrolün derecesi, bilişsel olarak yeniden çalışmanın veya olayın ne kadar iyi kolaylaŐtırıldıđı ve çocuğun oyunun sona ermesinden duyduğu memnuniyet. Bu koŐullar tatmin edici bir şekilde karşılanmazsa çocuk yeniden travmatize edilebilir veya travmaya sabitlenebilir (3).

Serbest oyun, çocukların travmatik anıların yeniden gözden geçirilmesini yavaş yavaş hızlandırmalarını ve bunları işlemelerini sağlayan yaratıcı ve doğal bir mekanizma olarak görülebilir. Oyunun temel bir işlevi, dış gerçeklikten uzak bir alana dahil olmayı sağlamak, böylece akut ve kronik stresle uyum sağlamada faydalı olduğu gösterilen olumlu duygulanımın ortaya çıkmasını desteklemektir (4, 5). Bunlara ek olarak sinir biliminin oyun ve ilişkilerin uyarılmayı düzenleme ve korkuyla baş etmede temel araçlar olduğunu gösterdiğini ileri sürmektedir. Böylece oyun, travma anılarının hem metaforik hem de nörobiyolojik düzeyde yeniden işlenmesine olanak tanır.

KiŐilerarası düzeyde oyun, özel öznel deneyimlerin başkalarıyla paylaşılması, bağlılık ve sosyal bağların güçlendirilmesi için fırsatlar sağlar. Küçük çocuklarıyla oyun oynarken ebeveynlerin katılımı ve karşılıklı duygusal ulaŐılabilirlik, çocukların travmatik olaylara sürekli maruz kalma karşısında dirençli olmalarına önemli ölçüde katkıda bulunur (6, 7).

Anahtar Kelimeler: Afet, Çocuk, Oyun.

Children and Play During Disaster

Elanur Vicneliođlu¹, Őuheyda Kaplan², Emriye Hilal Yayan³

¹HemŐire, Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, elanurvicneliogluu@gmail.com

²HemŐire, Turgut Özal Tıp Merkezi, shydkpln54@hotmail.com

³Doç.Dr., İnönü Üniversitesi, emriye.yayan@inonu.edu.tr

ABSTRACT

Play is the way children live and learn. Children gain a lot of creativity, imagination, fun, and physical, cognitive, emotional, and manual skills through imaginative play. The role of play in development has been studied from both a neuroethnological and cultural perspective, and it has been suggested that play plays a vital role in brain development. Many mammalian species share this aspect: playtime experiences can even affect brain anatomy. Moreover, play provides opportunities for the development of social and language skills, as well as the development of problem-solving skills in young people. Play gives children the chance to escape from the adult world and find time to relax. Therefore, play is a critical factor for both learning and relaxation for children (1). Millions of young children worldwide are exposed to multiple traumatic events due to natural disasters, war, and terrorism. Recent studies provide consistent evidence that children exposed to political violence or disasters are at high risk for post-traumatic stress disorder (PTSD), psychosomatic symptoms, behavioral and emotional problems, sleep problems, and play disorders (2). Play is a way for children to express all their experiences related to trauma, and it often results in a cathartic experience. However, post-traumatic play itself risks aggravating rather than reducing the anxiety and increased fear and helplessness caused by the traumatic event. Nader and Pynoos (1991) have suggested that the outcome of post-traumatic play depends on several factors: the amount of security and freedom the child has to express inhibited emotions, the degree of control the child perceives, how well the cognitive reworking or facilitation of the event is done, and the child's satisfaction with the end of the play. If these conditions are not met satisfactorily, the child may become re-traumatized or fixated on the trauma (3).

Free play can be viewed as a creative and natural mechanism that allows children to gradually accelerate the revisiting of traumatic memories and process them. A fundamental function of play is to provide immersion in a space away from external reality, thereby promoting the emergence of positive affect, which has been shown to be beneficial in adapting to acute and chronic stress (4, 5). They also argue that neuroscience has shown that play and relationships are essential tools for regulating arousal and coping with fear. Play thus allows for the reprocessing of trauma memories at both a metaphorical and neurobiological level.

At the interpersonal level, play provides opportunities for sharing private subjective experiences with others, strengthening connectedness and social bonds. Parental involvement and mutual emotional availability while playing with their young children contribute significantly to children's resilience in the face of repeated exposure to traumatic events (6, 7).

Keywords: *Disaster, Child, Game.*

Türkiye’de Hemşirelerin Afetlere Hazır Olma Durumlarını Belirlemeye Yönelik Geliştirilen Ölçekler: Literatür İncelemesi

Hande Aktaş¹, Aynur Uysal Toraman²

¹ Hemşire, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Hemşireliği AD Yüksek Lisans Öğrencisi, 93210000101@ogrenci.ege.edu.tr ORCID ID: 0000-0002-8519-7361

² Prof.Dr., Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Hemşireliği AD, aynur.uysal@ege.edu.tr ORCID ID: 0000-0001-8176-4042

ÖZET

Afetlere hazırlıklı olma, sağlık çalışanlarının hayati bir yeteneğidir ve özellikle hemşireler, acil durumlar ve doğal afetler gibi olaylara hızlı ve etkili bir şekilde yanıt verebilmek için hazır olmalıdırlar. Bu bağlamda, hemşirelerin afete hazır olma durumlarının belirlenmesine ilişkin ölçekler geliştirilmiştir. Geliştirilen ölçekler, genellikle hemşirelerin afetlerle ilgili bilgi düzeylerini, hazırlık durumlarını, afet öncesi, esnası ve sonrasında yapabilecekleri işlevleri ve duygusal tepkilerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Bu çalışma, hemşirelerin afete hazır olma durumlarının belirlenmesine yönelik Türkçe geçerlik ve güvenilirliği yapılan ölçeklerin belirleyerek bir literatür incelemesi yapmak amacıyla yapılmıştır. Derlemeye zaman aralığı belirtilmeksizin Science Direct, EBSCOhost, Pumbed Google Akademik Türkçe, Türk Medline, Ulakbim Türk Tıp Dizini, Wiley Online Library Türkiye Ölçme Araçları Dizini (TOAD), Researchgate, Akademia, ve Ulusal Tez Merkezi veri tabanları kullanılarak ulaşılan makaleler alınmıştır. Taramada Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış makaleler alınmıştır. Veri tabanlarında “Afete hazırlıklılık”, “Türkçe geçerlik ve güvenilirlik”, “afet”, “ölçek”, “hemşire”, “afete hazır olma” anahtar sözcükler girilerek tarama yapılmıştır. Veri tabanlarının taraması sonucunda hemşirelerin afete hazır olma durumlarını belirlemeye yönelik Türkçe geçerlik ve güvenilirliği yapılan 5 ölçek çalışmaya alınmıştır. Ölçeklerin tanımlayıcı özellikleri (örneklem grubu, geliştirilme amacı, yılı vb) ve geçerlik ve güvenilirlik verileri değerlendirilmiştir. Özcan ve Erol (2015) tarafından geliştirilen Hemşirelerde Afete Hazırlık Algısı Ölçeği, 2015 yılında yayınlanmıştır. Çalışma, Türkiye’nin farklı bölgelerinden kamu ve özel sağlık kuruluşlarında çalışan toplam 631 hemşire üzerinde yürütülmüştür. Ölçeğin geliştirilme amacı, hemşirelerin afetlere karşı ne kadar hazır hissettiklerini ve afete hazır olma durumlarını etkileyen faktörleri belirlemektir. Türkan ve Kılıç tarafından 2017 yılında geliştirilen ve yayınlanan Afet Tutum Ölçeği’nin geliştirilme amacı bireylerin afetlere karşı tutumlarını ve bu tutumları etkileyen faktörleri belirlemektir. Ölçeğin geliştirilmesi aşamasında farklı yaş ve cinsiyetten toplam 466 katılımcı üzerinde çalışma yapılmıştır. Şensoy ve Nahçıvan tarafından 2010 yılında geliştirilen Hemşirelerin Afetlere Hazır Oluşluklarında Temel Yeterlilikler Ölçeği, hemşirelerin afetlere karşı temel yeterliliklerini ve bu yeterliliklerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla oluşturulmuştur. Ölçekte farklı yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve çalışma süresi olan toplam 450 hemşire üzerinde çalışma yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Afetlere Hazırlıklılık, Afet Hemşireliği, Ölçek Geliştirme

Scales Developed to Determine The Disaster Readiness of Nurses in Turkey: Literature Review

Hande Aktaş¹, Aynur Uysal Toraman²

¹Nurse, Hemşire, Ege University Health Sciences Institute Public Health Nursing Department, Master's student, 93210000101@ogrenci.ege.edu.tr ORCID ID: 0000-0002-8519-7361.

² Professor, Ege University Faculty of Nursing, Public Health Nursing Department,, aynur.uysal@ege.edu.tr ORCID ID: 0000-0001-8176-4042.

ABSTRACT

Disaster preparedness is a vital skill of healthcare professionals, and nurses in particular must be prepared to respond quickly and effectively to events such as emergencies and natural disasters. In this context, scales have been developed to determine nurses' disaster preparedness. The developed scales generally aim to measure nurses' level of knowledge about disasters, their preparedness, the functions they can perform before, during and after the disaster, and their emotional reactions. This study was conducted to conduct a literature review by determining Turkish validity and reliability scales to determine nurses' disaster preparedness. Articles accessed using Science Direct, EBSCOhost, Pumbed Google Scholar Turkish, Turkish Medline, Ulakbim Turkish Medical Index, Wiley Online Library Turkey Measurement Tools Index (TOAD), Researchgate, Akademia, and National Thesis Center databases were included in the compilation without specifying the time period. In the screening, articles with validity and reliability studies in Turkish were included. The databases were searched by entering the keywords "Disaster Preparedness", "Turkish validity and reliability", "disaster scale", "nurse" and "disaster preparedness". As a result of scanning the databases, 5 scales with Turkish validity and reliability to determine nurses' disaster preparedness were included in the study. The descriptive characteristics of the scales (sample group, purpose of development, year, etc.) and validity and reliability data were evaluated. The Disaster Preparedness Perception Scale in Nurses, developed by Özcan and Erol (2015), was published in 2015. The study was conducted on a total of 631 nurses working in public and private health institutions from different regions of Turkey. The purpose of developing the scale is to determine how prepared nurses feel for disasters and the factors affecting their disaster preparedness. The purpose of developing the Disaster Attitude Scale, developed and published by Türkan and Kılıç in 2017, is to determine individuals' attitudes towards disasters and the factors affecting these attitudes. During the development of the scale, a study was conducted on a total of 466 participants of different ages and genders. The Basic Competencies Scale for Nurses' Disaster Preparedness, developed by Şensoy and Nakhçıvan in 2010, was created to determine the basic competencies of nurses against disasters and the factors affecting these competencies. The scale was studied on a total of 450 nurses of different ages, genders, education levels and working hours.

Keywords: *Disaster Preparedness, Disaster Nursing, Scale Development*

Hemşirelik Öğrencilerinin Afet Okuryazarlık Durumları ve İlişkili Faktörlerin Belirlenmesi

Fatma Zehra Genç¹, Rukiye Öztürk², Naile Bilgili³

¹ Öğr. Gör. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, fgenç@erbakan.edu.tr

² Öğrenci, Necmettin Erbakan Üniversitesi, rukiyeozturk190502@gmail.com

³ Prof. Dr. Naile Bilgili, Gazi Üniversitesi, nbilgili@gazi.edu.tr

ÖZET

Bireylere farkındalık sağlamak ve afet riskini en aza indirmek için afet okuryazarlığının artırılması gerekir. Afet okuryazarı olan bir bireyin kendi ihtiyaçları, kaynakları ve hassasiyetleri hakkında temel bir anlayışa sahip olması beklenmektedir. Bu bağlamda geleceğin sağlık ve sosyal inşasının önemli ve özel bir gücü olan hemşirelik öğrencilerinin afet okuryazarlığı durumunu ve ilişkili faktörleri belirlemek amacıyla bu araştırma yürütülmüştür. Araştırma Türkiye'nin bir hemşirelik fakültesinde 454 hemşirelik öğrencisi ile yapılmıştır. Veriler Kasım 2023'te kişisel bilgi formu ve Afet Okuryazarlık Ölçeği ile yüz yüze toplanmıştır. Ölçek total skoru için univariate, ölçek alt boyutları için multivariate analizleri kullanılarak veriler değerlendirilmiştir. Öğrencilerin çok az bir kısmının afet eğitimi aldığı, telefonunda afetlerle ilgili mobil uygulamalar olduğu, sosyal medyada afetlerle ilgili kuruluşları takip ettiği, kamu kuruluşlarında gönüllü olduğu, afet çantasına sahip olduğu ve ailesi ile afet planlarının olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin yarısından fazlasının afet haberlerini takip ettiği, afeti deneyimlediği ve afet tatbikatına katıldığı belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin %56.8'sinin afet okuryazarlık durumlarının yetersiz/sınırlı olduğu belirlenmiştir. Afet Okuryazarlık Ölçeği alt boyutlarından en yüksek puan ortalamasının müdahale, en düşük puan ortalamasının ise iyileştirme olduğu saptanmıştır. Afet okuryazarlık durumunu hemşirelik öğrencisinin sınıfı, annesinin eğitimi, afet haberlerini takip etme, afetlerde can kaybı yaşama ve afet tatbikatına katılma durumu etkilemiştir. Afet okuryazarlığının alt boyutlarına bakıldığında ise zarar azaltma boyutunu afet haberlerini takip etme; hazırlık boyutunu sınıf, afet haberlerini takip etme, afetlerde yaralanma ve can kaybı yaşama; müdahale boyutunu sınıf, AFAD gönüllüsü olma, afetlerde can kaybı yaşama ve afet tatbikatına katılma; iyileştirme boyutunu ise sınıf, anne eğitimi, gönüllü olma, afetlerde can kaybı yaşama, aile ile afet planlaması yapma ve afet tatbikatına katılma etkilemiştir. Hemşirelik öğrencilerinin afet okuryazarlık durumlarını artırmak için afet okuryazarlık durumu etkileyen faktörler dikkate alınarak iyi bir afet okuryazarı hemşire gücünün oluşturulması önerilmektedir.

Önemli Noktalar;

- Hemşirelik öğrencilerinin %56.8'sinin afet okuryazarlık durumlarının inadequate/limited olduğu belirlenmiştir.
- Afet Okuryazarlık Ölçeği alt boyutlarından en yüksek puan ortalamasının müdahale, en düşük puan ortalamasının ise iyileştirme olduğu saptanmıştır.
- Hemşirelik öğrencilerinin afet okuryazarlıkları üzerinde sınıf, annenin eğitim durumu, afet haberlerini takip etme, afetlerde can kaybı yaşama ve afet tatbikatına katılma etkili olduğu belirlenmiştir.
- Afetlerde can kaybı yaşamayanların afet okuryazarlıkları ve zararı azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme alt boyutlarının puanları anlamlı olarak daha yüksek elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Afet okuryazarlığı, hemşirelik öğrencileri, afet hemşireliği, afet yönetimi

Determination of Disaster Literacy Status of Nursing Students and Related Factors

Fatma Zehra Genç¹, Rukiye Öztürk², Naile Bilgili³

1 Instructor Dr., Necmettin Erbakan University, fgenç@erbakan.edu.tr

2 Student, Necmettin Erbakan University, rukiyeozturk190502@gmail.com

3 Prof. Dr. Naile Bilgili, Gazi University, nbilgili@gazi.edu.tr

ABSTRACT

Disaster literacy needs to be increased to raise awareness of individuals and minimize disaster risk. A disaster-literate individual is expected to have a basic understanding of their own needs, resources, and vulnerabilities. In this context, this research was conducted to determine the disaster literacy status and related factors of nursing students, an important and special power in the health and social construction of the future. The research was conducted with 454 nursing students at a nursing faculty in Turkey. Data were collected face-to-face using a personal information form and the Disaster Literacy Scale in November 2023. Data were evaluated using univariate analysis for the scale total score and multivariate analysis for the scale subdimensions. It was found that very few students received disaster training, had disaster-related mobile applications on their phones, followed disaster-related organizations on social media, volunteered in public institutions, had a disaster kit, and had disaster plans with their families. It was found that more than half of the students followed disaster news, experienced disasters, and participated in disaster drills. It was found that the disaster literacy status of 56.8% of nursing students was inadequate/limited. It was found that among the sub-dimensions of the Disaster Literacy Scale, the mean score of the response subdimension was highest and the mean score of the recovery subdimension was lowest. Disaster literacy status was affected by the nursing student's class, their mother's education, following disaster news, experiencing loss of life in disasters and participating in disaster drills. We found that following disaster news affected the mitigation subdimension score; class, following disaster news, experiencing injuries, and experiencing loss of life in disasters affected the preparedness sub-dimension score; being an AFAD volunteer, experiencing loss of life in disasters, and participating in disaster drills affected the response subdimension score; class, mother's education level, being an AFAD volunteer, experiencing loss of life in disasters, disaster planning with the family, and participating in disaster drills affected the recovery subdimension score. To increase the disaster literacy status of nursing students, it is recommended to create a good disaster literate nurse force by taking into account the factors that affect the disaster literacy status.

Highlights;

- It was found that the disaster literacy status of 56.8% of nursing students was inadequate/limited.
- It was found that among the sub-dimensions of the Disaster Literacy Scale, the mean score of the “response” sub-dimension was highest and the mean score of the “recovery” subdimension was lowest.
- It was determined that class, mother's educational status, following disaster news, experiencing loss of life in disasters, and participating in disaster drills were effective on the disaster literacy of nursing students.
- Disaster literacy and mitigation, preparedness, response, and recovery sub-dimension scores of those who did not experience loss of life in disasters were significantly higher.

Keywords: *Disaster literacy, nursing students, disaster nursing, disaster management*

Hemşirelik Öğrencilerine Verilen Yapılandırılmış Dijital Tabanlı Eğitimin Afet Okuryazarlık ve Afete Hazırlık İnanç Düzeyine Etkisi: Randomize Kontrollü Çalışma Protokolü

Fatma Zehra Genç¹, Suzan Yıldız², Aysun Erdal³, Naile Bilgili⁴

¹ Öğr. Gör. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, fgenç@erbakan.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, suzan.yildiz@gop.edu.tr

³ Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, aysun.erdal@gazi.edu.tr

⁴ Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, nbilgili@gazi.edu.tr

ÖZET

Afet okuryazarlığı kavramı; afetlerin hafifletilmesi, hazırlık yapılması, müdahale edilmesi ve iyileştirilmesinde bireylerin bilinçli kararlar vermeleri ve talimatları izlemek için bilgiyi okuma, anlama ve kullanma kapasitesi olarak tanımlanmaktadır. Afet okuryazarlığı yeterli olan bireyler, kendi sağlıklarının yanı sıra ailelerinin ve toplum sağlığının sorumluluğunu da üstlenebilir. Afetlerde görev alacak sağlık çalışanlarının eğitilmesi ve bu eğitimlerin mezuniyet öncesi dönemde başlaması önerilmektedir. Bu araştırma hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerine verilen yapılandırılmış dijital tabanlı eğitimin öğrencilerin afet okuryazarlık ve afete hazırlık inanç düzeyine etkisini belirlemek amacıyla randomize kontrollü çalışma olarak planlanmıştır. Türkiye’de bir hemşirelik fakültesi son sınıfa kayıtlı olan 76 öğrenci müdahale ve kontrol grubuna araştırmacılar tarafından bağımsız bir istatistik uzmanı tarafından basit randomizasyon yöntemi ile atanacak olup, araştırmada veri/çıktı ölçümü, istatistik analiz ve raporlama açısından körlene yapılacaktır. Araştırma verileri kişisel bilgi formu, afet okuryazarlığı ölçeği, sağlık inanç modeline dayalı genel afete hazırlık inanç düzeyleri ölçeği ile sınıf ortamında toplanacaktır. Araştırmanın bağımlı değişkenleri hemşirelik öğrencilerinin afet okuryazarlık ve afete hazırlık inanç düzeyidir. Bağımsız değişken ise hemşirelik öğrencilerine verilen yapılandırılmış dijital tabanlı eğitimidir. Veriler bilgisayar ortamında müdahalenin etki büyüklüğünü ortaya koyacak şekilde değerlendirilecektir. TÜBİTAK 1002-A tarafından desteklenmekte olan bu araştırmaya başlamadan önce etik izin ve kurum izinleri alınmıştır. Yapılandırılmış dijital tabanlı eğitim toplam sekiz haftalık bir programdır. Eğitim programı içeriği; (1) Afet tanımı, türleri, afet öncesi hazırlık, afet ve acil durum aile planı hazırlığı yüz yüze interaktif eğitim yöntemleri ile sunumu; (2) AFAD’ın hazırladığı e-devlet üzerinden bireylerin girebileceği uzaktan eğitim kapısında olan çevrimiçi eğitim programı; (3) AFAD’ın Afete Hazır Türkiye Projesi tanıtımı ve eğitimi, AFAD Deprem Simülasyon Merkezine teknik gezi; (4) Mobil uygulama tanıtımları ve uygulamaları; (5) Bilgisayar laboratuvarında simülasyon oyun tanıtımı ve uygulaması; (6) Film gösterimi ve filmin analizi; (7) Afet tatbikatı ve hazırlık süreci olacak şekilde planlanmıştır. Sekiz haftalık bu müdahale 15 farklı oturumda ve 14 oturum 40 dk., yedinci hafta film saati olan oturum yaklaşık 150 dk. sürecektir. Bu araştırma;

- Öğrencilere verilen dijital tabanlı eğitim programının afet okuryazarlığı ve afete hazırlık inancına etkisinin belirlenmesine yardımcı olacaktır.
- Elde edilecek sonuçlar, afet yönetimine ilişkin farkındalık temelli müdahalelerde sistematik bir yaklaşım sağlayacaktır.
- Uluslararası çağrı olan sürdürülebilir kalkınma amaçlarını (4. hedef: nitelikli eğitim ve 13. hedef: iklim eylemi) karşılayacağı düşünülmektedir.
- AFAD’ın çalışmalarını ve farkındalık eğitimlerini görünür hale getirmesi açısından değerlidir.
- Afet farkındalığını artırmak, afet risklerine karşı güç oluşturmak için Türkiye’de “2021 Afet Eğitim Yılı”, “2022 Afet Tatbikat Yılı” ana temalarının yaygınlaştırılmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Afet okuryazarlığı, hemşirelik öğrencileri, afet hemşireliği, afet yönetimi

The Effect of Structured Digital-Based Education Given to Nursing Students on Disaster Literacy and Disaster Preparedness Belief Levels: Randomized Controlled Study Protocol

Fatma Zehra Genç¹, Suzan Yıldız², Aysun Erdal³, Naile Bilgili⁴

¹Instructor Dr., Necmettin Erbakan University, fgenc@erbakan.edu.tr

²Assist. Prof. Dr., Tokat Gaziosmanpaşa University, suzan.yildiz@gop.edu.tr

³Res. Assist., Gazi University, aysun.erdal@gazi.edu.tr

⁴Prof. Dr., Gazi University, nbilgili@gazi.edu.tr

ABSTRACT

The concept of disaster literacy is defined as the capacity of individuals to read, understand and use information to make informed decisions and follow instructions in mitigating, preparing for, responding to and recovering from disasters. Individuals with sufficient disaster literacy can take responsibility for their own health as well as the health of their families and the community. It is recommended that health workers who will take part in disasters should be trained and these trainings should start in the pre-graduation period. This study was planned as a randomized controlled study to determine the effect of structured digital-based training given to senior nursing students on the students' disaster literacy and disaster preparedness belief level. 76 students enrolled in the final year of a nursing faculty in Turkey will be assigned to the intervention and control groups by a statistical expert independent of the researchers by simple randomization method, and the study will be blinded in terms of data/outcome measurement, statistical analysis and reporting. The research data will be collected in the classroom with personal information form, disaster literacy scale, general disaster preparedness belief levels scale based on health belief model. The dependent variables of the study are disaster literacy and disaster preparedness belief levels of nursing students. The independent variable is the structured digital-based education given to nursing students. The data will be evaluated in a computerized environment to reveal the effect size of the intervention. Before starting this research, which is supported by TÜBİTAK 1002-A, ethical and institutional permissions were obtained. The structured digital-based training is a total of eight-week program. The content of the training program; (1) Disaster definition, types, pre-disaster preparation, disaster and emergency family plan preparation presentation with face-to-face interactive training methods; (2) The online training program prepared by AFAD, which is in the distance education gate that individuals can enter through e-government; (3) AFAD's Disaster Ready Turkey Project presentation and training, technical trip to AFAD Earthquake Simulation Center; (4) Mobile application presentations and applications; (5) Simulation game presentation and application in computer laboratory; (6) Movie screening and analysis of the movie; (7) Disaster drill and preparation process. This eight-week intervention will take place in 15 different sessions, 14 sessions will last 40 minutes, and the seventh week movie time session will last approximately 150 minutes. Highlights of this research;

- This research will help to determine the effect of the digital-based education program given to students on disaster literacy and disaster preparedness beliefs.
- The results will provide a systematic approach in awareness-based interventions for disaster management.
- It is thought to meet the international call for sustainable development goals (Goal 4: quality education and Goal 13: climate action).
- It is valuable in terms of making AFAD's activities and awareness trainings visible.
- It will contribute to the dissemination of the main themes of "2021 Disaster Training Year" and "2022 Disaster Drill Year" in Turkey to increase disaster awareness and build strength against disaster risks.

Keywords: *Disaster literacy, nursing students, disaster nursing, disaster management*

Hemşirelik Öğrencileri İçin Doğal Afet Okuryazarlığının Önemi

Kübra Aymelek Hacısmanoğlu
Yüksek İhtisas Üniversitesi, SHMYO, Anestezi Programı,
Keçiören, Ankara, Türkiye

Özet

Doğal afet, ciddi zarar ve kayıpların ortaya çıktığı, genellikle beklenmedik ve ani bir durumdur. Doğal afet okuryazarlığı, afetlerle başa çıkmak için gerekli bilgi, beceri ve kaynaklara sahip olma yeteneğini ifade eder. Bu kavram, bireylerin ve toplumların afet risklerini anlamalarını, afet öncesi hazırlıklar yapmalarını, afet sırasında koordinasyonu ve afet sonrası iyileşme süreçlerini etkili bir şekilde yönetmelerini sağlar. Bu tür durumlarda, sağlık hizmeti sunan profesyonellerin doğal afet okuryazarlığına sahip olmaları, hızlı ve etkili bir müdahalede bulunmaları ve toplum sağlığını korumaları açısından kritik önem taşır. Hemşireler, afet durumlarında ön saflarda yer alır ve doğal afet okuryazarlığı becerilerini güçlendirilmesi, toplumların afetlere karşı direncini artırmanın önemli bir yolu olarak görülmektedir. Hemşirelerin bu becerilere sahip olması için eğitimlerinin üniversitelerde başlayarak devam etmesi önem arz etmektedir.

Abstract

A natural disaster is usually an unexpected and sudden situation that causes serious damage and losses. Natural disaster literacy refers to the ability to have the knowledge, skills, and resources necessary to cope with disasters. This concept enables individuals and societies to understand disaster risks, make pre-disaster preparations, coordinate during disasters, and effectively manage post-disaster recovery processes. In such situations, it is critical for healthcare professionals to have natural disaster literacy in order to respond quickly and effectively and protect public health. Nurses are on the front lines of disaster situations, and strengthening natural disaster literacy skills is seen as an important way to increase communities' resilience to disasters. In order for nurses to have these skills, it is important that their education begins and continues at universities.

Anahtar Kelimeler

Hemşirelik Öğrencileri, Doğal Afet, Doğal Afet Okuryazarlığı

Giriş ve Amaç

Doğal afetler, insanlık tarihinde yaşanan ve dünyanın çeşitli bölgelerinde sürekli bir tehdit oluşturan doğa olaylarıdır. Dolayısıyla, doğal afetlerin etkilerini azaltmak ve insanların bu olaylara karşı hazırlıklı olmalarını sağlamak için planlama ve işbirliği gerekmektedir. Doğal afet okuryazarlığı yüksek olan bireyler, afet ile ilgili bilgiye sahip olup; afetle nasıl mücadele edeceğini bilir, gönüllü faaliyetlere katılır, sonuçları analiz eder, çevreyi ikincil tehlikelere karşı uyarır. Bireyden kazandığı bilgileri kendisi ve çevresindekilere katkı sağlayacak şekilde kullanması beklenmektedir. Hemşireler afet yönetiminde (afete hazırlık, afetten korunma, afette müdahale ve sonrasında) etkin rol almaktadır. Bu yüzden hemşirelik öğrencilerinin doğal afet okuryazarlığı becerilerine sahip olmaları, toplumların afetlere karşı hazırlıklı olmalarını ve etkili bir şekilde müdahale etmelerini sağlar. Hemşirelik eğitim programları ve sürekli mesleki gelişim faaliyetleri, hemşirelerin doğal afet okuryazarlığı becerilerini kazanmalarına ve sürdürmelerine yardımcı olmak için önemli bir rol oynar. Bu çalışmanın amacı hemşirelik öğrencileri için doğal afet okuryazarlığının önemini anlatmaktır.

Hemşirelik Öğrencileri ve Doğal Afet Okuryazarlığı

Doğal afet okuryazarlığı, bireylerin doğal afetlerle başa çıkma yeteneklerini geliştirmelerini sağlayan bir kavramdır. Bu kavram, afet risklerini tanıma, afet durumlarında nasıl hareket edileceği konusunda bilgi sahibi olma, afet öncesi hazırlık yapma ve afet sonrası iyileşme sürecine katkıda bulunma gibi becerileri içerir. Hemşirelik programlarında doğal afet okuryazarlığı eğitimi, öğrencilere afet risklerini tanıma, afet durumlarında nasıl hareket edileceği konusunda bilgi sahibi olma, temel ilk yardım becerilerini geliştirme ve afet öncesi hazırlık yapma konularında eğitim sağlar. Ayrıca, afet simülasyonları ve saha çalışmaları gibi uygulamalı yöntemlerle öğrencilerin pratik becerilerini geliştirmeleri teşvik edilir. Hemşirelik öğrencilerinin doğal afet okuryazarlığı, mesleklerinin gerektirdiği becerilerin yanı sıra afet durumlarında etkili bir şekilde hareket etme yeteneklerini de içerir. Hemşirelik öğrencilerinin afet durumlarında etkili bir şekilde hareket edebilmeleri için bu becerilerin kazandırılması ve pratikleştirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Sonuç

Hemşirelik öğrencilerinin doğal afet okuryazarlığı, mesleklerinin gerektirdiği becerilerin yanı sıra afet durumlarında etkili bir şekilde hareket etme yeteneklerini de içerir. Hemşirelik öğrencilerinin afet durumlarında etkili bir şekilde hareket edebilmeleri için bu becerilerin kazandırılması ve pratikleştirilmesi büyük önem taşır. Bu şekilde, hemşirelik öğrencileri afet durumlarında toplumun sağlık ve güvenliğini korumaya daha etkin bir şekilde katkıda bulunabilirler.

Öneriler

Hemşirelik öğrencilerinin doğal afet okuryazarlığı becerilerini geliştirmek için, hemşirelik eğitim programlarında afet yönetimi ve acil durum müdahalesi gibi konuları daha kapsamlı bir şekilde ele alması gerekmektedir. Öğrencilere doğal afetlerle ilgili seminer, konferans, eğitim faaliyetlerinin yanı sıra uygulamalı tatbikatların düzenlenmesi önerilmektedir.

Kaynakça

- Sozcu U, Aydınözü D. (2019). Examining the natural disaster literacy levels of pre-service teachers according to some variables. *International Journal of Geography and Geography Education*, 40:79-91.
- Sozcu U. (2021). Doğal afetler ve doğal afet okuryazarlığı. (3.baskı). Ankara: Pegem Akademi; 2021.
- Demirdelen S, Çakıcı AB. İlkokul/ortaokul öğretmenlerinin doğal afet okuryazarlık düzeyleri: Osmaniye ili örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(3):532-41.
- Şekerci, Y. G., Ayvazoğlu, G., & Çekiç, M. (2023). Hemşirelik Öğrencilerinin Doğal Afet Okuryazarlık Düzeyleri ve Eğitim Etkinliğinin Değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 10(3), 200-206.
- Akpınar NB, Ceran M. (2020). Afetlerle ilgili güncel yaklaşımlar ve afet hemşiresinin rol ve sorumlulukları. *PASHID*, 1(1):28-40.

Üniversite Öğrencilerinin Afet Bilinci ve Psikolojik İlk Yardım Uygulama Özyeterliklerinin İncelenmesi: Iğdır Üniversitesi Örneği

Berfin CEYLAN¹, Erkan DURAR²

¹Lisans Öğrencisi, Iğdır Üniversitesi, berfindceylan@gmail.com

² Öğr.Gör.Dr., Iğdır Üniversitesi, erkandurar@gmail.com

ÖZET

Amaç: Türkiye, afetlerin çok fazla görüldüğü ülkelerden biri konumundadır. Üniversite öğrencilerinin, özellikle ülkemizde sık karşılaşılan afet öncesi ve anında bilinçli olmaları afet sonrası psikolojik ilkyardım uygulama özyeterliklerinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışma üniversite öğrencilerinin afet bilinci ve psikolojik ilk yardım uygulama özyeterliliklerini ve aralarındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırmanın çalışma evrenini Iğdır Üniversitesinde 2023-2024 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören önlisans-lisans tüm öğrenciler(N=12.000), örneklemini ise 643 kişi oluşturmuştur. Araştırmada veri toplamak için “Genel Bilgi Formu”, “Afet Bilinci Algı Ölçeği” ve “Psikolojik İlk Yardım Uygulama Özyeterlik Ölçeği(PİUÖÖ)” kullanılmıştır. Veri analizinde tanımlayıcı istatistiksel metodlar (ortalama, sayı, yüzdelik), Mann Whitney U Testi, Kruskal Wallis H Testi ve Spearman Korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin %33,4’ü erkek ve %66,6’sının kadın olduğu ve öğrencilerin minimum: 18, maksimum: 35 yaşında oldukları belirlenmiştir. *Afet Bilinci Algı Ölçeği* “Afet Öncesi Bilinç” ve “Afet Sonrası Bilinç” alt boyutunda; erkek öğrencilerin puan ortalamasının kadın öğrencilerin puan ortalamasından, “Afet Sonrası Bilinç” alt boyutu ve PİUÖÖ de; afet deneyimi olan bireylerin puan ortalamasının afet deneyimi olmayan bireylerin puan ortalamasından, “Afet Eğitimi Bilinci”, “Afet Öncesi Bilinç” alt boyutu ve “Afet Bilinci Algı Ölçeği” toplam puanında; dördüncü sınıfta eğitim gören öğrencilerin puan ortalamasının diğer sınıflarda eğitim gören öğrencilerin puan ortalamasından, “Afet Sonrası Bilinç” alt boyutu, “Afet Bilinci Algı Ölçeği” ve PİUÖÖ toplam puanında; akademik ortalaması iyi olan öğrencilerin puan ortalamasının akademik ortalaması orta ve kötü olan öğrencilerin puan ortalamasından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin afet bilinci algıları ve psikolojik ilkyardım uygulama özyeterliklerinin yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca Afet Bilinci Algı Ölçeği ile PİUÖÖ arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki($r= ,477$; $p<.05$) olduğu belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Öğrencilerin afet bilinci algıları ve psikolojik ilkyardım uygulama öz yeterlik puan ortalamalarının yüksek düzeyde olduğu, afet bilinçleri arttıkça psikolojik ilkyardım uygulama özyeterliklerinin arttığı belirlenmiştir. Gelecekte bu konuda farklı yaş grupları ve örneklem üzerinde çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet bilinci, psikolojik ilkyardım, üniversite öğrencileri.

Examining University Students' Disaster Awareness and Psychological First Aid Application Self-Efficacy: Iğdır University Example

Berfin CEYLAN¹, Erkan DURAR²

¹Undergraduate Student, Iğdır University, berfindceylan@gmail.com

²Lecturer Doctor, Iğdır University, erkandurar@gmail.com.

ABSTRACT

Purpose: Turkey is one of the countries where disasters occur frequently. It is thought that it is important for university students to be conscious before and during disasters, which are especially common in our country, and to have psychological first aid application self-efficacy after disasters. This study was conducted to determine university students' disaster awareness and psychological first aid application self-efficacy and the relationship between them.

Method: The study population of the research consisted of all associate and undergraduate students studying at Iğdır University in the 2023-2024 academic year (N = 12,000), and the sample consisted of 643 people. "General Information Form", "Disaster Awareness Perception Scale" and "Psychological First Aid Application Self-Efficacy Scale (PIUÖÖ)" were used to collect data in the study. Descriptive statistical methods (mean, number, percentage), Mann Whitney U Test, Kruskal Wallis H Test and Spearman Correlation analysis were used in data analysis.

Results: It was determined that 33.4% of the students participating in the study were male and 66.6% were female, and the students were minimum: 18 and maximum: 35 years old. Disaster Consciousness Perception Scale "Pre-Disaster Consciousness" and "Post-Disaster Consciousness" sub-dimensions; The mean score of male students is higher than the mean score of female students, in the "Post-Disaster Consciousness" sub-dimension and PIUÖÖ; The average score of individuals with disaster experience is higher than the average score of individuals without disaster experience, in the total score of "Disaster Education Awareness", "Pre-Disaster Consciousness" sub-dimension and "Disaster Awareness Perception Scale"; The average score of the students studying in the fourth grade was higher than the average score of the students studying in other grades, in the "Post-Disaster Consciousness" sub-dimension, "Disaster Consciousness Perception Scale" and PIUÖÖ total score; It was determined that the average score of students with good academic averages was statistically significantly higher than the average scores of students with medium and poor academic averages. It was observed that students' disaster awareness perceptions and psychological first aid application self-efficacy were high. In addition, it was determined that there was a positive significant relationship ($r = .477$; $p < .05$) between the Disaster Awareness Perception Scale and PIUÖÖ.

Results and Recommendations: It was determined that students' disaster awareness perceptions and psychological first aid application self-efficacy scores were at high levels, and as their disaster awareness increased, their psychological first aid application self-efficacy increased. It is recommended to conduct studies on this subject on different age groups and samples in the future.

Keywords: *Disaster awareness, psychological first aid, university students.*

Kamu Kurumunda Çalışanların Afete Hazırlıklı Olma İnanç Durumları ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi: Kesitsel Bir Çalışma

İlgün Özen Çınar¹, Müberra Kuş²

¹ Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi, iocinar@pau.edu.tr.

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Pamukkale Üniversitesi, muberrakus7@gmail.com.

ÖZET

Afetler tüm toplumu etkilemekte, büyük can ve mal kayıplarına neden olmakla beraber tüm dünyada halk sağlığını önemli düzeyde tehdit edebilmektedir. Afetlerin olumsuz etkilerinin azaltılması için afet yönetiminin azaltma/önleme, hazırlık, müdahale ve iyileştirme aşamalarına yönelik gerekli stratejilerinin oluşturulması gerekmektedir. Afetler sonucu ortaya çıkan zararları azaltmak için gerekli hazırlıkların yapılması ve önlemlerin öncelikle bilinçli bireyler tarafından alınması, toplumun afetlere karşı dirençliliğini arttırmaktadır. Afet yönetim süreci içinde yer alan ve diğer aşamaları etkileyen afet öncesi hazırlık aşaması önemlidir. Bu tanımlayıcı ve kesitsel çalışmada, bir kamu kurumunda çalışan bireylerin afete hazırlık inançları ve bunları etkileyen faktörler incelenmiştir. Bu çalışma Türkiye'nin Batı bölgesinde yer alan bir şehirdeki toplam 322 kamu çalışanı ile yapıldı. Sağlık İnanç Modeline dayalı olarak geliştirilen Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği ve tanımlayıcı form ile veriler, 01.06.2023 ve 01.09.2023 tarihleri arasında yüz yüze toplanmıştır. Kamu çalışanlarının yaş ortalaması $41,73 \pm 0,55$ olup, %95.0'i lisans ve lisansüstü mezundur. Kamu çalışanlarının %21,4'ü daha önce afet deneyimine sahip ve %24.2'si eğitim almıştır. Genel afet hazırlık inancı toplam puanı ise $106,80 \pm 17,42$ saptanmıştır. Kamu çalışanlarının 40 yaş ve üzerinde olmaları ile algılanan duyarlılık ve algılanan ciddiyet alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık belirlenmiştir ($p < 0,05$). Cinsiyet değişkeni ile algılanan ciddiyet, algılanan yarar ve öz yeterlilik alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık belirlenmiştir ($p < 0,05$). Acil Durum/Afet hazırlıklı olmayanlar ile algılanan duyarlılık, algılanan engeller ve öz yeterlilik alt boyut puan ortalamaları ile toplam ölçek puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($p < 0,05$). Çalışanların sosyo demografik özellikleri ile toplam ölçek puanı arasında anlamlı bir farklılık saptanmamış olup, afete hazırlıklı olmayan, acil durum/afet çantası bulundurmeyen ve afet eğitimi almayanların afete hazırlıklı olma inancı, motivasyonu ve afete hazırlıklı olma engelleri yüksek saptandı. Kamu çalışanlarının Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği puanı orta düzeye yakındır. Kamu çalışanlarının afete hazırlıklı olma ile ilgili engel algıları yüksektir. Eğitim düzeyi yüksek olan bu grubun engel algısının azaltılması ve yarar algısının yükseltilmesi gerekmektedir. Afetler konusunda eğitim tüm toplumu kapsamalı ve afetlerle baş etmede afetle karşılaşmadan önce hazırlıklı olunmalıdır. Çalışmanın sonuçları afet hazırlığını teşvik etmek ve etkili bir program geliştirmede uygulayıcılara ve politika yapıcılara rehberlik edebilir.

Anahtar Kelimeler: afetler, afetlere hazırlık, hazırlık inançları

Investigation of Factors Affecting Disaster Preparedness Beliefs Among Public Institution Employees: A Cross-Sectional Study

Ilgun Ozen Cinar¹, Muberra Kus²

¹ Assoc. Prof. Dr., Pamukkale University, iocinar@pau.edu.tr

² Master's student, Pamukkale University, muberrakus7@gmail.com

ABSTRACT

Disasters affect the whole society, may cause great loss of life and property and may threaten public health at a significant level all over the world. In order to reduce the negative impacts of disasters, necessary strategies for mitigation/prevention, preparation, response and recovery phases of disaster management should be established. Making the necessary preparations to reduce the damages caused by disasters and taking precautions primarily by conscious individuals increase the resilience of the society against disasters. The pre-disaster preparedness phase, which takes place in the disaster management process and affects other phases, is important. This descriptive and cross-sectional study examined the disaster preparedness beliefs of individuals working in a public institution and the factors affecting them. This study was conducted with a total of 322 public employees in a city located in the Western region of Turkey. Data were collected face-to-face between 01.06.2023 and 01.09.2023 using the General Disaster Preparedness Belief Scale developed based on the Health Belief Model and a descriptive form. The mean age of public employees was 41.73±0.55 years and 95.0% of them had undergraduate and graduate degrees. 21.4% of the public employees had previous disaster experience and 24.2% had received training. The total score of general disaster preparedness belief was 106.80±17.42. A statistically significant difference was found between the age of public employees 40 years and above and the sub-dimensions of perceived sensitivity and perceived seriousness ($p<0.05$). A statistically significant difference was determined between the gender variable and perceived seriousness, perceived benefit and self-efficacy sub-dimensions ($p<0.05$). A statistically significant difference was found between those who were not prepared for emergency/disaster and perceived sensitivity, perceived barriers, self-efficacy sub-dimension mean scores and total scale score ($p<0.05$). No significant difference was found between the socio-demographic characteristics of the employees and the total scale score, and the belief in disaster preparedness, motivation and barriers to disaster preparedness were found to be high in those who were not prepared for disaster, did not have an emergency/disaster kit and did not receive disaster training. The General Disaster Preparedness Belief Scale score of public employees is close to the middle level. The perception of obstacles related to disaster preparedness of public employees is high. The perception of barriers should be reduced and the perception of benefits should be increased in this group with high level of education. Education on disasters should cover the whole society and in coping with disasters, it is necessary to be prepared before the disaster. The results of the study can guide practitioners and policy makers in promoting disaster preparedness and developing an effective program.

Keywords: *disasters, disaster preparedness, preparedness beliefs*

6 Şubat Depreminde Psikososyal Destek Faaliyetleri: Nitel Çalışma

Satı Birbudak¹, Sevilay Yücelkan², Hurişah Aksakal³, Ergün Hasgöl⁴, Hulusi Armağan Yıldırım⁵, Orhan Koç⁶, Emine Özyurt⁷

¹Dr. Hemşire, Dr. Siyami Ersek EAH, sati.birbudak@gmail.com

²Yönetim Kurulu Başkanı, Uluslararası Kalite ve Akreditasyon Derneği, sevilayyucelkan69@gmail.com

³Uzm.Hemşire, Sağlık Bakanlığı, hurisah.aksakal@saglik.gov.tr

⁴Doç.Dr., Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, ergun.hasgul@sbu.edu.tr

⁵Sosyal Hizmet Uzmanı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, hulusi.yildirim@aile.gov.tr

⁶Op.Dr. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, drorhankoc@hotmail.com

⁷Hemşire, Ankara Şehir Hastanesi, emineozyurt0661@gmail.com

ÖZET

Giriş ve Amaç: Bu çalışmanın amacı 06 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremi” sonrasında psikososyal destek uygulamalarının durum çalışması kapsamında değerlendirilmesidir.

Psikososyal” kelime anlamıyla birbirini sürekli etkileyen psikolojik ve sosyal etkilerin hareketli ilişkisi anlamına gelir. Afet sonrasında ortaya çıkabilecek psikolojik uyumsuzlukların bozuklukların önlenmesi, aile ve toplum düzeyinde ilişkilerin yeniden kurulması/geliştirilmesi, etkilenenlerin ‘normal’ yaşamlarına geri dönmesi sürecinde kendi kapasitelerini fark etmeleri ve güçlenmelerinin sağlanması, toplumda gelecekte ortaya çıkması muhtemel afet ve acil durumlarla başa çıkma/iyileşme/toparlanma becerilerinin artırılması ve yardım çalışanlarının desteklenmesini içeren ve afet döngüsünün her aşamasında yürütülen çok disiplinli hizmetler bütünü olarak ifade edilebilir. (A.S.H.B 2023)

Yöntem: Bu araştırmanın deseni durum çalışması deseni. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması, belirli bir zaman diliminde gerçekleşen durumların, kendi bağlamıyla bir bütün hâlinde olduğu kesin sınırlarının çizilmesinin zor olduğu, çoklu kaynakları içeren veri toplama araçları (görüşmeler, gözlemler, dokümanlar, raporlar) ile derinlemesine incelenen durumların tanımlandığı bir araştırma yöntemidir. Bu çalışmada durum “Kahramanmaraş’ta 06 Şubat 2023 deprem sonrasında psikososyal uygulamaların” değerlendirilmesidir.

Veri Toplama Aracı: Deprem sonrası gönüllü olarak STK da görevli sosyal hizmet uzmanı bir bürokrat, bir akademisyen, sağlık bakanlığı görevli üç hemşirenin günlük ziyaret, gözlem ve görüşme raporlarıdır.

Veri Analizi: Görüşme kayıtları yazılı hale getirilmiş, yazılı dökümü yapılan veriler incelenerek üç araştırmacı tarafından kodlama tablosu oluşturulmuştur. Ardından iki araştırmacı tarafından kodlama tablosu kullanılarak verinin yüzde onluk bir kısmı ayrı ayrı kodlanmıştır. Bu süreç sonunda %91 oranında araştırmacılar arası kodlama uyumu (Miles ve Huberman, 1994) elde edildikten sonra ortak olmayan kodlar üzerinde tartışarak araştırmacılar arası uyum sağlanmıştır. Bu aşamadan sonra ise verinin tamamı bir araştırmacı tarafından kodlanmıştır.

Araştırmanın verileri, 01.03.2023 –06.03.2023 tarihlerinde Kahramanmaraş çadır kentlerinde ve afet yerleşim alanlarında toplanmıştır.

Çalışmanın Sınırlılıkları: Sosyal bilimlerdeki olay ve olgulara ilişkin tek bir gerçeklik ya da tek bir doğru yoktur. Çoklu gerçeklikler; farklı ve çeşitli algılar söz konusudur. Her olay kendi yaşam ortamında anlaşılabilirliği için olaylar bu ortam içinde değerlendirilmeli ve yorumlamalar araştırma ortamında toplanan veriler ışığında yapılmalıdır. Bu nedenle bu çalışmada elde edilen sonuçlar “Kahramanmaraş’ta 06 Şubat 2023” depreminden sonra 4. Haftada 5 günlük ziyaret raporlarına yönelik gözlem raporları ile sınırlandırılmıştır.

Bulgular: İçerik analizi sonucunda “Sosyal Hizmet Uygulamaları”, “Yaşanan afet kapsamında Barınma İhtiyacı”, “Güvenlik Yönetimi”, “Lojistik ve Malzeme Yönetimi” ve “İnsan Kaynakları Yönetimi”, olmak üzere beş ana tema oluşturulmuştur” Bu ana temalara bağlı 8 alt tema ve bu alt temalara bağlı kodlar oluşturulmuştur.

Tartışma ve Sonuç: Araştırma bulguları incelendiğinde, psikososyal destek uygulamaları ile ilgili görüşlerde, katılımcıların genellikle sahada çalışanlar ve ilgili paydaşlar arasında iletişimin yetersiz olduğu ve saha deneyimine sahip olanların daha etkin bir rol oynaması gerektiğine ilişkin görüşler belirtilmiştir. Psikososyal uygulamalarda çevrimiçi sistemlerin kurulması gerekliliği vurgulanmıştır.

Devlet kurumlarının ve sivil toplum kuruluşlarının beraber çalışmaları gibi olumlu etkiler öne çıkarken barınma ihtiyacının beklentileri karşılayamadığı, çadır kent dışı alanlarda güvenlik hizmet anlayışının eleştirildiği ve lojistik yönetiminde maliyetlerin arttığı vurgulanmıştır.

Sahada bazı bölgelerde çok insan yükü varken bazı çadır kamplarda yetersiz personel olduğu gözlemlenmiştir. Dengeli ve multidisipliner çalışma ortamı sağlanmalıdır. Kurumlar personel bakımından da kontrolsüz ve değişken yapıdadır. Travmatik Olay, Psikolojik Travma, Toplumsal Travma, Toplumsal Travma ve Evreleri konusunda sahadaki tüm personel eğitilmeli. Psikolojik triyaj değerlendirmesi konusunda eğitim verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Kahramanmaraş depremi, Psikososyal destek, Sivil toplum kuruluşu.

6 February 2024 Psychosocial Support Activities in Kahramanmaraş Earthquake: A Qualitative Study

Sati Birbudak¹, Sevilay Yücelkan², Hurişah Aksakal³, Ergün Hasgöl⁴, Hulusi Armağan Yıldırım⁵, Orhan Koç⁶, Emine Özyurt⁷

¹Dr.Nurse. Dr. Siyami Ersek EAH, sati.birbudak@gmail.com ”

²Chairman of the Board, International Quality and Accreditation Association, sevilayyucelkan69@gmail.com

³Nurse, Ministry of Health, hurisah.aksakal@saglik.gov.tr

⁴Doç.Dr., Gülhane Faculty of Health Sciences ergun.hasgul@sbu.edu.tr

⁵Social Worker, Ministry of Family and Social Services hulusi.yildirim@aile.gov.tr

⁶Op.Dr. Ministry of Family, and Social Services, drorhankoc@hotmail.com

⁷Nurse, Ministry of Health, emineozvurt0661@gmail.com

ABSTRACT

Introduction and Purpose: The aim of this study is to evaluate psychosocial support practices after the 06 February 2023 Kahramanmaraş earthquake within the scope of the case study. “Psychosocial” literally means the dynamic relationship of psychological and social influences that constantly influence each other. It can be expressed as a set of multidisciplinary services of preventing psychological incompetibilities and disorders that may arise after a disaster, re-establishing/improving relationships at family and community levels, ensuring that those become stronger in the process of returning to their 'normal' lives and affected realize their own capacities, increasing the society's handling/healing/recovery skills against possible disasters and emergencies that may arise in the future and including supporting aid workers and carried out at every stage of the disaster cycle. (A.S.H.B 2023)

Method: The design of this research is the case study design. Case study, one of the qualitative research methods is a research method that defines situations that occur within a certain period of time, difficult to draw precise boundaries which is a whole with its own context,, situations that are examined in depth using data collection tools (interviews, observations, documents, reports) that include multiple sources. The case in this study is the evaluation of "psychosocial practices after the 06 February 2023 earthquake in Kahramanmaraş".

Data Collection Tool: These are the daily visit, observation and interview reports of a social worker, a bureaucrat, an academician and three nurses from the Ministry of Health who volunteered at an NGO after the earthquake.

Data Analysis: The interview records were transcribed, and the transcribed data were examined and a coding table was created by three researchers. Then, a ten percent of the data was coded separately using the coding table by two researchers. At the end of this process, harmony between researchers was achieved by discussing non-common codes after 91% coding agreement between researchers was achieved (Miles and Huberman, 1994).

The data of the research was collected in Kahramanmaraş tent cities and disaster settlement areas between 01.03.2023 and 06.03.2023.

Limitations of the Study: There is no single reality or single truth regarding events and facts in social sciences. There are multiple realities; different and various perceptions. As each event can be understood in its own living environment, the events should be evaluated within this environment and interpretations should be made in the light of the data collected in the research environment. Therefore, the results obtained in this study is limited to Observation reports for 5-day visit reports in the 4th week after the earthquake of "06 February 2023 in Kahramanmaraş"

Findings: As a result of content analysis, five main themes including “Social Service Applications”, “Shelter Needs within the scope of the disaster”, “Security Management”, “Logistics and Material Management” and “Human Resources Management” were created. 8 sub-themes and codes related to these sub-themes were created.

Discussion and Conclusion: When the research findings are examined, the opinions of the participants regarding psychosocial support practices are generally stated that communication between field workers and

relevant stakeholders is insufficient and that those with field experience should play a more active role. The necessity of establishing online systems in psychosocial applications has been emphasized.

While positive effects such as the collaboration of government institutions and non-governmental organizations stand out, it was emphasized that shelter needs do not meet expectations, the security service concept in areas outside the tent city was criticized and the costs in logistics management increased.

It has been observed that there are insufficient personnel in some tent camps while there is a high human load in some areas, on the field. A balanced and multidisciplinary working environment should be provided. Institutions also have an uncontrolled and variable structure in terms of personnel. All personnel in the field should be trained on Traumatic Event, Psychological Trauma, Social Trauma, Social Trauma and its Stages. Training should be provided on psychological triage assessment.

Keywords: *Kahramanmaraş earthquake, Psychosocial support, Non-governmental organisation.*

Deprem Bölgesinde Kronik Hastalığı Olan Bireylerin Yaşam Kalitesi ve Etkileyen Faktörler

Tuğba MENEKLİ¹, Ramazan DEMİR²

¹ Doçent Doktor, Malatya Turgut Özal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, tugbamenekli2013@gmail.com

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Malatya Turgut Özal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, hamsiro@hotmail.com

ÖZET

Kronik hastalıklar uzun süren, geri dönüşsüz, ilerleyici ve hatta ölümcül olabileme özelliği nedeni ile hasta birey ve ailesi için bir kriz durumudur. Deprem sonrası yaşamın tüm boyutları alt üst olduğu için kronik hastalığı olan kişiler daha fazla etkilenmektedir.

Bu araştırma, deprem bölgesinde yaşayan kronik hastalığı olan (Hipertansiyon, Tip 2 Diabetes mellitus, Kalp hastalığı, Kronik obstrüktif akciğer hastalığı) bireylerin yaşam kalitesi düzeyinin saptanması ve etkileyen faktörlerin incelenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Araştırma Eylül-Aralık 2023 tarihleri arasında 6 Şubat Kahramanmaraş Depremleri sonrası Malatya’da kurulan bir konteyner kentte yaşayan yaklaşık 500 kişiden kronik hastalığı olan 317 kişi ile planlanmış ancak 11 katılımcı çalışmaya katılmayı kabul etmediği için araştırmaya dâhil edilmemiş ve çalışma 306 katılımcı ile tamamlanmıştır. Veriler, Tanıtıcı Özellikler Formu ve SF-36 Yaşam Kalitesi Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel değerlendirilmesinde SPSS 24.0 kullanılarak frekans, yüzdeler, tek yönlü varyans analizi, bağımsız gruplar t testi ve Pearson korelasyon analizi ve basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için etik kurul onayı, kurum izni ve hasta onamı alınmıştır.

Araştırma kapsamındaki bireylerin yaş ortalaması 46.3±10.1’dir. Kronik hastalığı olan bireylerin %68.3’ü kadın, %51.0’i ilköğretim mezunu, %58.2’si evli ve %74.7’sinin sosyal güvencesi vardır. Araştırma kapsamına alınan bireylerin %5.9’unda diabetes mellitus, %47.1’inde hipertansiyon, %38.2’sinde KOAH, %8.8’inde kalp hastalığı vardır. Bu bireylerin %70.6’sı tek kronik hastalığa sahipken %29.4’ü iki kronik hastalığa sahiptir ve ortalama kronik hastalık süresi 9.2±1.17 yıldır. Hastalığa ilişkin sürekli ilaç kullanma durumu %80.1, deprem sonrası ilaçsız kalma durumu %46.7’dir. Deprem bölgesinde yaşayan kronik hastalığı olan bireylerin SF-36 ölçek toplam puan ortalaması 56.2±21.3, fiziksel alt boyut puan ortalaması 54.9±21.1 ve mental alt boyut puan ortalaması 57.7±23.8 olarak bulunmuştur. Depremde birinci derece yakınına kaybetmek, yalnız yaşamak, enkazda kalmış olmak, cinsiyet, eğitim seviyesi, uyku düzeni, ilaç kullanımı gibi değişkenlerin SF 36 için önemli yordayıcı değişkenler olduğu belirlendi (p<0.05).

Deprem bölgesinde yaşayan kronik hastalığı olan bireylerin yaşam kalitesinin temel iki ögesine (fiziksel ve mental sağlık) ilişkin puanları düşüktür. Bu sonuçlar, deprem gibi olağan dışı durumlarda risk grupları içinde bulunan kronik hastalığı olan bireylerin deprem sonrasında yakından izlenmesine ve profesyonel destek almasına gereksinim olduğunu göstermektedir. Deprem bölgesinde yaşayan kronik hastalıklı bireylere multiprofesyonel bir ekip hizmet vererek onların gereksinimleri karşılanarak yaşam kalitesi yükseltilebilir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Kronik Hastalık, Yaşam Kalitesi

Quality of Life of Individuals with Chronic Diseases in the Earthquake Region and Affecting Factors

Tuğba MENEKLİ¹, Ramazan DEMİR²

¹ Associate Professor, Malatya Turgut Özal University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, tugbamenekli2013@gmail.com

² M.Sc. Students, Malatya Turgut Özal University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, hamsiro@hotmail.com

ABSTRACT

Chronic diseases are a crisis situation for the patient and his family due to their long-lasting, irreversible, progressive and even fatal features. Since all dimensions of life after the earthquake are turned upside down, people with chronic diseases are more affected.

This descriptive study was conducted to determine the quality of life level of individuals with chronic diseases (Hypertension, Type 2 Diabetes mellitus, Heart disease, Chronic obstructive pulmonary disease) living in the earthquake zone and to examine the factors affecting it.

The study was planned between September-December 2023 with 317 people with chronic diseases out of approximately 500 people living in a container city established in Malatya after the February 6 Kahramanmaraş Earthquakes, but 11 participants were not included in the study because they did not agree to participate in the study, and the study was completed with 306 participants. Data were collected using the Descriptive Features Form and SF-36 Quality of Life Scale. In the statistical evaluation of the obtained data, frequency, percentages, one-way analysis of variance, independent groups t-test, Pearson correlation analysis and simple linear regression analysis were performed by using SPSS 24.0. In order to conduct the research, ethics committee approval, institutional permission and patient consent were obtained.

The mean age of the individuals in the study was 46.3±10.1 years. 68.3% of individuals with chronic diseases are female, 51.0% are primary school graduates, 58.2% are married and 74.7% have social security. 5.9% of the individuals included in the study had diabetes mellitus, 47.1% had hypertension, 38.2% had COPD, and 8.8% had heart disease. While 70.6% of these individuals had a single chronic disease, 29.4% had two chronic diseases and the mean duration of chronic disease was 9.2±1.17 years. The rate of continuous drug use for the disease was 80.1%, and the rate of being drug-free after the earthquake was 46.7%. The mean total score of the SF-36 scale was 56.2±21.3, the mean score of the physical sub-dimension was 54.9±21.1 and the mean score of the mental sub-dimension was 57.7±23.8 of the individuals with chronic diseases living in the earthquake zone. Variables such as losing a first-degree relative in the earthquake, living alone, being trapped in the rubble, gender, education level, sleep patterns, and drug use were determined to be important predictive variables for SF 36 ($p<0.05$).

Individuals with chronic diseases living in the earthquake zone have low scores on the two basic elements of quality of life (physical and mental health). These results show that individuals with chronic diseases, who are in risk groups in extraordinary situations such as earthquakes, need to be closely monitored and receive professional support after an earthquake. By providing services to chronically ill individuals living in the earthquake zone, a multiprofessional team can serve their needs and improve their quality of life.

Keywords: Earthquake, Chronic Disease, Quality of Life

2021 Hastane Afet Planı kılavuzunda Hemşirelik Bakımı: Nitel Bir Çalışma

Satı Birbudak¹, Emine Özyurt², Sevilay Yücelkan³, Müslüme Kurnaz⁴

¹Dr.Hemşire, Dr. Siyami Ersek EAH *sati.birbudak@gmail.com* ”

²Hemşire, Sağlık Bakanlığı Bilkent Şehir Hastanesi, *emineozyurt0661@gmail.com*

³Yönetim Kurulu Başkanı, Uluslararası Kalite ve Akreditasyon Derneği, *sevilayyucelkan69@gmail.com*

⁴Hemşire, Sağlık Bakanlığı, *m.aykurnaz@gmail.com*

ÖZET

Giriş ve Amaç: Çalışmanın amacı, 2021 yılında yayınlanan “Hastane Afet ve Acil Durum Planı (HAP) Hazırlama Kılavuzunda” hemşirelerin tanımlanan görev, rol ve sorumluluklarının değerlendirmesini yaparak söz konusu kılavuzda vurgulanan temaları ortaya çıkarmaktır.

Hastane Afet Planı (HAP), hastanelerin doğrudan ya da dolaylı olarak içerisinde yer almak zorunda kaldığı, acil durumlara doğru ve zamanında yanıt verebilmek için organize edilmiş fonksiyonel bir yapılanma sistemidir. 2010 yılında tüm hastanelerin plan hazırlanmasında bir kılavuz oluşturulmuş, bu kılavuz daha sonra tekrar düzenlenerek 2015 yılında yayınlanmıştır. Amaç afetlerde aynı yanıtı sağlayabilmek için tüm ülkedeki hastanelerin standart bir afet planına sahip olmasıdır.

Afet durumlarında, sağlık hizmet sunumunun başarısı afet öncesi dönemde afete hazırlık ve afet yönetiminin etkinliğine bağlı olabilmektedir. Hemşireler, hastane çalışanlarının sayısal en büyük grubunu oluşturmaları ve hastalarla daha yakın çalışmaları nedeniyle, afet yönetimine ilişkin yeterlilikleri çok daha fazla önem taşımaktadır. Son zamanlarda ülkemizde meydana gelen afetlerin çeşitliliğinde (deprem, sel, terör saldırısı, salgın gibi) ve süresinde artışlar yaşanmaktadır. Bu nedenle hemşirelerin afet yönetimine ilişkin yeterlilikleri her zamankinden daha önemli hale gelmiştir.

Yöntem: Çalışma kapsamında veriler, belge incelemesi yoluyla toplanmıştır. Kodlama genel anlamda elde bulunan verilerin kullanıcılar için daha anlamlı kılınması amacıyla yürütülen bir etiketleme sistemidir (Balcı, 2013). Yani kodlama analizi yapan kişinin özelliğine göre gelişebilen bir veri anlamlandırma süreci olarak da değerlendirilebilir (Karasar, 2005). Çalışma kapsamında nitel araştırma tekniklerinden bir tanesi olan içerik analizi yöntemi tercih edilmiştir. İçerik analizi, anlamlı verilerden ya da diğer metinlerden, kullanım durumları doğrultusunda çıkarımlar yapabilmek için kategorilere içeriklerin yerleştirilmesi şeklinde kullanılan bir araştırma türüdür (Krippendorff,2004). İçerik analizi yöntemi verinin örneklem bağlamında içeriğine bakarak, sezgisel olarak anlam taşıyan çıkarımlar elde edilmesini sağlamaktadır (Doğan & Ertan, 2016). Bu araştırma kapsamında araştırmada elde edilen verilerin analizinde verileri yönetmek ve analizleri desteklemek için nitel araştırmalarda kullanılan NVİVO programı kullanılmıştır.

Bulgular: 2021 hap kılavuzunun analizi sonucunda elde edilen veriler, tema ve kodlara göre incelenmiştir. Kılavuzda Hemşirelik, Hasta Bakımı, Hemşirelik Bakımı, Hemşirelik Yönetimi, Afet Hemşireliği, Kalite 9, Hasta 296 sözcüğü olduğu görülmüştür. Hemşirelik ve hekimlik teşhis tedavi ve hemşirelik bakım süreçlerinin değerli bilgi içermediği görülmüştür. Hasta bakımına ilişkin planlama görülmedi. Hemşirelik bakımına ilişkin planlama verisi yoktur. Kalite standartlarının hemşire ve bakım başlıklarına uygun veri yoktur.

Tartışma ve Sonuç: Afet sırasında ve sonrasında hastanelerin, kendilerinden beklenen hizmet ve diğer fonksiyonları, sağlıklı ve sürdürülebilir şartlarda verebilmesinin temel şartlarından birisi de güçlü bir kurumsal yapılanma içinde bulunmasıdır. Hemşireler bu yapılanmanın örgütsel faaliyetlerin, iş akış süreçlerinin ve yönetim fonksiyonunun temelindedir.

Her hastane için zorunlu olan afet ve acil durum planları ile bu konudaki hizmet içi eğitimlerin özellikle ICN afet hemşireliği temel yeterlikleri çerçevesinde daha detaylı hazırlanması, hemşirelerin afet yönetimi sürecindeki görev tanımlarının net olması ve bunları hemşirelerin bilmesi, ülkemizde afet olaylarının sık yaşanması sebebiyle, özellikle de en son yaşanan pandemi ve 6 Şubat Maraş depremlerinden sonra afet hemşireliği eğitimlerine önem verilmesine, hemşirelerin afet yönetimine ilişkin mevcut olan yasal düzenlemelerde çok sınırlı olarak tanımlanan görev, rol ve sorumluluklar için yeni yasal düzenlemelerin planlanması ve hemşirelere afet yönetimi kararlarına katılma ve daha aktif görev ve sorumluluklar alma fırsatı verilmesi

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Afet yönetimi, HAP kılavuzu

2021 Nursing Care in Hospital Disaster Plan Guide: A Qualitative Study

Sati Birbudak¹, Emine Özyurt²Sevilay Yücelkan³, Müslüme Kurnaz⁴

¹Dr.Nurse. Dr. Siyami Ersek EAH sati.birbudak@gmail.com ”

² Nurse, Health Ministry Of Türkiye Republic Ankara Bilkent City Hospital, emineozyurt0661@gmail.com

³Chairman of the Board, International Quality and Accreditation Association, sevilayyucelkan69@gmail.com

⁴Nurse, Health Ministry Of Türkiye Republic, m.aykurnaz@gmail.com

ABSTRACT

Introduction and Purpose: The aim of the study is to evaluate the duties, roles and responsibilities of nurses defined in the "Hospital Disaster and Emergency Plan (HDP) Preparation Guide" published in 2021 and to reveal the themes emphasized in this guide.

Hospital Disaster Plan (HDP) is a functional structuring system organized to respond accurately and timely to emergency situations in which hospitals have to take part directly or indirectly.

A guide was created in 2010 for the preparation of plans for all hospitals, and this guide was later rearranged and published in 2015. The aim is to have a standard disaster plan in order to provide the same response to disasters for hospitals across the country.

In disaster situations, the success of health service delivery may depend on the effectiveness of disaster readiness and disaster management in the pre-disaster period. Since nurses constitute the numerically largest group of hospital employees and work more closely with patients, their competencies in disaster management is much greater importance. Recently, there has been an increase in the variety and duration of disasters occurring in our country (such as earthquakes, floods, terrorist attacks, epidemics). Therefore, nurses' competencies in disaster management have become more important than ever.

Method: Data was collected through document review within the scope of the study. Coding is generally a labeling system carried out to make the available data more meaningful for users (Balci, 2013). In other words, coding can also be considered as a data meaning process that can develop depending on the characteristics of the person doing the analysis (Karasar, 2005). Content analysis method, one of the qualitative research techniques, was preferred within the scope of the study. Content analysis is a type of research used to place content into categories in order to make inferences from meaningful data or other texts in line with usage situations (Krippendorff, 2004). The content analysis method enables intuitively meaningful inferences to be obtained by looking at the content of the data in the context of the sample (Doğan & Ertan, 2016). The content analysis method enables intuitively meaningful inferences to be obtained by looking at the content of the data in the context of the sample (Doğan & Ertan, 2016). Within the scope of this research, the NVIVO program, which is used in qualitative research, was used to manage the data and support the analysis in the analysis of the data obtained in the research.

Findings: The data obtained as a result of the analysis of the 2021 HDP guide was examined according to themes and codes. It was observed that the words Nurse31, Patient Care, Nursing Care, Nursing Management, Disaster Nursing, Quality 9, Patient 296 were included in the guide. It has been observed that nursing and medical diagnosis, treatment and nursing care processes do not contain valuable information. There is no planning for patient care. There is no planning data regarding nursing care. There is no data appropriate to the nurse and care headings of quality standards.

Discussion and Conclusion: During and after the disaster, one of the basic conditions for hospitals to provide the services and other functions expected, from them in healthy and sustainable conditions is to have a strong institutional structure. Nurses are at the basis of the organizational activities, workflow processes and management function of this structure.

Preparing disaster and emergency plans, which are mandatory for every hospital, and in-service training on this subject in more detail, especially within the framework of ICN disaster nursing basic competencies, the job descriptions of nurses in the disaster management process should be clear and they should know them, due to the frequent occurrence of disaster events in our country, especially after the latest pandemic and the February 6 Maraş earthquakes, emphasis should be placed on disaster nursing training, planning new legal regulations

for the duties, roles and responsibilities of nurses, which are very limitedly defined in the existing legal regulations regarding disaster management and providing nurses the opportunity to participate in disaster management decisions and take on more active roles and responsibilities

Keywords: Nursing, Disaster management, HDP guide

Afetlerde Çocuk Güvenliği

Suat Tuncay², Abdullah Sarman¹

¹Dr. Öğr. Üyesi, Bingöl Üniversitesi, stuncay@bingol.edu.tr

²Dr. Öğr. Üyesi, Bingöl Üniversitesi, asarman@bingol.edu.tr

ÖZET

Afetler, toplumun genelini etkilerken büyük yıkım ve kaosa neden olmaktadır. Ancak bu durumdan en çok çocuklar etkilenmektedir. Afetlerde çocuk güvenliği çoğu zaman ihmal edilen bir durum olsa da çocuğun fiziksel ve psikolojik sağlığının korunması ve sürdürülmesinde hayati öneme sahiptir. Bu çalışmada afetlerde çocuk güvenliğini sağlamasını konu alan araştırmaların incelenmesi amaçlanmıştır. Bu sayede afet durumlarında çocukların güvenliğinin nasıl sağlanabileceğiyle ilgili literatürdeki veriler belirlenerek stratejik öneme sahip çözüm önerileri geliştirilebilecektir. Çocukların korunmasına yönelik mevcut uygulamalar, yasal düzenlemeler ve uluslararası standartlar incelendiğinde, afetlerde çocuk güvenliğinin sağlanması en önemli faktörlerin eğitim, hazırlık ve hızlı müdahale olduğu görülmektedir. Eğitim, çocuklara afetler konusunda farkındalık kazandırmakta ve doğru davranışların öğrenilmesini kolaylaştırmaktadır. Hazırlık, ailelerin ve toplulukların afetlere karşı planlı ve organize olmasını sağlamaktadır. Hızlı müdahale ise, afet sonrası çocukların güvenliğinin en kısa sürede temin edilmesini ve ihtiyaçlarının karşılanmasını olanaklı hale getirmektedir. Ayrıca, afet bölgelerinde psikososyal destek hizmetlerinin verilmesi, çocukların travma sonrası iyileşme sürecine önemli katkı sağlamaktadır. Doğal afetler sonrasında çocukların ailelerine güvenli ve düzenli bir şekilde teslim edilmesi büyük öneme sahiptir. Bu amaçla kapsamlı bir planlama yapılmalıdır. Bu planlama, çocukların kimliklerinin doğru bir şekilde belirlenmesi, aile üyeleriyle hızlı ve güvenli bir şekilde bir araya getirilmesi ve teslim sürecinde karışıklıkların önlenmesi için gerekli adımların atılmasını içermelidir. Çocukların kimliklerinin hızlı ve doğru bir şekilde tespit edilmesi için biyometrik veriler, kimlik kartları ve bileklikler gibi teknolojik çözümler kullanılabilir. Bu sistemler, çocukların kimlik bilgilerinin dijital olarak kaydedilmesini ve gerektiğinde hızlıca erişilmesini sağlar. Ayrıca, afet öncesinde ailelere çocuklarının kimlik bilgilerinin güncel tutulması ve bu bilgilerin acil durum yetkilileriyle paylaşılması konusunda bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır. Ailelerin çocuklarına ulaşabilmesi için güvenli iletişim kanalları oluşturulmalıdır. Afet durumlarında telefon hatları ve internet bağlantıları kesintiye uğrayabileceği için alternatif iletişim yöntemleri geliştirilmelidir. Radyo, basılı materyaller gibi geleneksel iletişim araçları bu süreçte kullanılabilir. Ayrıca, mobil uygulamalar ve acil durum çağrı merkezleri aracılığıyla ailelerin çocuklarının durumunu öğrenebileceği ve nerede olduklarını takip edebileceği sistemler kurulmalıdır. Afet sonrası çocukların teslim edileceği güvenli alanlar oluşturulmalıdır. Bu alanlar, çocuk dostu ve korunaklı olmalı, yetkililer tarafından sürekli denetlenmelidir. Çocuklar bu alanlarda güvende tutulurken, ailelerin çocuklarını bulmaları ve teslim almaları için belirli bir prosedür izlenmelidir. Bu prosedür, çocukların kimlik kontrolü, aile üyelerinin doğrulanması ve teslimat sürecinin kayıt altına alınmasını içermelidir. Bu sayede, yanlış teslimatların ve kaybolma vakalarının önüne geçilebilir. Sonuç olarak, afetlerde çocuk güvenliğinin sağlanması için çok yönlü ve bütüncül bir yaklaşım gerekmektedir. Bu kapsamda, çocukların eğitimi ve afet farkındalığının artırılması, afet hazırlık planlarının aileler ve topluluklar düzeyinde yaygınlaştırılması, afet sonrası hızlı ve etkili müdahale ekiplerinin oluşturulması büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, yasal düzenlemelerin ve uluslararası standartların sıkı bir şekilde uygulanması gerekmektedir. Afet eğitiminin okul müfredatlarına entegre edilmesi, afet durumlarında kullanılmak üzere uygun alanların oluşturulması ve bu alanların düzenli olarak denetlenmesi, çocuklara yönelik psikososyal destek programlarının yaygınlaştırılması ve ailelerin afet hazırlığı konusunda bilinçlendirilmesi önerilmektedir. Bu stratejik adımlar, afetlerde çocuk güvenliğinin sağlanmasına ve çocukların bu olayı olabilen en az hasarla atlmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Çocuk, Güvenlik

Child Safety in Disasters

Suat Tuncay², Abdullah Sarman¹

¹Asst. Prof. Dr. Bingöl University, suat.tuncay@bingol.edu.tr

²Dr. Öğr. Üyesi, Bingöl University, , asarman@bingol.edu.tr

ABSTRACT

Disasters impact society as a whole, causing significant destruction and chaos. However, children are disproportionately affected by these events. Despite often being overlooked, ensuring child safety during disasters is crucial for protecting and maintaining their physical and psychological well-being. This study aims to review research on child safety in disasters, identifying data from the literature to develop strategically important solutions. Examining current practices, legal regulations, and international standards reveals that the key factors in ensuring child safety during disasters are education, preparation, and rapid response. Education raises children's awareness of disasters and teaches them appropriate behaviors. Preparedness ensures that families and communities are organized and ready for potential disasters. Rapid response enables the immediate safeguarding of children and addresses their needs promptly after a disaster. Additionally, providing psychosocial support services in disaster areas significantly aids children's post-traumatic recovery. Ensuring the safe and orderly return of children to their families after natural disasters is of utmost importance. Comprehensive planning should include steps to accurately identify children, quickly and safely reunite them with their family members, and prevent confusion during the handover process. Technological solutions, such as biometric data, ID cards, and wristbands, can facilitate quick and accurate identification of children. These systems ensure that children's identity information is digitally recorded and easily accessible when needed. Pre-disaster awareness-raising activities should inform families about the importance of keeping their children's identity information up to date and sharing it with emergency authorities. Secure communication channels should be established for families to contact their children. Since telephone lines and internet connections may be disrupted during disasters, alternative communication methods should be developed. Traditional tools such as radio, printed materials, and local information centers can be utilized. Additionally, mobile applications and emergency call centers should be set up to help families track their children's status and whereabouts. Safe areas for reuniting children with their families should be established. These areas should be child-friendly, protected, and regularly inspected by authorities. A specific procedure for families to locate and retrieve their children should be followed, including identity checks, family verification, and delivery process recording. This prevents false deliveries and disappearances. In conclusion, ensuring child safety during disasters requires a multifaceted and holistic approach. Education and disaster awareness for children, widespread dissemination of disaster preparedness plans among families and communities, and the formation of rapid response teams are essential. Legal regulations and international standards must be strictly implemented. It is recommended that disaster education be integrated into school curricula, suitable areas be designated for use during disasters and regularly inspected, and psychosocial support programs for children be expanded. Raising family awareness about disaster preparedness is also crucial. These strategic steps will contribute to ensuring child safety during disasters and help children endure such events with minimal harm.

Keywords: *Children, Disaster, Safety*

Depremlerin Çocuklar Üzerindeki Uzun Dönem Fiziksel ve Psikososyal Etkilerinin İncelenmesi

SümeYYe ÖZARSLAN¹

¹Araştırma Görevlisi, İnönü Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, sumeyye.ozarslan@inonu.edu.tr

ÖZET

Çocuklar tehlikelere ve olaylara duyarlı olmaları nedeniyle afetlerde en çok risk altında olan gruplar arasında yer almaktadır. Çocukların afet süreçlerinde kendi temel ihtiyaçlarını (barınma, yeme-içme, güvenlik, ulaşım v.b.) karşılayabilecek güce sahip olmamaları afetin çocukların genel sağlık ve güvenlikleri konusundaki risk faktörlerini arttırmaktadır. Deprem geçmişten günümüze en fazla ölüme neden olan ve yıkıcı sonuçlar doğuran afetlerdir. Afetlerin çocuklar üzerindeki etkilerinin araştırıldığı çalışmaların çoğunlukla yaşanan depremler sonrasında planlandığı görülmektedir. Sistematik inceleme ve meta analiz araştırmaları depremlerin çocuklar üzerindeki fiziksel, mental, davranışsal, psikolojik ve sosyal anlamda uzun dönem etkilerine dikkat çekmektedir. Bu etkiler zamanla azaldığı yada bittiği belirtilmiş olmasına rağmen belirli oranlarda devam edebilmekte yada tekrar oluşabilmektedir. Depremler sonrasında en sık görülen çocuk sağlığı sorunları arasında solunum yolu enfeksiyonları, sıtma ve yara/deri enfeksiyonları, kolera ve kolera dışı ishallere yer almaktadır. Ayrıca depremden birkaç yıl sonra yapılan araştırmalar çocukların %4,3'ünün aşırı kilolu, %8-45,9'unda bodurluk, %10,5-65,7'sinde zayıflık, %30,2'sinde hafif ila orta derecede büyüme geriliği görülebileceğini belirtmektedir. Uzun dönem psikososyal etkiler arasında ise anksiyete, depresyon ve Travma Sonrası Stres Bozukluğunun (TSSB) yer aldığı belirtilmektedir. TSSB prevalansının %2,5-60 oranlarında olabileceği ve ilk 2 yıllık süre içerisinde azalmasına rağmen %21,7 oranlarında görülmeye devam edebileceği bulunmuştur. TSSB ile birlikte çocukların %40,9 unun şiddetli depresyon yaşadığı ve % 7,5-46,2 oranlarında depresyonun uzun dönemde devam ettiği belirlenmiştir. Özellikle depremden 4 yıl sonra yapılan araştırmalar 7-18 yaş aralığındaki çocukların %5,47'sinin TSSB ve anksiyete, %7,03'ünün depresyon ve anksiyete ve %3,12'sinin TSSB, depresyon ve anksiyete semptomlarını birlikte yaşadığı belirlenmiştir. Devam eden psikolojik sorunlara ile birlikte diğer psikotik belirtilerin, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu gibi davranış bozukluklarının, bilişsel gelişim bozukluklarının ve uyku sorunlarının da devam edebileceği belirtilmektedir. Ayrıca ekran grupları ile sosyal sorunların da geliştiği belirlenmiştir. Çocuklarda görülen uzun dönem belirtilerin risk faktörleri içerisinde depreme maruz kalma düzeyi, ölüm yada yaralanma tanıklığı, sosyodemografik durum, düşük sosyal destek, güvensiz aile ortamı, olumsuz çocukluk deneyimleri, kişisel veya ailede ruhsal bozukluk öyküsü, peritratmatik sıkıntı ve diğer travmalar yer almaktadır. Literatürde depremin çocuklar üzerindeki uzun vadeli etkilerini gösteren raporların çoğunun 2010 yılında Haiti'de meydana gelen ve 1,5 milyon kişiyi etkileyen 7,0 büyüklüğündeki depremin sonuçlarını içerdiği görülmektedir. Çocuklardaki bu uzun dönemde görülebilecek etkilerin araştırılmaya devam edildiği belirtilmiştir. Türkiye'de 6 Şubat tarihinde gerçekleşen ve 'Asrın Felaketi' olarak adlandırılan depremlerde ise 0-17 yaş arası Türkiye nüfusunun %21,3'ünün (4.805.662 çocuk) etkilendiği bilinmektedir. Bu nedenle Türkiye'de depremi yaşayan ve özellikle risk grubunda yer alan çocukların uzun dönem fiziksel ve psikososyal etkiler açısından düzenli ve sürekli olarak değerlendirilmesi ve gerekli müdahalelerin erken dönemde sağlanmasının uzun dönem olumsuz sonuçları azaltmada etkili olacağı vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Deprem, çocuk, uzun dönem etkiler

Investigation of Long-Term Physical and Psychosocial Effects of Earthquakes on Children

Sümeyye ÖZARSLAN¹

¹Research Assistant, Inonu University, Faculty of Nursing, Department of Pediatric Nursing ,
sumeyye.ozarslan@inonu.edu.tr

ABSTRACT

Children are among the groups most at risk in disasters due to their sensitivity to hazards and events. The fact that children do not have the power to meet their basic needs (shelter, food and drink, safety, transportation, etc.) during disaster processes increases the risk factors of disaster on children's general health and safety. Earthquakes are the disasters that cause the most deaths and have devastating consequences from past to present. It is seen that studies investigating the effects of disasters on children are mostly planned after earthquakes. Systematic reviews and meta-analyses draw attention to the long-term physical, mental, behavioral, psychological and social effects of earthquakes on children. Although these effects have been reported to diminish or disappear over time, they may persist or reoccur at certain rates. The most common child health problems following earthquakes include respiratory tract infections, malaria and wound/skin infections, cholera and non-cholera diarrhea. In addition, studies conducted a few years after the earthquake indicate that 4.3% of children may be overweight, 8-45.9% may be stunted, 10.5-65.7% may be underweight, and 30.2% may have mild to moderate growth retardation. Long-term psychosocial effects include anxiety, depression and Posttraumatic Stress Disorder (PTSD). It has been found that the prevalence of PTSD can be 2.5-60% and although it decreases in the first 2 years, it can continue to be seen in 21.7%. Along with PTSD, 40.9% of the children experienced severe depression and 7.5-46.2% of the depression persisted in the long term. Studies conducted 4 years after the earthquake showed that 5.47% of children between the ages of 7 and 18 experienced PTSD and anxiety, 7.03% depression and anxiety, and 3.12% PTSD, depression and anxiety symptoms together. It is stated that other psychotic symptoms, behavioral disorders such as attention deficit and hyperactivity disorder, cognitive development disorders and sleep problems may also persist with ongoing psychological problems. In addition, social problems with peer groups were also found to develop. Risk factors for long-term symptoms in children include level of exposure to earthquake, witnessing death or injury, sociodemographic status, low social support, unsafe family environment, adverse childhood experiences, personal or family history of mental disorders, peritraumatic distress and other traumas. In the literature, it is seen that most of the reports showing the long-term effects of the earthquake on children include the results of the earthquake that occurred in Haiti in 2010 with a magnitude of 7.0 and affected 1.5 million people. It is stated that these long-term effects on children continue to be investigated. It is known that 21.3% of Turkey's population between the ages of 0-17 (4,805,662 children) were affected by the earthquakes that took place in Turkey on February 6 and were called the 'Disaster of the Century'. Therefore, it is emphasized that regular and continuous evaluation of children who experienced the earthquake in Turkey, especially those in the risk group, in terms of long-term physical and psychosocial effects and providing the necessary interventions in the early period will be effective in reducing long-term negative outcomes.

Keywords: *Earthquake, child, long-term effects*

Depremden Hemen Sonra Bebek Sağlığı

Şüheyda Kaplan¹, Emriye Hilal Yayan², Elanur Vicnelioğlu

¹ İnönü Üniversitesi, Sağlık bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Yüksek Lisan Öğrencisi
shydpln54_@hotmail.com

² İnönü Üniversitesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Türkiye, ehyayan@hotmail.com,
<https://orcid.org/0000-0003-0075-4171>

³ İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Yüksek Lisan Öğrencisi
elanurvicnelioglou@gmail.com

ÖZET

Amaç: Depremden sonraki ilk dönemlerde 0-2 yaşı bebeklerin yaşadıklarının incelenmesi amacı ile yapılmıştır.

Yöntem: Araştırmada fenomenolojik bir hermeneutik yaklaşım uygulandı. Araştırma 01 Temmuz- 15 Eylül 2023 tarihleri arasında konteyner geçici yaşam alanlarında yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenen 0-2 yaş arası bebeğe sahip anneler oluşturdu. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından oluşturulmuş veri toplama formu kullanılarak yüz yüze görüşme tekniği ile toplandı. Görüşmeler kayıt cihazı kullanılarak kaydedildi. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanıldı.

Bulgular: Araştırma depremin ilk haftası ve sonrası olarak iki zaman kavramı ile değerlendirilmiştir. Araştırmada ana ve alt temalar belirlendi. Beslenme ana teması bebeğe özgü besine ulaşamama, iştahsızlık, kilo kaybı, bulantı/kusma, alt temaları içerirken hastalık ana tema ateş, hijyen, soğuk algınlığı alt temalarını içermektedir.

Sonuç ve Öneriler: Araştırmada bebeklerin erken dönemde yeterli beslenemedikleri ve ateş sorunu yaşadıkları görülmüştür. Deprem sürecinde bakımı ebeveynleri tarafından yürütölen bebeklerin yaşadıkları sorunların belirlenmesi deprem ülkesi olan ülkemizde diğer depremlerin ilk zamanlarında bebeklerin ihtiyaçlarının karşılanması önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, çocuk, beslenme, hastalık

BABY HEALTH IMMEDIATELY AFTER THE EARTHQUAKE

Şüheyda Kaplan¹, Emriye Hilal Yayan², Elanur Vicnelioğlu

¹ İnönü Üniversitesi, Sağlık bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Yüksek Lisan Öğrencisi
shydpln54_@hotmail.com

² İnönü Üniversitesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Türkiye, ehyayan@hotmail.com,
<https://orcid.org/0000-0003-0075-4171>

³ İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Yüksek Lisan Öğrencisi
elanurvicnelioglou@gmail.com

ABSTRACT

Purpose: It was conducted to examine the experiences of 0-2 year old babies in the first periods after the earthquake.

Method: A phenomenological hermeneutic approach was applied in the research. The research was conducted in container temporary living spaces between 01 July and 15 September 2023. The sample of the research consisted of mothers with babies aged 0-2, determined by purposeful sampling method. Research data was collected by face-to-face interview technique using the data collection form created by the researchers. The interviews were recorded using a tape recorder. Content analysis method was used to analyze the data.

Results: The research was evaluated with two time concepts: the first week of the earthquake and its aftermath. Main and sub-themes were determined in the research. While the main theme of nutrition includes the sub-themes of not being able to access baby-specific food, loss of appetite, weight loss, nausea/vomiting, the main theme of disease includes the sub-themes of fever, hygiene and cold.

Conclusion and Recommendations: In the study, it was observed that babies were not fed adequately in the early period and experienced fever problems. It is important to determine the problems experienced by babies whose care is taken by their parents during the earthquake and to meet the needs of babies in the early days of other earthquakes in our country, which is an earthquake country.

Keywords: Earthquake, child, nutrition, disease

0-2 Yaş Bebeklerin Deprem Sonrası Akut Evrede Yaşadıkları Sorunların İncelenmesi

Şüheyda Kaplan¹, Emriye Hilal Yayan², Elanur Vicnelioğlu

¹ İnönü Üniversitesi, Sağlık bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Yüksek Lisans Öğrencisi
shydpln54_@hotmail.com

² İnönü Üniversitesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Türkiye, ehyayan@hotmail.com,
<https://orcid.org/0000-0003-0075-4171>

³ İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Yüksek Lisans Öğrencisi
elanurvicnelioğlu@gmail.com

ÖZET

Amaç: Depremden sonraki ilk dönemlerde 0-2 yaş bebeklerin yaşadıklarının incelenmesi amacı ile yapılmıştır.

Yöntem: Araştırmada fenomenolojik bir hermeneutik yaklaşım uygulandı. Araştırma 01 Temmuz- 15 Eylül 2023 tarihleri arasında konteyner geçici yaşam alanlarında yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenen 0-2 yaş arası bebeğe sahip anneler oluşturdu. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından oluşturulmuş veri toplama formu kullanılarak yüz yüze görüşme tekniği ile toplandı. Görüşmeler kayıt cihazı kullanılarak kaydedildi. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanıldı.

Bulgular: Araştırma depremin ilk haftası ve sonrası olarak iki zaman kavramı ile değerlendirilmiştir. Araştırmada ana ve alt temalar belirlendi. Beslenme ana teması bebeğe özgü besine ulaşamama, iştahsızlık, kilo kaybı, bulantı/kusma, alt temaları içerirken hastalık ana tema ateş, hijyen, soğuk algınlığı alt temalarını içermektedir.

Sonuç ve Öneriler: Araştırmada bebeklerin erken dönemde yeterli beslenemedikleri ve ateş sorunu yaşadıkları görülmüştür. Deprem sürecinde bakımı ebeveynleri tarafından yürütülen bebeklerin yaşadıkları sorunların belirlenmesi deprem ülkesi olan ülkemizde diğer depremlerin ilk zamanlarında bebeklerin ihtiyaçlarının karşılanması önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, çocuk, beslenme, hastalık

Examination Of Problems Experienced By 0-2 Years Old Babies In The Acute Stage After An Earthquake

Şüheyda Kaplan¹, Emriye Hilal Yayan², Elanur Vicnelioğlu

¹ İnönü Üniversitesi, Sağlık bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Yüksek Lisans Öğrencisi
shydkpln54@hotmail.com

² İnönü Üniversitesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Türkiye, ehyayan@hotmail.com,
<https://orcid.org/0000-0003-0075-4171>

³ İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Yüksek Lisans Öğrencisi
elanurvicnelioglou@gmail.com

ABSTRACT

Purpose: It was conducted to examine the experiences of 0-2 year old babies in the first periods after the earthquake.

Method: A phenomenological hermeneutic approach was applied in the research. The research was conducted in container temporary living spaces between 01 July and 15 September 2023. The sample of the research consisted of mothers with babies aged 0-2, determined by purposeful sampling method. Research data was collected by face-to-face interview technique using the data collection form created by the researchers. The interviews were recorded using a tape recorder. Content analysis method was used to analyze the data.

Results: The research was evaluated with two time concepts: the first week of the earthquake and its aftermath. Main and sub-themes were determined in the research. While the main theme of nutrition includes the sub-themes of not being able to access baby-specific food, loss of appetite, weight loss, nausea/vomiting, the main theme of disease includes the sub-themes of fever, hygiene and cold.

Conclusion and Recommendations: In the study, it was observed that babies were not fed adequately in the early period and experienced fever problems. It is important to determine the problems experienced by babies whose care is taken by their parents during the earthquake and to meet the needs of babies in the early days of other earthquakes in our country, which is an earthquake country.

Keywords: Earthquake, child, nutrition, disease

Afet Sonrası Hemşirelerin Yaşadığı Sağlık Sorunları: Sistematik İnceleme

Yasemin Adıgüzel¹, Nur Sena Kayacan², Kibariye Kılıç Aras³, Melek Nihal Esin⁴

¹ Arş. Gör., İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, yasemin.adiguzel@iuc.edu.tr

² Arş. Gör., İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, nur.kayacan@iuc.edu.tr

³ Öğr. Gör., İstanbul Sağlık ve Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Anestezi Programı, kibariye.kilic@issb.edu.tr

⁴ Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, mnesin@iuc.edu.tr

ÖZET

Afetler, beklenmedik anlarda meydana gelerek bireylerin ve toplulukların önemli ölçüde zarara, ekonomik hasara, can kaybına, sağlık sorunları yaşamasına ve meydana geldiği toplulukta sağlık hizmetlerinin kısıtlanmasına neden olmaktadır. Afetin etkisi, meydana geldiği topluluk veya bölge dışındaki sektörlerden kısa sürede olağanüstü bir müdahale gerektiren boyutlara kadar ulaşabilmektedir. Bu kadar büyük çapta etkileri olan afetlere ilk müdahale, triyaj, afet sürecinde arama-kurtarma çalışmaları ve afetlerin ardından yürütülen faaliyetlerde sağlık çalışanları ön saflarda yer almaktadır. Türkiye’de 6 Şubat tarihinde meydana gelen ve birçok ili etkileyen deprem felaketinde bölgelerdeki sağlık tesislerinde 113 bin 759 sağlık çalışanının, Türkiye’nin dört bir yanından ise toplamda 138 bin 190 sağlık çalışanının deprem bölgesine görevlendirildiği bilinmektedir. Bu bağlamda sağlık çalışanlarının afet sürecindeki deneyimleri, afet sonrasındaki süreçte kendi fiziksel ve zihinsel sağlıklarını, streslerini ve tükenmişliklerini etkileyebilecek ikincil travmalara ve fiziksel sağlık sorunlarına neden olabilmektedir. Sağlık çalışanları içerisinde hemşireler, hastalar ile birebir ilgilenmekte ve bakım faaliyetlerini yürütmektedir. Afetlere müdahalede, afet sürecinde ve sonrasında sağlık hizmetlerinin yürütülmesinde zorlu süreçlere birebir tanık olmakta ve hatta bu süreçleri kendileri de yaşamaktadırlar. Bu çalışma ile hemşirelerin afetlerin ardından yaşadıkları sağlık sorunlarının sistematik olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Sistematik tarama; PubMed, Google Scholar, Web of Science, Cochrane olmak üzere 4 veri tabanında 20 Mayıs 2023 – 27 Mayıs 2024 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Tarama yapılırken “post-disaster” OR “after-disaster” AND “nursing” AND “health problems” OR “health outcomes” anahtar kelimeleri ve kombinasyonları kullanılmıştır. Araştırmada dahil edilme ve dışlama kriterleri; Popülasyon (P: Population), Müdahaleler (I: Interventions), Karşılaştırma grubu (C: Comparators), Araştırma Sonuçları (O: Outcomes) ve Araştırma tasarımı (S: Study Designs) oluşan PICOS yöntemi ile belirlenmiştir. Bu kapsamda, P: afetlerde görev almış hemşireler, I: Afet sonrası etkilenme, O: Afet sonrası sağlık sorunları/çıktıları, S: 2014-2024 yılları arasında, İngilizce dilinde ulusal/uluslararası dergilerde yayınlanan, tam metnine ulaşılan orijinal, kantitatif ve kalitatif nitelikteki çalışmalardır. Bu kriterler doğrultusunda toplamda erişilen (n=3806) makaleler PRISMA 2020 Kontrol Listesi’nde yer alan eleme adımları ile değerlendirilmiş olup derlemeye 10 çalışma dahil edilmiştir. Sistematik tarama sonucu elde edilen 10 çalışmanın (n=3)’ü 2017, (n=2)’si 2019, (n=1)’i 2022, (n=2)’si 2023, (n=1)’i 2014 ve (n=1)’i 2020 yılında yayımlanmıştır. Çalışmaların tümünde afetlerin ardından sağlık profesyonellerinin iyilik hallerinin etkilendiği ve günlük yaşama adapte olmada uzun süreli zorluklar yaşadıkları belirtilmiştir. Sağlık çalışanlarının afet sonrası daha kötü sağlık durumu ve daha yüksek sıklıkta ruh sağlığı sorunları bildirdiği (anksiyete, flash back, depresyon, tükenmişlik sendromu, fobi, obsesif kompulsif bozukluk vb.), uzun süreli ağrı gibi fizyolojik belirtilerin ise daha az tespit edildiği görülmüştür. Derlemeye dahil edilen tüm çalışmalar deneysel olmayan tasarım tipine sahiptir. Bu çalışmalar ile afet sonrası dönemde sağlık çalışanlarının sağlık sorunları tanımlanmakta ve ilişkili faktörleri belirlenmektedir. Fakat yapılan çalışmalarda ruhsal sağlık sorunlarına daha sık yer verildiği, fiziksel sağlık sorunlarını inceleyen sınırlı sayıda çalışma bulunduğu görülmektedir. Bu kapsamda her an meydana gelebilecek olan afetlerin ardından sağlık profesyonellerinin yaşayabileceği sağlık sorunlarına ilişkin tüm boyutları içeren daha kapsamlı tanımlayıcı çalışmaların yapılması ve uzun vadeli sağlık sorunlarına ilişkin girişimler uygulanarak etkilerinin izlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: afet sonrası, hemşirelik, sağlık problemleri, sağlık çıktıları

Health Problems Experienced by Nurses After Disaster: A Systematic Review

Yasemin Adıgüzel¹, Nur Sena Kayacan², Kibariye Kılıç Aras³, Melek Nihal Esin⁴

¹Res. Asst., İstanbul University-Cerrahpasa Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Public Health Nursing, yasemin.adiguzel@iuc.edu.tr

²Res. Asst., İstanbul University-Cerrahpasa Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Public Health Nursing, nur.kayacan@iuc.edu.tr

³Lect., İstanbul Vocational School of Health and Social Sciences, Anesthesia Program, kibariye.kilic@issb.edu.tr

⁴Prof. Dr., İstanbul University-Cerrahpasa Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Public Health Nursing, mnesin@iuc.edu.tr

ABSTRACT

Disasters occur, with unexpectedly and cause individuals and communities to suffer significant economic damage, loss of life, health problems and although they are restriction of health services in the community. The impact of the disaster can reach to dimensions that require an extraordinary response in a short time from sectors outside the community or region where it occurs. Health professionals are at the first line in the initially response to disasters with such large-scale effects, triage, search and rescue activities during the disaster process and activities carried out after disasters. In the earthquake disaster that occurred on February 6 and affected many provinces in Türkiye that 113,759 healthcare professionals were deployed to health facilities in the regions and a total of 138,190 healthcare professionals from all over Türkiye were deployed to the earthquake zone. In this context, the experiences of healthcare professionals during the disaster may cause traumas and some health problems, which can affect their physical and mental health, leading to stress and burnout in the after disaster period. Among healthcare professionals, nurses deal with patients one-on-one and carry out care activities. They witness the challenging processes in intervention to disasters, during and after the disaster, and even experience these processes themselves. This study aimed to systematically examine the health problems experienced by nurses after disasters. The systematic review was conducted in 4 databases including PubMed, Google Scholar, Web of Science, Cochrane between May 20, 2023 and May 27, 2024. The keywords and combinations of “post-disaster” OR “after disaster” AND “nursing” AND “health problems” OR “health outcomes” were used during the search. The inclusion and exclusion criteria were determined by the PICOS method consisting of Population, Interventions, Comparison group, Outcomes and Study design. In this context, P: nurses who worked in disasters, I: After disaster impact, O: After disaster health problems/outcomes, S: Original, quantitative and qualitative studies published in national/international journals in English language between 2014 and 2024, whose full text was accessed. In line with these criteria, the articles accessed in total (n=3806) were evaluated with the screening steps in the PRISMA 2020 Checklist and 10 studies were included in the review. Of the 10 studies obtained as a result of systematic screening, (n=3) were published in 2017, (n=2) in 2019, (n=1) in 2022, (n=2) in 2023, (n=1) in 2014 and (n=1) in 2020. In all of the studies, it was stated that the well-being of healthcare professionals was affected after disasters and they had long-term difficulties in adapting to daily life. It was observed that healthcare professionals reported poorer health status and higher frequency of mental health problems (anxiety, flash back, depression, burnout syndrome, phobia, obsessive-compulsive disorder, etc.) after the disaster, while physiological symptoms such as long-term pain were detected less frequently.

All studies included in the review had a non-experimental design type. With these studies, health problems of healthcare professionals in the after disaster period are defined and related factors are determined. However, it is seen that mental health problems are more frequently included in the studies and there are limited number of studies examining physical health problems. Therefore, it is recommended to conduct more comprehensive descriptive studies including all dimensions of health problems that health professionals may experience after disasters that may occur at any time and to follow up the effects of long-term health problems by implementing interventions.

Keywords: *post-disaster, after disaster, nursing, health problems, health outcomes*

Acil Durum ve Afetlerde Çevre Sağlığı

Hamdi ÖZTÜRK¹

¹Öğr. Gör. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, hamdioztrk@hotmail.com.

ÖZET

Acil durum ve afet kavramları aynı kavramlar gibi görünse de temel olarak birbirinden farklı kavramlardır. Afetler insan sağlığını olumsuz etkileyen, hayat akışını ve ekonomik dengeyi bozan, kitlesel hareketler oluşmasına neden olabilen ivedi olarak müdahale gerektiren kriz durumlarını ifade etmektedir. Afetler doğal bir şekilde (deprem, sel, volkanik patlama, yangın, toprak kayması vb.) ortaya çıkabileceği gibi beşerî faktörler (nükleer/biyolojik/kimyasal kazalar, endüstriyel kazalar, taşımacılık kazaları vb.) nedeniyle de oluşabilmektedir. Afetlerin en önemli özelliklerinden biri aniden yani bir anda ortaya çıkmasıdır. Belirli bir bölgede ya da alanda potansiyel bir afet durumu uzmanlar tarafından tahmin edilebilse de afetler için tam olarak tarih ve zaman verilememektedir. Bu nedenle afetler acil müdahale gerektiren kriz durumlarını ifade eder.

Acil durum kavramı ise aniden ortaya çıkabilecek/çıkan olumsuz durumlara karşı müdahale gerektiren olayları ifade etmektedir. Kimyasal, biyolojik ve radyolojik tehlikeler, patlamalar, doğal afetler, yangınlar, zehirlenmeler gibi olaylar acil durumlar olarak nitelendirilmektedir. Acil durumlar geniş bir bölgede meydana gelebileceği gibi sadece bir işletme içerisinde de meydana gelebilmekte ve çok büyük zararlara neden olabilmektedir. Bu nedenle acil durumlar ortaya çıkmadan acil durumlara karşı gerekli önlemlerin alınması kritik önem taşımaktadır.

Bu çalışmanın amacı acil durum ve afet dönemlerinde çevre sağlığının iyileştirilmesi ve mevcut durumun kötüye gitmemesi için yapılabilecek faaliyetleri ele almaktadır. Acil durum ve afetlerin çevre sağlığına doğrudan ve dolaylı etkilerinin olduğu görülmektedir. Hava kirliliği, su kirliliği, toprak kirliliği ve biyolojik olumsuzluklar doğrudan etki; enfeksiyon hastalıkları, bulaşıcı hastalıklar, atık problemleri (kimyasal, radyolojik, biyolojik) ve altyapı hasarları dolaylı etki olarak nitelendirilmektedir. Acil durum ve afetlerle etkili bir mücadele için potansiyel riskler göz önünde bulundurularak rehber niteliğinde olan etkin bir eylem planının oluşturulması gerekmektedir. Acil durum ve afet dönemi öncesinde hazırlanmış olan söz konusu eylem planı, gerek olması durumunda hangi birimin/kurumun ne iş yapacağını, iş bölümünün nasıl olacağını, kurumlar arası iletişimin nasıl sağlanacağını, çevreye olan olumsuz etkinin azaltılması için ne gibi çalışmaların yapılacağını tanımlamaktadır. Bu sayede kurumlar acil durum ve afet sonrası için hazırlıklı olacaktır. Olası olumsuz bir durumda plan oluşturmak yerine daha önce oluşturulan planı uygulamak kurumlara zaman kazandıracaktır. Böylece acil durum ve afetlerin çevreye olan zararlı etkilerinin azaltılması için daha erken müdahale bulunulmasının önü açılacaktır.

Acil durum ve afetlerde çevre sağlığına yönelik alınabilecek tedbirler sadece bir konu ile sınırlı olmayıp birçok konu eş zamanlı olarak ele alınarak süreç yönetilmektedir. Afet dönemlerinde en çok ihtiyaç duyulan içme suyunun temizliğinin sağlanması, katı atıkların toplanarak bertaraf edilmesi, çadır ve konteyner alanlarının belirlenerek kurulmasının sağlanması ve afetzedelerin hizmetine sunulması, hijyen ve tuvalet ihtiyaçlarının giderilmesi, afet nedeniyle hayatını kaybedenlerin defnedilmesinin sağlanması, vektörler ve hayvanların neden olabileceği bulaşıcı hastalıkların önlenmesi ve endüstriyel risklerin azaltılması veya ortadan kaldırılmasının sağlanması gibi konu başlıklarında hizmet sunumu gerçekleştirilmektedir.

Bu çalışmada acil durum ve afet dönemlerinde çevre sağlığına yönelik yapılacak çalışmalara literatür eşliğinde yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Acil durum, afet, çevre sağlığı

Environmental Health In Emergencies And Disasters

Hamdi Öztürk¹

¹Dr, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, hamdioztrk@hotmail.com.

ABSTRACT

Although the concepts of emergency and disaster seem to be the same, they are fundamentally different concepts. Disasters refer to crisis situations that negatively affect human health, disrupt the flow of life and economic balance, cause mass movements and require immediate intervention. Disasters can occur naturally (earthquakes, floods, volcanic eruptions, fires, landslides, etc.) or due to human factors (nuclear/biological/chemical accidents, industrial accidents, transportation accidents, etc.). One of the most important characteristics of disasters is that they occur suddenly. Although a potential disaster situation in a certain region or area can be predicted by experts, no exact date and time can be given for disasters. Therefore, disasters refer to crisis situations that require urgent intervention.

The concept of emergency refers to events that require intervention against negative situations that may arise suddenly. Events such as chemical, biological and radiological hazards, explosions, natural disasters, fires, poisoning are considered emergencies. Emergencies can occur in a large region or only within an enterprise and can cause great damage. For this reason, it is critical to take the necessary precautions against emergencies before emergencies occur.

The aim of this study is to address the activities that can be done to improve environmental health during emergency and disaster periods and to prevent the current situation from worsening. It is seen that emergencies and disasters have direct and indirect effects on environmental health. Emergencies and disasters have direct and indirect effects on environmental health. Air pollution, water pollution, soil pollution and biological negativities are considered as direct effects; infectious diseases, contagious diseases, waste problems (chemical, radiological, biological) and infrastructure damages are considered as indirect effects. For an effective response to emergencies and disasters, an effective action plan, which is a guideline, should be established by considering potential risks. This action plan, which is prepared before the emergency and disaster period, defines which unit/institution will do what in case of need, how the division of labor will be done, how inter-institutional communication will be ensured, and what kind of work will be done to reduce the negative impact on the environment. In this way, organizations will be prepared for emergencies and disasters. In case of a possible negative situation, implementing the previously created plan instead of creating a plan will save time for the institutions. This will pave the way for earlier intervention to reduce the harmful effects of emergencies and disasters on the environment.

Measures to be taken for environmental health in emergencies and disasters are not limited to only one issue, but many issues are handled simultaneously and the process is managed. Service provision is realized under the topics such as ensuring the cleanliness of drinking water, which is most needed in disaster periods, collecting and disposing of solid wastes, determining and setting up tent and container areas and providing them to the service of disaster victims, meeting hygiene and toilet needs, ensuring the burial of those who lost their lives due to disaster, preventing infectious diseases that may be caused by vectors and animals, and reducing or eliminating industrial risks.

In this study, the studies to be carried out for environmental health during emergencies and disasters will be included in the literature.

Keywords: *Emergency, disaster, environmental health*

112 Personelinin Afetlere Hazırlık Durumlarının Değerlendirilmesi: Diyarbakır Örneği

Arjen Deniz¹, Bahadır Taşlıdere²

¹Öğrenci, Bezm-i Âlem Vakıf Üniversitesi, arjen.deniz.2147@gmail.com.

²Doç. Dr., Bezm-i Âlem Vakıf Üniversitesi, btaslidere@bezmialem.edu.tr.

ÖZET

Afetler, beklenmedik anlarda ortaya çıkan ve toplumların sosyal, ekonomik ve fiziksel yapılarında ciddi hasarlara yol açan olaylardır. Türkiye, coğrafi konumu gereği sık sık doğal afetlerle karşı karşıya kalmaktadır. Bu bağlamda, afetlere müdahale eden 112 acil sağlık hizmetleri personelinin hazırlık durumu büyük önem taşımaktadır. Diyarbakır, hem deprem hem de diğer doğal afetler açısından riskli bir bölgede yer almakta olup, bu bölgede görev yapan 112 personelinin afetlere hazırlık düzeyinin değerlendirilmesi, olası afetlerde etkin bir müdahale için kritik bir rol oynamaktadır. Bu prospektif çalışmanın amacı, Diyarbakır ilinde görev yapan 112 acil sağlık hizmetleri personelinin afetlere hazırlık durumlarını değerlendirmek ve mevcut hazırlık düzeylerini artırmaya yönelik öneriler sunmaktır. Araştırma 2023 /2024 tarihleri aralığında Diyarbakır ili genelinde Acil Sağlık Hizmetleri Başkanlığına bağlı çalışan 112 personeli arasından araştırmaya katılmaya gönüllü olan 284 katılımcıdan oluşmaktadır. Bireylerin demografik verileri Anket Katılımcı Bilgi Formu ile toplandıktan sonra afetlere hazırlık algısını tespit edebilmek amacıyla katılımcılara “Hastane Öncesi Acil Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Personelin Afetlere Hazırlık Algısı (HASPAHA)” ölçeği uygulanmıştır. Çalışmada yer alan 282 personelin %50,4’ü kadın, %49,6’sı erkek olup, çoğunluğu 25-31 yaş aralığındadır ve %56,7’si evlidir. Eğitim düzeyine göre, personelin %55,3’ü önlisans mezunu, %62,4’ü paramedik olarak çalışmaktadır. Personelin %48,6’sı hizmet içi afet eğitimi almış, %74,8’i ise afet yaşama deneyimi olduğunu belirtmiştir. Demografik özelliklere göre HASPAHA puanlarının dağılımında, yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim düzeyi gibi değişkenlerle toplam HASPAHA puanları arasında anlamlı bir fark bulunmazken ($P>0,05$), Acil Tıp Teknisyeni (ATT), paramedik ve sürücülerin afetlere hazırlık algıları diğer meslek gruplarına göre daha yüksek olduğu ($P<0,05$), hizmet içi afet eğitimi alanların almayanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek HASPAHA puanları aldığı görülmüştür ($P<0,05$). Afet deneyimi olan personelin müdahale becerisi puanlarının, afet deneyimi olmayanlara göre anlamlı şekilde yüksek olduğu da tespit edilmiştir ($P<0,05$). Korelasyon analizinde, yaş ($r=0,204$, $P<0,001$), meslekte çalışma süresi ($r=0,224$, $P<0,001$), afet yaşama deneyimi ($r=0,215$, $P<0,001$), afette görev alma durumu ($r=0,195$, $P=0,001$) ve afet eğitimi almış olma durumu ($r=0,315$, $P<0,001$) ile HASPAHA puanları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Bu bulgular, afetlere hazırlık algısının belirli eğitim ve deneyimlerle pozitif yönde etkilendiğini göstermektedir. Araştırmanın bulguları, personelin afetlere hazırlık algısının eğitim ve deneyimle önemli ölçüde arttığını göstermektedir. Özellikle hizmet içi afet eğitimi alan personelin, almayanlara göre daha yüksek HASPAHA puanlarına sahip olması, eğitimin bu konudaki kritik rolünü vurgulamaktadır. Ayrıca, afet yaşama deneyimi olan personelin müdahale becerileri konusunda daha yüksek puanlar alması, deneyimin hazırlık algısını güçlendirdiğini ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, afetlere hazırlık eğitimlerinin yaygınlaştırılması ve özellikle genç personel ile hemşirelerin bu eğitimlere dahil edilmesi önerilmektedir. Ayrıca, personelin afetlerde görev alma deneyimlerinin artırılması, afetlere karşı hazırlıklı olma algısını güçlendirebilir. Kurumlar, afet eğitim programlarını düzenli aralıklarla ve tüm personeli kapsayacak şekilde planlamalıdır.

Anahtar Kelimeler: 112 Personeli, Afetler, Afetlere Hazırlık Algısı, İlk ve Acil Yardım

Assessment of Disaster Preparedness among 112 Personnel: The Case of Diyarbakır

Arjen Deniz¹, Bahadır Taşlıdere²

¹Student, Bezmi Alem Foundation University, arjen.deniz.2147@gmail.com.

²Assoc. Prof., Bezmi Alem Foundation University, btaslidere@bezmialem.edu.tr.

ABSTRACT

Disasters are unexpected events that cause significant damage to the social, economic, and physical structures of societies. Due to its geographical location, Turkey frequently encounters natural disasters. In this context, the preparedness of 112 emergency health services personnel who respond to disasters is of great importance. Diyarbakır, being a region at risk for both earthquakes and other natural disasters, necessitates the evaluation of the disaster preparedness levels of the 112 personnel working in this area to ensure effective response during potential disasters. This prospective study aims to evaluate the disaster preparedness of 112 emergency health services personnel working in Diyarbakır and to provide recommendations for enhancing their current preparedness levels. The research consists of 284 voluntary participants among the 112 personnel working under the Emergency Health Services Directorate in Diyarbakır, between the dates of 2023/2024. The demographic data of the individuals were collected using the Participant Information Form, and the "Disaster Preparedness Perception Scale of Personnel Working in Pre-Hospital Emergency Health Services (HASPAHA)" was administered to identify the participants' perceptions of disaster preparedness. Of the 282 personnel involved in the study, 50.4% was female and 49.6% was male. The majority were aged between 25-31 years, and 56.7% were married. In terms of education level, 55.3% of the personnel had an associate degree, and 62.4% worked as paramedics. 48.6% of the personnel had received in-service disaster training, and 74.8% reported having experienced a disaster. Regarding the distribution of HASPAHA scores based on demographic characteristics, no significant difference was found in total HASPAHA scores among variables such as age, gender, marital status, and education level ($P>0.05$). However, the disaster preparedness perceptions of ambulance technicians (ATT), paramedics, and drivers were significantly higher compared to other occupational groups ($P<0.05$), and personnel who received in-service disaster training had significantly higher HASPAHA scores compared to those who did not ($P<0.05$). It was also observed that the intervention skill scores of personnel with disaster experience were significantly higher compared to those without such experience ($P<0.05$). In the correlation analysis, positive and significant relationships were identified between HASPAHA scores and age ($r=0.204$, $P<0.001$), years of professional experience ($r=0.224$, $P<0.001$), disaster experience ($r=0.215$, $P<0.001$), disaster duty status ($r=0.195$, $P=0.001$), and having received disaster training ($r=0.315$, $P<0.001$). These findings indicate that disaster preparedness perception is positively influenced by specific education and experiences. The study's findings show that personnel's perception of disaster preparedness significantly increases with education and experience. Notably, personnel who received in-service disaster training had higher HASPAHA scores compared to those who did not receive such training, highlighting the critical role of education in this area. Additionally, personnel with disaster experience scored higher in intervention skills, indicating that experience strengthens preparedness perception. Therefore, it is recommended to expand disaster preparedness training, particularly including younger personnel and nurses in these programs. Furthermore, increasing personnel's disaster duty experiences can enhance their preparedness perception. Institutions should plan disaster training programs regularly and comprehensively to include all personnel.

Keywords: 112 Personnel, Disasters, Disaster Preparedness Perception, First Aid and Emergency Care

ULUSLARARASI AFETLERDE SAĞLIK VE SOSYAL HİZMETLER KONGRESİ BİLDİRİ KİTABI

12-13 Haziran 2024
Kongre Sitesi: <https://www.acilim.org.tr/>

Afetlerde Beslenmenin Önemi

Emrah Gökkaya¹, Ayşe Sena Çakır²

¹ Öğr. Gör. Dr., egokkaya@kayseri.edu.tr.

² Arş. Gör., aysesenasahin@kayseri.edu.tr.

ÖZET

Afetler, beklenmedik bir şekilde meydana gelen, büyük hasara ve can kaybına neden olan, toplumun kendi imkânları ile baş etme kapasitesinin yetersiz kaldığı doğa ya da insan kaynaklı olaylardır. Afetler meydana geldikten sonra afetzedelerin sağlığını korumak ve yaşamını sürdürmek için dört temel ihtiyacın karşılanması gerekmektedir. Bu temel ihtiyaçlar, protein, enerji ve suda çözünen vitamin ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için yeterli beslenme ile su ihtiyacı, gıda hijyeni ihtiyacı ve afetzedelerin fiziksel olarak aktif kalmaları ihtiyacıdır. Afetler sonrası bu temel ihtiyaçlarının giderilmesinin amacı, afetzedelerin dengeli, sağlıklı ve yeterli beslenmesini sağlayarak normal yaşantılarına dönmeye yardımcı olmaktır. Beslenme ihtiyacının karşılanamaması veya yetersiz kalması, hastalıklara karşı vücut direncinin azalmasına sebep olurken, travma sonrası stresle başa çıkabilmeyi ve zorlu koşullarla mücadele etmeyi de zorlaştırmaktadır. Afet durumlarında beslenme hizmetleri altın saatler olarak bilinen ilk 72 saat ve 72 saat sonrasında göre planlanmaktadır. Altın saatler içerisinde tedarik edilmesi kolay, pişirme gibi işlemleri gerektirmeyen, tüketimi pratik ve yüksek dayanıklılıktaki gıdaların sunulması önemlidir. Altın saatlerin bitişi ile sunulan beslenme hizmetleri ise uzun dönem beslenme hizmetlerini kapsamaktadır. Bu dönemde afetzedelerin enerji ihtiyacı ortalama 2100 kilokalori olarak belirlenmiştir. Ancak afet bölgesinde hava sıcaklığının 20 °C'nin altında olduğu durumlarda hava sıcaklığındaki her 5 °C düşüş için afetzedelerin enerji ihtiyacı 100 kilokalori artırılarak hesaplanmalıdır. Afetlerde bireylere önerilen 2100 kilokalori enerji için 400 gram tahıl, 60 gram bakliyat, 25 gram yağ ve 15 gram şekere ihtiyaç duyulmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü ile Gıda ve Tarım Örgütü raporlarına göre afet durumlarında enerji ihtiyacının %10-12'si proteinlerden, %17'si yağlardan karşılanmalıdır. Ancak hassas grupta yer alan küçük çocukların yağ ihtiyacı enerjinin %30-40'ı iken hamile ve emziren kadınlarda bu oran en az %20 olmalıdır. Afetlerde her birey için 15 litre temiz içme suyunun bulunması önemlidir. Afet bölgesinde diğer temel ihtiyaçlar ile birlikte afetzedelerin beslenme ihtiyacının hızla karşılanması, afet sonrası dönemde yeniden normal hayata dönebilmek için kritik öneme sahiptir. Afet durumlarında afetzedelerin sağlığını korumak ve sürdürmek için mutlaka beslenme planı hazırlanmalıdır. Beslenme planı hazırlanırken kişilerin yaşı, cinsiyeti, kültürel özellikleri ve hastalıkları göz önünde bulundurularak kişiye özel planlamalar yapılmalıdır. Toplum kültürüne uymayan yiyecekler topluma ulaştırılmamalıdır. Beslenme hizmeti verirken güvenli ve temiz gıda kullanılmasına özen gösterilmelidir. Afet durumlarında yeterli beslenme desteğinin sağlanamaması bütün afetzedelerin mağduriyetlerini artıracaktır. Afet durumunda gıda desteğinin eksiksiz sağlanabilmesi için afetler öncesinde beslenme hizmetleri eksiksiz planlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Afet, afetzede, beslenme, beslenme hizmetleri

**INTERNATIONAL CONGRESS ON HEALTH
AND SOCIAL SERVICES IN DISASTERS
PROCEEDINGS**

12-13 June 2024

Congress Homepage: <https://www.acilim.org.tr/>

Importance of Nutrition in Disasters

Emrah Gökkaya¹, Ayşe Sena Çakır²

¹ Öğr. Gör. Dr., egokkaya@kayseri.edu.tr.

² Arş. Gör. aysesenasahin@kayseri.edu.tr.

ABSTRACT

Disasters are natural or human-induced events that occur unexpectedly, cause great damage and loss of life, in which the capacity of the society to cope with its own means is insufficient. After disasters occur, four basic needs must be met in order to protect the health and sustain the life of disaster victims. These basic needs are adequate nutrition and water to meet the needs for protein, energy and water-soluble vitamins, food hygiene and the need for disaster victims to remain physically active. The aim of meeting these basic needs after disasters is to help disaster victims to return to their normal lives by providing balanced, healthy and adequate nutrition. Failure to meet the nutritional needs or insufficient nutrition causes a decrease in the body's resistance to diseases and makes it difficult to cope with post-traumatic stress and difficult conditions. In disasters, nutrition services are planned for the first 72 hours and the 72 hours thereafter, known as the golden hours. It is important to offer foods that are easy to procure within the golden hours, do not require processes such as cooking, are practical to consume and have high durability. Nutrition services provided after the end of the golden hours include long-term nutrition services. During this period, the energy requirement of the disaster victims was determined to be 2100 kilocalories on average. However, in cases where the air temperature in the disaster area is below 20 °C, the energy requirement of disaster victims should be calculated by increasing 100 kilocalories for each 5 °C decrease in air temperature. For 2100 kilocalories of energy recommended for individuals in disasters, 400 grams of cereals, 60 grams of pulses, 25 grams of fat and 15 grams of sugar are needed. According to the World Health Organization and Food and Agriculture Organization reports, 10-12% of the energy requirement in disasters should be met from proteins and 17% from fats. However, while the fat requirement of young children in the sensitive group is 30-40% of energy, this ratio should be at least 20% in pregnant and breastfeeding women. Rapid fulfilment of the nutrition needs of disaster victims along with other basic needs in the disaster area is of critical importance for returning to normal life in the post-disaster period. In disasters, a nutrition plan must be prepared to protect and maintain the health of disaster victims. While preparing the nutrition plan, personalized plans should be made by taking into consideration the age, sex, cultural characteristics and diseases of people. Foods that do not fit the culture of the society should not be offered to the society. Care should be taken in using safe and clean food while providing nutrition services. Failure to provide adequate nutrition support in disaster situations will increase the suffering of all disaster victims. In order to provide complete food support in case of disasters, the planning of nutrition services should be completed before disasters.

Keywords: *Disaster, disaster victim, nutrition, nutrition services*

ULUSLARARASI AFETLERDE SAĞLIK VE
SOSYAL HİZMETLER KONGRESİ
BİLDİRİ KİTABI

12-13 Haziran 2024
Kongre Sitesi: <https://www.acilim.org.tr/>

Deprem Sonrasında Görünmeyen Tehlike: Toz

Tuğçe Oral¹, Üyesi Rüştü Uçan², Müge Ensari Özay³

¹Arş. Gör., Üsküdar Üniversitesi tugce.oral@uskudar.edu.tr

²Dr. Öğr. Üyesi, Üsküdar Üniversitesi rustu.ucan@uskudar.edu.tr

³Doç. Dr., Üsküdar Üniversitesi muge.ensariozay@uskudar.edu.tr

ÖZET

Kahramanmaraş depremi insanların acil durumlara karşı koşullu bilinçlenmesini ve afetlerin ciddiyetini acı tecrübelerle kavramayı sağlamış ve afet bölgelerinde oluşabilecek ek riskler konusunda öğretici olmuştur. Deprem sonrasında iş makinelerinin hareketleri ile yıkılan yapılar arasında arama kurtarma veya enkaz kaldırma faaliyetlerinin eş zamanlı devam etmesi bölgede çok fazla toz bulutları oluşumuna neden olmuş ve görevli kişilerin organik veya inorganik kökenli sağlık üzerinde ciddi etkilere neden olabilecek toz bulutlarına maruziyetine zemin hazırlamıştır. Şubat 2023 yılında Hatay ilinde yapılan deprem bölgesi inceleme çalışmalarında bölgedeki toplam toz konsantrasyonunun yönetmelikte belirtilen asgari koşulların üzerinde olup, 2.5-3 katı değerlere ulaştığı ölçülmüştür. Bu durum bölgede bulunan ve toz bulutlarına maruz kalan tüm kişilerin (sorumlu kişiler, askeri personeller, bekçiler ve depremzedeler vb.) sağlığını olumsuz yönde etkileyebilecek düzeyde olduğu saptanmıştır. Deprem bölgesinde yapılan gözlem ve incelemeler neticesinde afet sonrasında bir afeti önlemek amacıyla iş sağlığı ve güvenliği (İSG) tavsiye çıktıları oluşturulmuştur. Birincil çıktı bölgede oluşan toz bulutlarının gözlere teması ile gözlerde kaşınma, yanma gibi birincil hastalıklara neden olacağı, tozların solunarak akciğerlere ulaşması ve birikmesi kalıcı akciğer hastalıklarına zemin hazırlayacağı konusudur. İkincil çıktısı ise deprem bölgesinde arama kurtarma veya enkaz kaldırma çalışmalarında görevli veya bölgede bulunan kişilerin şeffaf göz koruyucusu, FFP3 tipi toz maskesi kullanması ve belirli bir süre periyodik akciğer grafi takiplerinin yapılmasıyla akciğer hastalıklarına karşı önleyici olacaktır. Böylece, arama kurtarma ve enkaz kaldırma çalışmalarında oluşabilecek ek bir tehlike veya hastalık gibi risk etmenlerine karşı önlem senaryoları oluşturulmasında farkındalık kazanılması ve İSG uygulamalarının sağladığı bakış açısının gerekliliği vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akciğer hastalıkları, İSG uygulamaları, Kahramanmaraş depremi, Toz bulutları

**INTERNATIONAL CONGRESS ON HEALTH
AND SOCIAL SERVICES IN DISASTERS
PROCEEDINGS BOOK**

12-13 June 2024
Congress Homepage: <https://www.acilim.org.tr/>

Invisible Danger After an Earthquake: Dust

Tuğçe Oral¹, Üyesi Rüştü Uçan², Müge Ensari Özay³

¹Arş. Gör., Üsküdar Üniversitesi tugce.oral@uskudar.edu.tr

²Dr. Öğr. Üyesi, Üsküdar Üniversitesi rustu.ucan@uskudar.edu.tr

³Doç. Dr., Üsküdar Üniversitesi muge.ensariozay@uskudar.edu.tr

ABSTRACT

The Kahramanmaraş earthquake has provided people with a conditional awareness of emergencies and the understanding of the seriousness of disasters through bitter experiences, and has been instructive about additional risks that may occur in disaster areas. The simultaneous continuation of search and rescue or debris removal activities between the movements of construction equipment and collapsed structures after the earthquake caused the formation of excessive dust clouds in the region and paved the way for the exposure of the personnel to dust clouds of organic or inorganic origin that could have serious effects on health. In the earthquake zone inspection studies conducted in Hatay province in February 2023, it was measured that the total dust concentration in the region was above the minimum conditions specified in the regulation and reached values 2.5-3 times. It was determined that this situation was at a level that could negatively affect the health of all persons (responsible persons, military personnel, guards and earthquake victims, etc.) in the region and exposed to dust clouds. As a result of the observations and examinations conducted in the earthquake region, occupational health and safety (OHS) recommendation outputs were created in order to prevent a disaster after the disaster. The primary outcome is that dust clouds formed in the region will cause primary diseases such as itching and burning in the eyes when they come into contact with the eyes, and that dust reaching and accumulating in the lungs when inhaled will pave the way for permanent lung diseases. The secondary outcome is that people on duty or in the region during search and rescue or debris removal operations in the earthquake zone will be preventive against lung diseases by using transparent eye protection, FFP3 type dust masks and performing periodic chest X-ray follow-ups for a certain period. Thus, it will be possible to create precautionary scenarios against additional dangers or risk factors such as diseases that may occur during search and rescue and debris removal operations.

Keywords: Lung diseases, OHS practices, Kahramanmaraş earthquake, Dust clouds
